

วารสารจีนวิทยา

Journal of Sinology

Vol. 1 August, 2007

ปีที่ 1 สิงหาคม 2550

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Sirindhorn Chinese Language and Culture Center

Mae Fah Luang University

วารสารจีนวิทยา จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความทางวิชาการและบทความวิจัยทางจีนวิทยาของอาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการ เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนความรู้และการวิจัยในวงวิชาการจีนวิทยา บทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิทางจีนวิทยาเฉพาะทาง (peer review) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ อย่างไรก็ตามความคิดเห็นและทัศนะในบทความเป็นของผู้เขียนแต่ละคน ไม่ถือเป็นของกองบรรณาธิการวารสารจีนวิทยาแต่อย่างใด

ผู้สนใจสั่งซื้อวารสารหรือส่งบทความ ติดต่อได้ที่

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุต อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์ 0-5391-7093

หรือ

หน่วยประสานงานมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

127 อาคารปัญญา ชั้น 7 ถนนสาทรใต้

เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 0-2679-0038-9

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

บรรณาธิการประจำฉบับ

ดร.ประพัฒน์ มโนมัยวิบูลย์

กองบรรณาธิการ

ดร.สุรางค์ศรี ดันเสียงสม

ดร.นิตย์ บุญรัตนเนตร

ดร.ปราณี โชคขจิตสัมพันธ์

ศิลปกรรม

แผนกออกแบบ

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีพันธกิจในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือทางวิชาการและศิลปวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน ตลอดจนเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดพิมพ์วารสารวิชาการเป็นวิธีการหนึ่งในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัย อีกทั้งจะได้เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นสำหรับนักวิชาการ และเป็นแหล่งรวมวิทยาการซึ่งทันต่อสมัย สามารถจุดประกายให้มีการศึกษาค้นคว้าและการตั้งโจทย์ใหม่หรือโจทย์ที่อยู่ในกระแสปัจจุบันในสาขาวิชานั้นๆ

วารสารจีนวิทยา ซึ่งศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธรจัดพิมพ์ขึ้นนี้ เป็นความพยายามที่จะดำเนินการตามพันธกิจของศูนย์ คือเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และการศึกษาค้นคว้าทางจีนวิทยาของอาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการทั่วไป เพื่อให้ผู้ที่สนใจการศึกษาค้นคว้าด้านนี้สามารถติดตามความรู้ แนวทางการพัฒนา และงานค้นคว้าวิจัยในวงวิชาการจีนวิทยา

วารสารจีนวิทยา ฉบับปีที่ 1 นี้ มีบทความที่ศึกษาบทกวีนิพนธ์จีนสมัยราชวงศ์ถัง 2 บทความ คือ “เซนกับกวีจีน” และ “พุทธกวีหวาง เหว่ย” บทความแรกศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลของนิกายเซนที่มีต่อกวีและบทกวีนิพนธ์จีนซึ่งมีลักษณะเฉพาะทางภาษาและจินตภาพ บทความที่ 2 กล่าวถึงหวาง เหว่ย ผู้ได้รับสมญานามว่า พุทธกวี พร้อมกับวิเคราะห์บทหรือยกรองของกวีผู้นี้ที่สอดแทรกแนวคิดเรื่องสุญญตาและหลักธรรมของศาสนาพุทธในการบรรยายทิวทัศน์ธรรมชาติได้อย่างมีสุนทรียภาพด้วยภาษาที่เรียบง่าย

บทความที่ 3 เป็น “แนวทางการแปลนวนิยายสะท้อนสังคมจีนเรื่อง The Three Daughters of Madame Liang” ซึ่งศึกษากระบวนการแปลด้วยจินตภาพที่

เหมาะสมในภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาปลายทางเพื่อรักษาอรรถรสและลีลาของงานเขียนต้นฉบับ ผู้อ่านสามารถนำแนวทางและขั้นตอนต่างๆ ในการแปลที่นำเสนอในงานนี้ไปประยุกต์ใช้ในการแปลนวนิยายสะท้อนสังคมจีนเรื่องอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

บทความที่ศึกษาวิจัยด้านภาษาจีนมี 4 บทความ คือ “การศึกษาเปรียบเทียบคำ ‘le’ ในภาษาจีนกลางกับคำ ‘แล้ว’ ในภาษาไทย” “แนวทางกำหนดความสามารถด้านการฟังภาษาจีนในชีวิตประจำวัน : กรณีศึกษานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” “แนวทางกำหนดความสามารถด้านการพูดภาษาจีนในชีวิตประจำวัน : กรณีศึกษานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” และ “แนวทางกำหนดความสามารถด้านการอ่านภาษาจีน : กรณีศึกษานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” บทความแรกนำคำ ‘le’ ในภาษาจีนกลางซึ่งเป็นคำที่ผู้เรียนภาษาจีนที่เป็นชาวต่างชาติมักใช้ผิด มาวิเคราะห์ด้านความหมายและลักษณะ ทางไวยากรณ์โดยเปรียบเทียบกับคำ ‘แล้ว’ ในภาษาไทย ส่วนอีก 3 บทความเป็นกรณีศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางความสามารถของนิสิตใน 3 ทักษะ คือ การฟัง การพูด และการอ่านภาษาจีนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบัน แม้จะมีการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมานาน แต่ยังไม่มีการกำหนดแนวทางการความสามารถของผู้เรียนไทย จึงหวังว่า บทความทั้ง 3 ข้างต้นจะจุดประกายให้มีการศึกษาเรื่องดังกล่าวในสถาบันการศึกษาอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การจัดทำกำหนดแนวทางการสามารถระดับชาติ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน ตลอดจนการเขียนภาษาจีนของนิสิตนักศึกษาไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำตำรา สื่อการสอน และการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

นอกจากบทความที่กล่าวมาแล้ว ใน วารสารจีนวิทยา ฉบับนี้ยังมีบทความที่ศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมของโรงอุปรากรจีนสามชั้น Changyin Ge” ในพระราชวังโบราณกรุงปักกิ่ง ซึ่งศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างทั้งด้านนอกและด้านในตลอดจนการตกแต่งโรงอุปรากรจีนนี้อย่างละเอียด ทำให้เข้าใจสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวกับอุปรากรจีนในสมัยจักรพรรดิเฉียนหลงแห่งราชวงศ์ชิง

บทความเรื่อง “เพื่อนจีนในบ้านไทย” ศึกษาถึงสาเหตุที่ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย การผสมกลมกลืนกับชาวไทยซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของสังคมไทย และการได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นขุนนางในราชสำนักไทย การที่ชาวจีนผสมกลมกลืนกับชาวไทยได้อย่างดีทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข “การสร้างสันติสุขด้วยปรัชญาของขงจื้อ” เป็นบทความที่สรุปจากการบรรยายเรื่องดังกล่าวด้วยภาษาจีน ซึ่งผู้บรรยายกล่าวถึงการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขด้วยปรัชญาขงจื้อ แม้ว่าผู้คนในโลกจะมีความต่างกันในด้านศาสนา ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ทักษะคิด ค่านิยม แนวความคิด และขนบธรรมเนียมประเพณี

คณะผู้จัดทำและกองบรรณาธิการเชื่อว่า การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขเป็นความปรารถนาของทุกคนโดยเฉพาะในโลกขณะนี้

คณะบรรณาธิการ

๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	i-iii
เชนกับกวีจีน	1
ชีว ชุหลุน	
พุทธกวีหวาง เหว่ย	9
ชีว ชุหลุน	
แนวทางการแปลนวนิยายสะท้อนสังคมจีนเรื่อง The Three Daughters of Madame Liang พิราศิณี กองเงิน	19
การศึกษาเปรียบเทียบคำ “le” ในภาษาจีนกลางกับ คำ “แล้ว” ในภาษาไทย สุชาติพิทย์ อัมพรคนัย	40
Everyday Chinese Listening Proficiency Guidelines : a Case Study of Chulalongkorn University Students Apisara Pornrattananukul	101
Everyday Chinese Speaking Proficiency Guidelines : a Case Study of Chulalongkorn University Students Pattria Pichetsilpa	119

Chinese Reading Proficiency Guidelines :	140
a Case Study of Chulalongkorn University Students	
Sansanee Ek-atchariya	

Architectural Structure of Chinese Three-Tiered	165
Stage Pleasant Sound Pavilion	
Sasiporn Petcharapiruch	

เพื่อนจีนในบ้านไทย	196
สุรางค์ศรี ตันเสียงสม	

การสร้างสันติสุขด้วยปรัชญาขงจื้อ	220
จาง ถีเหวิน	

บทวิจารณ์หนังสือ	226
อัยมา มหาพสุธานนท์	

เซนกับกวีจีน

จิ๋ว ซูหลุน¹

บทคัดย่อ

สมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ.618-907) เป็นยุคที่พุทธศาสนารุ่งเรืองมากในประเทศจีน ขณะเดียวกันก็เป็นยุคทองของกวีนิพนธ์จีน เมื่ออ่านบทร้อยกรองของกวีจีนในยุคนี้ เราจะสัมผัสได้อย่างชัดเจนถึงอิทธิพลของแนวคิดตามหลักศาสนาพุทธ โดยเฉพาะหลักการตามนิกายเซน บทกวีเหล่านี้สื่อให้เห็นถึงแนวคิดแห่งพุทธนิกายเซนโดยสอดแทรกไว้ในบทบรรยายทิวทัศน์ธรรมชาติ ธารน้ำ และภูเขา บทกวีนิพนธ์เซนมีสุนทรียภาพเฉพาะตัวทางภาษาและจินตภาพ บทความนี้นำเสนอให้เห็นลักษณะเด่นของกวีนิพนธ์เซนด้วยตัวอย่างการวิเคราะห์บทกวีชื่อ ซินอี้วู่ (Xin Yi Wu) ซึ่งเป็นผลงานที่มีชื่อชิ้นหนึ่งของหวาง เหว่ย (Wang Wei)

ประเทศจีนในยุคราชวงศ์ถัง (ค.ศ.618-907) เป็นยุคที่พุทธศาสนารุ่งเรืองมาก มีนิกายใหม่ๆ ที่มีลักษณะของจีนเองปรากฏขึ้นหลากหลายนิกาย ทั้งนี้รวมทั้งนิกายเซน (禅宗 Chanzong) ด้วย ในขณะเดียวกันที่ศาสนาพุทธมีพัฒนาการอย่างสูงนั้น ศิลปะในด้านกวีนิพนธ์ก็เจริญรุ่งเรืองมาก จนเป็นที่ยกย่องจากชนรุ่นหลังว่าเป็นยุคทองของกวีจีน ดังนั้น ในยุคนี้และในยุคต่อๆ มาจึงปรากฏบทกวีที่เกี่ยวกับศาสนาเป็นจำนวน

¹ Qiu Sulun ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะวิชาภาษาเอเชียแอฟริกัน มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

มาก โดยเฉพาะบทกวีที่มีเนื้อหาสารัตถะตามหลักธรรมของเซน จะพูดไปพุทธนิกายที่มีบ่อเกิดในจีนก็มีหลากหลายนิกาย แต่เหตุใดนิกายเซนจึงมีอิทธิพลต่อกวีจีนมากมาย และลึกซึ้งกว่านิกายอื่นๆ ของจีน จนกระทั่งมีคำพูดว่า

诗为禅客添花锦

禅是诗家切玉刀

บทกวีถักทอสีเส้นแก่นักรธรรมเซน

เซนเปรียบเสมือนมีดตัดแต่งหยกของกวี²

หมายความว่า การอธิบายหลักธรรมของเซนด้วยบทกวี ย่อมเป็นที่จับใจแก่ผู้ฟังและผู้ใคร่เรียนรู้ยิ่งกว่าการพูดแบบธรรมคาสามัญ ส่วนที่ว่าเซนเป็นเสมือนมีดตัดแต่งหยกของกวีก็หมายความว่า กวีเมื่อรับเอาหลักธรรมของเซนในการแต่งคำประพันธ์ก็เป็นการรับเอาสิ่งล้ำค่าเข้าไปในบทกวีของตน

สิ่งที่ทำให้กวีจีนกับเซนเกี่ยวพันร้อยรัดอย่างกลมเกลียวเช่นนั้น คือ ทั้งเซนและกวีล้วนเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความรู้สึกละเมียดละไมที่ฝังลึกอยู่ใน และต่างก็แสวงหาความหมายที่อยู่เหนือภาษากับตัวอักษร ความใกล้เคียงกันในข้อนี้ จึงเป็นสะพานที่ทำให้เซนซึ่งเป็นศาสนา กับกวีซึ่งเป็นวรรณคดีสามารถเชื่อมต่อกันได้ เซนนั่นยึดถือ “ดุ่นอู่” (顿悟 dunwu) ซึ่งก็คือการตรัสรู้โดยฉับพลันเป็นหลักธรรมคำสอนที่สำคัญของตน เน้นการกระทำโดยปราศจากการยืดยาด ปลดปล่อยให้เป็นอิสระ เป็นธรรมชาติ “ดุ่น” (顿 dun) หมายความว่า “ฉับพลัน” ส่วน “อู่” (悟 wu) นั้นหมายถึงการรู้แจ้งถึงพุทธภาวะแห่งตนซึ่งเซนเชื่อว่าเป็นภาวะที่มีอยู่ในความเป็นมนุษย์ทุกคน นิกายนี้ถือ

² คำพูดของเหียน เฮินเหวิน กวีจีนสมัยราชวงศ์ซ่งได้ มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ. 1190 - 1257

ว่าพุทธธรรมนั้นอยู่ในใจเราเอง ไม่จำเป็นต้องไปเสาะแสวงหาจากที่ใด อันปรมัตถสัจ
 นั้นเป็นภาวะที่ไม่อาจจะอธิบายด้วยคำพูดหรือบรรยายด้วยตัวอักษรให้เข้าใจได้ ไม่
 สามารถอธิบายด้วยเหตุผลหรือสติปัญญาได้ ดังนั้นพระอาจารย์เซน (禅师 chanshi)
 จึงมักจะใช้อุปมาหรือรหัสényในการสอนให้ผู้คนปฏิบัติตาม เช่นเชื่อว่าความเป็น
 พุทธะมีแทรกอยู่ทุกอนุ มีอยู่ในที่ทุกแห่งหนในธรรมชาติ พระอาจารย์เซันท่านหนึ่งจึง
 ได้กล่าวว่า

青青翠竹尽是法身， 郁郁黄花无非般若

กอไผ่เขียวขจีล้วนแล้วธรรมกาย

บุปผาเหลืองพรรณรายทั้งปวงคือปัญญา³

นิยายเซนเจริญรุ่งเรืองเต็มที่ในสมัยราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ.960 - 1127) กวี
 จำนวนหนึ่งมีการติดต่อไปมาหาสู่กับภิกษุในนิกายนี้มากขึ้น และรับเอาอิทธิพลในด้าน
 แนวความคิด การมองโลก มองธรรมชาติแบบเซน จนกระทั่งหลายคนหันมานับถือ
 พุทธนิกายนี้ อิทธิพลเหล่านี้สะท้อนออกมาให้เห็นจากบทกวีต่างๆ ของเขาเหล่านั้น
 ชาวจีนเรียกบทกวีประเภทนี้ว่า “ฉานฉือ” (禅诗 chanshi) แปลความหมายตรงตัว
 ว่า “บทกวีเซน” บทกวีเซนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. การนำหลักธรรมของเซนร้อยกรองเป็นบทกวี
2. การวิเคราะห์บทกวีด้วยหลักธรรมของเซน

การนำหลักธรรมของเซนร้อยกรองเป็นบทกวีนั้น ภาษาจีนกลางเรียกว่า “ฉาน
 รู่ฉือ” (禅入诗 chanrushì) แปลตรงตัวว่า “เซนในกวี” บทกวีประเภทนี้ส่วนใหญ่

³ คำพูดของพระอาจารย์เซิงเจ้าพระกระในสมัยราชวงศ์จิ้นตะวันออก มีอายุอยู่ระหว่าง ค.ศ.384-414

จะใช้ภาษาหรือคำพูดของเซน บรรยายหลักธรรมของเซนในลักษณะปริศนาเสมอ ตัวอย่างของบทกวีประเภทนี้ที่มีชื่อเสียงยิ่งบทหนึ่งก็คือ โสลกของท่านฮุยเหิง⁴ (慧能 Huineng ค.ศ. 638-713) แต่งขึ้นสมัยที่ยังเป็นคนต่ำช้าในอาราม คือ

菩提本无树

明镜亦非台

本来无一物

何处惹尘埃

อันโพธิ์นั้นหาไม้คั่นไม่

กระจกเงาก็ไม่ใช่ตัวคน

แท้จริงแล้วหาอะไรสักอย่าง

ฝุ่นละอองลงจะจับที่ตรงไหน

โสลกบทนี้บอกให้รู้ว่าฮุยเหิงเป็นผู้บรรลุธรรมอย่างแท้จริง เป็นผู้เห็นแจ้งถึงสภาวะเดิมอย่างแท้จริง และโสลกบทนี้เอง ที่ทำให้ฮุยเหิงได้เป็นทายาทสืบทอดตำแหน่งสังฆปริณายกองค์ที่ 6 ของนิกายเซน

บทกวีจีนที่พยายามแทรกหลักธรรมของเซนในลักษณะที่เป็นรหัสลับมีอยู่มากมาย ตัวอย่างเช่น บทกวีที่ชื่อ ฉินฉือ (琴诗 Qínshī) ซึ่งแปลว่า กวีสายพิณของ ซู ดงพั่ว (苏东坡 Su Dongpo ค.ศ. 1037 - 1101) กวีเอกสมัยราชวงศ์ซ่งได้แต่งไว้ว่า

⁴ ท่านพุทธทาสภิกขุถอดเสียงอ่านตามภาษาถิ่นจีนเป็น เว่ยหล่าง

若言琴上有琴声
放在匣中何不鸣
若言声在指头上
何不同于君指上听

มาตรว่าสายพิณมีเสียงพิณ ใยไร้สั่นสำเนียงในกล่องแก้ว
มาตรว่าดัชนีมีทีตะพะแผ่ว ใยไม่สดับแว่วเอจากนิ้วมือ

บทกวีบทนี้ผู้เขียนอาจจะต้องการบอกผู้อ่านว่า ทุกอย่างเป็นภาพลวงตาจึงไม่ควรยึดติดกับภาพที่เห็น บทกวีในลักษณะเดียวกันนี้ ที่มีชื่อเสียงมากอีกบทหนึ่ง ได้แก่ บทกวีที่ชื่อ ซินอีอู่ (辛夷坞 Xin Yi Wu) ของ หวาง เหวย์ (王维 Wang Wei ค.ศ. 701-761)

木末芙蓉花
深山发红萼
涧户寂无人
纷纷开且落

ฝุหรงเหหนีแมกไม้ แดงไสวกกลางวนา
ทับร้างริมธารา ดอกผลิผลัดไปตามกาล

กวีบทนี้อ่านแล้วจะรู้สึกว่ามีเนื้อความง่าย ๆ ไม่ลึกซึ้งอะไร กวีบรรยายภาพดอกฝุหรงบานสะพรั่งในดงลึก และร่วงโรยไปตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดูแสนจะธรรมดา แทบจะไม่มีรสอร่อยของบทกวี แต่ถ้าวิเคราะห์ด้วยหลักกรรมของเซน นี่คือกวีที่มีความหมายลึกซึ้งมากบทหนึ่ง ดอกฝุหรงบานสะพรั่ง พราวสลอนอยู่ปลายกิ่ง แล้วก็เหี่ยวเฉาร่วงโรยไปตาม ๆ กัน โดยธรรมชาติ ท่ามกลางวิเวกไพรที่ปราศจากร่องรอยผู้คน ดอกฝุหรงบานอย่างเจียบๆ แล้วก็ร่วงโรยไปอย่างเจียบๆ ไม่มีคำเชยชม ไม่มีน้ำตา

อาลัย มากับธรรมชาติอย่างสงบแล้วก็กลับสู่ธรรมชาติอย่างสงบ ไม่ได้ยินแม้กระพริกเสียงที่สั่นพลัว เป็นความเงียบสงัดที่ต้องสัมผัสด้วยใจ กวีเผยให้ผู้อ่านเข้าถึงความรู้สึกอันปลดวาง วางเปล่าตามคคิของนิยายเซนซึ่งกวีนับถือศรัทธาอยู่

ในสมัยก่อน กวีจีนที่นิยมศรัทธาแต่งบทกวีโดยการผสมผสานหลักพุทธธรรมเข้ากับทัศนียภาพรอบข้างนั้นมีอยู่ไม่น้อย เป็นต้นว่า เม้ง เฮ่าหราน (孟浩然 Meng Haoran ค.ศ. 689-740) เหว่ย Yingwu (韦应物 Wei Yingwu ค.ศ. 737-786) หลิว จงเยวี่ยน (柳宗元 Liu Zongyuan ค.ศ. 773-819) เป็นต้น แต่ที่มีชื่อที่สุดต้องยกให้หวาง เหว่ยเจ้าของบทกวี ชินอู่ ที่กล่าวถึงข้างต้น หวาง เหว่ยได้รับสมญานามจากวงการกวีโบราณว่า “ฉือฝัว” (诗佛 Shifo) ซึ่งมีความหมายว่า “พุทธกวี”

เซนเป็นปรัชญาของชาวจีนโบราณ ปรัชญาดังกล่าวมีหลายสิ่งหลายอย่างที่เชื่อมสัมพันธ์กับปรัชญาของเล่าจื๊อ (老子 Lao Zi) และจวงจื๊อ (庄子 Zhuang Zi)⁵ ในระดับหนึ่ง เซนเน้นสภาพจิตที่ไม่ผูกพันกับสภาวะแวดล้อมใดๆ ทั้งสิ้น เน้นการหลุดพ้นของจิต ซึ่งก็คือการปล่อยวางจากสภาพรอบตัว ไม่มีรักชอบโกรธเกลียด ไม่มีอาลัยอาวรณ์ ไม่ยึดติดกับสิ่งใด ทุกอย่างว่างเปล่า

มีเกร็ดเรื่องราวที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างของหลักธรรมของเซนได้ดี ดังนี้ เล่ากันว่า เมื่อ “ลมพัดตรงโบกสะบัด ภิกษุหนึ่งเอนยั้งขึ้นว่าลมเคลื่อน ภิกษุอีกหนึ่งบอกว่ารงไหว” แข่งกันไม่ได้ข้อยุติ สู้เหิงเดินเข้ามาและบอกว่า “ลมไม่ได้เคลื่อน รงไม่ได้ไหว จิตของท่านต่างหากที่เคลื่อนไหว”

⁵ เล่าจื๊อและจวงจื๊อ ต่างก็เป็นปรัชญาเมธีโบราณของจีน

บรรณานุกรม

- (清) 朱孝臧编选.《宋词三百首》. 吉林文史出版社. 2004. จู
เสี่ยวจิ้ง (กวีสมัยราชวงศ์ซิง) กวีนิพนธ์สมัยซ่ง 300 บท. จีหลิน: สำนักพิมพ์
เหวินฉี, 2004.
- 薛克翘. 1994.《佛教与中国文化》. 北京: 中国华侨出版社. เซว เก่อเซี่ยว.
พุทธศาสนากับวัฒนธรรมจีน. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์หัวเฉียว, 1994.
- 袁行霈. 1992. “诗与禅”.《佛教与中国文化》.《文史知识》编辑部编. 北
京: 中华书局 袁วัณ สิงเพย์. กวีกับเซน. วิทยาสารเหวินฉี ปักกิ่ง:
สำนักพิมพ์วิทยาลัยครูปักกิ่ง, 1992.
- 周振甫. 1992. “谈谈以禅喻诗”.《佛教与中国文化》.《文史知识》编辑
部. 北京: 中华书局 โจว เจิ้นฝู่. คุยกันเรื่องเซนกับอุปมาภวี่ วิทยาสาร
เหวินฉี ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์วิทยาลัยครูปักกิ่ง, 1992.
- 清. 蘅塘退士 选编《唐诗三百首》, 吉林文史出版社, 2004. เหิง ถังทัย
ฉี (กวีสมัยราชวงศ์ซิง). กวีนิพนธ์ราชวงศ์ถัง 300 บท. จีหลิน: สำนักพิมพ์
เหวินฉี, 2004.

ABSTRACT**Zen and Chinese Poetry**

The Tang Dynasty (A.D. 618-907) is a celebrated period of brilliant achievements in the advent of Buddhism and poetry writing in Chinese history. Readers can clearly feel the influence of Buddhism thinking in the verses of the poets, in which the Zen sect was given great emphasis and the Buddhism Mood (Zen Mood) is expressed by interpreting the rivers and mountains in pastoral scenes. This so called “Zen poetry” has a special charm of language and image creation. The latter half of this article presents features of Zen Poetry with a sample analysis of *Lily Magnolia Enclosure (Xin Yi Wu)*, a famous poem by Wang Wei.

พุทธกวี หวาง เหว่ย

ชีว ชูหลุน¹

บทคัดย่อ

หวาง เหว่ย (Wang Wei) หนึ่งในกวีเอกของสมัยราชวงศ์ถัง เกิดในครอบครัวที่นับถือพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด จึงมีความเข้าใจหลักธรรมคำสอนในศาสนาพุทธเป็นอย่างดีมาตั้งแต่ยังเยาว์ และได้รับสมญานามว่าพุทธกวีในภายหลัง แม้ว่าบทกวีในระยะแรกของหวาง เหว่ย จะแสดงออกถึงจิตใจที่รักความก้าวหน้าและจริงจังต่อชีวิต แต่เมื่อประสบกับความผันผวนหลายครั้งในชีวิตราชการ หวาง เหว่ยก็หันเข้าหาโลกแห่งธรรมะและธรรมชาติ และสร้างผลงานร้อยกรองด้านบรรยายทิวทัศน์ธรรมชาติ โดยแทรกหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาไว้ในงานของตน บทความนี้กล่าวถึงคุณค่าในบทกวีของหวาง เหว่ยที่บรรยายธรรมชาติและแฝงไว้ด้วยหลักธรรมและแนวคิดเรื่องบุญญา โดยยกตัวอย่างบทกวีที่มีชื่อเสียงของหวาง เหว่ย ซึ่งผู้เขียนได้ถอดความเป็นภาษาไทยแล้ว เป็นต้นว่า ลู่ไจ้ (Lu Zhai) ซึ่งเป็นงานร้อยกรองที่มีชื่อที่สุดบทหนึ่งของหวาง เหว่ย

ท่านผู้อ่านที่สนใจกวีจีน ส่วนใหญ่จะรู้จักหลี่ ไป่ (李白 Li Bai ค.ศ. 701 - 762) รัตนกวีจีนที่ได้สมญาว่า “ฉือเซียน” (诗仙 Shixian) หรือ “เซียนกวี” และ

¹ Qiu Sulun ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะวิชาภาษาเอเชียแปซิฟิก มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

ตู้ฝู่ (杜甫 Du Fu ค.ศ.712 - 770) ซึ่งได้สมญาว่า “มื่อเจิ้ง” (诗圣 Shisheng) หมายถึง “ปราชญ์กวี” ส่วน “พุทธกวี” (诗佛 Shifo) หวาง เหว่ย (王维 Wang Wei ค.ศ.701 - 761) คนไทยรู้จักกันน้อยมาก

หวาง เหว่ยเป็นคนในยุคราชวงศ์ถัง (ค.ศ.618-907) อันเป็นยุคทองแห่งกวีนิพนธ์จีน ขณะเดียวกันก็เป็นยุคที่พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองที่สุดยุคหนึ่งของจีน เพราะฉะนั้นกวีในยุคนี้มีอยู่ไม่น้อยที่ได้รับอิทธิพลจากหลักธรรมพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักธรรมคำสอนของนิกายเซน

หวาง เหว่ยเป็นเอกตักตะในด้านนี้ และมีผลงานมากมายจนได้รับสมญานามว่า “พุทธกวี” อันทรงเกียรติ หวาง เหว่ย เกิด ค.ศ.701 ในครอบครัวขุนนางทหารที่มีตำแหน่งไม่สูงนัก เป็นคนที่มีไหวพริบมาตั้งแต่เด็ก มีทักษะพิเศษทั้งในด้านกาพย์กลอนและการวาดภาพ เล่ากันว่า อายุ 9 ขวบก็เริ่มแต่งบทกวี อายุ 15 ปี จากบ้านไปศึกษาหาความรู้เพื่อที่จะรับราชการเป็นขุนนางต่อไปในอนาคต หวาง เหว่ยเข้ารับราชการเป็นขุนนางตั้งแต่อายุ 20 แต่ชีวิตราชการของหวาง เหว่ยนั้นพูดได้ว่าขลุกขลักมิได้ราบรื่นอย่างที่คิด ต้องลุ่มๆ ดอนๆ อยู่ระหว่างการเป็นขุนนางกับการเก็บตัวสันโดษมาโดยตลอด

หวาง เหว่ยสอบจอหงวนได้ใน ค.ศ. 721 และได้รับราชการเป็นขุนนางในตำแหน่งไท่เล่อเจิง (太乐丞 Tailecheng)² มีหน้าที่ดูแลด้านศิลปการดนตรี แต่ต่อมาไม่นาน เพราะนักแสดงในสังกัดเกิดเหตุเชิดสิงโตสีเหลือง ตัวเองจึงต้องพลอยฟ้าพลอยฝนไปด้วยในฐานะที่กระทำการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพของฮ่องเต้ เพราะสี

² ขุนนาง ที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางด้านศิลปการแสดง

เหลือเป็นสี่ประจำองค์องค์ใด ใครจะใช้สินี้ไม่ได้เด็ดขาด หวาง เหว่ยจึงถูกลดตำแหน่งให้เป็นชั้นจวิน (参军 canjun ตำแหน่งทางทหาร) ที่จีโจว³ ชีวิตราชการของ หวาง เหว่ยจึงขึ้นๆ ลงๆ แต่นั่นมา

ในหนังสือ ถังญฺกบับโบราณ 《旧唐书 Jiu Tangshu》 ภาคประวัติหวาง เหว่ย 《王维传》 บันทึกไว้ว่า “พี่น้องของหวาง เหว่ยล้วนนับถือพุทธศาสนา กินมังสวิรัต เลือฝ้าอาภรณ์ที่แต่งปราศจากลวดลายสีสันทัน” จากบันทึกนี้เราพอจะอนุมานได้ว่า ครอบครัวของหวาง เหว่ยคงเป็นครอบครัวที่บูชานับถือพุทธศาสนาด้วยความศรัทธาสูงยิ่ง ข้อนี้ยังจะพิสูจน์ได้จากที่หวาง เหว่ยตั้งชื่อรองของตนเองซึ่งคนจีนจะเรียกว่าจื่อ⁴ (字 zi) ว่า หมัวเจี๋ย (摩诃 Mojie) ซึ่งก็คือ มลเกียรติ เป็นคำที่ตัดย่อมาจากคำว่า วิมลเกียรติ (维摩诃 Weimojie) หวาง เหว่ยเคารพศรัทธาท่านวิมลเกียรติอย่างยิ่ง คำว่า วิมลเกียรติ ภาษาจีนกลางออกเสียงว่า เหว่ยหมัวเจี๋ย (Weimojie) หวาง เหว่ยมีชื่อตัวว่า เหว่ย (维 Wei) จึงตั้งชื่อรองว่า หมัวเจี๋ย เรียงกันเข้าแล้วก็คือเหว่ยหมัวเจี๋ยซึ่งก็คือวิมลเกียรตินั่นเอง จะเป็นเพราะเกิดในครอบครัวที่นับถือบูชาพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด กวีนิพนธ์ของหวาง เหว่ยจึงแทรกหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาไว้เป็นจำนวนมาก หรืออาจจะเป็นเพราะความผันผวนไม่แน่นอนของชีวิต ทำให้หวาง เหว่ยสามารถเข้าถึงหลักธรรมคำสอนเหล่านั้นได้เป็นอย่างดีก็ได้ นอกจากนี้แล้ว หวาง เหว่ยยังคบหากับอาจารย์เซนหลายรูป อาจารย์ที่เขาเคารพนับถือที่สุดคือเจิน

³ ชื่อจังหวัดในสมัยนั้น อยู่ในเขตมณฑลเหอหนานในปัจจุบัน

⁴ คนจีนโบราณเมื่ออายุได้ยี่สิบปีก็จะตั้งชื่อรองของตน ชื่อรองนี้จะตั้งเองหรือให้คนอื่นตั้งก็ได้ เมื่อมีชื่อรองแล้วคนทั่วไปก็จะเรียกชื่อรองจะเรียกชื่อตัวอีกไม่ได้ เพราะชื่อตัวนั้นเป็นชื่อที่พ่อแม่ตั้งให้ถือว่าเป็นของสูง

ฮุย (神会 Shenhui ค.ศ.686-760)⁵ ซึ่งได้รับเขาไว้เป็นศิษย์ เฉินฮุยถึงเห็นว่าหวาง เหว่ยนั้นเป็น “ผู้รู้จริง” ในหลักพุทธธรรม จึงให้เป็นผู้แต่งจารึกให้ฮุยเหิง (慧能 Huineng) สังฆปริณายกองค์ที่ 6 ของนิกายเซน จารึกบทนี้มีคุณค่าอย่างสูงในการ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับฮุยเหิง⁶ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลที่จะศึกษาวิจัยความคิดของหวาง เหว่ย เองด้วย

หวาง เหว่ยนับเป็นพุทธทั้งทางกวี การวาดภาพ และดนตรี ภาพทิวทัศน์ ธรรมชาติของหวาง เหว่ยถือว่าเป็นปรมาจารย์ของจิตรกรของสำนักนิกายเซนฝ่ายใต้⁷ เลขที่เดียว แต่ที่มีชื่อยิ่งกว่าภาพวาดคือบทกวีของเขา ผลงานทางด้านกวีของหวาง เหว่ย ที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบันมีทั้งหมดกว่า 400 บท เขาเขียนบทกวีได้ทุกรูปแบบ แต่ที่ ถนัดที่สุดคือ ลู่มีอือ (律诗 lǜshi)⁸ กับ เจ่วจู่ (绝句 jueju)⁹ งานประพันธ์ระยะแรก ของหวาง เหว่ยมีทั้งงานที่แสดงออกถึงความเอาใจริงเอาใจต่อชีวิตและจิตใจที่รักความ ก้าวหน้า มีทั้งงานที่เย้ยเยาะเสียดสีสังคม แต่ในระยะหลัง เมื่อชีวิตประสบกับความผัน พวนหลายครั้งเข้าก็หันมาสร้างงานด้านบรรยายทิวทัศน์ธรรมชาติ โดยแทรกหลักธรรม คำสอนของพุทธศาสนาไว้ในงานของตนจนเป็นที่เลื่องลือดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า

⁵ พระอาจารย์เซนสมัยถัง เป็นผู้เผยแผ่แนวคิดธรรมสู่รับพลันของฮุยเหิงภายหลังจากที่ฮุยเหิง มรณภาพ

⁶ ท่านพุทธทาสภิกขุถอดเสียงอ่านเป็น เว่ยหล่าง

⁷ นิกายเซนในจีนภายหลังจากสังฆปริณายกองค์ที่ 5 แล้ว ก็แตกแยกออกเป็นสำนักฝ่ายใต้กับสำนัก ฝ่ายเหนือ สำนักฝ่ายใต้นั้นมีท่านฮุยเหิงเป็นสังฆปริณายก ส่วนสำนักฝ่ายเหนือนั้น เลินจู่เป็นผู้ ก่อตั้งขึ้น

⁸ รูปแบบบทกวีจีนชนิดหนึ่ง บทหนึ่งมี 8 บาท มีประเภบาทละ 5 คำ และ บาทละ 7 คำ

⁹ รูปแบบบทกวีจีนชนิดหนึ่ง บทหนึ่งมี 4 บาท มีประเภบาทละ 5 คำ และ บาทละ 7 คำ

หวาง เหว่ยนั้นเป็นทั้งกวีและจิตรกรเอกที่มีชื่อเสียงมากไม่เพียงในยุคนั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อคนรุ่นหลังมาจนปัจจุบัน ชู ตงพั่ว (苏东坡 Su Dongpo ค.ศ.1037-1101) กวีเอกสมัยราชวงศ์ซ่ง กล่าวชมงานกวีและภาพวาดของหวาง เหว่ยไว้ว่า “เรามองเห็นภาพได้จากบทกวี และเราสามารถอ่านบทกวีได้จากภาพ” ดังจะเห็นได้จากบทกวีในดงไผ่ ซึ่งเป็นตัวแทนของงานกวีที่มองเห็นภาพได้ของหวาง เหว่ย

独坐幽篁里

弹琴复长啸

深林人不知

明月来相照

โดดเดี่ยวเดียวดายในดงไผ่

สัจด์ไพรสงบเงียบสิ้นสรรพเสียง

บรรจงคิดพิณเสนาะกลอขับเคียง

ส่งสำเนียงพลิ้วพรึงเกล้าเสียงพิณ

กลางพนาป่าไผ่ลึกไพศาล

เนาสถานปลอดคนแจ้งถวิล

จันทร์สกาบทอแสงลอออินทร์

ส่องสว่างโรยรินอยู่ด้ายเดียว

จากกวีบทนี้ เราสามารถเห็นภาพใครคนหนึ่งนั่งอยู่ลำพังในดงไผ่ที่สงบเงียบ ปราศจากสรรพสำเนียงใดๆ คนคนนี้นั่งคิดพิณพร้อมกับส่งเสียงกังวานกลอเสียงพิณ ณ กลางป่าไผ่ลึกที่ปราศจากการรบกวนของผู้คน จะมีก็แต่แสงจันทร์ส่องสว่างเป็นเพื่อนรู้เห็นได้ยืนอยู่เพียงเดียวดาย

ในฐานะปัญญาชน การศึกษาพุทธศาสนาของหวาง เหว่ยแตกต่างไปจากภิกษุสงฆ์ในสมัยนั้นที่มีพระอาจารย์เป็นผู้ถ่ายทอดให้ และยึดมั่นในนิกายเดียว ส่วนหวาง เหว่ยนั้นแม้จะนับถือศรัทธานิกายเซนเป็นพิเศษ แต่ก็ได้คบหากับภิกษุสงฆ์ทั่วๆ ไปไม่ว่าจะเป็นในนิกายใด จึงไม่มีอคติต่อนิกายใด หลักสำคัญในพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อ

แนวคิดและแนวการประพันธ์ของหวาง เหว่ยลึกซึ้งที่สุด คือ หลักสัจยญาซึ่งไม่ยึดมั่น
ถ้อยมั่นในสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น

งานกวีของหวาง เหว่ยที่ได้รับการยกย่องที่สุด คือ การเขียนบรรยายธรรมชาติโดย
แทรกแนวคิดเกี่ยวกับสัจยญา และหลักธรรมที่ชี้ความว่างเปล่าเป็นสรณะไว้ในบทกวี
นั้นๆ นัยที่แฝงอยู่ ในดงไฟ คือ เมื่อปลีกตัวจากโลกีย์ภาวะอันวุ่นวาย ก็จะบังเกิดความ
รื่นรมย์ทางใจท่ามกลางความสงบเงียบ กวีในขามนี้ย่อมอยู่เหนือปฏุนวิสัย ปราศจาก
สิ่งพันผูกเหนี่ยวรั้งใด ๆ อันเป็นความสุขในทางธรรม

ความยึดมั่นในหลักสัจยญาและความเงียบสงบว่างเฉยเป็นแนวความคิด ซึ่งได้รับ
การถ่ายทอดลงในงานประพันธ์ของหวาง เหว่ยเป็นจำนวนมาก ที่น่าสังเกต คือ เขาจะ
มีความรู้สึกสนิทสนมใกล้ชิดกับธรรมชาติเป็นพิเศษ บทกวีของเขาจึงมักจะสอดแทรก
หลักธรรมเหล่านี้ โดยอาศัยการพรรณนา ภูเขา ไตรกธาร เมฆหมอก พระจันทร์
เป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้ดังนี้

人闲桂花落
夜静春山空
月出惊山鸟
时鸣春涧中

คราว่างทอดอารมณ์	สงบชมกุ้ยฮวาร์่วง
กำสั่นสัจด์สรว	วสันตศิรีเปลี่ยว
จันทร์ราพันขอบฟ้า	สกุณาผวาเหวีย
ส่งเสียงร้องกริดกรียว	เป็นระยะ ณ ไตรกธาร

สิ่งที่กวีต้องการจะถ่ายทอดก็คือ ไม่ว่าจะเป็นภาพกุ้ยฮวาร์่วงหรือเสียงนกร้อง

หรือแม้แต่เสียงน้ำในโตรกธาร ล้วนเป็นภาพลวงตาทั้งสิ้น การเคลื่อนไหวทุกอย่าง
ต้องการเน้นให้เห็นความเจ็บ (ความว่างเปล่า) ที่ยั่งยืน การที่กวีสามารถมองเห็นและ
ได้ยินเสียงคอกก๊วยฮวาที่เล็กเป็นฝอยละอองร่วงหล่นลงมา หรือภาพจันทร์ทราพันขอบฟ้า
ท่ามกลางความเจ็บสัจจนนกกาพวาและแม้กระทั่งเสียงนกส่งเสียงร้องจากโตรกธาร
ในหุบเขา ก็เป็นการให้สัมผัสถึงความเจ็บความว่างเปล่าอันเป็นจริง เพราะเจ็บแล้ว
จึงได้ยิน นี่คือการวางเฉย และการมองทุกอย่างว่าว่างเปล่าในจิตของกวี

秋山敛余照

飞鸟逐前侣

彩翠时分明

夕岚无处所

สุริยันยอแสงต้องชีวมัน¹⁰ วิหคเหินเรียงรันบินลับหาย

ภูเขาเขียวเลื่อมสลับเลื่อนมลาย ละอองหมอกพัดพรายกระจายจร

บทกวีที่ขกมานี้ก็เป็นอีกบทหนึ่งที่คุณเขียนต้องการเน้นว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็น
อนิจจัง ไม่มีอะไรแน่นอน ทุกสิ่งทุกอย่างที่เห็นนั้นเกิดแล้วก็แตกดับไป ดังหนึ่งภาพที่
จินตนาการจากใจหาใช่เป็นของจริงไม่ กวีต้องการบอกให้รู้ว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้นใน
ธรรมชาติล้วนไม่เที่ยง แสงตะวันอันแรงกล้าดับหายไปนยามเย็น วิหคที่บินมาเป็นฝูง
ลับไปจากสายตา สีสันอันเขียวจีของภูเขาก็กเลือนมลาย ละอองไอนหมอกก็กระจาย
สลายสิ้น

บทกวีที่มีชื่อที่สุดของหวาง เหว่ยที่ฝังใจจนรักกวีมาจนถึงทุกวันนี้ ได้แก่ บทกวีที่

¹⁰ ภูเขาในฤดูใบไม้ร่วง

ชื่อว่า ู่ ไซ¹¹ (鹿柴 Lu Zhai) ซึ่งผู้เขียนได้ถอดเป็นกลอนเปล่าไว้ดังนี้

空山不见人

但闻人语响

返景入深林

复照青苔上

ท่ามกลางขุนเขาที่เงียบสงัดปราศจากผู้คน

แ่ววสำเนียงเสียงสะท้อนก้องแต่ไกล

ตะวันชิงพลบแผ่รังสีย้อนกลับสู่ป่าลึก

สาดต้องตะไคร่ที่เขียวชะอุ่มอีกครั้ง

ความเงียบสงัดของเขาสูง ซึ่งเงียบจนกระทั่งเสียงพูดแต่ไกลโพ้นนอกภูเขาก็ก้องสะท้อนก้องเข้าไปถึง สิ่งทีกวีต้องการบอกผู้อ่านนอกจากความเงียบอันเป็นจริงแล้วก็คือภาวะวิญจักรอันหมุนเวียนเปลี่ยนผันทวนทบตามหลักพุทธศาสนา ตะไคร่เขียวในป่าลึกซึ่งรับแสงตะวันทั้งเช้า ทั้งเที่ยง แต่ครั้นยามเย็นตะวันก็สาดส่องกลับเข้ามาอีกครั้ง

บรรยากาศที่เงียบสงัดเป็นลักษณะพิเศษในงานประพันธ์ของหวาง เหว่ย และโดยส่วนลึกแล้วก็สะท้อนให้เห็นถึงภาวะจิตของตัวเอง ที่มองทุกสิ่งทุกอย่างด้วยจิตที่ว่างเปล่า ปลอดวาง ภาษาที่เรียบง่าย นัยแห่งพุทธธรรมที่แผ่เร้นในบทกวีตราตรึงอยู่ในใจผู้รักกวีมาเป็นเวลากว่าพันปีโดยมิได้จืดจาง

¹¹ ชื่อสถานที่

บรรณานุกรม

- (清) 蘅塘退士编选. 《唐诗三百首》. 辽宁: 吉林文史出版社. 2004.
 เห่ง ถังทัยถื่อ (กวีสมัยราชวงศ์ซิง). กวีนิพนธ์ราชวงศ์ถัง 300 บท. จี๋หลิน :
 สำนักพิมพ์เหวินถื่อ, 2004.
- (清) 朱孝臧编选. 《宋词三百首》. 辽宁: 吉林文史出版社. 2004. จู
 เสี่ยวจั้ง (กวีสมัยราชวงศ์ซิง). กวีนิพนธ์สมัยซ่ง 300 บท จี๋หลิน : สำนักพิมพ์
 เหวินถื่อ, 2004.
- 陈铁民. 1990. 《王维新论》. 北京: 北京师范学院出版社. เฉิน เทียนหมิน.
 ประมวลบทกวีหวาง เหวย์. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์วิทยาลัยครูปักกิ่ง, 1990.
- 孙武昌. 1988. 《佛教与中国文学》. 上海: 上海人民出版社. ซุน อู่ฉาง.
 พุทธศาสนากับวรรณคดีจีน. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์เหรินหมิน, 1988.
- 王志远主编. 1990. 《中国佛教文学》. 北京: 今日中国出版社. หวาง
 จื่อหยวน. วรรณคดีพุทธศาสนาจีน ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์จีนรื่อแห่งประเทศจีน,
 1990.

ABSTRACT

Wang Wei: A Buddhist Poet

Born in a devout Buddhist family, Wang Wei (A.D.701-761), a famous poet of the Tang Dynasty, gained a good understanding of the Buddhist doctrine at a very young age, prompting him to become a Buddhist poet years later. Although in his early age Wang Wei wrote many works expressing his deep concerns for social life, after suffering from several setbacks in his official career, he turned to the spiritual world and the world of nature and wrote more poems describing nature and inserting Buddhist dhamma in his works. This article makes particular appreciative comments on Wang's poetry, which is infused with dhamma and the idea of nothingness, citing some representative verses which she translated into Thai, for example, "Lu Zhai" or "Deer-Park Hermitage".

แนวทางการแปลนวนิยายสะท้อนสังคมจีนเรื่อง

The Three Daughters of Madame Liang

พิราศินี กองเงิน¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการแปลนวนิยายสะท้อนสังคมจีนเรื่อง *The Three Daughters of Madame Liang* ของ Pearl S. Buck จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยใช้วจนลีลาในภาษาปลายทางที่เหมาะสม

ขั้นตอนต่างๆ ในการวิจัยประกอบด้วย 1) การศึกษาทฤษฎีพื้นฐานทางด้านการแปล รวมถึงงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวกับวจนลีลาและงานเขียนชิ้นอื่นๆ ที่สร้างสรรค์โดย Pearl S. Buck 2) การศึกษานวนิยายทั้งเล่มโดยละเอียด เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและบริบทโดยรอบตัวบททั้งหมด และการศึกษาชีวประวัติ แนวคิด รวมถึงจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้ประพันธ์ที่สะท้อนให้เห็นในงานเขียนอื่นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจแรงบันดาลใจและจุดมุ่งหมายในการเขียนนวนิยายเรื่องนี้ได้ดียิ่งขึ้น 3) การศึกษาและการวิเคราะห์ห้วงลีลาร่วมของนวนิยายสะท้อนสังคมไทยที่เขียนขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2493 – 2500 และ 4) การทำวาทกรรมวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการแปลและแนวทางแก้ไข

จากที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่าในการแปลนวนิยายเรื่อง *The Three Daughters of Madame Liang* ให้มีคุณภาพ นอกจากจะต้อง

¹ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปลและการล่าม คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพื้นฐานทางด้านการแปลในการวิเคราะห์ด้วยท วิเคราะห์ปัญหา และวางแผนการแปลแล้ว ผู้แปลยังต้องเลือกใช้วัจนลีลาในภาษาปลายทางที่เหมาะสม ซึ่งก็คือ วัจนลีลาของนวนิยายสะท้อนสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2493 – 2500 บทแปลที่ได้จึงจะรักษารสและลีลาประจํางานเขียนของคั้งฉบับไว้ได้มากที่สุด

1. บทนำ

นวนิยายเรื่อง *The Three Daughters of Madame Liang* ของ Pearl S. Buck เป็นวรรณกรรมภาษาอังกฤษที่เขียนขึ้นเพื่อสะท้อนสังคมจีนในยุคที่เหมา เจ๋อตง เรื่องอำนาจ และเป็นหนึ่งในวรรณกรรมที่สะท้อนให้เห็นความเคียดแค้น ความรัก และความหวังที่มีต่อแผ่นดินเกิด แม้ว่าจะอยู่ในยุคแห่งความสับสนทางการเมือง การจำกัดเสรีภาพทางความคิด และระบอบการปกครองที่ล้มเหลวเสียจนไม่น่าจะมีความหวังหล่อเลี้ยงหัวใจประชาชนอีกต่อไปแล้วก็ตาม Buck สร้างตัวละครเอกในเรื่องให้มีความคิดที่ทั้งคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน แต่อุดมการณ์ที่ทุกคนมีร่วมกันคือการได้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเหลือประชาชน ช่วยพัฒนาและสร้างความแข็งแกร่งให้ประเทศจีนกลับมาเป็นหนึ่งอีกครั้งดังที่เคยเป็นในอดีต แม้ว่าสุดท้ายแล้ว ตัวละครบางตัวต้องละทิ้งอุดมการณ์และความหวังนั้น ในขณะที่ตัวละครบางตัวต้องตายไปก่อนที่ความหวังของตนจะเป็นความจริงก็ตาม

ในแง่ของการแปล หากจะถ่ายทอดความรู้สึกของตัวละครในเรื่องที่ต้องเผชิญกับความบีบคั้นของนโยบายทางการเมือง รวมทั้งอุดมการณ์และความหวังที่มีต่อประเทศชาติออกมาให้ได้ดั่งนั้น ผู้แปลควรจะศึกษาหาวัจนลีลาที่เหมาะสม โดยศึกษาเพื่อเทียบยุคสมัยของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง กับยุคสมัยของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเพื่อหาลักษณะร่วมทางสังคมให้ได้ก่อน จากนั้นจึงเลือกนวนิยายที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันมาศึกษาหาวัจนลีลาที่จะใช้ในการแปล ประเทศไทยเราเองก็เพิ่งจะผ่านการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งใหญ่มาไม่ถึงหนึ่งร้อยปี และในช่วงสามสิบถึงสี่สิบปีแรก

ก็มีความวุ่นวายทางการเมืองเช่นกัน แต่ต่างออกไปจากจีนเนื่องจากวัฒนธรรมและปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกัน แม้ว่าประเทศไทยจะเคยผ่านยุคสมัยที่มีการจำกัดเสรีภาพทางความคิดมาก่อน แต่กระนั้นก็ยังมียกเขียนไทยจำนวนไม่น้อยที่อาจหาญแสดงความคิดเห็นของคนที่มีต่อสังคมออกมาจนสามารถสร้างงานวรรณกรรมที่สะท้อนสภาพสังคมได้อย่างลุ่มลึก อีกทั้งยังสร้างงานวรรณกรรมกระแสใหม่ขึ้นมาอีกด้วย เช่น วรรณกรรมเพื่อชีวิตของศรีบูรพา หรือเสนีย์ เสาวพงศ์ งานวรรณกรรมเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมภายใต้ความไม่มั่นคงทางการเมือง และความหวังและความรักของคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ที่มีต่อแผ่นดินเกิดของตน ลักษณะเช่นนี้คล้ายคลึงกับสิ่งที่ Buck ต้องการจะสะท้อนออกมาในเรื่อง *The Three Daughters of Madame Liang*

การเลือกงานศิลปะที่เหมาะสมในการแปลนวนิยายเรื่องนี้ ไม่เพียงแต่จะทำให้ผู้อ่านได้อ่านนวนิยายที่มีลักษณะเป็นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์อย่างสมจริง ลักษณะการใช้ภาษาที่มีรูปแบบเฉพาะของยุคสมัยและประเภทนวนิยายยังจะช่วยถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อในนวนิยายออกมาได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาแนวทางการแปลนวนิยายเรื่อง *The Three Daughters of Madame Liang* ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาทฤษฎีพื้นฐานในการแปล รวมทั้งเกณฑ์การเทียบเคียงและวรรณกรรมสะท้อนสังคมของไทยที่จะใช้วิเคราะห์งานศิลปะร่วม ดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์

วาทกรรมวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์ปริจเฉท (texts) ที่อยู่เหนือระดับประโยค วาทกรรมวิเคราะห์ได้ให้นิยามต้นฉบับว่า เป็นรูปแสดงการสื่อสารที่เป็นภาษา

และมีสภาวะเป็นปริศนาที่อยู่ในบริบท เนื่องจากเห็นว่า ปริศนาที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการเลือกใช้คำของผู้ส่งสาร โดยมีเจตนาที่จะสื่อสารของตนเอง แล้วจึงเลือกใช้ปริศนาที่เห็นว่าสื่อได้ตรงกับเจตนามากที่สุด

เนื่องจากการแปลเป็นการสื่อสารชั้นทุติยภูมิ (secondary communication)² โดยผู้แปลทำหน้าที่เป็นคนกลางถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นทางไปยังภาษาปลายทาง กล่าวคือ เป็นทั้งผู้รับสาร และผู้ส่งสาร การแปลจึงเป็นการสร้างวาทกรรมซ้ำใหม่อีกครั้ง³ ผู้แปลจะต้องทำการวิเคราะห์วาทกรรมตัวบทต้นฉบับเพื่อหาความหมายที่แท้จริงของตัวบทจากหน่วยทางภาษา มิใช่ยึดติดกับรูปแบบภาษาดังนี้แล้ว ผู้แปลก็จะสามารถตีความและทำความเข้าใจต้นฉบับได้อย่างถูกต้อง และถ่ายทอดความหมายเป็นบทแปลได้อย่างมีคุณภาพ

2.2 ทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม

“ภาษาศาสตร์สังคมศึกษาภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับสังคม โดยนำเอาบริบททางสังคมเข้ามาพิจารณาในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในภาษา และมุ่งตอบคำถามอันเป็นที่สนใจของนักภาษาศาสตร์ เช่น เราจะปรับปรุงทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมชาติหรือลักษณะของภาษาอย่างไร ทำให้ภาษาจึงมีการแปร (variation) และแปรอย่างไร ทำไมภาษาจึงเปลี่ยนและเปลี่ยนอย่างไร เป็นต้น”⁴

ในด้านการแปล ผู้ศึกษาสามารถนำทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมไปประยุกต์ใช้ในการแปลได้อย่างมีประโยชน์กว้างขวาง เพราะความล้มเหลวในการแปลไม่ได้เกิดจากไวยากรณ์ในภาษา ธรรมชาติของภาษา หรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในภาษาต้นทางและปลายทางเท่านั้น ถึงแม้ผู้แปลจะมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบที่กล่าวมา

² เซวง จันทรเขตต์, การแปลเพื่อการสื่อสาร, (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2528), หน้า 33.

³ คานิกา เซเลสโกวิช, “การแปล: จากปฏิบัติสู่ทฤษฎี” ศาสตรการแปล รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ, แปลโดย นพพร ประชากุล (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540), หน้า 47.

⁴ เรื่องเดียวกัน หน้า 1

เป็นอย่างดี แต่บทแปลนั้นก็จะเป็นบทแปลที่ไม่มีคุณภาพ หากผู้แปลใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับลักษณะของผู้พูด ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ หรือใช้ภาษาผิดวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ เพราะภาษามีการแปรตามลักษณะทางสังคมของผู้พูด และการแปรตามบริบท ในการแปลตัวบท ผู้แปลจึงต้องคำนึงถึงการแปรทั้งสองประเภทอยู่เสมอ

การศึกษาทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมจะช่วยให้ผู้แปลวิเคราะห์ภาษาได้ละเอียดลึกซึ้งขึ้น เพราะภาษาศาสตร์สังคมชี้ให้เราเห็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการแปรของภาษาตามลักษณะทางสังคมของผู้พูด และปัจจัยที่ทำให้เกิดการแปรของภาษาตามบริบท ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งวด เพราะผู้แปลจะต้องเลือกใช้วลีวลีที่เหมาะสมกับตัวบทที่ตนกำลังแปลอยู่ด้วย ในการแปลตัวบทนั้น ถึงแม้ผู้แปลจะแปลได้อย่างถูกต้องตามไวยากรณ์และความหมายของรูปประโยคทุกประการ ทว่าถ้าขาดความเอาใจใส่รายละเอียดปลีกย่อยเหล่านี้ บทแปลนั้นก็ไมอาจเรียกได้ว่าเป็นบทแปลที่มีคุณภาพอยู่ดี

2.3 ทฤษฎีการแปลวรรณกรรม

วลยา วิวัฒน์สร ได้ให้นิยามการแปลวรรณกรรมไว้ว่า “การแปลวรรณกรรมคือการถ่ายทอดความหมายและวรรณศิลป์จากตัวบทภาษาหนึ่ง ไปเป็นตัวบทอีกภาษาหนึ่ง ถึงระดับการสร้างสรรคของนักประพันธ์ โดยยังรักษาริบททางวัฒนธรรมในต้นฉบับภาษาเดิมและคำนึงถึงผู้อ่านฉบับแปลเสมอ”⁵

ปัญญา บริสุทธิ์ เสนอแนวทางการแปลวรรณกรรมโดยมุ่งเน้นที่การถ่ายทอดความหมายของตัวบท ซึ่งอิงตามแนวการแปลแบบตีความและทฤษฎีความหมาย

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีการแปลวรรณกรรมนั้นเป็นทฤษฎีที่มุ่งเน้นให้ผู้แปลทำความเข้าใจความหมายของต้นฉบับอย่างถ่องแท้ แล้วจึงถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาปลายทาง โดยที่ผู้แปลจำต้องผล่อออกจากขนบและรูปแบบภาษาของต้นฉบับ เพื่อให้บทแปลมีความสละสลวย เป็นธรรมชาติ อ่านได้รื่นหู และเก็บความจากต้นฉบับได้ครบถ้วน

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 135 – 152.

2.4 เกณฑ์การใช้คำศัพท์ภาษาจีนและสัทอักษรภาษาจีนกลาง

ในเรื่อง The Three Daughters of Madame Liang มีชื่อเมือง และตำแหน่งในพรรคคอมมิวนิสต์ปรากฏอยู่เป็นระยะ ผู้วิจัยจึงยึด ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีและประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง ของราชบัณฑิตยสถาน และ คู่มือการใช้คำศัพท์ภาษาจีน ของศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเกณฑ์ในการสะกดชื่อเมือง และใช้คำศัพท์ต่างๆ

Buck เขียนเรื่อง The Three Daughters of Madame Liang ขึ้นในปี ค.ศ. 1969 การถอดเสียงชื่อเฉพาะต่างๆ ในเรื่องจึงยังใช้ระบบ Wade – Giles ทว่าเนื่องจากผู้วิจัยศึกษาภาษาจีนโดยใช้ระบบ Pinyin จึงต้องอาศัยตารางการเทียบสัทอักษรรูปแบบต่างๆ เข้ามาช่วย เพื่อให้ทราบเสียงอ่านที่ถูกต้องของคำนั้นๆ เช่น ในเรื่องมีตัวละครตัวหนึ่งแซ่ 宋 (เทียบเสียงไทยได้ว่า “ซ่ง”) สัทอักษรรูปแบบ Wade – Giles แทนเสียงโดยใช้ sung ในขณะที่สัทอักษรรูปแบบ Pinyin แทนเสียงโดยใช้ song ในการเทียบสัทอักษรภาษาจีนกลางนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยตารางเทียบในหนังสือ ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน I ของประพัฒน์ โน้มยวัญญ์ เป็นหลักในการเทียบ

2.5 นวนิยายสะท้อนสังคมระหว่าง พ.ศ. 2493 – พ.ศ. 2500

ในการวิเคราะห์หาวจนลีลาที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้เป็นวจนลีลาในการแปล ผู้วิจัยได้เลือกศึกษานวนิยายสะท้อนสังคมไทยที่เขียนขึ้นช่วง พ.ศ. 2493 – พ.ศ. 2500 มาวิเคราะห์หาวจนลีลาร่วมรวม 3 เรื่องคือ ขบวนการเสรีจีน (2493) ของ สด กุระมะโรหิต ความรักของวิลยา (2495) ของเสนีย์ เสาวพงศ์ และ แลไปข้างหน้า (2498) ของศรีบูรพา

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า นวนิยายทั้ง 3 เรื่องใช้กลวิธีการเขียนซึ่งถือเป็นวจนลีลาร่วมดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการสร้างภาพแก่ผู้อ่าน เป็นกลวิธีที่ทำให้สิ่งที่ผู้เขียนเขียนนั้น เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยการเลือกใช้คำ โวหาร และการลำดับคำ เพื่อสร้างภาพให้เกิดขึ้นในใจผู้อ่าน สามารถแบ่งออกเป็น

1) การใช้คำวรรณศิลป์ คำวรรณศิลป์คือคำที่มีลักษณะเป็นภาษาหนังสือ มีลักษณะเป็นศัพท์ระดับสูง และมีคำศัพท์อื่นๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกันแต่เป็นศัพท์ระดับต่ำกว่า เช่น คำว่า *ถาวรจิรัฏกาส* เป็นคำวรรณศิลป์ของคำว่า *ตลอดไป* เป็นต้น

2) การใช้คำแสดงอาการ คำแสดงอาการคือคำที่แสดงลักษณะของการกระทำนั้นๆ ด้วยอาการแตกต่างกันออกไป เช่น *กิน แดก ยัด อัด สวาปาม เขมือบ ละเลียด* เป็นต้น⁶

3) การใช้คำแสดงภาพ คำแสดงภาพไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้อ่านจินตนาการถึงของสิ่งนั้นๆ ออกมาเป็นภาพ ยังช่วยบรรยายภาพ รส กลิ่น เสียง สัมผัส หรืออีกนัยหนึ่ง คือใช้คำแสดงภาพ เพื่อชักจูงประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของผู้อ่านให้เกิดจินตนาการตามนั่นเอง เช่น *ร่างระหง กลิ่นหอมฉุย* เป็นต้น

4) การหลากคำ การหลากคำเป็นกลวิธีของนักเขียนทั่วไป เพื่อเลี่ยงที่จะเอ่ยถึงสิ่งเดิมด้วยคำเดียวกันซ้ำๆ ซึ่งจะทำให้ภาษาไม่สละสลวย ทั้งนี้ การหลากคำยังช่วยเน้นความหมายของสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะพูดอีกด้วย

5) การใช้ชุดคำ ชุดคำคือคำมากกว่า 2 คำ ที่มีความหมายอยู่ในพวกเดียวกัน เช่น *มีความสุข สดชื่น ยินดี* (ความรู้สึกเชิงบวก) มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น *เล็ก กลาง ใหญ่ มหึมา* และมีความหมายตรงข้ามกัน เช่น *ความสะอาดสดใส ไร้ราคะ ความสกปรก เต็มไปด้วยมลทิน* เป็นต้น

6) การสะกดคำตามเสียงพูด การสะกดคำตามเสียงพูดเป็นการสะกดคำไม่ตรงกับตัวสะกดของคำนั้นๆ แต่จะสะกดตามการออกเสียงของผู้พูด ซึ่งอาจจะ

⁶ บุญยงค์ เกศเทศ, *วิธีคิด วิธีเขียน*, (กรุงเทพฯ : หลักพิมพ์, 2547), หน้า 47.

แปรผันไปตามผู้พูดแต่ละคน เช่น คำว่า 'ซีสิบเอ็ด' บางคนจะออกเสียงว่า 'ซีสิบเบ็ด' ในขณะที่บางคนออกเสียงว่า 'สิบเบ็ด' หรืออย่างคำว่า 'หนวกหู' ที่ลี้กฤทธิ์ ปราโมช⁷ และ 'รงค์ วงษ์สวรรค์' สะกดว่า 'หนกหู' เมื่อผู้พูดเป็นตัวละครชาวบ้าน

7) การบรรยายภาพโดยใช้คำว่า 'ด้วย' เป็นตัวเชื่อม กลวิธนี ผู้เขียนใช้คำว่า 'ด้วย' เชื่อมคำแสดงภาพกับคำนามเพื่อให้ผู้อ่านจินตนาการตามประสาทสัมผัสของตัวละครเสียก่อน แล้วค่อยบอกตัวต้นเหตุที่ทำให้เกิดรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส นั้นๆ กลวิธนีช่วยสร้างความเป็นรูปธรรมให้กับตัวบท ทำให้ผู้อ่านจินตนาการได้ชัดเจนกว่าการนำคำนามขึ้นก่อน แล้วค่อยบอกรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ของคำนามนั้นๆ เช่น เมื่อปารีสย่างเข้าฤดูใบไม้ผลิ ขณะที่ลมที่สดและอุ่นด้วยกลิ่นใบไม้ใหม่กำลังเริ่มพัด ...

8) การใช้ภาพพจน์ ภาพพจน์ที่สด งาม โรแมนติก เสนีย์ เสาวพงศ์ และ ศรีบูรพา ใช้ร่วมกัน ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน และสัทพจน์

2. กลวิธีการสร้างจังหวะในประโยคและย่อหน้า งานเขียนชิ้นหนึ่งๆ จะมีความไพเราะสละสลวยหรือไม่นั้น นอกจากการเลือกใช้คำและการเรียบเรียงประโยคแล้ว การสร้างจังหวะในประโยคและย่อหน้าก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านอ่านงานเขียนนั้นได้อย่างราบรื่น ไม่สะดุด และติดตามความคิด รวมทั้งอารมณ์ความรู้สึกในงานเขียนได้อย่างไม่มีอุปสรรค กลวิธীর่วมของนักเขียนทั้ง 3 ท่าน ได้แก่

1) การซ้ำคำ การซ้ำคำในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการใช้คำที่ตามด้วยไม้ยมก แต่หมายถึงการใช้คำเดิมซ้ำๆ ด้วยความตั้งใจ คำที่ซ้ำจะเป็นคำที่เป็นความคิดหลักของย่อหน้าหรือชุดประโยคนั้นๆ ดังนั้น นอกจากการซ้ำคำจะช่วยก่อให้เกิดจังหวะจะโคนในการอ่านแล้ว ยังช่วยเน้นย้ำใจความหลักที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อให้ผู้อ่านติดตามได้โดยง่ายอีกด้วย

⁷ ลี้กฤทธิ์ ปราโมช, หลายชีวิต, (กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2544).

⁸ 'รงค์ วงษ์สวรรค์, เสพลบอยชาวไร่, (กรุงเทพฯ : แพร่สำนักพิมพ์, 2547).

2) การซ้อนคำ การซ้อนคำคือการนำคำ 2 คำ ซึ่งอาจเป็นคำมูล หรือคำที่มี 2 พยางค์ขึ้นไปมารวมกันเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ หรือเพื่อเล่นเสียง ในสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะการซ้อนคำ 2 พยางค์เพื่อเล่นเสียง ซึ่งจะเรียกว่า ซ้อนเสียง และการซ้อนคำ 4 พยางค์และการซ้อนความ

3) การใช้ประโยคขนานความ คือประโยคที่มีเนื้อความต่อเนื่องเกี่ยวกันและเสริมความแก่กันทำให้ข้อความเด่นขึ้นมา⁹ นอกจากนี้ประโยคขนานความยังเป็นประโยคที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงถึงกัน มีน้ำหนักแต่ละส่วนของประโยคถ่วงรับกันในงานแต่งทุกชิ้น ซึ่งเป็นผลทำให้ประโยคมีความสมดุล โดดเด่นขึ้นมาทั้งในแง่ของความเข้าใจต่อสารนั้น และจังหวะที่ทำให้เกิดความสละสลวยราบรื่นของข้อความนั้นๆ¹⁰

4) การเว้นวรรค การเว้นวรรคคือการทำให้เกิดช่องไฟระหว่างคำ ประโยค หรือวลี ก่อให้เกิดจังหวะในการอ่าน ในงานเขียน แม้ว่าผู้เขียนจะสามารถเลือกสรรคำมาใช้ได้อย่างสละสลวย แต่ถ้าหากประโยคเรียงติดกันเป็นพืด ไม่มีการเว้นวรรคแล้ว งานเขียนนั้นก็มีความไพเราะได้ยาก นอกเสียจากว่ามีสัมผัสพยัญชนะ สัมผัสสระในประโยค และสัมผัสระหว่างประโยคมากพอ

3. กลวิธีการเขียนบทสนทนา บทสนทนาในนวนิยายสะท้อนสังคมที่เขียนขึ้นในระหว่าง พ.ศ. 2493 – พ.ศ. 2499 ทั้ง 3 เรื่องที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาว่าจนลึกล้านั้น มีลักษณะบทสนทนาที่โดดเด่นน่าสนใจ กล่าวคือ บทสนทนาส่วนหนึ่งจะมีลักษณะเป็นภาษาพูดธรรมดา ในขณะที่บทสนทนาอีกส่วนจะมีลักษณะเป็นภาษาเขียนอย่างชัดเจน บทสนทนาที่มีลักษณะเป็นภาษาพูดธรรมดานั้น จะเกิดขึ้นในบริบทธรรมดา กล่าวคือ

⁹ เปลื้อง ณ นคร, 2542, อ้างใน พิสิทธิ์ กอบบุญ, “ลีลาภาษาวรรณศิลป์ในพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 286.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 286.

ในการพูดคุยสื่อสารเรื่องสัพเพเหระทั่วไป แต่เมื่อตัวละครสนทนากันเรื่องอุดมการณ์ หรือแนวคิดทางสังคมและการเมือง บทสนทนาของตัวละครก็จะมีลักษณะเป็นภาษา เขียนขึ้นมาทันที

จริงอยู่ว่าบทสนทนาที่เป็นภาษาเขียนนี้ดูไม่เป็นธรรมชาติ แต่ผู้เขียนใช้กลวิธีการเขียนบทสนทนาเช่นนี้สื่อความคิดแก่ผู้คนในสมัยตน แม้ว่าประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 แต่ความคิดเรื่องประชาธิปไตย เรื่องประโยชน์ของส่วนรวม เรื่องการสร้างสรรค์สังคม ก็ยังถือเป็นของใหม่ จึงจำเป็นที่จะต้องสื่อความคิดเหล่านี้ออกมาอย่างชัดเจน ถ้าหากผู้เขียนใช้วิธีแฝงความคิดเข้าไปในบทสนทนาที่มีลักษณะเป็นภาษาพูดธรรมดา แม้จะทำให้งานเขียนมีความแนบเนียน ตัวละครเป็นธรรมชาติกว่าก็จริง แต่ก็ไม่สามารถสื่อความคิดใหม่ๆ เหล่านั้นให้ผู้อ่านในยุคนั้นเข้าใจได้เต็มที่

4. กลวิธีอื่นๆ นอกจากกลวิธี 3 ประการที่ได้กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ขบวนการเสรีจีน ความรักของวิลยา และ แลไปข้างหน้า ยังใช้กลวิธีการเขียนอื่นๆ ร่วมกันอีก ดังนี้

1) การใช้เลขไทยแสดงวันที่

2) การใช้คำทับศัพท์ เพื่อจุดประสงค์ 2 ประการ คือ ใช้กับสิ่งที่คนไทยในสมัยนั้นยังไม่คุ้นเคย หรือแม้จะมีการบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยแล้ว ก็อาจจะยังไม่รู้จักกันแพร่หลาย จุดประสงค์อีกประการหนึ่งก็คือ ใช้เพื่อแสดงภูมิความรู้ของตัวละครที่กำลังพูดประโยคนั้นๆ

3) การสะกดคำแบบเก่า ในนวนิยายทั้ง 3 เรื่อง มีการสะกดคำแบบเก่าอยู่บ้าง ดังนี้ เช่น หรอก เป็น ดอก เขียว เป็น เทียว

3. การวิเคราะห์ด้วยทศนิยม

3.1 การวิเคราะห์ประเภทของตัวบท

การวิเคราะห์ประเภทของตัวบทเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ที่สำคัญมากขั้นตอนหนึ่ง เนื่องจากสิ่งที่จะนำมาใช้วิเคราะห์แบ่งประเภทของตัวบท คือ หน้าที่ของตัวบท ดังนั้น หากผู้แปลเข้าใจว่าตัวบทนั้นทำหน้าที่อะไร ผู้แปลก็จะเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้ในระดับหนึ่ง และเลือกใช้รูปแบบการแปลที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์นั้นได้ Peter Newmark ได้อธิบายการแบ่งประเภทตัวบทออกเป็น 3 ชนิด¹¹ โดยใช้หน้าที่ (Function) ของตัวบท ตามแนวคิดของ Bühler ไว้ดังนี้ ตัวบทประเภทถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก (expressive text) ตัวบทประเภทให้ข้อมูล (informative text) ตัวบทประเภทปลุกเร้าให้รู้สึกคล้อยตาม (vocative text) เมื่อพิจารณาจากจุดประสงค์ของผู้เขียนที่สื่อมากับเนื้อหาแล้ว จะพบว่า *The Three Daughters of Madame Liang* เป็นตัวบทประเภทถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก กล่าวคือ ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนที่ส่งผ่านมาทางตัวละครในเรื่อง และในขณะเดียวกัน ก็เป็นตัวบทประเภทปลุกเร้าให้รู้สึกคล้อยตาม นั่นคือชักจูงความคิดของผู้อ่านด้วยแก่นเรื่องที่ผู้เขียนนำเสนอ

3.2 การวิเคราะห์บริบทการสื่อสาร

การวิเคราะห์บริบทการสื่อสารจะช่วยให้ผู้แปลรู้จักผู้ส่งสารหรือผู้เขียน สารที่ผู้เขียนสื่อผ่านน้ำเสียงและมุมมองของตนเอง จุดมุ่งหมายในการสื่อสาร น้ำเสียงแฝงของผู้เขียน แนวการเขียนส่วนใหญ่ของผู้เขียน และผู้รับสารหรือผู้อ่าน องค์ประกอบเหล่านี้เมื่อนำไปสังเคราะห์เข้ากับองค์ประกอบอื่นๆ ของต้นฉบับ จะช่วยให้ผู้แปลมีความเข้าใจตัวบทอย่างละเอียดถูกต้อง และช่วยให้ผู้แปลเลือกรูปแบบการแปลที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ฉบับแปลที่มีสมมูลภาพเทียบเคียงกับต้นฉบับสูงสุด

¹¹ Peter Newmark, *A Textbook of Translation* (Hertfordshire: Prentice Hall, 1988), p. 14.

3.3 การวิเคราะห์บริบททางสังคมวัฒนธรรม

ในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง การวิเคราะห์บริบททางสังคมวัฒนธรรมที่ผู้เขียนอ้างอิงในตัวบทเป็นสิ่งสำคัญที่จะมองข้ามไปไม่ได้ เนื่องจากสภาพความเป็นจริงในสังคมมีความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นส่งผลทำให้ผู้เขียนหยิบยกเหตุการณ์บางเหตุการณ์มาใส่ในเนื้อเรื่อง หรือเป็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอในตัวบท

เนื้อเรื่องใน *The Three Daughters of Madame Liang* เกิดขึ้นในประเทศจีน ระหว่างปี ค.ศ. 1957 – 1966 แต่กระนั้นก็ยังอ้างอิงถึงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก่อนหน้านี้ด้วยเช่นกัน เพราะประเทศจีนในช่วงเวลาตามท้องเรื่องยังถือว่าเป็น ‘จีน’ ใหม่ ดังนั้น การวิเคราะห์เหตุการณ์ที่สำคัญก่อนช่วงเวลาตามท้องเรื่องจึงเป็นสิ่งสำคัญ

3.4 การวิเคราะห์วัจนลีลาและกลวิธีการเล่าเรื่องของผู้เขียน

จริงอยู่ว่าการแปลที่ด้นนั้นคือการถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับโดยใช้วัจนลีลาที่เหมาะสมกับรูปแบบงานเขียนของต้นฉบับ แต่กระนั้นผู้แปลก็ไม่ควรเพิกเฉยต่อวัจนลีลาส่วนตัวและกลวิธีเล่าเรื่องของผู้เขียนเช่นกัน เพราะการเลือกใช้คำ และรูปประโยคต่างๆ ของผู้เขียน ย่อมเป็นไปโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารสิ่งใดสิ่งหนึ่งกับผู้อ่าน มิใช่การกระทำที่เกิดขึ้นอย่างลอยๆ ดังที่ Aiwei Shi¹² ได้แบ่งวัจนลีลาที่ผู้แปลควรจะคำนึงถึงในการแปลตัวบทไว้ 3 ประเภท ได้แก่ วัจนลีลาส่วนตัวของผู้เขียน (Writer's style) วัจนลีลาประจำประเภทของงานเขียน (Genre's style) และ วัจนลีลาตามความเคลื่อนไหวทางศิลปะ (Historical style)

¹² Aiwei Shi, “Style and Stylistic Accommodation in Translation”

[Online]. Available: <http://www.translationaldirectory.com/article122.htm>

1. วังนลิตา ในส่วนของวังนลิตา ผู้วิจัยจะแบ่งหัวข้อการวิเคราะห์ออกเป็น กลวิธีการใช้คำและประโยค กลวิธีการใช้ภาพพจน์ และกลวิธีการสร้างลักษณะนวนิยายต่างแดนให้กับตัวบท

1) กลวิธีการใช้คำและประโยค สามารถแบ่งย่อยได้ดังนี้

- การใช้ภาษาเรียบง่าย แต่สละสลวย
- การใช้ประโยคสั้นสลับกับประโยคยาว
- การใช้ประโยคขนานความ
- การวางหัวเรื่องไว้หน้าประโยค (Topic Fronting/Topicalization)¹³

2) กลวิธีการใช้ภาพพจน์ ภาพพจน์ที่บักใช้ในนวนิยาย *The Three Daughters of Madame Liang* ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ สัทพจน์ และการอ้างถึง¹⁴

3) กลวิธีการสร้างลักษณะนวนิยายต่างแดนให้กับตัวบท สามารถแบ่งย่อยได้ดังนี้

¹³ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ได้อธิบายความแตกต่างในการใช้หัวเรื่องของแต่ละภาษาไว้ใน “ความแตกต่างทางโครงสร้างของภาษาไทยกับภาษาอังกฤษที่มีผลต่อการแปล,” วารสารรามคำแหง ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 หน้า 80 ว่าหัวเรื่องคือใจความหลักที่ผู้พูดต้องการจะเอ่ยถึงในประโยคนั้น ทั้งนี้ ตามธรรมชาติของภาษา ภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาที่เน้นประธาน (Subject-Oriented Language) ส่วนภาษาไทย และภาษาในตระกูลเอเชียตะวันออก เช่น จีน ญี่ปุ่น จะเป็นภาษาที่เน้นหัวเรื่อง (Topic-Oriented Language)

¹⁴ การอ้างถึง คือ การกล่าวถึงเรื่องอื่นนอกเรื่องที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นบุคคล เหตุการณ์ นิทาน หรือวรรณกรรมต่างๆ เพื่อขยายงานเขียนนั้นให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น¹⁴ บักใช้การอ้างถึงบ่อยครั้ง โดยเฉพาะการอ้างถึงวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ (Literary Allusion) และการอ้างถึงวัฒนธรรม (Cultural Allusion) ทั้งนี้ ในการแปล ผู้แปลจะต้องศึกษาการอ้างถึงต่างๆ นั้นด้วย เพื่อที่จะได้เกิดความเข้าใจในเนื้อเรื่อง และมุมมองของตัวละครได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- การใช้คำเรียกของบางอย่างตามมุมมองในภาษาจีน คือการที่ผู้เขียนจงใจใช้วิธีเรียกแบบจีนแทนคำศัพท์ที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างอรรถรสแบบจีน เช่น การเรียกเดือนมีนาคมว่า the third month เป็นต้น

- การใช้คำทับศัพท์ คือการทับศัพท์ตามเสียงในภาษาจีน ซึ่งในเรื่องนี้ก็ใช้การถอดเสียงในระบบ Wade – Giles ทั้งนี้ การใช้คำทับศัพท์จะไม่หมายรวมถึงชื่อเมือง ชื่อคน และชื่อเฉพาะอื่นๆ

- การใช้คำแสดงการยกย่องและการถ่อมตน การใช้คำแสดงการยกย่องและการถ่อมตนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของจีน คำแสดงการยกย่องที่ใช้บ่อยคือ 貴 (gui - สูงส่ง – honorable) หรือคำเรียกญาติ

4) การขึ้นต้นคำด้วยอักษรตัวใหญ่ (Capitalization) ในตัวบท นี้ก็จะเอ่ยถึงผู้มีอำนาจปกครองจีนโดยใช้ Those, They, Them อยู่บ่อยครั้ง กลวิธีนี้เป็นการเลี่ยงที่จะไม่เอ่ยถึงกลุ่มบุคคลดังกล่าวโดยตรง เป็นการสื่อให้เห็นถึงความรู้สึกทางลบของตัวละครกับกลุ่มบุคคลที่กล่าวถึง

3.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท

หลังจากที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกจนมองเห็นวัตถุประสงค์และแนวความคิดของผู้เขียนได้อย่างละเอียดแล้ว ผู้แปลจำเป็นต้องวิเคราะห์องค์ประกอบภายใน เพื่อเชื่อมโยงแนวคิดของผู้เขียน เข้ากับการใช้องค์ประกอบต่างๆ ที่อยู่ในตัวบท ซึ่งผู้เขียนใช้เป็นปัจจัยในการถ่ายทอดความคิดของตน

องค์ประกอบภายในตัวบทหลักๆ ที่ผู้แปลควรจะวิเคราะห์จนเกิดความเข้าใจตัวบทอย่างถ่องแท้ได้แก่ ชื่อเรื่อง (Title) โครงเรื่องและโครงสร้าง (Plot and Structure) แก่นเรื่อง (Theme) ตัวละครและการสร้างตัวละคร (Characters and characterization) และ ฉากท้องเรื่อง (Setting)

4. ปัญหาการแปล และการวางแผนการแปล

ถัดจากขั้นตอนการวิเคราะห์ด้วยบท คือการวิเคราะห์ปัญหาการแปล และการวางแผนการแปล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ทำก่อนจะลงมือแปล เนื่องจากหากผู้แปลมองเห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นในระหว่างแปล และได้วางแผนการแปลให้ครอบคลุมปัญหาต่างๆ ได้แล้ว ขั้นตอนการแปลก็จะเป็นไปได้โดยสะดวกรวดเร็ว

4.1 ปัญหาการแปล

ปัญหาการแปลที่พบในบริบทที่เป็นปริศนาคดีดังต่อไปนี้

1) การเลือกใช้คำสรรพนาม

การเลือกใช้คำสรรพนามเป็นปัญหาสำคัญประการแรกที่ผู้วิจัยพบ เนื่องจากสังคมในสมัยต้นฉบับเป็นสังคมยุคความคิดทางคอมมิวนิสต์เฟื่องฟู เหมายังมีชีวิตอยู่และเรืองอำนาจ การใช้คำยกย่อง (Honorifics) ได้ถูกยกเลิกไป เพื่อเน้นความเท่าเทียมกันทางสังคม

ผู้วิจัยเห็นว่า ในการถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับมาเป็นภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาที่มีสรรพนามหลากหลายนั้น ผู้แปลจะต้องนึกถึงปัจจัยต่างๆ ในตัวบท กล่าวคือ แม้ว่าการใช้ภาษาแบบคอมมิวนิสต์จะไม่มีคำยกย่อง และผู้แปลสามารถใช้สรรพนามตายตัวกลุ่มหนึ่ง (เช่น ฉัน ท่าน เขา) แต่การใช้สรรพนามตายตัวนี้จะทำให้บทแปลอ่านแล้วไม่ราบรื่น ขาดความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย และไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำที่ยังคงอยู่ในสังคมได้

ด้วยเหตุนี้ ในการวางระบบสรรพนามที่ใช้ในเรื่อง ผู้วิจัยจึงยึดทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมเป็นสำคัญ กล่าวคือ ในการแปลนั้น จะต้องนึกถึงปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ การแปรของภาษาตามลักษณะทางสังคมของผู้พูด และการแปรของภาษาตามบริบท เมื่อพิจารณาปัจจัยตามทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมแล้ว สามารถแบ่งบริบทการสื่อสารเพื่อเลือกใช้คำสรรพนามที่เหมาะสมได้เป็น 2 หัวข้อใหญ่ ได้แก่

- บริบทการสื่อสารเป็นทางการแบบคอมมิวนิสต์ ในบริบทการสื่อสารเช่นนี้ ผู้วิจัยเลือกที่จะแปลโดยใช้สรรพนามตายตัว ได้แก่ ฉัน ท่าน และเขา โดยจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงสรรพนามตามอารมณ์และสถานะทางสังคมของผู้พูด

- บริบทการสื่อสารแบบเป็นส่วนตัว การเลือกใช้สรรพนามในบริบท การสื่อสารเช่นนี้มีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยเพิ่มรสชาติให้กับตัวบทฉบับภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาที่มีสรรพนามหลากหลาย และเพื่อที่จะเลือกใช้สรรพนามได้อย่างเหมาะสมนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่จะเป็นเกณฑ์ในการแปรของสรรพนามดังต่อไปนี้

- ความสัมพันธ์ของตัวละคร
- นิสัยของตัวละคร
- พื้นฐานของตัวละคร
- การแสดงอารมณ์ระหว่างตัวละคร

ทั้งนี้ การวางระบบสรรพนามข้างต้นเป็นการวางแผนล่วงหน้าเพื่อความ สะดวกในการแปลเท่านั้น เมื่อถึงขั้นตอนลงมือแปลจริง ผู้วิจัยจะละคำสรรพนามใน ประโยคที่ละได้ เพื่อให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย

2) การถ่ายเสียงชื่อคนในภาษาจีน ในการถ่ายเสียงชื่อคนในภาษาจีน ผู้วิจัย มีขั้นตอนการถ่ายเสียงดังต่อไปนี้

- เทียบสัทอักษรระบบ Wade – Giles ให้เป็นระบบ Pinyin ซึ่งเป็นระบบที่ผู้วิจัยคุ้นเคย

- เทียบสัทอักษรระบบ Pinyin ให้เป็นตัวภาษาจีน และในส่วนที่เป็น แช่ จะยึดตามแช่ที่พบบ่อยใน คู่มือการใช้คำศัพท์ภาษาจีน ของศูนย์จีนศึกษา สถาบัน เอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในส่วนที่เป็นชื่อ จะเลือกตัวอักษรจีนจาก ความหมายที่เหมาะสมที่สุด (ยกเว้นชื่อ Wang An-shih ที่เป็นบุคคลที่มีตัวตนจริงใน ประวัติศาสตร์) จากพจนานุกรมจีน – ไทย¹⁵ จากนั้นจึงถอดเสียงเป็นภาษาไทย

¹⁵ เทียนชัย เอี่ยมวรเมธ, พจนานุกรมจีน – ไทย, (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, พิมพ์ครั้งที่ 6, 2542).

3) คำทับศัพท์ภาษาจีน Buck ใช้คำทับศัพท์ภาษาจีนอยู่บ่อยครั้ง แต่ในการถ่ายทอดต้นฉบับเป็นภาษาหนึ่งนั้น ย่อมไม่อาจเก็บการสร้างลักษณะนิยายต่างแดนให้ต้นฉบับของคำทับศัพท์ได้หมดทุกตัว ผู้แปลจะต้องตัดสินใจว่าจะจัดการกับคำทับศัพท์แต่ละคำที่ปรากฏในต้นฉบับอย่างไร

ในกรณีที่คำทับศัพท์นั้นปรากฏอยู่ในบริบทที่บ่งบอกความหมายของคำอย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการถอดเสียงในการแก้ปัญหา แต่ในกรณีที่ความหมายของคำไม่ชัดเจน หรือต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้เลือกแก้ปัญหาโดยใช้ 3 วิธี คือ การแปลตามความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์นั้น การแปลชดเชย¹⁶ และการทำเชิงอรรถในกรณีที่ต้องรักษาเสียงภาษาต่างประเทศไว้ และต้องการอธิบายความหมายให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางได้เข้าใจ

4) ชื่อเฉพาะในภาษาจีนที่ผู้เขียนได้แปลไว้เป็นภาษาอังกฤษ ในการแก้ปัญหาข้อนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีเทียบความหมายกับคำต้นฉบับในภาษาจีน แล้วจึงแปลจากภาษาจีน แทนภาษาอังกฤษที่ผู้เขียนใช้ เพื่อให้เกิดการบิดเบือนทางความหมายให้น้อยที่สุด

5) สุภาษิต เนื่องจากมโนทัศน์ของภาษาต่างๆ มีความแตกต่างกัน การเปรียบเปรยจึงไม่เหมือนกัน ดังนั้นการแปลสุภาษิตคำพังเพยนั้น ไม่อาจแปลตามคำที่ปรากฏได้ทันที แต่ต้องศึกษาความหมายนัยประหวัดของสุภาษิตนั้นให้ดีเสียก่อน แล้วจึงถ่ายทอดความหมายออกมาเป็นภาษาปลายทาง มิเช่นนั้นจะทำให้ความหมายบิดเบือนได้ โดยเฉพาะการถ่ายทอดความหมาย 2 คอ ดังเช่นในเรื่อง *The Three*

¹⁶ การแปลชดเชยเป็นการแปลที่ชดเชยความหมายหรือผลกระทบที่หายไปจากต้นฉบับ ให้ปรากฏอยู่ในฉบับแปล โดยใช้วิธีการแตกต่างจากที่ใช้ในต้นฉบับ การแปลชดเชยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 วิธี ได้แก่ การแปลชดเชยโดยใช้เครื่องมือทางภาษาใหม่ (Compensation in kind) การแปลชดเชยโดยวางคำในตำแหน่งที่ต่างไป (Compensation in place) การแปลชดเชยโดยการรวมความ (Compensation in merging) การแปลชดเชยโดยขยายความหมายของคำ (Compensation in splitting)

Daughters of Madame Liang มีการใช้ภายิต ‘Drive out the tiger by the front gate and let in the wolf by the back gate’ ซึ่งเป็นภายิตจากภาษาจีนที่ว่า 前門拒虎，後門近狼 (Qiánmén jù hǔ, hòumén jìn láng) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อนี้ไปถึงความหมายดั้งเดิมของภายิตบทนั้นในภาษาจีน แล้วสกัดเอาแต่ความหมายที่แท้จริงโดยผละออกจากขนบและรูปแบบของภาษาต้นฉบับ จากนั้นจึงถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยด้วยสุภายิตที่มีความหมายใกล้เคียงกันคือ “หนีเสือปะจระเข้”

6) คำที่ใช้ตามมุมมองในภาษาจีน Buck ใช้คำตามมุมมองในภาษาจีนเพื่อสร้างลักษณะความเป็นนิยายต่างแดนให้กับต้นฉบับ คำที่ใช้ตามมุมมองในภาษาจีนในบริบทที่เป็นปริศนา เช่น old hundred names (老百姓 lǎobǎixing) และ humble man (小人 xiǎorén)

เนื่องจากคำต่างๆ ในภาษาถิ่นความหมายไม่เท่ากัน กล่าวคือ มีบริบทการใช้ไม่เหมือนกันโดยสิ้นเชิง ดังนั้นการแปลข้ามภาษาสองชั้น โดยไม่เทียบเคียงความหมายกับคำในภาษาต้นฉบับ จะทำให้ความหมายในฉบับแปลบิดเบือนไปไม่มากนักน้อย ผู้วิจัยจึงจะแก้ปัญหานี้ขึ้นโดยการเทียบความหมายกับคำต้นฉบับในภาษาจีนแล้วใช้วิธีแปลแบบคำต่อคำจากภาษาจีน เพื่อทำความเข้าใจมุมมองการใช้คำ ก่อนจะเทียบกับความหมายในพจนานุกรม ดังที่จะกล่าวในข้อต่อไป

4.2 การวางแผนการแปล : รูปแบบการแปลที่เลือกใช้

ใน *A Textbook of Translation* Peter Newmark อธิบายว่า รูปแบบการแปลสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่ๆ การแปลโดยให้ความสำคัญกับรูปภาษาต้นฉบับ (Source language (SL) emphasis) และการแปลโดยให้ความสำคัญกับรูปภาษาปลายทาง (Target language (TL) emphasis) โดยสามารถแบ่งรูปแบบการแปลแยกย่อยได้ 8 ประเภท¹⁷ ตามแผนภูมिरูปตัววี (V Diagram) ดังนี้

¹⁷ Peter Newmark, *A Textbook of Translation*, p. 45-49.

SL emphasis

Word-for-word Translation

Literal translation

Faithful Translation

Semantic Translation

TL emphasis

Adaptation

Free Translation

Idiomatic Translation

Communicative Translation

ผู้วิจัยได้เลือกใช้การแปลแบบสื่อความ (Communicative Translation) ซึ่งเป็นการแปลที่ให้ความสำคัญกับภาษาปลายทาง แต่ในขณะเดียวกันก็รักษาความหมายในต้นฉบับเอาไว้ได้อย่างครบถ้วน ทำให้บทแปลมีเนื้อหาและความหมายครบถ้วน ทั้งยังสามารถถ่ายทอดชนบทภาษา วังจันลีลา และความงามของภาษาได้ด้วย แต่ต้องมีการปรับเปลี่ยนวากยสัมพันธ์ให้เข้ากับ โครงสร้าง ไวยากรณ์ไทย เพื่อที่บทแปลจะได้อ่านแล้วรื่นหู และเป็นธรรมชาติในภาษาไทย

5. บทสรุป

การใช้ทฤษฎีในการแปล จะทำให้ขั้นตอนการแปลดำเนินไปอย่างเป็นระบบระเบียบ มีขั้นตอน เกิดความคาดเคลื่อนทางความหมายน้อย ทั้งนี้ ผู้แปลจะต้องวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับทั้งในเชิงลึกและในเชิงกว้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวบทอย่างถ่องแท้ และถ่ายทอดความหมายในตัวบทให้เป็นภาษาปลายทางได้อย่างถูกต้อง และมีสมมูลภาพเทียบเคียงกับต้นฉบับสูงสุด ตั้งแต่ขั้นตอนการอ่านวิเคราะห์ตัวบทจนถึงขั้นตอนการแปลนั้น ผู้แปลสามารถนำทฤษฎีต่างๆ มาประยุกต์ใช้จริงได้ทุกขั้นตอน และสามารถใช้ได้มากกว่าหนึ่งทฤษฎีในคราวเดียวกัน

นอกจากนั้น ในการแปลตัวบทประเภทต่างๆ สิ่งสำคัญอีกประการที่ผู้แปลต้องคำนึงถึงคือ การใช้วังจันลีลาให้เหมาะสมกับรูปแบบของงานเขียนนั้นๆ การเลือก วังจันลีลาที่ใช้ในประเภทงานเขียนสามารถทำได้อย่างกว้างๆ เช่น การเลือกใช้วังจันลีลาในวรรณกรรมเยาวชน การเลือกใช้วังจันลีลาในนวนิยายสะท้อนสังคม แต่เพื่อผลิตบท

แปลที่มีคุณภาพแล้ว การแบ่งประเภทต้นฉบับเพื่อเลือกใช้วรรณศิลป์ที่เหมาะสม ควรจะละเอียดยิ่งกว่านั้น เช่น การเลือกใช้วรรณศิลป์ในวรรณกรรมเยาวชนที่มีเนื้อหาเชิงปรัชญา การเลือกใช้วรรณศิลป์ในนวนิยายสะท้อนสังคมที่อยู่ภายใต้การกดดันทางการเมือง เป็นต้น

บรรณานุกรม

กึกฤทธิ์ ปราโมช. หลายชีวิต. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, 2544.

เชวง จันทะเรตต์. การแปลเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2528.

ดานิกา เซเลสโกวิตซ์ และคนอื่นๆ. ศาสตร์การแปล รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ.

แปลโดย นพพร ประชากุล และคนอื่นๆ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

เทียนชัย เอี่ยมวรเมธ. พจนานุกรมจีน – ไทย. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น, 2542.

บุญยงค์ เกศเทศ, วิจิต วิจิเชียน, กรุงเทพมหานคร: หัดกิมพ์, 2547.

พิสิทธ์ กอบบุญ. “ลีลาภาษาและวรรณศิลป์ในพระราชหัตถเลขา ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

‘รงค์ วงษ์สวรรค์. เสพลบอยชาวไร่. กรุงเทพมหานคร: แพร่สำนักพิมพ์, 2547.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ความแตกต่างทางโครงสร้างของภาษาไทยกับภาษาอังกฤษที่มีผลต่อการแปล. วารสารรามคำแหง 19 (ฉบับที่ 3): 80.

Newmark, Peter. *A Textbook of Translation*. London: Prentice Hall, 1998.

Aiwei Shi, “Style and Stylistic Accommodation in Translation” [Online]. Available: <http://www.translationdirectory.com/article122.htm>

ABSTRACT

The Translation of Sociological Novel: The Three Daughters of Madame Liang

This research studies how to translate Pearl S. Buck's sociological novel "*The Three Daughters of Madame Liang*" from English into Thai by using a proper literary style in the target language.

Various steps taken by our research are as follows: First, we do a comprehensive review of translation theories, previous research on literary styles, and other studies on Buck's works. Second, we thoroughly peruse our selected novel in order to gain an insight into the overall contents and its relevant specific contexts. We also pay attention to the author's biography as well as her opinions and objectives as reflected in her other writings, since all of them can serve as background information to better understand her motives and aims of writing this selected work. Third, we investigate and try to find out the literary style shared by contemporary Thai sociological novels written during 1950 – 1957. Lastly, in our translation process, a discourse analysis theory has been applied in order to tackle and resolve all relevant translation problems.

Having worked on this methodology, we find that in translating *The Three Daughters of Madame Liang*, not only did the translator have to apply the basic translation theories and discourse analysis in analyzing the problems, (s)he also has to select a suitable literary style in the target language. In such case, we suggest that the style of the contemporary genre of Thai sociological novels written during 1950 – 1957 is the most appropriate one since it can render equivalent literary effects as the source text.

การศึกษาเปรียบเทียบคำ “le” ในภาษาจีนกลางกับ คำ “แล้ว” ในภาษาไทย

สุชาติพย อัมพรदनัย¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์ของคำ “le” ในภาษาจีนกลางซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คำ “le1” กับคำ “le2” และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์ของคำ “le” ในภาษาจีนกลางกับคำ “แล้ว” ในภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า คำ “le1” เป็นคำช่วยแสดงความหมายของการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จล่วง คือ การดำเนินการสำเร็จล่วงของการกระทำ และการดำเนินการสำเร็จล่วงของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งความหมายทางไวยากรณ์ทั้งสองขึ้นอยู่กัหน่วยภาคแสดงที่คำ “le1” ปรากฏร่วมด้วย และรูปแบบของประโยค คำ “le2” แสดงความหมายของการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ เมื่อนำคำ “le1” กับคำ “le2” มาศึกษาเปรียบเทียบกับคำ “แล้ว” ในภาษาไทย พบว่าคำ “แล้ว” นั้นมีความหมายทางไวยากรณ์ทั้งที่เหมือนกับคำ “le1” และคำ “le2”

1. ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ ‘le1’ และคำ ‘le2’

งานวิจัยฉบับนี้คำ ‘le1’ แทนคำ ‘le’ ที่ปรากฏในประโยคแล้วอยู่หลังหน่วยภาคแสดงไม่ว่าจะเป็นคำกริยา คำคุณศัพท์ หรือกริยาวลี และถ้ามีหน่วยกรรมจะปรากฏอยู่

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ

หน้าหน่วยกรรม ดังนี้ ‘หน่วยภาคแสดง + le1 + หน่วยกรรม’ คำ‘le2’แทนคำ‘le’ที่ปรากฏในประโยคแล้วจะอยู่ท้ายประโยคหรือท้ายประโยคย่อย และถ้ามีหน่วยกรรมจะปรากฏอยู่หลังหน่วยกรรม ดังนี้ ‘หน่วยภาคแสดง + หน่วยกรรม + le2’ จากการศึกษาพบว่า คำ‘le1’และ‘le2’ ทำให้ ประโยคแสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง ประโยคที่ไม่ได้แสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง จะแสดงลักษณะของการขอร้อง คำสั่ง ความปรารถนา เป็นต้น ในประโยคที่มีลักษณะเป็นเหตุการณ์เดียว คำ‘le1’แสดงว่าการดำเนินการให้เป็นจริงนั้น ได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว เช่น

- (1) 我們去了張平的宿舍。《實用漢語會話系列教材:97》

Wōmen qùle Zhāng Píngde sùshè.

พวกเราไปหอพักของจางผิง

- (2) “你說話了，” 我驚喜地說，... (王朔)

“Nǐ shuōhuà le,” wǒ jīngxǐde shuō, ...

“เธอพูดแล้ว” ฉันพูดอย่างตื่นเต้นและดีใจ ...

ตัวอย่าง (1) และ (2) ไม่มีหน่วยช่วยแสดงลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเวลาใดๆ ตัวอย่าง (1) มีเพียงคำ‘le1’และตัวอย่าง (2) มีเพียงคำ‘le2’ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการกระทำได้มีการดำเนินการให้เป็นจริงที่เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว

คำ‘le1’อาจปรากฏในประโยคที่มีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริง แต่ยังไม่เกิดขึ้นในลักษณะประโยคที่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องกันไปหรือประโยคเงื่อนไข ซึ่งจะช่วยคงความหมายเดิมในการดำเนินการให้เป็นจริงของคำ‘le1’ได้ คำ‘le2’ก็สามารถปรากฏในประโยคซึ่งมีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงแต่ยังไม่เกิดขึ้น เช่น

- (3) “... 告訴他，下了課來看看我，好不好？” (老舍)

“...gàosu tā, xiàle kè lái kànkan wǒ, hǎo bu hao?”

“...บอกเขา เลิกเรียนแล้วให้มาหาฉันหน่อย ดีไหม”

- (4) 他答道, “是的, 天要下雨了。” (魯迅)

Tā dádào, “Shìde, tiān yào xià yǔ le.”

เขาตอบว่า “ก็ดี ฝนใกล้จะตกแล้ว”

ตัวอย่าง (3) ประกอบด้วยสองเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นคือ เลิกเรียน xiàkè และ มาหาฉันหน่อย lái kànkàn wǒ ซึ่งมีลักษณะก่อนหลัง คือ การมาหาฉันนั้น ขึ้นอยู่กับการเลิกเรียนได้ดำเนินการให้เป็นจริงแล้วหรือยัง คำ ‘le1’ ก็ยังคงแสดงถึง ความหมายของการดำเนินการให้เป็นจริงดังกล่าวนั่นเอง ตัวอย่าง (4) เป็นประโยคที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น คำ ‘le2’ แสดงให้เห็นว่าในเวลาอันใกล้จะเกิดเหตุการณ์ขึ้น

คำ ‘le1’ และ ‘le2’ ปรากฏในประโยคซึ่งไม่มีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงจะทำให้ประโยคแสดงลักษณะของการดำเนินการเป็นจริง แต่การทำให้ ประโยคแสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงไม่ได้แสดงด้วยคำ ‘le1’ และ ‘le2’ เท่านั้น แต่ยังมีหน่วยอื่นๆ เช่น zhe guo zhèngzài เป็นต้น ซึ่งหน่วยเหล่านี้เมื่อทำให้ ประโยคมีลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงแล้วก็จะแสดงความหมายทาง ไวยากรณ์ของแต่ละคำที่แตกต่างกันไป จากการศึกษาพบว่าคำ ‘le1’ แสดงความหมาย ของการดำเนินการให้เป็นจริงในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำ และพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คำ ‘le2’ แสดง ความหมายของการดำเนินการให้เป็นจริงที่แสดงให้เห็นว่าในเวลาใดเวลาหนึ่ง เหตุการณ์หรือลักษณะใหม่ได้ปรากฏขึ้น

1.1 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ ‘le1’

การณ์ลักษณะ 時體 shítǐ คือลักษณะของการกระทำพฤติกรรมหรือสภาพ ที่ดำเนินการอยู่ เช่น เริ่มต้น ต่อเนื่อง สำเร็จลุล่วง เป็นต้น จากการศึกษาพบว่าคำ ‘le1’ เป็นคำช่วยแสดงความหมายของการณ์ลักษณะดำเนินการสำเร็จลุล่วง แบ่งได้ 2 ลักษณะคือ การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรม 動作行為

的完成 dòngzuò xíngwéide wánchéng และ การดำเนินการสำเร็จลุล่วง
ของการเปลี่ยนแปลง 變化的完成 biàn huàde wánchéngtǐ

1.1.1 การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรม

การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือพฤติกรรม คือการที่การกระทำหรือพฤติกรรมดำเนินการสำเร็จลุล่วงภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรม หน่วยเวลา ปริมาณการกระทำหรือจำนวนครั้ง การดำเนินการสำเร็จลุล่วงอาจเป็นการสิ้นสุดของการกระทำหรือพฤติกรรมทุกขั้นตอนหรือไม่ก็ได้ ภายหลังจากที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง การกระทำหรือพฤติกรรมยังคงมีต่อไปหรือไม่ก็ได้ หรือยังทรงสภาพที่เกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะประจำของคำกริยาและส่วนประกอบอื่นๆ ในประโยคคำ 'le' แสดงความหมายของการดำเนินการให้เป็นจริง ในลักษณะที่การดำเนินการสำเร็จลุล่วงได้เกิดขึ้นจริงๆ ดังนั้นประโยคที่แสดงเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียว คำ 'le' สามารถปรากฏร่วมกับคำแสดงเวลาในอดีต หรือแสดงว่าเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว แต่จะไม่ปรากฏร่วมกับคำแสดงเวลาในอนาคต หากต้องการแสดงลักษณะการดำเนินการสำเร็จลุล่วงในอนาคต ก็จำเป็นต้องมีประโยคอื่นๆ มาต่อท้าย เพื่อแสดงว่าเหตุการณ์แรกที่ปรากฏคำ 'le' ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว จึงเกิดเหตุการณ์ในประโยคต่อมา มิฉะนั้นประโยคจะสมบูรณ์ไม่ได้ เช่น

(5) *我明天看了電影。²

*Wǒ míngtiān kànle diànyǐng.

(6) 你明天下課給我打電話。

Nǐ míngtiān xiàkè gěi wǒ dǎ diànhuà.

พรุ่งนี้เธอเลิกเรียนแล้ว โทรหาฉันด้วย

² ประโยคตัวอย่างที่มีเครื่องหมาย * ปรากฏอยู่นำประโยค หมายความว่าประโยคนั้นใช้ผิด ซึ่งอาจจะใช้ผิดในด้านความหมายในหัวข้อนี้หรืออาจใช้ผิดไวยากรณ์

ตัวอย่าง (5) มีคำแสดงเวลาในอนาคต míngtiān แสดงว่าเหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ ‘le’ ตัวอย่าง (6) xiàlè kè มีคำ ‘le’ ปรากฏ และเป็นเหตุการณ์ที่แสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง แต่เนื่องจากมีคำบอกเวลาในอนาคต míngtiān แสดงว่าการดำเนินการให้เป็นจริงนี้ยังไม่ได้เกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีประโยคแสดงเหตุการณ์ต่อมา gěi wǒ dǎ diànhuà ประกอบอยู่ด้วยเพื่อแสดงว่า เมื่อประโยคแรก nǐ míngtiān xiàlè kè ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เหตุการณ์ที่สอง gěi wǒ dǎ diànhuà ก็จะดำเนินการต่อไป

จากการศึกษาพบว่า ความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำนั้นแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับหน่วยภาคแสดงและรูปแบบประโยคที่ปรากฏร่วมกับคำ ‘le’ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทหน่วยภาคแสดงและรูปแบบประโยคต่างๆ ได้ ดังนี้

1. คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัต

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัตเป็นคำกริยาที่ผู้กระทำการสามารถควบคุมการกระทำได้ โดยลักษณะของการกระทำจะมีการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่ลักษณะเดียวกัน เมื่อต้องการแสดงลักษณะของการดำเนินการให้เป็นจริงจำเป็นต้องใส่หน่วยเวลาลงไปในประโยค โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ คำกริยาที่มีกระบวนการเป็นช่วงเวลาและคำกริยาที่มีกระบวนการที่เกือบจะเป็นจุดเวลา คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นช่วงเวลา คือ คำกริยาแสดงการกระทำที่มีจุดเริ่มต้น การดำเนินการ และจุดสิ้นสุด โดยการกระทำจะมีลักษณะต่อเนื่องหรือมีการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ลักษณะเดียวกัน เช่น 唱 chàng ร้องเพลง 吃 chī กิน 畫 huà วาดรูป เป็นต้น ส่วนคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะเกือบเป็นจุดเวลา คือ คำกริยาที่การเริ่มต้นและการสิ้นสุดของการกระทำมีช่วงเวลาที่สั้นมาก จนเกือบเป็นจุดของการกระทำ เช่น 打 dǎ ตี 踢 tī เตะ 敲 qiāo ตี เคาะ เป็นต้น นอกจากนี้ คำกริยาที่เกี่ยวกับจิตใจ 心理活動動詞 xīnlǐ huódòng dòngcí มี

ลักษณะเหมือนคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรม สามารถปรากฏร่วมกับ 在 zài หรือ 正在 zhèngzài เพื่อแสดงว่ากำลังทำกริยานั้นอยู่ เช่น 猜測 cāicè คาดคะเน 考慮 kǎolù พิจารณา 想 xiǎng ครุ่นคิด ใคร่ครวญ เป็นต้น

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะพลวัต ปรากฏร่วมกับคำ 'le' ในรูปแบบ "คำกริยา + le + ขอบเขตของหน่วยกรรม" แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงที่คำกริยาได้กระทำภายใต้ขอบเขตของหน่วยกรรม การดำเนินการสำเร็จลุล่วงอาจเป็นการสิ้นสุดของทุกขั้นตอนหรือไม่ก็ได้ การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำพฤติกรรมย่อมมีขอบเขตของหน่วยกรรมที่แน่นอน การกำหนดขอบเขตของหน่วยกรรมอาจใช้ค่าแสดงจำนวนและลักษณนาม หรือมีส่วนขยายต่างๆ หน้าหน่วยกรรม การใช้คำสรรพนาม ถ้าหน่วยกรรมมีลักษณะไม่ซับซ้อนก็จำเป็นต้องมีประโยคอื่นมาต่อท้ายเพื่อแสดงว่า ประโยคที่มีคำ 'le' นั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วจึงเกิดเหตุการณ์อื่นตามมา ดังตัวอย่าง

(7) *我吃了飯。

Wǒ chīle fàn.

(8) 我吃了一碗飯。

Wǒ chīle yìwǎn fàn .

ฉันกินข้าวหนึ่งชาม

(9) 吃了飯，大家閑談一會，聲音很低，... (蘇青)

Chīle fàn, dàjiā xiántán yíhuì, shēngyīn hěn dī, ...

กินข้าวแล้ว ทุกคนคุยเล่นกันสักระยะ เสียงเบามาก ...

ตัวอย่าง (7) เป็นประโยคที่ไม่สมบูรณ์เนื่องจากการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำย่อมมีขอบเขตของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงที่แน่นอน แต่ตัวอย่างนี้ หน่วยกรรมไม่มีการกำหนดขอบเขตที่แน่นอน ตัวอย่าง (8) เป็นประโยคที่สมบูรณ์เนื่องจากหน่วยกรรม fàn มีการกำหนดขอบเขตด้วยจำนวน - ลักษณนาม yìwǎn

ตัวอย่าง (9) chīle fàn หน่วยกรรมไม่มีส่วนขยายแต่เนื่องจากเป็นประโยคที่มีลักษณะการเล่าเรื่องราวตามลำดับ คือ มีประโยค dàjiā xiántán yíhuì ต่อมา ทำให้คำ ‘le’ แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงได้

คำกริยาประเภณีปรากฏร่วมกับคำ ‘le’ ในรูปแบบ “คำกริยา + le + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)” แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการกระทำหรือเหตุการณ์โดยใช้ขอบเขตเวลามากำหนด แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งคำกริยาได้กระทำภายในช่วงเวลาหรือกระทำต่อหน่วยกรรมภายในช่วงเวลานั้นๆ คือช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มการกระทำจนถึงขีดจำกัดของเวลา โดยขอบเขตสุดท้ายของเวลาในการกระทำอาจจะเป็นการเสร็จสิ้นของการกระทำหรือไม่ก็ได้ การกระทำจะยังคงดำเนินต่อไปหรือสิ้นสุดลงขึ้นอยู่กับบริบทหรือส่วนประกอบอื่นๆ ลักษณะการกระทำภายในขอบเขตเวลานั้นแบ่งได้เป็นการกระทำได้กระทำต่อเนื่องติดต่อกันตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขอบเขตสุดท้ายของเวลา และ การกระทำไม่ได้กระทำต่อเนื่องติดต่อกัน อาจจะกระทำหลายๆครั้งภายในขอบเขตของเวลา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(10) 元豹又吃了一會兒，放下餐具，... (王朔)

Yuánbào yòu chīle yíhuìr, fàngxià cānjù, ...

เขี่ยวนเป่ากินไปได้สักครู่หนึ่ง ก็วางชุดรับประทานอาหารลง ...

(11) 我在故鄉，就吃了十多年筍，現在回想，... (巴人)

wǒ zài gùxiāng,jiù chīle shíduōnián sǔn,xiànzài huíxiǎng,...

ฉันอยู่ที่บ้านเกิด กินหน่อไม้อยู่สิบกว่าปี ตอนนี้หวนคิดกลับไป...

(12) 敲了半天的門，沒有人應聲。 (老舍)

Qiāole bàntiānde mén, méiyǒurén yìngshēng.

เคาะประตูอยู่ตั้งนาน ไม่มีใครตอบ

คำ 'le' แสดงให้เห็นการกระทำที่กระทำภายในขอบเขตเวลาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ตัวอย่าง (10) แสดงลักษณะของการกระทำที่ต่อเนื่องภายในคราวเดียวเนื่องจากช่วงเวลา yíhuìr เป็นช่วงเวลาสั้นๆ ตัวอย่าง (11) แสดงลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นหลายๆ ครั้งภายในช่วงเวลา เนื่องจากช่วงเวลา shíduōnián เป็นช่วงเวลาที่ยาว ตัวอย่าง (12) เนื่องจากคำกริยา qiāo มีลักษณะการเริ่มต้นและการสิ้นสุดของการกระทำที่มีช่วงเวลาสั้นมาก ดังนั้นลักษณะของการกระทำจะเกิดขึ้นหลายๆ ครั้งภายในขอบเขตเวลา

2. การดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งคำกริยาได้กระทำไปแล้ว ช่วงเวลาจะแสดงว่าภายหลังที่การกระทำหรือเหตุการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วนั้นเป็นระยะเวลานานเท่าไร เช่น

(13) 吃了一個小時，又餓了。

Chīle yígè xiǎoshí, yòu è le.

กินไปหนึ่งชั่วโมง ก็หิวอีกแล้ว

ตัวอย่าง (13) chī ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าได้ผ่านมาช่วงระยะเวลาหนึ่งภายหลังที่การกระทำได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

คำกริยาแสดงการกระทำหรือเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต ปรากฏร่วมกับคำ 'le' ในรูปแบบ “คำกริยา + le + ปริมาณ/จำนวนครั้งของการกระทำ + (หน่วยกรรม)” แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงในลักษณะมีการใช้ปริมาณหรือจำนวนครั้งของการกระทำมาจำกัดขอบเขตของการกระทำ ซึ่งการกระทำจะกระทำต่อไปหรือไม่ก็ได้ เช่น

(14) 為了這篇文章，我仔細地回憶了好幾次。

Wèile zhèipiān wénzhāng, wǒ zǐxìde huíyìle hǎojǐcì.

เพื่อบทความนี้ ฉันต้องทบทวนความทรงจำอย่างละเอียดอยู่หลายครั้ง

ตัวอย่าง (14) คำ ‘le’ แสดงให้เห็นว่า huíyì ซึ่งกระทำภายในขอบเขตจำนวนครั้ง hǎojiǐcì ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำกริยาประเภนี้ปรากฏในรูปแบบ การซ้ำคำกริยา 動詞重疊 dòngcí chóngdié “คำกริยา + le + คำกริยา” คำ ‘le’ แสดงว่าการดำเนินการของคำกริยาซึ่งกระทำภายในช่วงเวลาสั้นๆ หรือจำนวนครั้งไม่มากนักได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น

(15) ..., 看了看我的臉色, 馬上收住了笑容, ... (鄧友梅)
 ..., kànlekàn wǒde liǎnsè, mǎshàng shōuzhùle xiàoróng, ...
 ... มองหน้าฉันสักครู่ ทันใดนั้นก็พยายามกลั้นยิ้ม ...

ตัวอย่าง (15) คำ ‘le’ ที่ปรากฏใน kànle kàn แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการของคำกริยาซึ่งกระทำภายในช่วงเวลาสั้นๆ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

2. คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพ

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นทั้งลักษณะพลวัตและลักษณะทรงสภาพ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ คำกริยาที่แสดงตำแหน่ง และคำกริยาที่แสดงลักษณะท่าทาง คำกริยาที่แสดงตำแหน่ง 位置動詞 wèizhì dòngcí มีลักษณะพลวัตค่อนข้างสูงในขณะที่ลักษณะทรงสภาพค่อนข้างต่ำ คำกริยาประเภนี้แสดงให้เห็นว่าการกระทำนั้นได้กระทำที่ตำแหน่งใดๆ หรือเมื่อการกระทำเสร็จสิ้นลง ผลที่การกระทำได้กระทำขึ้นยังคงดำเนินต่อไปในตำแหน่งใดๆ เช่น 擺 bǎi วาง ตั้ง โข้ว 綁 bǎng มัด 包 bāo ห่อ 穿 chuān สวมใส่ 放 fàng วาง 開 kāi เปิด เป็นต้น ในส่วนของ คำกริยาที่แสดงลักษณะท่าทาง 姿勢動詞 zīshì dòngcí นั้นมีลักษณะพลวัตต่ำแต่ลักษณะทรงสภาพสูง เช่น 站 zhàn ยืน 蹲 dūn นั่งยองๆ 跪 guì ถูกเข้า 躺 tāng เอนตัวลงนอน เป็นต้น ถ้าไม่มีหน่วยแสดงลักษณะพลวัต 起來 qilai 下去 xiaqu 下來 xialai มาช่วย ประโยคที่คำกริยาเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงจะแสดงลักษณะของการทรงสภาพของคำกริยาเท่านั้น

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบ “คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยกรรม” แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงที่คำกริยามีต่อขอบเขตของหน่วยกรรม เช่น

(16) ...他戴了副墨鏡, 嘴角叼了一支煙, ... (方方)

...tā dài le fù mójìng, zuǐjiǎo diāole yìzhī yān, ...

...เขาสวมแว่นตาดำ มุมปากคาบบุหรี่มวนหนึ่ง ...

ตัวอย่างนี้คำ‘le1’แสดงให้เห็นการเสร็จสิ้นของลักษณะพลวัต dài และเข้าสู่ลักษณะทรงสภาพที่เกิดขึ้นภายหลังและยังคงดำเนินต่อไป เราสามารถนำ zhe มาแทนที่คำ‘le1’ได้ แต่จะแสดงลักษณะการคงอยู่ของลักษณะทรงสภาพเท่านั้น

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏในรูปแบบ “คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)” ถ้าเป็นคำกริยาแสดงท่าทางปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบนี้ คำ‘le1’แสดงความหมายว่าคำกริยาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ช่วงเวลาแสดงว่าลักษณะทรงสภาพซึ่งเกิดขึ้นหลังจากลักษณะพลวัตได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ยังคงอยู่ต่อมานานเท่าไร เช่น

(17) ..., 他躺了三天三夜, 茶也不思, 飯也不想! (老舍)

..., tā tǎng le sāntiān sānyè, chá yě bùsī, fàn yě bùxiǎng!

... เขานอนเอนกายสามวันสามคืน ชาก็ไม่ได้คิดถึง ข้าวก็ไม่ได้นึกถึง

ตัวอย่าง (17) คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า tǎng ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าลักษณะทรงสภาพซึ่งเกิดขึ้นภายหลังนั้นคงอยู่ต่อภายในช่วงเวลา sāntiān sānyè

คำกริยาแสดงตำแหน่งปรากฏในรูปแบบนี้ คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของคำกริยาโดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การดำเนินการสำเร็จลุล่วงที่คำกริยาได้กระทำภายในช่วงเวลา หรือได้กระทำต่อหน่วยกรรมภายในช่วงเวลา โดยเป็นช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มการกระทำจนถึงขอบเขตสุดท้ายของช่วงเวลา เช่น

- (18) 他綁了一會兒行李。

Tā bǎngle yíhuìr xínglǐ.

เขามัดสัมภาระอยู่สักครู่

ตัวอย่าง (18) คำ‘le’แสดงให้เห็นลักษณะพลวัตของ bǎng ที่กระทำต่อ xínglǐ ภายในช่วงเวลา yíhuìr ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

2. การดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งคำกริยาได้กระทำไปแล้ว โดยช่วงเวลา แสดงว่าภายหลังที่การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วสภาพยังคง อยู่เป็นระยะเวลานานเท่าไร เช่น

- (19) 我用繩子捆了他一個星期，從此他一看到我就十分害怕。
(余華)

Wǒ yòng shéngzi kǔnle tā yíge xīngqī, cóngcǐ tā yíkàndào
wǒ jiù shífēn hàipà.

ฉันใช้เชือกมัดเขาหนึ่งอาทิตย์ นับแต่นั้นมาพอเขาเห็นฉันก็กลัวมาก

ตัวอย่าง (19) คำ‘le’แสดงให้เห็นว่าลักษณะพลวัตของ kǔn ซึ่งกระทำต่อ tā ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงและสภาพของคำกริยาที่เกิดขึ้นภายหลังยังคงดำเนินต่อไป เป็นเวลา yíge xīngqī

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏในรูปแบบ “คำกริยา + le + ขอบเขตของจำนวน การกระทำ + (หน่วยกรรม)” คำ‘le’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ในลักษณะมีการใช้ปริมาณหรือจำนวนครั้งของการกระทำมาจำกัดขอบเขตของการ กระทำนั้น อย่างไรก็ตามการกระทำจะกระทำต่อไปหรือไม่ก็ได้ เช่น

- (20) 這貓叼了幾趟崽子。

Zhè māo diāole jǐ tàng zǎizi.

แมวตัวนี้คาบลูกสัตว์สองสามครั้ง

ตัวอย่าง (20) คำ 'le' แสดงให้เห็นว่า diào ซึ่งกระทำภายในขอบเขตจำนวน jītàng ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏในรูปแบบ “คำกริยา + le + คำกริยา” คำ 'le' แสดงให้เห็นว่า การดำเนินการของคำกริยาซึ่งกระทำภายในช่วงเวลาสั้นๆ หรือจำนวนน้อยครั้ง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว เช่น

- (21) 山崗就往前站了站, 接下去他開始認認真真替山峰按摩了。 (余華)

Shāngāng jiù wǎng qián zhànle zhàn, jièxiàqu tā
kāishǐ rènrenzhēnzhēn tì Shānfēng ànmó le.

ฉานกั่งไปยืนอยู่ข้างหน้าสักครู่ ต่อจากนั้นเขาก็เริ่มนวดแทนฉานเฟิงอย่างจริงจัง จังๆ

ตัวอย่าง (21) คำ 'le' ใน zhànle zhàn แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการซึ่งกระทำภายในช่วงเวลาสั้นๆ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว

3. คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องสูง

คำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องสูง เช่น 保持 bǎochí รักษาให้คงอยู่ต่อไป 繼承 jìchéng สืบสาน สืบช่วง 維護 wéihù ปกป้อง รักษา 養 yǎng เลี้ยง 照顧 zhàogù ดูแลเอาใจใส่ เป็นต้น คำกริยาประเภทนี้ปรากฏในรูปแบบ “คำกริยา + le + ขอบเขตของหน่วยกรรม” เนื่องจากคำกริยามีลักษณะของการดำเนินการต่อไปสูง ดังนั้นเมื่อปรากฏรวม กับคำ 'le' ในรูปแบบนี้แสดงให้เห็นว่า แม้คำกริยาซึ่งกระทำภายในขอบเขตของหน่วยกรรม ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแต่ลักษณะการกระทำยังคงดำเนินต่อไป เช่น

- (22) 他養了一隻大斗雞。 (汪曾祺)

Tā yǎngle yìzhī dà dòuji.

เขาเลี้ยงไก่ชนตัวใหญ่ตัวหนึ่ง

ตัวอย่าง (22) คำ ‘le1’ แสดงให้เห็นว่า yǎng ที่กระทำต่อขอบเขตของหน่วยกรรม yìzhī dà dòujī ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง แต่เนื่องจากความหมายของ yǎng จึงทำให้มีลักษณะของการดำเนินการต่อเนื่องต่อไป

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏในรูปแบบ “คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)” คำ ‘le1’ แสดงให้เห็นว่าคำกริยาซึ่งกระทำภายใต้ขอบเขตของเวลาหรือกระทำต่อหน่วยกรรมภายใต้ช่วงเวลานั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น

(23) 他保持著這幻秘冷靜的態度,--保持了四十三年。(冰心)

Tā bǎochízhe zhè huànmì lěngjìngde tàidù, ——
bǎochíle sìshísān nián.

เขารักษาท่าทางที่สงบเยือกเย็นที่แอบซ่อนความเพื่อฝันไว้ รักษาไว้ถึงสี่สิบสามปี

ตัวอย่าง (23) คำ ‘le1’ แสดงให้เห็นว่า bǎochí ซึ่งกระทำต่อหน่วยกรรมภายใต้ขอบเขตของเวลา sìshísān nián นั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏในรูปแบบ “คำกริยา + le1 + ขอบเขตของจำนวนการกระทำ” คำ ‘le1’ แสดงให้เห็นว่า คำกริยาในขอบเขตของจำนวนการกระทำได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น

(24) 我家養了好幾次貓, 結局總是失蹤或死亡。(鄭振鐸)

Wǒjiā yǎngle hǎojìcì māo, jiéjú zǒngshì shīzōng huò
sǐwáng.

ครอบครัวฉันเลี้ยงแมวอยู่หลายครั้ง ผลสุดท้ายมักจะหายไปหรือตายเป็นประจำ

ตัวอย่าง (24) คำ ‘le1’ แสดงให้เห็นว่า yǎng ที่กระทำภายในขอบเขตจำนวน hǎojìcì ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

1.1.2 การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลง

การดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลงคือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการให้เป็นจริงหรือเกิดขึ้นจากลักษณะหนึ่งเป็นอีกลักษณะหนึ่ง คำ 'le' แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของการเปลี่ยนแปลงเมื่อปรากฏร่วมกับภาคแสดงต่างๆ ดังนี้

1. คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ 關係屬於性動詞 guānxi shǔyú xìng dòngcí

คำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ความเป็นเจ้าของ ประกอบด้วย 等于 dēngyú เท่ากับ 叫 jiào เรียกว่า 是 shì คือ เป็น 屬於 shǔyú จัดว่าเป็น เป็นของ ตกเป็นของ 姓 xìng แซ่ เป็นต้น คำกริยาประเภทนี้ทำหน้าที่เป็นหน่วยภาคแสดงในประโยคไม่จำเป็นต้องใส่หน่วยแสดงลักษณะทางเวลาใดๆ และโดยปรกติแล้วคำกริยาประเภทนี้จะไม่ปรากฏร่วมกับคำช่วยแสดงการณ์ลักษณะใดๆ อย่างไรก็ตามในบางสถานะสามารถปรากฏร่วมกับคำช่วยแสดงการณ์ลักษณะได้ เพราะคำกริยาประเภทนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างประธานและหน่วยกรรมที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ แต่พบตัวอย่างน้อยมาก จากการศึกษาพบว่าคำที่มีการปรากฏร่วมกับคำช่วยแสดงการณ์ลักษณะ 'le' คือ shǔyú และ xìng โดยเมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยแสดงการณ์ลักษณะ 'le' แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น

- (25) 你的那片浩瀚的空間容納了它, 裝下了它, 它就屬於你了。
(張煒)

Nǐde nàypíàn hàohànde kōngjiān róngnàle tā, zhuāngxiàle tā, tā jiù shǔyúle nǐ.

ที่ว่างอันกว้างใหญ่ไพศาลผืนนั้นของเธอบรรจุมันอยู่ รองรับมันอยู่ มันก็กลายเป็นของเธอ

- (26) 他姓了王。 (老舍)

Tā xìngle Wáng.

เขาแซ่หวางแล้ว (เดิมเขาแซ่ 瑞 Ruì รุ้ย)

ตัวอย่าง (25) และ (26) คำ ‘le’ แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จแล้ว คือสภาพของคำกริยา shǔyú และ xìng ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง

2. คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ 心理動詞 xīnlǐ dòngcí

คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ คือคำกริยาที่แสดงกิจกรรมของจิตใจหรือสภาพของจิตใจในด้านความรู้สึก การรับรู้ ความซาบซึ้ง เป็นต้น แบ่งเป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก และ คำกริยาแสดงการรับรู้ คำกริยาแสดงความรู้สึก 情緒心理動詞 qíngxù xīnlǐ dòngcí ประกอบด้วยกริยา เช่น 愛 ài รัก 害怕 hàipà กลัว 愁 chóu กัดอก 佩服 pèifú นับถือ 擔心 dānxīn เป็นห่วง เป็นต้น คำกริยาแสดงการรับรู้ 認知心理動詞 rènzhī xīnlǐ dòngcí เช่น 懂 dǒng เข้าใจ 認識 rènshi รู้จัก 誤會 wùhuì เข้าใจผิด 知道 zhīdao รู้ เป็นต้น การปรากฏร่วมกันระหว่างคำกริยาแสดงความรู้สึกกับคำ ‘le, zhe, guo’ นั้นค่อนข้างมีข้อจำกัด ดังนั้นจึงมีการใช้ไม่มากนัก ถ้าหน่วยกรรมที่ตามหลังคำกริยาเป็นคำนามก็สามารถปรากฏร่วมกับคำ ‘le, zhe, guo’ ได้ แต่ถ้าหน่วยกรรมมีลักษณะเป็นคำกริยาแล้วก็ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ ‘le, zhe, guo’ ได้ เมื่อคำกริยาเหล่านี้ปรากฏร่วมกับ 很 hěn มาก ก็ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ ‘le’ ได้ คำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้จำนวนหนึ่งนั้นไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำ ‘le’ ได้คือ คำกริยาที่มี หน่วยกรรมที่เป็นภาคแสดง ในรูป 動賓 dòngbīn เช่น 敢 gǎn กล้า 敢于 gǎnyú กล้า 懷疑 huáiyí เดา ทายว่า 覺得 juéde รู้สึกว่า 肯 kěn ตั้งใจว่า 企圖 qítú มุ่ง คิดจะ 情願 qíngyuàn สมควรใจ 忍心 rěnxīn กลั้นใจทำ 認為 rènwéi คิดว่า 願意 yuànyì ยินยอม สมควรใจ เช่น

- (27) 不久,我托友人向她說明,我願意娶她。 (老舍)

Bù jiǔ, wǒ tuō yǒurén xiàng tā shuōmíng, wǒ yuànyì qǔ tā.

ไม่นาน ผมได้ฝากให้เพื่อนไปอธิบายให้เธอฟัง ผมยินยอมแต่งงานกับเธอ

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏร่วมกับคำ 'le1' ในรูปแบบ “คำกริยา + le1 + หน่วยกรรม” เช่น

- (28) 老鄭的眼剛看到膏藥,便相信了石隊長的話。 (老舍)

Lǎo Zhèngde yǎn gāng kàndào gāoyào, biàn xiāngxìnle Shí duìzhǎngde huà.

ตาของคุณลุงเพิ่งมองเห็นพลาสติก ยา จึงเชื่อในคำพูดของหัวหน้าแซ่ฉือ

- (29) “你练气功後,真懂了不少道理。” (王朔)

“Nǐ liàn qìgōng hòu, zhēn dǒngle bùshǎo dàolǐ.”

“หลังจากที่ได้ฝึกกำลังภายในแล้ว เธอก็เข้าใจเหตุผลไม่น้อยเลย”

คำกริยาแสดงความรู้สึก xiāngxìn และ คำกริยาแสดงการรับรู้ dǒng ทำหน้าที่เป็นหน่วยภาคแสดงในประโยคได้โดยไม่ต้องปรากฏร่วมกับหน่วยที่มีลักษณะทางเวลาโดยเฉพาะคำกริยาแสดงความรู้สึกสามารถปรากฏร่วมกับคำ hěn เพื่อบอกระดับความรู้สึกโดยจะแสดงสภาพความรู้สึกที่เป็นอยู่ ไม่ได้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่าง (28) และ (29) ปรากฏร่วมกับคำ 'le1' แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือสภาพของ xiāngxìn และ dǒng ได้ดำเนินการให้เป็นจริง ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างสภาพเดิม ไม่เชื่อ และ ไม่รู้ กับสภาพใหม่ เชื่อ และ รู้

คำกริยาแสดงความรู้สึกปรากฏร่วมกับคำ 'le1' ในรูปแบบ “คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)” จะแสดงให้เห็นว่าภายหลังที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วสภาพนั้นยังคงอยู่เป็นเวลาช่วงหนึ่ง ส่วนคำกริยาแสดงการรับรู้ปรากฏ

ในรูปแบบนี้คำ ‘le’ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว คือสภาพของคำกริยาได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง และช่วงเวลาคือภายหลังการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้วได้ผ่านมาเป็นเวลาช่วงหนึ่งนั่นเอง

(30) “我已經愁了好幾天!...” (老舍)

“Wǒ yǐjīng chóu le hǎojiǐ tiān! ...

“ฉันกังวลอยู่หลายวัน ...

(31) 两个人误会了一段时间。

Liǎnggè rén wùhuì le yíduàn shíjiān.

สองคนเข้าใจผิดกันอยู่ช่วงหนึ่ง

ตัวอย่าง (30) และ (31) คำ ‘le’ แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วง คือคำกริยา chóu และ wùhuì ได้ดำเนินการให้เป็นจริง ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงระหว่างสภาพเดิมกับสภาพใหม่ ตัวอย่าง (30) ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าภายหลังที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว สภาพนั้นยังคงอยู่เป็นเวลาช่วงหนึ่ง คือ hǎojiǐ tiān ตัวอย่าง (31) ช่วงเวลาคือภายหลังการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้วได้ผ่านมาเป็นเวลา yíduàn shíjiān

3. คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง

คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลง คือคำกริยาที่เมื่อเริ่มต้นก็สิ้นสุดทันที มีลักษณะของการซ้อนกันระหว่างจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด โดยจะแสดงการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่งอย่างฉับพลัน ซึ่งก่อนหน้าของการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะแสดงขั้นตอนไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นๆหรือไม่ก็ได้ เช่น คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงประเภท 變 biàn เปลี่ยนแปลง ประเภท 出 chū ก่อให้เกิด ประเภท 得到 dédào ได้รับ ประเภท 開始 kāishǐ เริ่มต้น ประเภท 死 sǐ ตาย เป็นคำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมด้วยตนเองได้ การเข้าสู่สภาพของคำกริยาประเภทนี้ จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงซึ่งภายหลังการเปลี่ยนแปลงนั้น

จะไม่มีสภาพดังกล่าวดำรงอยู่ต่อไป ประเภท 病 bing ป่วย เป็นคำกริยาที่ไม่สามารถควบคุมด้วยตนเองได้ ภายหลังจากการเข้าสู่สภาพของคำกริยาประเภทนี้แล้วสภาพดังกล่าวจะดำรงอยู่ต่อไป เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อคำกริยาประเภทนี้ปรากฏร่วมกับคำ ‘le1’ แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว หรือลักษณะสภาพของคำกริยามีการดำเนินการให้เป็นจริงแล้วนั่นเอง

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏในรูปแบบ “คำกริยา + le1 + ขอบเขตของจำนวนการกระทำ” คำ ‘le1’ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ลักษณะสภาพของคำกริยาได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง เช่น

(32) 到天亮的時候, 文城變成了死城。 (老舍)

Dào tiānliàngde shíhòu, wénchéng biànchéngle sǐchéng.

พอถึงเวลาฟ้าสว่าง เมืองที่มีอารยธรรมได้กลายเป็นเมืองที่ตายแล้ว

คำกริยาประเภท sǐ ปรากฏร่วมกับคำ ‘le1’ ในรูปแบบ ‘ผู้เกี่ยวข้อง 涉事 shèshì + คำกริยา + le1 + ผู้ประสบ 當事 dāngshì’ เช่น

(33) 在她十歲的時候, 她死了母親, ... (老舍)

Zài tā shísuìde shíhòu, tā sǐle mǔqīn, ...

ตอนเธออายุสิบปี แม่เธอเสียชีวิต ...

ตัวอย่าง (33) sǐ ปรากฏร่วมกับคำ ‘le1’ แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว คือ sǐ mǔqīn ได้ดำเนินการให้เป็นจริง

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏร่วมกับคำ ‘le1’ ในรูปแบบ “คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยกรรม)” แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ช่วงเวลาจะแบ่งได้ดังนี้

1. ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงดำเนินการสำเร็จลุล่วง สภาพของการเปลี่ยนแปลงยังคงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง ลักษณะเช่นนี้จะปรากฏกับคำกริยาที่ภายหลังเปลี่ยนแปลง

แปลงแล้วสภาพของคำกริยายังคงอยู่ต่อไปตามช่วงเวลา เช่น คำกริยาประเภท *bìng* ป่วย เช่น

- (34) 妻在贛州病了兩個月，現在在這小船裡，... (馮至)
 Qī zài Gànzhōu bìng^{le} liǎnggè yuè, xiànzài zài zhè xiǎo chuánlǐ,...

ภรรยาป่วยอยู่ที่ก้านโจว 2 เดือน ตอนนี้อยู่ในเรือลำเล็ก ...

ตัวอย่าง (34) คำ ‘le’ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วง ภายหลังที่เข้าสู่สภาพของ *bìng* แล้ว สภาพดังกล่าวนั้นยังอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาสองเดือน

2. ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่า ได้ผ่านมานานเท่าไรภายหลังที่การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วง เช่น คำกริยาที่มีความหมายของการเปลี่ยนแปลงประเภท *sǐ* ปรากฏร่วมกับคำ ‘le’ ในรูปแบบนี้³ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วง ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าได้ผ่านมานานเท่าไรภายหลังการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว เช่น

- (35) 他停頓了一會兒，又喝了半杯酒。 (老舍)

Tā tíngdùn^{le} yíhuìr, yòu hēle bànbēi jiǔ.

เขาหยุดไปสักพัก ก็ดื่มเหล้าอีกครั้งแล้ว

³ 馬慶株 Mǎ Qīngzhū (1981:86-90) ได้อธิบายว่าคำกริยาประเภท 死 *sǐ* ดาย 結束 *jiéshù* สิ้นสุด เป็นต้น ไม่สามารถปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยา + le + ช่วงเวลา’ นี้โดยลำพังได้ เช่น *他死了三天 *tā sǐle sāntiān อย่างไรก็ตามเมื่อมีประโยคต่อท้ายโครงสร้างนี้หรือปรากฏร่วมกับคำ ‘le2’ ในโครงสร้าง ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + le2’ คำกริยาประเภทนี้จึงจะสามารถปรากฏในโครงสร้างนี้ได้ เช่น 剛死了一天就火化了 Gāng sǐle yìtiān jiù huǒhuà le เพิ่งตายไปได้หนึ่งวันก็เผาแล้ว 已經死了三天了 Yǐjīng sǐle sāntiān le ดายมาสามวันแล้ว

คำกริยาประเภทนี้ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’ในรูปแบบ “คำกริยา + le1 + ขอบเขตของจำนวนการเปลี่ยนแปลง” แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุ่่วงในขอบเขตของจำนวนนั้นๆ เช่น

(36) 這盞燈滅了兩回。

Zhèizhǎn dēng mièle liǎnghuí.

ตะเกียงดวงนี้ดับสองหน

4. คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล

คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลเมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le1’จะแสดงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุ่่วงคือหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลได้ดำเนินการให้เป็นจริง เช่น

(37) 麗麗立刻笑紅了臉，拿出一條絲綢手絹矇住嘴擠出人堆到廊上走。
(林徽因)

Lìlì lìkè xiàohóngle liǎn, náchū yìtiáo sīchóu shǒujuǎn méngzhù zuǐ jǐ chū rén duīdào lángshàng zǒu.

ลี่ลี่ยิ้มจนหน้าแดงทันที หยิบผ้าเช็ดหน้าผ้าแพรออกมาปิดปากและเดินเบียดคนออกไปจนถึงระเบียง

ตัวอย่าง (37) คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล xiàohóng ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’แสดงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุ่่วงคือหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล 紅 le1 ได้ดำเนินการให้เป็นจริง

5. คำคุณศัพท์

คำคุณศัพท์เมื่อทำหน้าที่เป็นภาคแสดง สามารถปรากฏร่วมกับคำแสดงการณ์ลักษณะ เช่น ‘le1, zhe’ เป็นต้น แต่ไม่ใช่คำคุณศัพท์ทุกคำที่สามารถปรากฏร่วมกับคำ‘le1’หรือคำแสดงการณ์ลักษณะอื่นๆ ได้ อาทิ คำคุณศัพท์ที่ไม่ได้แสดงลักษณะ เช่น

คำคุณศัพท์ที่มีโครงสร้างซับซ้อน 複合形容詞 fùhé xíngróngcí เช่น 冰涼 bīngliáng เย็นเยือก 鮮紅 xiānhóng แดงสดใส 高高的 gāogāode ที่สูงสูง เป็นต้น และ คำคุณศัพท์ที่ไม่สามารถทำหน้าที่ภาคแสดง 非謂形容詞 fēiwèi xíngróngcí เช่น 正 zhèng ตรง ตรงคัง 單 dān เดี่ยว เดี่ยว 大型 dàxíng ขนาดใหญ่ เป็นต้น ส่วน คำคุณศัพท์แสดงลักษณะ 性質形容詞 xìngzhì xíngróngcí เช่น 白 bái ขาว 禿 tū ล้วน โล้น 黑 hēi ดำ 壞 huài เลว 亂 luàn อยู่เหิง 熱 rè ร้อน เป็นต้น สามารถปรากฏร่วมกับคำ ‘le’ จากการศึกษาพบว่า คำคุณศัพท์แสดงลักษณะปรากฏร่วมกับคำ ‘le’ แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการสำเร็จ ล่วงของการเปลี่ยนแปลง คือลักษณะของคำคุณศัพท์ได้ดำเนินการให้เป็นจริง

คำคุณศัพท์ปรากฏในรูปแบบ “คำคุณศัพท์ + le + คำนาม/ปริมาณ” คำ ‘le’ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว เช่น

- (38) 作了一輩子的買賣，白了鬍子而倒了事業，... (老舍)
 Zuòle yíbèizide mǎimài, báile húzi ér dǎole shìyè, ...

ทำการค้ามาตลอดชั่วชีวิต จนหนวดเคราขาวแถมกิจการก็ล้ม ...

- (39) ..., 左右手的食指與中指全黃了一半。 (老舍)
 ..., zuǒyòushǒude shízhǐ yǔ zhōngzhǐ quán huánge yíban.

นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งมือซ้ายและมือขวาเป็นสีเหลืองไปครึ่งหนึ่ง

ตัวอย่าง (38) และ (39) คำ ‘le’ แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วง คือ คำคุณศัพท์ได้มีการดำเนินการให้เป็นจริง คือ báile húzi และ huánge yíban ตามลำดับ ได้ดำเนินการให้เป็นจริง

คำคุณศัพท์ปรากฏร่วมกับคำ ‘le’ ในรูปแบบ “คำคุณศัพท์ + le + ช่วงเวลา” แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วง คือ สภาพของคำคุณศัพท์ได้ดำเนินการให้เป็นจริง และภายหลังการเข้าสู่สภาพของคำคุณศัพท์สภาพยังคงอยู่ต่อนานเท่าไร

- (40) ..., 倒在了床上，安靜了一會兒，睜開眼，... (王朔)

...,dǎozàile chuángshàng, ānjìngle yí huìr, zhēngkāi yǎn, ...

...ล้มลงบนเตียงนอน สงบนิ่งอยู่ครู่หนึ่ง ก็ลืมตา ...

ในตัวอย่างนี้ คำ‘le’แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ คำคุณศัพท์ที่มีการดำเนินการให้เป็นจริง และภายหลังสภาพนั้นยังคงอยู่ตามช่วงเวลาที่ปรากฏ yíhuìr

6. คำ‘le’ปรากฏในโครงสร้างต่างๆ

คำ‘le’ ปรากฏใน ประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่ 存在句 cúnzàijù ซึ่งมีรูปแบบ ‘สถานที่/ตำแหน่ง + คำกริยา + คำนาม’ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ประโยคที่แสดงว่า ณ ที่หนึ่งๆมีคำนามดำรงคงอยู่ และ ณ ที่หนึ่งๆ คำนามนั้นได้ปรากฏขึ้นหรือหายไป ประโยคที่แสดงว่า ณ ที่หนึ่งๆ มีคำนามดำรงคงอยู่มักจะเติมคำแสดงการณลักษณะ 著 zheไว้ คือ ‘สถานที่/ตำแหน่ง + คำกริยา + zhe + คำนาม’ เพื่อช่วยแสดงลักษณะการคงอยู่ของคำนาม อย่างไรก็ตามในโครงสร้างนี้สามารถใช้คำ‘le’มาแทนที่ zhe ได้ แสดงให้เห็นว่าลักษณะพลวัตของคำกริยาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วและเข้าสู่ลักษณะทรงสภาพของคำกริยาโดยที่ลักษณะทรงสภาพยังคงดำเนินต่อไปหรือลักษณะพลวัตของคำกริยาได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงโดยผลของการกระทำ คือหน่วยกรรมยังคงอยู่ในสถานที่หรือตำแหน่งนั้นๆ เช่น

(41) 外面站了一個人。

Wàimiàn zhànle yíge rén .

ด้านนอกมีคนคนหนึ่งยืนอยู่

ตัวอย่าง (41) คำ‘le’แสดงให้เห็นว่าลักษณะพลวัตของ zhàn ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงและเข้าสู่ลักษณะทรงสภาพ โดยที่ลักษณะทรงสภาพยังคงดำเนินต่อไป อย่างไรก็ตามสามารถนำคำ zhe มาแทนที่คำ‘le’แต่จะแสดงลักษณะทรงสภาพของคำกริยาเท่านั้น

คำ‘le1’ปรากฏในประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่ที่แสดงว่า ณ ที่หนึ่งๆ คำนามนั้นได้ปรากฏขึ้นหรือหายไป แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จ ล่วง ณ ที่นั้นๆ เช่น

- (42) 屋內滅了燈。天上很黑。 (老舍)

Wūnèi mièle dēng. Tiānshàng hěn hēi.

ในห้องไฟดับแล้ว ห้องฟ้ามืดมาก

ตัวอย่างนี้คำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วง คือ mièdēng ได้ดำเนินการให้เป็นจริง ณ ที่นั้นๆ

คำ‘le1’ปรากฏใน โครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน 連動句 liándòngjù ซึ่งมีรูปแบบ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2’ ดังนี้

คำ‘le1’ปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + le1 + ภาคแสดง 2’ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือ หน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกที่ปรากฏร่วมกับคำ‘le1’จะเกิดขึ้นก่อนหรือเสร็จสิ้นไปแล้ว ภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงจะเกิดตามมา คำ‘le1’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก เช่น

- (43) 我們聽了這個消息都很高興。

Wǒmen tīngle zhègè xiāoxi dōu hěn gāoxìng.

พวกเราฟังข่าวนี้แล้วดีใจกันมาก

ตัวอย่าง (43) คำ‘le1’ปรากฏหลังคำกริยา tīng ในภาคแสดงตำแหน่งแรก แสดงให้เห็นว่ากริยาได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว จึงได้เกิดเหตุการณ์ต่อมาคือภาคแสดงตำแหน่งหลังคือ dōu hěn gāoxìng

โครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันที่มีหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกแสดงรูปแบบหรือวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลังจะดำเนินการหรือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังเป็นจุดมุ่งหมายที่ภาคแสดงตำแหน่งแรกต้องการดำเนินการ คำ‘le1’จะปรากฏอยู่

หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + le1’ โดยแสดงให้เห็นการดำเนินการสำเร็จจุดล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง เช่น

(44) 栖晚上就騎車去了沈可為家。 (方方)

Xī wǎnshàng jiù qí chē qùle Shěn Kěwéi jiā.

ตอนเย็นซี้ก็ขี่รถไปบ้านเงิน เช่อเหว้ย

ตัวอย่าง (44) ภาคแสดงตำแหน่งแรก qí chē แสดงวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลัง qùle Shěn Kěwéi jiā จะดำเนินการ คำ‘le1’ปรากฏอยู่หลังคำกริยาของภาคแสดงตำแหน่งหลัง qù แสดงให้เห็นว่า qù ได้ดำเนินการสำเร็จจุดล่วงแล้ว

คำ‘le1’ปรากฏใน โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ 兼語句 jiānyǔ jùn ปรกติจะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + หน่วยนาม⁴ + ภาคแสดง 2 + le1’ และแสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จจุดล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง เช่น

(45) ... , 她便派許立字跑了一趟。 (王朔)

... , tā biàn pài Xǔ Lìzǐ pǎole yítàng.

... เธอจึงส่งตัว ลีฮวีวิ่งไปรอบหนึ่ง

ตัวอย่าง (45) ภาคแสดงแรกคือ pài Xǔ Lìzǐ และภาคแสดงหลัง คือ pǎole yítàng คำ‘le1’ปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังคือ pǎo แสดงให้เห็นว่า pǎo ได้ดำเนินการสำเร็จจุดล่วงแล้ว

⁴ หน่วยนามในโครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ ‘ประธาน + ภาคแสดง1 + หน่วยนาม + ภาคแสดง2’ จะเป็นหน่วยกรรมของภาคแสดง 1 และเป็นประธานของภาคแสดง 2

1.2 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ ‘le2’

คำ ‘le2’ แสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ซึ่งอาจมุ่งเน้นลักษณะของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ หรืออาจมุ่งเน้นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ได้ ในแง่การรายงานสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ อาจจะได้ดูตรงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้น แต่เป็นสภาพหรือเหตุการณ์ในมุมมองของผู้พูดหรือผู้ฟังก็ได้ เช่น 下雨了 xià yǔ le ฝนตกแล้ว แสดงการเกิดเหตุการณ์ใหม่ซึ่งมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงจากที่ยังไม่ตกหรือฝนไม่ตกมานานแล้วเป็นฝนตก ในแง่ของการรายงานการเกิดเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังอาจจะเป็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นใหม่จริงๆ เช่น ใน ขณะที่กำลังเดินอยู่ๆ ฝนก็ตกลงมา ผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้พูดอาจจะเป็นผู้พาดพิงถึงสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นทันที หรืออาจจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้นี้คือ ฝนตกเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้แล้ว แต่ว่าผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังไม่ทราบมาก่อนก็ได้ สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ที่คำ ‘le2’ แสดงอาจเป็นเหตุการณ์หรือสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ คำ ‘le2’ ที่ปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราวในอดีตแสดงว่าได้เกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอดีต และเมื่อปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราวในอนาคตจะแสดงว่าจะเกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอนาคต เช่น

- (46) 春秋戰國時期, 黃金已是社會經濟生活中的重要貨幣之一了, 與早期的銅鑄幣並行使用。 (陰法魯; 許樹安)

Chūnqiū Zhànguó shíqī, huángjīn yǐ shì shèhuì jīngjì shēnghuózhōngde zhòngyào huòbì zhīyī le, yǔ zǎoqīde tóngzhùbì bìng xíng shǐyòng.

ในสมัยขุนจิวจั้นกั๋ว ทองได้เป็นหนึ่งในระบบเงินตราที่สำคัญทางเศรษฐกิจของสังคมแล้ว มีการใช้พร้อมกันไปกับเหรียญกษาปณ์ทองแดงสำริดที่ใช้มาในสมัยก่อนหน้านี้นี้

- (47) 明年這個時候,自己也許在紐約了,... (小楂)

Míngnián zhèigè shíhou, zìjǐ yěxǔ zài Niǔyuē le,...

ปีหน้าเวลานี้ ตัวเองอาจจะอยู่ที่นิวยอร์กแล้ว...

ตัวอย่าง(46)คำ'le2'แสดงให้เห็นว่า ในอดีตสมัยชนวจิ๊จั้นกั้วได้เกิดเหตุการณ์ใหม่ขึ้น คือ huángjīn yǐ shì shèhuì jīngjì shēng huózhōngde zhòng yào huòbì zhīyī การเกิดของเหตุการณ์ใหม่ ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงหรือความแตกต่างระหว่างสภาพก่อนและหลังเกิดเหตุการณ์ คือ ก่อนหน้านั้นทองยังไม่ได้เป็นหนึ่งในระบบเงินตราที่สำคัญทางเศรษฐกิจของสังคม แต่มาในสมัยชนวจิ๊จั้นกั้วนี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบเงินตราแล้ว ตัวอย่าง (47) คำ'le2'แสดงให้เห็นว่าในอนาคตคือปีหน้า เวลานี้เหตุการณ์ใหม่ zìjǐ yěxǔ zài Niǔyuē le จะเกิดขึ้น

คำ'le2'ที่ปรากฏในประโยคที่มีคำแสดงเวลาปัจจุบัน หรือไม่ปรากฏคำแสดงเวลาแต่จะใช้เวลาที่กล่าวถึงหรือรายงานถึงเป็นเวลาอ้างอิงแสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้วหรือถึงเวลาที่จะเกิดขึ้นแล้ว สำหรับคำ'le2'ที่แสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานการเกิดเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังนั้นอาจจะเป็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นใหม่จริงๆ เช่น ในขณะที่เดินอยู่ฝนก็ตกลงมาทันที เราสามารถพูดได้ดังตัวอย่าง (48)

- (48) “下雨了! 快走吧!”

“Xià yǔ le! Kuài zǒu ba!”

“ฝนตกแล้ว รีบเดินเร็ว”

หรืออาจเป็นสภาพหรือเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นมานานแล้วแต่ผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังไม่ทราบมาก่อน ต่อมาภายหลังได้เห็นสภาพหรือเหตุการณ์นั้นๆ ผู้พูดจึงเล่าในลักษณะของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟัง เช่น ตัวอย่าง (49) คำ'le2'แสดงว่า สภาพใหม่ของการเป็นพ่อได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานสำหรับผู้พูดอาจจะ

ไม่ใช่สภาพใหม่ แต่คิดว่าคู่สนทนาไม่ทราบสภาพใหม่นี้ ดังนั้นจึงรายงานสภาพใหม่ให้ผู้ฟังทราบ

- (49) “真沒想到三年未見, 你就變成這樣子了! 第一次見面時, 覺得你還可以呀!” 我說: “我當爸爸了。” (梁曉聲)

“Zhēn méi xiàngdào sānnián wèijiàn, nǐ jiù biànchéng zhèyàngzi le! Dì yí cì jiànmiàn shí, juéde nǐ hái kěyǐ ya!” Wǒ shuō : “Wǒ dāng bàba le.”

“คิดไม่ถึงจริงๆว่าไม่เจอกันสามปี เธอจะเปลี่ยนเป็นแบบนี้ไปแล้ว ตอนเจอกันแรกก็รู้สึกว่าเธอยังดีอยู่นะ” ผมตอบว่า “ผมเป็นพ่อคนแล้ว”

สำหรับคำ ‘le2’ แสดงให้เห็นว่า สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ถึงเวลาที่จะเกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานเป็นการรายงานสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่เพื่อให้ผู้ฟังทราบ เช่น ตัวอย่าง (50) wǒ huí jiā le ยังไม่ได้เกิดขึ้น คำ ‘le2’ แสดงว่าเหตุการณ์ใหม่ถึงเวลาที่จะเกิดขึ้น ในแง่ของการรายงานเป็นการรายงานเหตุการณ์ใหม่ที่จะเกิดขึ้นให้กับผู้ฟัง

- (50) “馬威, 我回家了! 你們也別太晚了!” (老舍)

“Mǎ Wēi, wǒ huí jiā le! Nǐmen yě bié tài wǎn le!”

“หม่าเวย์ ฉันจะกลับบ้านแล้วนะ พวกเธอก็อย่าดึกเกินไปล่ะ”

คำ ‘le2’ ปรากฏกับหน่วยภาคแสดงและรูปแบบประโยคต่างๆ ได้ ดังนี้

คำ ‘le2’ ปรากฏในรูปแบบ ‘คำนามหรือนามวลี/จำนวนและลักษณนาม + le2’ แสดงว่าสภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นหรือได้กลายเป็นสภาพใหม่แล้ว คำนามหรือนามวลีที่สามารถปรากฏในโครงสร้างนี้ ได้แก่ เวลา ฤดูกาล จำนวนและลักษณนาม เป็นต้น ซึ่งคำนามกลุ่มนี้จะมีสมาชิกที่สามารถแสดงความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงตามลำดับส่วนคำนามที่ไม่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง ก็ไม่สามารถปรากฏในรูปแบบนี้ได้

เช่น * 椅子了 yǐzi le * เก้าอี้แล้ว คำนาม เก้าอี้ ไม่มีความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวจึงไม่สามารถปรากฏในโครงสร้างนี้ได้

- (51) 秋天了, 她已經在衣服裡邊加了一件秋衫, ... (張煒)

Qiūtiān le, tā yǐjīng zài yīfulǐbiān jiāle yíjiàn qiūshān, ...

ฤดูใบไม้ร่วงแล้ว เขาได้เพิ่มเสื้อชั้นในเข้าไว้ในเสื้อแล้ว ...

ตัวอย่าง (51) คำ 'le2' แสดงให้เห็นว่า การปรากฏของสภาพใหม่คือฤดูใบไม้ร่วงได้มาถึงแล้ว

คำ 'le2' เมื่อปรากฏในรูปแบบ 'ประธาน + ภาคแสดง + คำนาม + le2' โดยมีหน่วยภาคแสดงแตกต่างกันจะแสดงความหมายดังนี้ ในประโยคที่มีหน่วยภาคแสดงเป็นคำกริยาแสดงความสัมพันธ์ คำกริยาแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลในรูปแบบนี้จะแสดงว่าสภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว หรือได้กลายเป็นสภาพใหม่แล้ว เช่น

- (52) 她是個好學生。 (老舍)

Tā shì gè hǎo xuésheng.

เขาเป็นนักเรียนที่ดี

- (53) 李小龍已經是中學生了。 (汪曾祺)

Lǐ Xiǎolóng yǐjīng shì zhōngxuésheng le.

หลี่เสี่ยวหลง ได้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมแล้ว

ทั้งสองตัวอย่างมีหน่วยภาคแสดงเป็นคำกริยาแสดงความสัมพันธ์ ตัวอย่าง

- (52) Tā shì gè hǎo xuésheng แสดงถึงสภาพที่เป็นอยู่ไม่ได้แสดงให้เห็นสภาพใหม่ ตัวอย่าง (53) Lǐ Xiǎolóng yǐjīng shì zhōngxué sheng le คำ 'le2' แสดงให้เห็นว่าสภาพใหม่ในการเป็นนักเรียนได้เกิดขึ้นแล้ว

- (54) 我早看透你了。 (王朔)

Wǒ zǎo kàntòu nǐ le.

ฉันอ่านความคิดของเธอออกนานแล้ว

ตัวอย่าง (54) มีหน่วยภาคแสดงเป็นคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยา แสดงผลคำ‘le2’แสดงเหตุการณ์ใหม่ คือ Wǒ zǎo kàntòu nǐ ได้ปรากฏขึ้นแล้ว

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่า ในรูปแบบข้างต้นมีการละคำ‘le1’ไปคือ ‘ประธาน + ภาคแสดง + (le1) + คำนาม + le2’ เพราะคำ‘le1’แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลง ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และคำ‘le2’แสดงให้เห็นว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้น ซึ่งสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่สามารถแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นด้วย จึงสามารถละคำ‘le1’โดยความหมายไม่เปลี่ยน เช่น ‘คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยา แสดงผล + หน่วยกรรม + le2’ มีการละคำ‘le1’ที่อยู่หลังหน่วยเสริมหลังกริยา แสดงผล คือ ‘คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล + (le1) + หน่วยกรรม + le2’ เช่น

(55) 我妹妹弄髒(了)衣服了。

Wǒ mèimei nòngzāng (le) yīfu le.

น้องสาวฉันทำเสื้อสกปรกแล้ว

คำ‘le2’ปรากฏในประโยคที่มีหน่วยภาคแสดงเป็นคำกริยาแสดงการกระทำ หรือพฤติกรรมในรูปแบบนี้ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้น ซึ่งเหตุการณ์ใหม่อาจจะมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง การเริ่มต้น หรือลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น 孩子吃飯了 háizi chī fàn le เด็กกินข้าวแล้ว คำ‘le2’แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว ซึ่งสามารถสื่อได้ 3 ความหมาย คือ

1. เหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือ แต่เดิมเด็กไม่กิน หรือ ไม่ยอมกิน แต่ตอนนี้เด็กยอมกินแล้ว
2. ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือ เริ่มกินแล้ว
3. ในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง เสมือนว่ามีการละคำ‘le1’ไป คือ 孩子吃 (了₁)飯了₂ háizi chī (le) fàn le เด็กกินข้าวแล้ว ซึ่งการละคำ

‘le1’ทำให้เกิดความหมายคลุมเครือ ดังนั้นถ้าไม่ต้องการให้เกิดความหมายคลุมเครือ ควรเติมคำ‘le1’ลงไปประโยคเป็น 孩子吃了1飯了2 háizi chīle fàn le

(56) “你說話了,” 我驚喜地說, “鬧了半天你不是沒嘴葫蘆, 我本來都開始習慣和一個吧巴在一起了。” (王朔)

“Nǐ shuōhuà le,” wǒ jīngxǐde shuō, “nàole bàntiān nǐ búshì méi zuǐ húlú, wǒ běnlái dōu kāishǐ xíguàn hé yígè bābā zài yìqǐ le.”

“เธอพูดแล้ว” ฉันพูดอย่างตื่นเต้นและดีใจ “ก่อกวนอยู่ตั้งนาน เธอไม่ได้เป็นต้นน้ำเต้าไร้ปาก จริงๆ แล้วฉันเริ่มคุ้นเคยที่จะอยู่กับคนใบ้แล้ว”

คำ‘le2’แสดงว่าเหตุการณ์ใหม่ Nǐ shuōhuà le ได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งแสดงเหตุการณ์ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ ก่อนหน้านี้ไม่ยอมพูดแต่ตอนนี้ยอมพูดแล้ว

คำ‘le2’ปรากฏในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + le2’ แสดงว่าเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว เช่น

(57) 我敲了敲她家的門, 有人來開門了! (王小波)

Wǒ qiāoleqiāo tā jiāde mén, yǒurén lái kāi mén le!

ฉันเคาะประตูบ้านเธออยู่ครั้งหนึ่ง มีคนมาเปิดประตูแล้ว

(58) 他上臺唱歌了。

Tā shàng tái chàng gē le.

เขาขึ้นเวทีร้องเพลงแล้ว

ตัวอย่าง (57) คำ‘le2’แสดงเหตุการณ์ใหม่ yǒurén lái kāi mén นอกจากนี้ยังมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือ จากเดิมไม่มีใครมาเปิดประตูเปลี่ยนเป็นมีคนมาเปิดประตูแล้ว ตัวอย่าง (58) คำ‘le2’แสดงเหตุการณ์ใหม่ Tā shàng tái chàng gē ซึ่งสามารถสื่อได้ 3 ความหมาย ได้แก่ เหตุการณ์ใหม่ในลักษณะ

ของการเปลี่ยนแปลง คือ จากเดิมไม่ขึ้นเวทียิ่งเพลง แต่ตอนนี้ยอมขึ้นร้องเพลงแล้ว ในลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ คือ เริ่มขึ้นไปร้องเพลงแล้ว และในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำ‘le2’ในโครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + หน่วยนาม + ภาคแสดง 2 + le2’ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว เช่น

(59) 領隊派他們去南方了。

Lǐngduì pài tāmen qù nánfāng le .

ผู้นำขบวนส่งพวกเขาไปทางใต้แล้ว

ตัวอย่าง (59) คำ‘le2’แสดงว่าเหตุการณ์ใหม่ คือ Lǐngduì pài tāmen qù nánfāng ได้เกิดขึ้นแล้ว

คำ‘le2’ปรากฏในประโยคคำสั่งหรือชักชวน‘คำกริยา + คำนาม/นามวลี + le2’ แสดงว่าเหตุการณ์หรือสภาพใหม่นั้นถึงเวลาที่จะกระทำแล้ว ในแง่ของการรายงานยังเป็นการรายงานเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังอีกด้วย เช่น

(60) “包餃子包餃子了。”丁小魯端著餡盆往堂屋裡走,... (王朔)

“Bāo jiǎozi bāo jiǎozi le.” Dīng Xiǎolǔ duānzhe xiànpén wàng táng wūlǐ zǒu,...

“ห่อเกี๊ยวได้แล้ว ห่อเกี๊ยวได้แล้ว” ดิงเสี่ยวหลู่ยกถาดใส่เกี๊ยวเข้ามาห้องโถงใหญ่ ...

ตัวอย่าง (60) คำ‘le2’ แสดงให้ผู้ฟังทราบถึงเหตุการณ์ใหม่ว่า ถึงเวลาจะกระทำกิจกรรม bāo jiǎozi แล้ว

คำ‘le2’ ปรากฏในรูปแบบ ‘快 + หน่วยภาคแสดง + le2’ แสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น

(61) 快五點了。天上遠遠的還有幾顆星星。 (陸星兒)

Kuài wǔdiǎn le. Tiānshàng yuǎnyuǎnde hái yǒu jǐkē xīng xīng.

ใกล้ตีห้าแล้ว ลิบๆ บนฟ้ายังมีดวงดาวอยู่สองสามดวง

ตัวอย่าง (61) คำวิเศษณ์ kuài ปรากฏร่วมคำ‘le2’แสดงให้เห็นว่าสภาพใหม่ คือ เวลา wǔdiǎn ใกล้จะถึงแล้ว

คำ‘le2’เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยาช่วย + หน่วยภาคแสดง + หน่วยกรรม + le2’ แสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในแง่ของความจำเป็น ความเป็นไปได้ หรือควรจะเป็นตามความเห็นของผู้พูดหรือผู้รายงาน เช่น

(62) “...她向我走來了, 我得掛電話了。” (王朔)

“...tā xiàng wǒ zǒulái le, wǒ děi guà diànhuà le.”

“...เขาเดินมาหาฉันแล้ว ฉันต้องวางหูแล้ว”

ตัวอย่างนี้คำ‘le2’แสดงการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ ในแง่ของความจำเป็นของผู้พูดว่า ถึงเวลาต้องวางหูแล้ว

คำ‘le2’เมื่อปรากฏในรูปปฏิเสธ แสดงให้เห็นการเกิดเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกับเดิม เช่น

(63) 不知道究竟為什麼, 他不當飼養員了。 (汪曾祺)

Bùzhīdao jiùjìng wèishénme, tā búdāng sìyǎngyuán le.

ไม่รู้ว่าทำไม เขาไม่เป็นพนักงานเลี้ยงสัตว์แล้ว

ตัวอย่าง (63) คำ‘le2’แสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพใหม่ คือ tā búdāng sì yǎngyuán ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางตรงข้าม

1.3 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘le’ที่ปรากฏทั้งท้าย

ประโยคและหลังหน่วยภาคแสดง

1. คำ‘le’ เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาที่แสดงการกระทำ

เมื่อแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ว่า หน่วยภาคแสดงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คำ‘le’นั้นจะเป็นคำ ‘le1+2’ เช่น

- (64) “我不餓，給孩子吃吧。”我把饅饅向孩子伸過去。“她剛吃了。”她說，... (張賢亮)

“Wǒ bú è, gěi hái zi chī ba.” Wǒ bǎ mòmó xiàng hái zi shēnguóqu. “Tā gāng chī le.” tā shuō, ...

“ผมไม่หิว ให้ลูกกินเถอะ” ผมเอาหมั่นโถยยื่นไปให้ลูก “เขากินไปแล้วเมื่อตะกี้นี้” เธอพูด ...

ตัวอย่าง (64) Tā gāng chī le มีการละหน่วยกรรมไว้ คำ ‘le’ ประกอบด้วยคำ ‘le1’ และคำ ‘le2’ คำ ‘le2’ แสดงให้เห็นการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่่ว่า chī ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งแสดงโดยคำ ‘le1’

เมื่อเหตุการณ์แสดงลักษณะของเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่ หรือเริ่มขึ้น คำ ‘le’ ดังกล่าวจะเป็นคำ ‘le2’ ซึ่งแสดงการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ที่ได้เริ่มต้น หรือจะเริ่มต้นขึ้นในอนาคต

- (65) “你不想喝?” “想喝。可有演出，不敢喝。” “那我喝了。”我開始一杯接一杯地喝酒，... (王朔)

“Nǐ bùxiǎng hē?” “Xiǎng hē. Kě yǒu yǎnchū, bù gǎn hē.” “Nà wǒ hē le.” Wǒ kāishǐ yībēi jiē yībēide hē jiù, ...

“เธอไม่อยากดื่มเหรอ” “อยากดื่ม แต่ต้องออกไปแสดง ไม่กล้าดื่ม”

“งั้น ฉันดื่มละนะ” ฉันเริ่มดื่มเหล้าแก้วแล้วแก้วเล่า ...

ตัวอย่าง (65) Nà wǒ hē le ยังไม่ได้เกิดขึ้นในขณะที่กล่าวถึง แต่เกิดขึ้นภายหลังจากที่กล่าว คำ ‘le’ จัดเป็นคำ ‘le2’ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ คือ wǒ hē กำลังจะเกิดขึ้น

2. คำ ‘le’ เมื่อปรากฏทั้งท้ายประโยคและหลังคำกริยาแสดงความรู้สึกนึกคิด คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คำคุณศัพท์ และคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล

คำ ‘le’ ในกรณีนี้เป็นได้ทั้งคำ ‘le1’ ที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และคำ ‘le2’ ที่แสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากคำ ‘le’ ทั้งสองแสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลง ยิ่งไปกว่านั้นตัวอย่างที่พบจะมีลักษณะของการปรากฏของสภาพใหม่ ดังนั้นในงานวิจัยฉบับนี้ จัดให้คำ ‘le’ นี้เป็นคำ ‘le2’ ซึ่งแสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพใหม่ที่เกิดขึ้น

(66) “教育” 是有用的, 我相信了。 (老舍)

“Jiàoyù” shì yǒuyòng de, wǒ xiāngxìn le.

“การศึกษา” เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ ฉันเชื่อแล้ว

ตัวอย่าง (66) คำ ‘le2’ แสดงให้เห็นสภาพใหม่ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างสภาพก่อนหน้าและภายหลัง คือ จากที่ไม่เชื่อ เปลี่ยนเป็นเชื่อ

คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เช่น 病 bìng ป่วย 脹 zhàng บวม 死 sǐ ตาย เป็นต้น โดยปกติจะไม่สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยภาคแสดงตามลำพังในประโยค เช่น *母親死 *mǔqīn sǐ ต้องมีหน่วยที่มีลักษณะทางเวลาปรากฏร่วมด้วย เช่น 母親死了 mǔqīn sǐ le แม่ตายแล้ว

คำคุณศัพท์ปรากฏร่วมกับคำ ‘le2’ ในลักษณะเช่นนี้จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นของคำคุณศัพท์ ซึ่งสภาพที่เกิดขึ้นทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมมาเป็นสภาพใหม่ เช่น

(67) “...當初, 我的臉也不這麼黃, 腰也不這麼粗, ...現在, 我的臉黃了, 腰粗了。...” (老舍)

“...dāngchū, wǒde liǎn yě bú zhème huáng, yāo yě bú zhème cū, ... xiànzài, wǒde liǎn huáng le, yāo cū le ...”

“ในตอนเริ่มแรก หน้าของฉันไม่เหลืองอย่างนี้ เวกก็ไม่ใหญ่ขนาดนี้... ตอนนี้หน้าของฉันเหลืองแล้ว เวกก็ใหญ่แล้ว...”

ตัวอย่าง (67) คำ ‘le2’ จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นของคำคุณศัพท์ ซึ่งสภาพที่เกิดขึ้นทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมมาเป็นสภาพใหม่ คือ จากหน้าไม่เหลือเปลี่ยนเป็นเหลือ และจากที่เอนไม่ใหญ่เปลี่ยนเป็นใหญ่ ตามลำดับ

ในรูปแบบ ‘太 tài/最 zuì + คำคุณศัพท์ + le2’ คำ ‘le2’ แสดงให้เห็นสภาพใหม่ซึ่งมีทั้งที่เป็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นจริง หรืออาจจะเป็นสภาพใหม่ตามความคิดเห็นของผู้พูด เพราะมาตรฐานของระดับก็ขึ้นอยู่กับผู้พูด เช่น มีรองเท้าคู่หนึ่ง ขนาดของรองเท้าอาจจะใหญ่ไปสำหรับบางคนก็พูดได้ว่า “太大了!” tài dà le ใหญ่เกินไป แต่สำหรับบางคนอาจจะเล็กไปก็พูดได้ว่า “太小了!” tài xiǎo le เล็กเกินไป หรือเมื่อมีคนปฏิบัติต่อเราอย่างดี เราก็คงพูดว่า “你對我太好了” nǐ duì wǒ tài hǎo le เธอดีกับฉันจังเลย แต่ถ้าเราโดนบางคนหลอกทิ้งๆ ที่ดีกับเขา เราก็คงพูดได้ว่า “我對他太好了” wǒ duì tā tài hǎo le ฉันดีกับเขาเกินไป เป็นต้น ดังนั้นการใช้โครงสร้างนี้สามารถแสดงความหมายได้ทั้งในด้านการชื่นชมหรือวิจารณ์ ในลักษณะของการเกินขอบเขตก็ได้ ขึ้นอยู่กับผู้พูดหรือผู้รายงาน อาจจะกล่าวได้ว่า ทั้งหมดล้วนเป็นการรับรู้ใหม่ๆ ของผู้พูดภายใต้เงื่อนไขที่แน่นอนบางอย่าง

1.4 ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์เมื่อคำ ‘le1’ และ ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในประโยค

คำ ‘le1’ และ ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + หน่วยนาม + le2’ แสดงเหตุการณ์ใหม่ว่า ในขณะที่พูดถึงนั้น หน่วยภาคแสดงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว เช่น

(68) 孩子吃了₁ 飯了₂ 。

Háizi chīle fàn le.

เด็กกินข้าวเรียบร้อยแล้ว

ตัวอย่าง (68) แสดงเหตุการณ์ใหม่ว่า ในขณะที่พูดถึงนั้น chī fàn ได้

ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำ 'le1' และ 'le2' ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ 'คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วย + หน่วยนาม + le2' แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรมนั้นๆ ซึ่งเป็น *ขอบเขตใหม่* 新階段 xīn jiēduàn เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่ เช่น

(69) 他吃了三碗飯了, 不想吃下去了。

Tā chīle sānwǎn fàn le, bùxiǎng chīxiàqu le.

เขากินข้าวไปสามชามแล้ว ไม่คิดกินต่อไปอีกแล้ว

ตัวอย่าง (69) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า chī กิน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรมนั้นๆ คือ sānwǎn สามชาม ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

คำ 'le1' และ 'le2' ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ 'คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + le2' แสดงความหมายดังนี้

1. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(70) 這張畫兒不好掛, 掛了一個鐘頭了, 還沒掛好。

Zhèzhāng huà er bù hǎo guà, guà le yí gè zhōng tóu le, hái méi guà hǎo.

ภาพนี้แขวนยาก แขวนมาหนึ่งชั่วโมงแล้ว ยังแขวนไม่เสร็จ

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ guà ได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลา คือ yí gè zhōng tóu ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

2. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังที่การกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ลักษณะทรงสภาพหรือสภาพยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

- (71) “福寶子病了十多天了!” 小玉說。 (吳組緝)

“Fú Bǎozǐ bìngle shíduōtiān le!” Xiǎo Yù shuō.

“ฟูเป่าจื่อป่วยมาสิบกว่าวันแล้ว” เสี่ยวยู่พูด

ตัวอย่าง(71)แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่าภายหลังการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ ป่วยแล้ว สภาวะยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลา shíduō tiān ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

3. แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังที่การกระทำหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว ได้ผ่านมาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

- (72) “老婆死了好幾年了。” (老舍)

Lǎopó sǐle hǎojǐ nián le.

เมียตายมาหลายปีแล้ว

ตัวอย่าง (72) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังที่การเปลี่ยนแปลง สได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงและได้ผ่านมาจนถึงเวลานั้นซึ่งเป็นขอบเขตใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดนั้น

คำ ‘le1’ และ ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ปริมาณ/จำนวนครั้ง + (หน่วยนาม) + le2’ แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมหรือสภาพได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของจำนวนครั้ง ซึ่งเป็นขอบเขตจำนวนใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

- (73) 今年她已病了兩回了。

Jīnnián tā yǐ bìngle liǎnghuí le.

ปีนี้เขาป่วยมาสองครั้งแล้ว

ตัวอย่าง (73) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า สภาพการป่วยนั้นได้เกิดขึ้นจนถึงขอบเขตของจำนวนครั้งนั้นๆ ในที่นี้คือ liǎnghuī ซึ่งเป็นขอบเขตจำนวนใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

2. ลักษณะและความหมายทางไวยากรณ์ของคำ‘แล้ว’

ในการศึกษาเชิงประวัติของคำ‘แล้ว’ในภาษาไทย มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ (2546) เสนอว่า คำ‘แล้ว’ที่เป็นคำช่วยหลังกริยานั้นแสดงการณัลักษณะสมบูรณ์ จากการศึกษา คำ‘แล้ว’ที่สัมพันธ์กับคำ‘le’พบว่า คำ‘แล้ว’นอกจากจะเป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงแสดงการณัลักษณะซึ่งสัมพันธ์กับคำ‘le1’ คำ‘แล้ว’ยังสามารถแสดงความหมายทางไวยากรณ์ที่สัมพันธ์กับคำ‘le2’ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ด้วย ในกรณีที่คำ‘le’ปรากฏในโครงสร้างกริยาที่มีภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน ในภาษาจีนจะไม่ถือว่าคำ‘le’นั้นเป็นคำเชื่อม ส่วนในภาษาไทยหากคำ‘แล้ว’ปรากฏในโครงสร้างที่มีภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันจะเกิดปัญหาได้ว่า เราจะพิจารณาจัดคำ‘แล้ว’ดังกล่าวเป็นคำเชื่อมหรือเป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงได้อย่างไร ผู้วิจัยคิดว่า นอกจากจะแบ่งคำ‘แล้ว’ในภาษาไทยเป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง และเป็นคำเชื่อมตามที่มิ่งมิตรเสนอแล้ว เราอาจจะจัดคำ‘แล้ว’ในโครงสร้างที่มีภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันออกมาเป็นอีกหนึ่งประเภทต่างหาก คือคำ‘แล้ว’ที่มีลักษณะที่ก้ำกึ่งระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำเชื่อม จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าคำ‘แล้ว’ที่สัมพันธ์กับคำ‘le’คือคำ‘แล้ว’ที่เป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง คำ‘แล้ว’ที่เป็นคำเชื่อม และคำ‘แล้ว’ที่มีลักษณะที่ก้ำกึ่งระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำเชื่อม

2.1 ความหมายทางไวยากรณ์ของคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง‘แล้ว’

จากการศึกษาพบว่า คำ‘แล้ว’จะแสดงความหมายทางไวยากรณ์ คือ คำ‘แล้ว’ที่แสดงให้เห็นสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่ และ คำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

1. คำ‘แล้ว’ แสดงให้เห็นสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่

คำ‘แล้ว’แสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งการปรากฏสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นี้ อาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของเหตุการณ์หรือสภาพใหม่หรืออาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ได้ ในแง่ของการรายงานถึงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่อาจจะไม่ได้ดูตรงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ แต่เป็นสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในมุมมองของผู้พูดหรือผู้ฟังก็ได้ เช่น “ฝนตกแล้ว” แสดงการเกิดเหตุการณ์ใหม่ซึ่งมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงจากที่ยังไม่ตกหรือไม่ตกมานาน เป็นฝนตก การที่คำ‘แล้ว’แสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้น อาจจะเป็นเหตุการณ์หรือสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราวในอดีต จะแสดงว่าได้เกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอดีต คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราวในอนาคต ก็จะแสดงว่าจะเกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอนาคต เช่น

(74) “ดินสอหายแล้ว ตั้งแต่เมื่อวาน”

(75) “ไม่เอาหน้าหาด ไม่ขายก็ให้จูนเขาไปสิ ... รีบกลับเถอะ ฝนจะตกแล้ว”

(หาดทราย หุ่นขี้ผึ้ง บทที่หนึ่งความรัก)

ตัวอย่าง (74) คำ‘แล้ว’แสดงว่า เมื่อวานได้เกิดเหตุการณ์ใหม่ คือ ดินสอหาย
ตัวอย่าง (75) ฝนจะตกแล้ว ยังไม่ได้เกิดขึ้น คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นว่าในเวลาอนาคตเหตุการณ์ใหม่คือ ฝนตก จะเกิดขึ้น

คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในประโยคที่มีคำแสดงเวลาปัจจุบัน หรือไม่ปรากฏคำแสดงเวลาแต่จะใช้เวลาที่กล่าวถึงหรือรายงานถึงเป็นเวลาอ้างอิง จะแสดงให้เห็นว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้วหรือถึงเวลาที่将会เกิดขึ้นแล้ว สำหรับคำ‘แล้ว’ที่แสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานการเกิดเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังนั้น อาจจะเป็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นใหม่จริงๆ เช่น ในขณะที่เดินอยู่ ฝนก็ตกลงมาทันที เราสามารถพูดว่า “ฝน

ตกแล้ว รีบเดินเร็ว” หรืออาจจะป็นสภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมานานแต่ว่าผู้ประสบเหตุการณ์หรือผู้ฟังไม่ทราบมาก่อนก็ได้ ต่อมาภายหลังได้เห็นสภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้พูดจึงได้กล่าวออกมาในลักษณะของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟัง เช่น

(76) “เรามีลูกมีเมียแล้วละ ลูกสี่คนเข้าไปแล้ว” (วังคอกหญ้า)

ตัวอย่าง (76) คำ‘แล้ว’ แสดงให้เห็นสภาพใหม่ คือสภาพของการมีลูกมีเมียได้เกิดขึ้นแล้ว ในแง่ของการรายงานสำหรับผู้พูดอาจจะไม่ใช่สภาพใหม่ แต่คิดว่าผู้สนทนาคงไม่ทราบสภาพใหม่นี้จึงรายงานสภาพใหม่ให้ผู้ฟังทราบ

คำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับขอบเขตต่างๆแสดงให้เห็นว่า สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้ดำเนินการมาถึงหรือล่วงเลยมาถึงขั้นนั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(77) ฝนตกมาสามวันแล้ว

ตัวอย่าง (77) คำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่าได้ดำเนินการถึงขั้นนั้นๆ ในที่นี้คือขอบเขตของเวลา สามวัน ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

2. คำ ‘แล้ว’ แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จล่วง

คำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จล่วง คือการกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว

(78) นายโกคานิ่ง ตรึกตรองตามคำพูดของอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว พยักหน้าอย่างเห็นด้วย (วังคอกหญ้า)

ตัวอย่าง (78) มีลักษณะเป็นเหตุการณ์ต่อเนื่อง เหตุการณ์แรก ตรึกตรองตามคำพูดของอีกฝ่ายหนึ่ง การกระทำได้ดำเนินการสำเร็จล่วงไปแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงเกิดขึ้น คือ พยักหน้าอย่างเห็นด้วย ดังนั้นคำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จล่วง

อย่างไรก็ตาม คำ‘แล้ว’ ซึ่งแสดงว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จล่วงแล้ว สามารถปรากฏในประโยคที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นได้ เช่น ตัวอย่าง (79) เป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นและมีลักษณะต่อเนื่อง คือเมื่อเหตุการณ์แรก กินข้าว ดำเนินการสำเร็จล่วง เหตุการณ์ที่สองจึงจะเกิดขึ้น คือ *ผมจะพาไปให้หมอเข้าเฝ้าอกให้ใหม่* ดังนั้น คำ‘แล้ว’ใช้บอกเหตุการณ์ว่าได้ดำเนินการสำเร็จล่วง

(79) “... เดี๋ยวเรากินข้าวแล้ว ผมจะพาคุณไปให้หมอเข้าเฝ้าอกให้ใหม่”

(ทุ่งหญ้า ปาสน และคนเหงา)

2.2 ความหมายทางไวยากรณ์ของคำเชื่อม‘แล้ว’ และ คำ‘แล้ว’ที่มีลักษณะที่

กำลังระหว่างคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงและคำเชื่อม

คำเชื่อม‘แล้ว’ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ ปรากฏต้นอนุพากย์และแสดงความหมายบอกความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์เหล่านั้นซึ่งจะแสดงความหมายได้ 2 ความหมาย คือ คำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง และคำเชื่อมอนุพากย์เชื่อมความที่คล้อยตามกันหรือเพิ่มความ เมื่อคำ‘แล้ว’ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่นๆ เช่น ‘ก็, จึง, ครั้น’ เป็นต้น ในตำแหน่งต้นอนุพากย์โดยอาจปรากฏติดกันหรือห่างกันได้ จะแสดงความหมายดังนี้ บอกเวลาภายหลัง บอกความคล้อยตามกันหรือเพิ่มความ บอกเวลาภายหลังและบอกผล บอกเวลาภายหลังและเพิ่มความ บอกความขัดแย้งและบอกเวลาภายหลัง บอกความขัดแย้งและเพิ่มความ ผู้วิจัยพบว่า คำ‘แล้ว’ที่สัมพันธ์กับคำ‘le1’คือ คำ‘แล้ว’ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมต้นอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง เช่น

(80) ชายวัยกลางคนเหลียวหลังดูดวงตะวัน แล้วเร่งฝีเท้าถีขึ้น (มหาวิทยาลัยชีวิต)

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า คำ‘แล้ว’บางคำก็ยากที่จะจัดว่าเป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงหรือเป็นคำเชื่อม เช่น คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันนั้น คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง1 + แล้ว + ภาคแสดง2’ เช่น เธอกินข้าวแล้วก็ไปโรงเรียน ในประโยคนี้สามารถแบ่งประโยคเป็น เธอกินข้าวแล้ว// ก็ไปโรงเรียน หรือ เธอกินข้าว//แล้วก็ไปโรงเรียน อย่างไรก็ตามคำ

‘แล้ว’ในกรณีนี้ยังคงแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกจะเกิดขึ้นก่อนหรือเสร็จสิ้นไปแล้ว ภายหลังภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงเกิดตามมา

3. เปรียบเทียบคำ‘le1’ กับ คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง‘แล้ว’

คำ‘le1’และคำ‘แล้ว’แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์หรือสภาพได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยพบว่าคำ‘แล้ว’ที่จะแสดงความหมายดังกล่าวเพียงอย่างเดียวและแสดงความหมายเหมือนกับคำ‘le1’ คือคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏในเหตุการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่อง เช่น

- (81) 吃了飯, 大家閑談一會, ... (蘇青)

Chī le fàn, dàjiā xiántán yíhuì, ...

กินข้าวแล้ว ทุกคนก็คุยเล่นกันสักพัก ...

- (82) เขากินข้าวแล้ว ก็ไปโรงเรียน

ตัวอย่าง (81) และ (82) เหตุการณ์มีลักษณะต่อเนื่องตามลำดับ คือ เหตุการณ์แรก chī fàn และ กินข้าว ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงเกิดขึ้น คือ dàjiā xiántán yíhuì และ ไปโรงเรียน ตามลำดับ ดังนั้นคำ‘le1’ และ คำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง

อย่างไรก็ตามคำ‘le1’และคำ‘แล้ว’ ซึ่งแสดงว่า เหตุการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว สามารถปรากฏในประโยคที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นได้ เช่น

- (83) 我吃了飯, 就要預備功課。 (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2545 : 199)

Wǒ chī le fàn, jiù yào yùbèi gōngkè.

ฉันกินข้าวแล้ว จะเตรียมบทเรียนทันที

- (84) “... เดียวเรากินข้าวแล้ว ผมจะพาคุณไปให้หมอเข้าเผือกให้ใหม่”

(ทุ่งหญ้า ป่าสน และคนเหงา)

ตัวอย่าง (83) และ (84) เป็นประโยคที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง และมีลักษณะต่อเนื่องตามลำดับ คือ เมื่อเหตุการณ์แรก chī fàn และ กินข้าว ได้ดำเนินการสำเร็จ ลุล่วง เหตุการณ์ที่สองจึงจะเกิดขึ้นตามมาคือ jiù yào yùbèi gōngkè และ ผม จะพาคุณ ไปให้หมอบอกให้หมอให้ใหม่ ตามลำดับ คำ ‘le’ และ คำ ‘แล้ว’ ใช้บอก เหตุการณ์ว่าได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง

คำ ‘le’ และ คำ ‘แล้ว’ ปรากฏหลังภาคแสดงตำแหน่งแรก ในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน คือ ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + le/แล้ว + ภาคแสดง 2’ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกที่ปรากฏ ร่วมกับคำ ‘le’ และ คำ ‘แล้ว’ จะเกิดขึ้นก่อนหรือเสร็จสิ้นแล้ว ภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงเกิดตามมา คำ ‘le’ และ คำ ‘แล้ว’ แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของ หน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก ถึงแม้ว่าคำ ‘แล้ว’ ในโครงสร้างนี้มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่าง คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดงหรือคำเชื่อม แต่ยังคงแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ หน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกเกิดขึ้นก่อนหรือเสร็จสิ้นไปแล้ว หลังจากนั้น ภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงจะเกิดตามมา เช่น

(85) 我們聽了這個消息都很高興。

Wǒmen tīng le zhège xiāoxi dōu hěn gāoxìng.

พวกเราฟังข่าวนี้แล้วดีใจกันมาก

(86) คุณสำรวจเห็นห้องนอนแล้วหัวเราะ (ไปเยี่ยมชมมาเมืองจีน)

ตัวอย่าง (85) เหตุการณ์แรก tīng zhège xiāoxi ได้ดำเนินการสำเร็จ ลุล่วงแล้ว เหตุการณ์ที่สองจึงจะเกิดขึ้นตามมา hěn gāoxìng คำ ‘le’ แสดง ความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรก ตัวอย่าง

(86) คุณสำรวจเห็นห้องนอนแล้ว / หัวเราะ คำ ‘แล้ว’ เป็นคำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ ภายหลังที่ เห็นห้องนอน ได้ ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว หัวเราะ ก็เกิดตามมา หรือ สำรวจเห็นห้องนอน / แล้ว

หัวเราะ คำ‘แล้ว’เป็นคำเชื่อมแสดงเวลาภายหลัง คือ สำรวจเห็นห้องนอน หลังจากนั้น ก็ หัวเราะ อย่างไรก็ตามยังคงแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือ หน่วย ภาษแสดงตำแหน่งแรกจะเกิดขึ้นก่อน หรือ เสร็จสิ้นไปแล้ว หลังจากนั้นภาษแสดง ตำแหน่งหลังจึงจะเกิดตามมา

คำ‘le1’สามารถแสดงว่าเหตุการณ์ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ภายใต้อบเขต ในลักษณะของประโยคความเดียวได้ ในภาษาไทยการดำเนินการสำเร็จลุล่วงภายใต้ ขอบ เขตต่างๆไม่ต้องใส่หน่วยแสดงการณลักษณะใดๆก็ได้ ดังนั้นคำ‘le1’เมื่อเข้า ประโยคแล้วบางครั้งไม่ต้องแปลเป็นภาษาไทย (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2541 : 51) เช่น

(87) 我吃了一碗飯。

Wǒ chīle yìwǎn fàn .

ฉันกินข้าวหนึ่งชาม

(88) 我昨天碰見了一個老朋友，他請我吃了一頓飯。

Wǒ zuótiān pèngjiànle yíge lǎopéngyou, tā qǐngwǒ

chīle yídùn fàn.

เมื่อวานนี้ฉันพบเพื่อนเก่าคนหนึ่ง เขาเลี้ยงข้าวฉันมื้อหนึ่ง

(89) เขาดื่มเหล้าหนึ่งแก้ว

(90) เขาทำงาน(อยู่)สามชั่วโมง

เนื่องจากความหมายแสดงการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของคำ‘แล้ว’ทำให้มีการ แปลคำ‘le1’ว่า ‘แล้ว’ ในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ขอบเขตของหน่วยกรรม/จำนวน’ เป็น ‘คำกริยา + (หน่วยกรรม) + แล้ว + ขอบเขตของหน่วยกรรม/จำนวน’ ในรูปแบบนี้ ขอบเขตของคำ‘แล้ว’สัมพันธ์โดยตรงกับ ‘คำกริยา + (หน่วยกรรม)’ แสดงให้เห็นว่า การกระทำได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงและขยายด้วยขอบเขตต่างๆ เพื่อระบุขอบเขตที่ได้ ดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น

(91) 他吃了一碗飯。

Tā chīle yìwǎn fàn .

เขากินข้าวแล้วหนึ่งชาม / เขากินข้าวหนึ่งชาม

คำ‘le1’เมื่อปรากฏในรูปแบบการซ้ำคำกริยา และภาคแสดงซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลนั้น ก็ไม่แปลเป็นคำ‘แล้ว’เช่นกัน เช่น

- (92) 我敲了敲她家的門, 有人來開門了! (王小波)

Wǒ qiāoleqiāo tā jiāde mén, yǒurén lái kāi mén le !

ฉันเคาะประตูบ้านเขาอยู่ครู่หนึ่ง มีคนมาเปิดประตูแล้ว

- (93) 他用他的通神的醫道救活了許多垂危的人。 (汪曾祺)

Tā yòng tāde tōngshénde yī dào jiùhuóle xǔduō chuīwēide rén.

เขาใช้ความรู้ทางการแพทย์ช่วยรักษาชีวิตคนที่ใกล้จะตายจำนวนมากให้รอดชีวิต

คำ ‘แล้ว’ ที่ปรากฏในภาคแสดง ซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลแสดงเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว จะมีลักษณะเหมือนคำ‘le2’ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

คำ‘le1’ที่ปรากฏในประโยคแสดงลักษณะการคงอยู่ แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คำ‘le1’ก็ไม่แปลเป็นคำ‘แล้ว’ เช่น

- (94) 恰這時候裡, 家裡來了一個年輕的客人。 (方方)

Qià zhè shíjiānlǐ, jiālǐ láile yíge niánqīngde kèrén.

ประจวบเหมาะกับเวลานี้ ที่บ้านมีแขกยังวัยรุ่นคนหนึ่งมา

ในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันที่แสดงว่า หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังเป็นจุดมุ่งหมายที่ภาคแสดงตำแหน่งแรกต้องการดำเนินการ หรือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกแสดงรูปแบบหรือวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลังจะดำเนินการ คำ‘le1’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง แสดงให้เห็นการดำเนินการ

สำเร็จลุล่วงของหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง ในรูปแบบประโยคเช่นนี้คำ‘le1’ก็ไม่
แปลเป็นคำ‘แล้ว’เช่นกัน เช่น

- (95) “...我剛纔去醫院看了個老同學，在那兒吃的午飯——
涼麵，胃裡有點兒不舒服。” (陳建功, 趙大年)

“...Wǒ gāngcái qù yīyuàn kànle gè lǎotóngxué, zàinàr
chīde wǔfàn ---- liángmiàn, wèilǐ yǒudiǎr bù shūfu.”

“...ฉันเพิ่งไปโรงพยาบาลเยี่ยมเพื่อนเก่าคนหนึ่ง อาหารกลางวันทีกินที่นั่น
คือ หมี่เย็น กระเพาะก็เลยรู้สึกไม่ค่อยดี”

โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ โดยปรกติคำ‘le1’ จะปรากฏอยู่หลัง
หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วงของ
หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง ในรูปแบบประโยคเช่นนี้คำ‘le1’ ก็ไม่แปลเป็นคำ‘แล้ว’
เช่นกัน เช่น

- (96) 中年男人請我們進了放滿古老傢具的裡屋。 (王朔)
Zhōngnián nánrén qǐng wǒmen jìnle fàngmǎn gǔlǎo
jiājùde lǐwū.

ชายวัยกลางคนเชิญพวกเราเข้าไปห้องด้านในซึ่งมีเครื่องเรือนเก่าแก่วางอยู่
เต็มไปหมด

คำ‘แล้ว’ปรากฏในโครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน และโครงสร้าง
แบบส่งต่อความสัมพันธ์ ในลักษณะ‘ประธาน + ภาคแสดง 1 + ภาคแสดง 2 + แล้ว’
แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว คำ‘แล้ว’จะมีลักษณะเหมือนคำ‘le2’ซึ่ง
จะกล่าวในหัวข้อต่อไป

4. เปรียบเทียบคำ‘le2’ กับ คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง ‘แล้ว’

คำ‘le2’และคำ‘แล้ว’แสดงการปรากฏของสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งอาจ
มุ่งเน้นที่ลักษณะของเหตุการณ์หรือสภาพใหม่หรืออาจมุ่งเน้นที่ลักษณะของการ

เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็ได้ ทั้งนี้สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่จะเกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ ในแง่การรายงานสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่นั้นอาจจะได้ดูตรง สภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ แต่เป็นสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในมุมมองของผู้พูดหรือ ผู้ฟังก็ได้ เช่น

(97) 下雨了。

Xiàyǔ le.

ฝนตกแล้ว

(98) ฝนตกแล้ว

ตัวอย่าง (97) และ (98) คำ ‘le2’ กับคำ ‘แล้ว’ ต่างแสดงการเกิดเหตุการณ์ใหม่ มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงจากที่ยังไม่ตกหรือไม่ตกมานาน เป็นฝนตก

คำ ‘le2’ กับคำ ‘แล้ว’ ที่ปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราวในอดีต จะแสดงว่า ได้เกิดสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ขึ้นในอดีต และเมื่อปรากฏในประโยคแสดงเรื่องราว ในอนาคต จะแสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น

(99) 春秋戰國時期，黃金已是社會經濟生活中的重要貨幣之一了，與早期的銅鑄幣並行使用。 (陰法魯，許樹安)

Chūnqiū Zhànguó shíqī, huángjīn yǐshì shèhuì

jīngjì shēnghuó zhōng de zhòngyào huòbì zhīyī le,

yǔ zǎoqī de tóngzhùbì bìng xíng shǐyòng.

ในสมัยขุนจิวจั้นกั้ว ทองได้เป็นหนึ่งในระบบเงินตราที่สำคัญทางเศรษฐกิจ ของสังคมแล้ว มีการใช้พร้อมกันไปกับเหรียญกษาปณ์ทองแดงสำริดที่ใช้มา ก่อนหน้านี้นี้

(100) ดินสอหายแล้ว ตั้งแต่เมื่อวาน

(101) 他快要三十歲了，可還沒有媳婦。 (張煒)

Tā kuàiyào sānshísuì le, kě hái méiyǒu xífù.

เขาใกล้จะสามสิบแล้ว ยังไม่มีภรรยา

- (102) “คือนี้จะกะ ขอคารอธิบายก่อน...พี่ดล..ธนดล...พี่ชายฉันเขาอายุมากพอควรแล้ว ปีหน้าก็จะสามสิบสองแล้ว...” (มีเพียงรัก)

คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในรูปแบบ‘คำนามหรือนามวลี/จำนวนและลักษณนาม + le2 / แล้ว’ ต่างแสดงว่า สภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นหรือได้กลายเป็นสภาพใหม่แล้ว เช่น

- (103) 今天三十一號了。

Jīntiān sānshíyīhào le.

วันนี้วันที่สามสิบเอ็ดแล้ว

- (104) วันนี้ยี่สิบแปดธันวาคมแล้ว ตอนเช้ามิ่งไปเคารพพระบรมรูปพระเจ้าตากสินมหาราชกับทางโรงเรียน (เกิดแต่ดม)

ภาคแสดงประเภทต่างๆ เมื่อปรากฏร่วมกับคำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ ในรูปแบบ ‘(ประธาน) + ภาคแสดง + (คำนาม) + le2/แล้ว’ แสดงให้เห็นสภาพใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่ ได้ดังนี้

คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’ ปรากฏร่วมกับหน่วยภาคแสดงที่เป็นคำกริยาแสดงความสัมพันธ์ คำกริยาแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด คำกริยาที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผลในรูปแบบนี้ แสดงว่าสภาพใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว หรือ ได้กลายเป็นสภาพใหม่แล้ว เช่น

- (105) 李小龍已經是中學生了。 (汪曾祺)

Lǐ Xiǎolóng yǐjīng shì zhōngxuéshēng le.

หลี่เสี่ยวหลงได้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมแล้ว

- (106) เขาเป็นหัวหน้าแผนกแล้ว

ตัวอย่าง (105) คำ ‘le2’แสดงให้เห็นว่าสภาพใหม่ในการเป็นนักเรียนได้เกิดขึ้นแล้ว ตัวอย่าง (106) คำ‘แล้ว’แสดงว่าสภาพใหม่ในการเป็นหัวหน้าได้เกิดขึ้น

- (107) 我早看透你了。 (王朔)

Wǒ zǎo kàntòu nǐ le .

ฉันอ่านความคิดของเธอออกนานแล้ว

- (108) “เรากินข้าวอิ่มแล้ว แต่ฉันก็ยังไม่ได้กินข้าวเลย” (แก้วดาหวานใจ)

ตัวอย่าง (107) และ (108) คำ ‘le2’ กับคำ ‘แล้ว’ ปรากฏร่วมกับภาคแสดงซึ่งประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมหลังกริยาแสดงผล kàntòu และ กิน(ข้าว)อิ่ม แสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว

คำ ‘le2’ กับคำ ‘แล้ว’ ปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์ในรูปแบบนี้ จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้น โดยอาจเห็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของคำคุณศัพท์นั้นๆ หรือไม่ก็ได้ เช่น

- (109) 炒勺裡的油熱了, 冒出股股青煙, ... (王朔)

Chǎosháolǐde yóu rè le, màochū gǔgǔ qīngyān, ...

น้ำมันในตะหลิวร้อนแล้ว พ่นควันดำออกมาครั้งแล้วครั้งเล่า

- (110) “น้ำร้อนแล้ว รีบๆ มาอาบชะ”

ตัวอย่าง (109) และ (110) คำ ‘le2’ กับคำ ‘แล้ว’ แสดงให้เห็นสภาพใหม่ซึ่งสภาพที่เกิดขึ้นนี้ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมมาเป็นสภาพใหม่คือจากที่ไม่ร้อนเปลี่ยนเป็นร้อน

- (111) ..., 上衣和裙子都小了, ... (鄧友梅)

..., shàngyī hé qúnzi dōu xiǎo le, ...

... เสื้อและกระโปรงลั่นเล็กไปแล้ว ...

- (112) “เสื้อตัวเล็กไปแล้ว ใส่ไม่ได้”

ตัวอย่าง (111) และ (112) ขนาดของเสื้อกระโปรงไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง แต่เป็นสภาพใหม่ในบริบทหรือความคิดของผู้พูด คำ ‘le2’ และ คำ ‘แล้ว’ จะแสดงให้เห็นสภาพใหม่ในมุมมองของผู้พูด

คำ'le2'ปรากฏใน '太 + คำคุณศัพท์ + le2' คำ'le2'แสดงให้เห็นสภาพใหม่ ซึ่งสภาพใหม่นี้ มีทั้งที่เป็นสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นจริงหรืออาจเป็นสภาพใหม่ตามความคิด เห็นของผู้พูด เนื่องจากมาตรฐานของระดับก็ขึ้นอยู่กับผู้พูด ดังนั้นการใช้โครงสร้างนี้ สามารถแสดงความหมายทั้งในด้านการชื่นชม หรือในด้านการวิจารณ์ในลักษณะของ การเกินขอบเขตก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้รายงานหรือผู้พูด คำ'le2'ในรูปแบบนี้อาจจะแปลเป็น คำ'แล้ว'หรือไม่ก็ได้ เนื่องจากการใช้ภาษาในการแสดงระดับนั้นขึ้นอยู่กับผู้พูด เช่น

(113) “你對我太好了。”

“Nǐ duì wǒ tài hǎo le.”

“เธอดีกับฉันจังเลย / เธอดีกับฉันเหลือเกิน ”

(114) “咱們聲太大了。”

(王朔)

“Zámen shēng tài dà le.”

“เสียงพวกเรดังเกินไปแล้ว”

คำ'le2' กับ คำ'แล้ว' ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำหรือพฤติกรรม ในรูปแบบนี้ แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ใหม่เกิดขึ้นซึ่งสามารถแสดงได้ 3 ความหมาย คือในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง ลักษณะของการเริ่มต้นของเหตุการณ์ และลักษณะ ของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง เช่น

(115) “孩子吃飯了。”

“Háizi chī fàn le.”

“เด็กกินข้าวแล้ว”

(116) “เด็กๆกินข้าวแล้ว”

ตัวอย่าง (115) และ (116) คำ'le2'กับคำ'แล้ว'แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ใหม่ ได้ปรากฏขึ้นแล้ว ซึ่งสามารถแสดงได้ 3 ความหมาย ได้แก่ เหตุการณ์ใหม่ในลักษณะ ของการเปลี่ยนแปลง คือ จากไม่กินแต่ตอนนี้กินแล้ว ในลักษณะของการเริ่มต้นของ เหตุการณ์ คือเริ่มกินแล้ว และในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง ตัวอย่าง

(115) การแสดงเหตุการณ์ใหม่ว่าได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ในความหมายของการแสดงเหตุการณ์ใหม่ว่าได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้วนั้นมีการละคำ‘le1’ไป คือ 孩子吃了1飯了2 hái zi chī le fàn le ตัวอย่าง (116) คำ‘แล้ว’ที่แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่าได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ประกอบด้วยคำ‘แล้ว’ที่แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือการกระทำ กิน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง และการแสดงเหตุการณ์ใหม่ให้ผู้ฟังทราบอีกด้วย เช่น ผู้ถามถามว่า “เด็กๆกินข้าวหรือยัง” ผู้รายงานตอบว่า “เด็กๆ กินข้าวแล้ว”

โครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกันที่แสดงว่า หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังเป็นจุดมุ่งหมายที่ภาคแสดงตำแหน่งแรกต้องการดำเนินการ หรือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกแสดงรูปแบบหรือวิธีที่หน่วยภาคแสดงหลังจะดำเนินการ คำ‘le2’และคำ‘แล้ว’จะปรากฏอยู่หลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลัง คือ ‘ประธาน+ภาคแสดง1+ภาคแสดง2+le2/แล้ว’ คำ‘le2’และคำ‘แล้ว’แสดงว่าเหตุการณ์ใหม่ได้ปรากฏขึ้นแล้ว เช่น (117) 他上臺唱歌了。

Tā shàng tái chàng gē le.

เขายืนเวทีร้องเพลงแล้ว

(118) อาจารย์ยืนเวทีร้องเพลงแล้ว

ตัวอย่าง (117) และ (118) คำ‘le2’กับ‘แล้ว’แสดงเหตุการณ์ใหม่ คือ Tā shàng tái chàng gē le และ อาจารย์ยืนเวทีร้องเพลงแล้ว ได้เกิดขึ้นซึ่งสามารถแสดงได้ 3 ความหมาย ได้แก่ เหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลง คือ จากเดิมไม่ยืนเวทีร้องเพลงแต่ตอนนี้ยืนร้องเพลงแล้ว ในลักษณะของการเริ่มต้นเหตุการณ์ คือ เริ่มร้องเพลงแล้ว และในลักษณะของการดำเนินการสำเร็จลุล่วง คือ ได้ยืนเวทีร้องเพลงเรียบร้อยแล้ว

คำ‘le2’ และ คำ‘แล้ว’ ที่อยู่ในโครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์ในลักษณะ ‘ประธาน+ภาคแสดง1+หน่วยนาม+ภาคแสดง2+le2/แล้ว’ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ใหม่ได้เกิดขึ้นแล้ว เช่น

- (119) 領隊派他們去南方了。

Lǐngduì pài tāmen qù nánfāng le .

ผู้นำขบวนส่งพวกเขาไปทางใต้แล้ว

- (120) ห้วนหน้าส่งเขาไปทำงานที่เชียงใหม่แล้ว

คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’ปรากฏในประโยคคำสั่งหรือชักชวน แสดงว่าเหตุการณ์หรือสภาพใหม่นั้นถึงเวลาที่จะกระทำแล้ว ในแง่ของการรายงานยังเป็นการรายงานเหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังอีกด้วย

- (121) 大李 : 起明, 吃飯了 《北京人在紐約 (電視劇記錄)》

Dàlǐ : Qǐmíng, chī fàn le .

ต้าหลี่ : จี้หมิง กินข้าว (ได้) แล้ว

- (122) “กินข้าว(ได้) แล้ว”

คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในรูปแบบ ‘快/ใกล้จะ+หน่วยภาคแสดง+le2/แล้ว’ แสดงว่าสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น

- (123) 快五點了。天上遠遠的還有幾顆星星。 (陸星兒)

Kuài wǔdiǎn le. Tiānshàng yuǎnyuǎnde hái yǒu jǐkē xīngxīng.

ใกล้ห้าแล้ว ลิบๆ บนฟ้ายังมีดวงดาวอยู่สองสามดวง

- (124) ใกล้เที่ยงแล้ว กรรมการศูนย์นิติฯยังไม่กลับจากการเจรจา

(มหาวิทยาลัยชีวิต)

คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’ ในรูปแบบ ‘คำกริยาช่วย + หน่วยภาคแสดง + (หน่วยกรรม)+ le2/แล้ว’ แสดงสภาพหรือเหตุการณ์ใหม่ในแง่ของความจำเป็น ความเป็นไปได้ หรือควรจะเป็นตามความเห็นของผู้พูดหรือผู้รายงาน เช่น

(125) “...她向我走來了, 我得掛電話了。” (王朔)

“...tā xiàng wǒ zǒu lái le, wǒ děi guà diànhuà le.”

“...เธอมาหาฉันแล้ว ฉันต้องวางหูแล้ว”

(126) “ผมคงต้องไปช่วยงานคุณแม่แล้ว ขึ้นช้าเดี๋ยวคงได้โทรมาตามอีกรอบ
เข้าไปก่อนนะ โอ้เจ้าขา” (มีเพียงรัก)

คำ‘le2’กับคำ‘แล้ว’เมื่อปรากฏในประโยคปฏิเสธ แสดงให้เห็นการเกิดเหตุการณ์ใหม่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกับเดิม เช่น

(127) 他沒有奶奶了。 (汪曾祺)

Tā méiyǒu nǎinai le.

เขาไม่มีย่าแล้ว

(128) “ที่ดล...เป็นยังงัยบ้างคะ?”

“ไม่มีปัญหาอะไรแล้ว คุณโกวิทกำลังดูแลพิเศษของเราอยู่” (มีเพียงรัก)

5. เปรียบเทียบคำ‘le1+2’ กับ คำช่วยหลังหน่วยภาคแสดง‘แล้ว’

คำ‘le’ที่ปรากฏท้ายคำกริยาแสดงการกระทำและอยู่ท้ายประโยคแสดงการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ว่าหน่วยภาคแสดงได้ดำเนินการสำเร็จจุลวง คำ‘le’จะเป็นคำ‘le1+2’ซึ่งจะสัมพันธ์กับคำ‘แล้ว’ที่ประกอบด้วยคำ‘แล้ว’แสดงความหมายของการดำเนินการสำเร็จจุลวงและคำ‘แล้ว’ที่แสดงให้เห็นการปรากฏของเหตุการณ์ใหม่ เช่น

(129) “我不餓, 給孩子吃吧。”我把饅饅向孩子伸過去。

“她剛吃了。”她說... (張賢亮)

“Wǒ bú è, gěi háizi chī ba.” Wǒ bǎ mòmó xiàng háizi shēnguoqu. “Tā gāng chī le.” tā shuō,...

“ผมไม่หิว ให้ลูกกินเถอะ” ผมเอาหมั่นโถวขึ้นไปให้ลูก “เขากินไปแล้วเมื่อ
ตะกี้” เธอพูด ...

(130) เด็กสาว : หนูไม่หิวหรอกย่า ย่าละกินหรือยัง?

ยายนวล : กินแล้ว วันนี้มีคนมาเลี้ยง ย่าเลยกินซะอ้อม (เวลา)

ตัวอย่าง (129) Tā gāng chī le มีการละหน่วยกรรมไว้ คำ
‘le’ ประกอบด้วยคำ‘le1’และคำ‘le2’ คำ‘le2’แสดงให้เห็นการปรากฏของสภาพหรือ
เหตุการณ์ใหม่ว่า chī ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงซึ่งแสดงโดยคำ‘le1’ และตัวอย่าง
(130) กินแล้ว คำ‘แล้ว’ประกอบด้วยคำ‘แล้ว’ ที่แสดงความหมายของการ ดำเนินการ
สำเร็จลุล่วง คือ การกระทำ กิน ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว และเป็นการแสดง
เหตุการณ์ใหม่สำหรับผู้ฟังด้วย

6. การปรากฏร่วมกันในประโยคของคำ‘le1’และคำ‘le2’กับคำช่วยหลังหน่วย ภาค แสดง‘แล้ว’

คำ‘le1’และคำ‘le2’ กับ คำ‘แล้ว’ ปรากฏในรูปแบบ ‘คำกริยา + ขอบเขต
ของหน่วยนาม/จำนวนครั้งหรือปริมาณ + (หน่วยนาม)’ คำ‘le1’และคำ‘le2’ปรากฏ
ร่วมกันในรูปแบบนี้แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมหรือการ
เปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรม/จำนวนหรือปริมาณซึ่งเป็น
ขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่จะแสดงความหมายเหมือนคำ‘แล้ว’ที่ปรากฏท้าย
ประโยคในรูปแบบนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่าการกระทำหรือพฤติกรรมหรือ
การเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตของหน่วยกรรม/จำนวนหรือปริมาณซึ่ง
เป็นขอบเขตใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูดอยู่เช่นกัน เช่น

(131) 我喝了兩杯酒了, 不能再喝了。

Wǒ hēle liǎngbēi jiǔ le, bùnéng zài hē le.

ฉันดื่มเหล้าสองแก้วแล้ว ไม่สามารถดื่มต่อได้อีกแล้ว

(132) ฉันดื่มกาแฟสามถ้วยแล้ว ดื่มต่อไม่ไหวแล้ว

คำ ‘le1’ และคำ ‘le2’ ปรากฏร่วมกันในรูปแบบ ‘คำกริยา + le1 + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + le2’ และ คำ ‘แล้ว’ ที่ปรากฏท้ายประโยค ‘คำกริยา + ช่วงเวลา + (หน่วยนาม) + แล้ว’ แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ ดังนี้

1) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า การกระทำหรือพฤติกรรมได้ดำเนินการมาจนถึงขอบเขตเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่ เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

(133) 這本書我看了五天了, 還沒看完。

Zhèběn shū wǒ kànle wǔtiān le, hái méikàn wán.

หนังสือเล่มนี้ฉันอ่านมาห้าวันแล้ว ยังอ่านไม่จบเลย

(134) เขาทำการบ้านมาสองชั่วโมงแล้ว ยังทำไม่เสร็จเลย

2) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากการกระทำหรือพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วง ลักษณะทรงสภาวะยังคงอยู่มาจนถึงช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด เช่น

(135) “福寶子病了十多天了!” 小玉說。 (吳組緝)

“Fú Bǎozǐ bìngle shíduōtiān le!” Xiǎo Yù shuō.

“ฟูเป่าจื่อป่วยมาสิบกว่าวันแล้ว” เลี่ยวอู่พูด

(136) เพื่อนของฉันป่วยมาสองเดือนแล้ว

3) แสดงให้เห็นเหตุการณ์ใหม่ว่า ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว จะไม่เป็นลักษณะทรงสภาวะในช่วงเวลาเช่นเดียวกับข้อ (2) อย่างไรก็ตามกาลเวลาที่ล่วงพ้นมาแล้วนั้นก็ถือเป็นขอบเขตเวลาใหม่เมื่อถึงจุดที่กำลังพูด

(137) “老婆死了好幾年了。” (老舍)

“Lǎopó sǐle hǎojiǐ nián le.”

“เมียตายมาหลายปีแล้ว”

(138) คุณยายเสียชีวิตมาแล้ว

7. คำ‘le’กับคำเชื่อม‘แล้ว’

คำ‘แล้ว’ที่เป็นคำเชื่อมต้นอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง แสดงให้เห็นว่าภายหลังเหตุการณ์แรกดำเนินการสำเร็จลุล่วงแล้ว เหตุการณ์หลังที่มีคำเชื่อม‘แล้ว’ปรากฏอยู่ข้างหน้าจะเกิดขึ้นตามมา คำ‘แล้ว’ที่ปรากฏต้นอนุพากย์จะมีลักษณะเหมือนกับภาษาจีน 完了就...wánle jiù...เสร็จแล้วก็ นอกจากนี้รูปแบบประโยคที่คำเชื่อม‘แล้ว’ปรากฏจะสัมพันธ์กับประโยคที่เหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือเกิดขึ้นแล้ว หน่วยภาคแสดงตำแหน่งหลังจึงเกิดขึ้นตามมา คำ‘le’ซึ่งปรากฏหลังหน่วยภาคแสดงตำแหน่งแรกจะแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์แรกได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงหรือเกิดขึ้นแล้ว เช่น

- (139) ชายวัยกลางคนเหียวหลังคุดวงตะวัน แล้วเร่งฝีเท้าลัดขึ้น (มหาวิทยาลัยชีวิต)

中年男人回頭看太陽，完了就加快划船。

Zhōngniánnán rén huítóu kàn tàiyáng, wánle jiù jiā kuài huá chuán.

中年男人回頭看了了太陽，就加快划船。

Zhōngnián nánrén huítóu kànle tàiyáng, jiù jiā kuài huá chuán.

บรรณานุกรม

กึ่งฉัตร. 2547. มีเพียงรัก. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อรุณ.

“เกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนกลาง ฉบับร่าง 3,” เอกสารในการสัมมนาเรื่องโครงการระดมความคิดเรื่องการเขียนทับศัพท์ภาษาจีนกลางเป็นภาษาไทย และ ปัญหาชื่อเฉพาะในการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย เสนอที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 25 มิถุนายน 2547. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

- ชาติ กอบจิตติ. 2543. เวลา. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หอน.
ดวงตะวัน. 2546. แก้วตาหวานใจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิมพ์คำ.
- นาวรรณ พันธุเมธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรือง
สาส์นการพิมพ์.
- นิตยา กาญจนวรรณ. 2545. พุดจาภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- โบตัน. 2533. เกิดแต่ลม. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. 2541. ไวยากรณ์จีนกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. 2545. ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน I. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์. 2546. การศึกษาเชิงประวัติของคำว่า แล้ว อยู่ อยู่แล้ว.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไมตรี ลิ้มปิชาติ. 2537. ไปเยี่ยมอาม่าเมืองจีน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์สนุกอ่าน.
- ยาโยย. 2548. หาดทราย หุ่นขี้ผึ้ง บทที่หนึ่งความรัก. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แจ่มใส.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. 2541. ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ว.วินิจัยกุล. 2544. วังดอกหญ้า. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เพื่อนดี.
- วิจินต์ ภาณุพงศ์. 2522. โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิรินดา. 2548. หุ่นหญ้า ป่าสน และคนเหงา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แจ่มใส.

- เสกสรร ประเสริฐกุล. 2545. มหาวิทยาลัยชีวิต. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สามัญชน.
- อิงอร สุพันธ์วิช. 2516. กาลในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2545. หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- Comrie, Bernard. 1976. **Aspect**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Holmman, Th.R. 1993. **Realms of Meaning**. New York : Longman Publishing.
- Tasanalai, Boonyapatipark. 1983 **A Study of Aspect in Thai**. Doctor's thesis , University of London.
- Walter, Bisang and Pranee, Kullavanijaya , “Another look at aspect in Thai,” Paper presented at SEALS 14 CONFERENCE, Bangkok, Thailand , May 19 to 21, 2004.
- Běijīng Dàxué Zhōngwénxì 北京大學中文系. 1994. **TIR Zhōngwén Quánwén Jiǎnsuǒ Xìtǒng** TIR 中文全文檢索系統.
- Dài, Yàojīng 戴耀晶. 1997. **Xiàndài Hànyǔ Shítǐ Xìtǒng Yánjiū** 現代漢語時體系統研究. Zhèjiāng 浙江: Zhèjiāng Jiàoyù Chūbǎnshè 浙江教育出版社.
- Dèng, Yì 鄧懿. 1987. **Hànyǔ Chūjí jiàochéng** 漢語初級教程. Běijīng 北京: Běijīng Dàxué Chūbǎnshè 北京大學出版社.
- Fáng, Yùqīng 房玉清. 1992. Dòngtài Zhùcí “Le”、“Zhe”、“Guo” de Yǔyì Tèzhēng jí Qí Yòngfǎ Bǐjiào 動態助詞“了”、“著”、“過”的語義特徵及其用法比較. **Hànyǔ Xuéxí** 漢語學習 1: 14-20 .
- Guō, Ruì 郭銳. 1993. Hànyǔ Dòngcíde Guòchéng Jiégòu 漢語動詞的過程結構. **Zhōngguó Yǔwén** 中國語文 6 : 410-419.

- Guō, Ruì 郭銳. 1997. Guòchéng hé Fēiguòchéng- Hànyǔ Wèicíxìng Chéngfēnde Liǎng zhǒng Wàizài Shíjiān Lèixíng 過程和非過程- 漢語謂詞性成分的兩種外在時間類型. **Zhōngguó Yǔwén** 中國語文 3 : 162 - 175 .
- Hú, Yùshù 胡裕樹. 1986. **Jīnrì Hànyǔ (Dì Èr Cè)** 今日漢語 (第二冊). Shànghǎi 上海 : Fùdàn Dàxué Chūbǎnshè 復旦大學出版社.
- Hú, Yùshù and Fàn, Xiǎo 胡裕樹和范曉 (eds). 1995 **Dòngcí Yánjiū** 動詞研究. Hénán 河南: Hénán Dàxué Chūbǎnshè 河南大學出版社.
- Lǐ, Quán 李泉. 1996. “Xíng + Dòngtài Zhùcí” Kǎochá “形 + 動態 助詞” 考查. In Hú, Míngyáng 胡明揚 (ed.), **Cílèi Wèntí Kǎochá** 詞類問題考察, 190-207. Běijīng 北京: Běijīng Yǔyán Xuéyuàn Chūbǎnshè 北京語言學院出版社.
- Lǐ, Shān 李珊. 2003. **Dòngcí Chóngdiéshì Yánjiū** 動詞重疊式研究. Běijīng 北京: Yǔwén Chūbǎnshè 語文出版社.
- Lǐ, Xīngyà 李興亞. 1989. Shì Shuō Dòngtài Zhùcí “Le” de Zìyóu Yǐn Xiàn 試說動態助詞“了”的自由隱現. **Zhōngguó Yǔwén** 中國語文 2 : 334-340.
- Liú, Xūnníng 劉勛寧. 1988. Xiàndài Hànyǔ Cíwěi “Le” de Yǔfǎ Yìyì 現代漢語詞尾“了”的語法意義. **Zhōngguó Yǔwén** 中國語文 5: 321-330.
- Liú, Xūnníng 劉勛寧. 2002. Xiàndài Hànyǔ Jùwěi “Le” de Yǔfǎ Yìyì jí Qí Jiěshuō 現代漢語句尾“了”的語法意義及其解說. **Shijie Hànyǔ Jiàoxué** 世界漢語教學 3 : 70-79.
- Lú, Yīngshùn 盧英順. 1993. Shìlùn “Zhèiběn Shū Wǒ Kànle Sāntiān le” de Yánxùxìng Wèntí 試論“這本書我看了三天了”的延續性問題. **Hànyǔ Xuéxí** 漢語學習 4 : 22-24.

- Mǎ, Qíngzhū 馬慶株. 1981. Shíliàng Bīnyǔ hé Dòngcíde Lèi 時量賓語和動詞的類. **Zhōngguó Yǔwén** 中國語文 2 : 86-90.
- Pǔ, Zhòngkuí 朴重奎. 1996. Xiàndài Hànyǔzhōng Biànhuà Dòngcíde Zài Fēnlèi Wèntí 現代漢語中變化動詞的再分類問題. **Hànyǔ Xuéxí** 漢語學習 6 : 50-53 .
- Qín, Hóngwǔ 秦洪武. 2002. Hànyǔ“Dòngcí + Shíliàng Duǎnyǔ” Jiégòude Qíngzhuàng Lèixíng hé Jièxìng Fēnxī 漢語“動詞 + 時量短語” 結構的情狀類型和界性分析. **Dāngdài Yǔyánxué** 當代語言學 2:90-100.
- Xíng, Gōngwǎn 邢公畹. 1979. Xiàndài Hànyǔ hé Tāiyǔlǐde Zhùcí “Le” hé “Zhe” (Shàng). 現代漢語和台語里的助詞“了”和“著” (上). **Mínzú Yǔwén** 民族語文 2 : 84-98.
- Yáng, Qínghuì 楊慶蕙. 1993. **Shíyòng Hànyǔ Huìhuà Xìliè Jiàocái** 實用漢語會話系列教材. Běijīng 北京: Běijīng Shīfàn Dàxué Chūbǎnshè 北京師範大學出版社.
- Yáng, Tiāngē 楊天戈. 1987. Xiàndài Hànyǔ“Le”zide Yòngfǎ 現代漢語“了”字的用法. In **Wàiguóyǔ Xuéhuì Huìzhì** 外國語學會會誌, 209-224. Riběn 日本: Riběn Dàdōng Wénhuà Dàxué 日本大東文化大學.
- Zhāng, Bǎolín 張寶林. 2002. Guānxì Dòngcíde Jiàndìng Biāozhǔn 關係動詞的鑒定標準. **Yǔyán Jiàoxué yǔ Yánjiū** 語言教學與研究 4 : 48-53 .
- Zhāng, Yìshēng 張誼生. 2000. **Xiàndài Hànyǔ Xūcí** 現代漢語虛詞. Shànghǎi 上海: Huádōng Shīfàn Dàxué Chūbǎnshè 華東師範大學出版社.
- Zhū, Déxī 朱德熙. 1998. **Yǔfǎ jiǎngyì** 語法講義 4 th ed. Běijīng 北京: Shāngwù Yīnshūguǎn 商務印書館.

ABSTRACT

A Comparison of "le" in Mandarin Chinese and "leɛw" in Thai

The purpose of this study is to compare the grammatical meanings and syntactic structures of “le1” and “le2” in Mandarin Chinese, and those of “le” in Mandarin Chinese and “leɛw” in Thai. The study shows that “le1” is an aspect marker indicating either completion of action or change, depending on the types of co-occurring predicates and sentence structures with which the “le1” occurs. “le2” indicates the occurrence of a new situation or a new state. Comparing “le1” and “le2” in Mandarin Chinese with “leɛw” in Thai, we find that “leɛw” in Thai shares similar grammatical meanings with “le1” and “le2” in Mandarin Chinese.

EVERYDAY CHINESE LISTENING PROFICIENCY GUIDELINES : A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS

Apisara Pornrattananukul¹

Abstract

This article is to study and propose a Chinese listening proficiency guidelines for Thai students using Chulalongkorn University's Chinese-majored students as a case in focus. The guidelines obtained from this pilot project are expected to be further used to develop a standard proficiency test on Thai student's listening skills. At the same time, they can also be used for future reference to the selection and compilation of teaching materials on such topics.

1. Introduction

In our analysis of each subject in the curriculum of Chulalongkorn University Chinese language major, we first apply the so-called Language Functional Trisection as developed by the American Council on the Teaching of Foreign Languages (ACTFL) to

¹ Lecturer, Department of Business Chinese, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

help summarize student's expected listening ability on each subject and to determine to which level each subject should belong. Then we conclude the principle criteria used for classifying different levels of listening proficiency.

Next we compare ACTFL Chinese listening proficiency guidelines to those of Chulalongkorn University's from two different aspects. Horizontally, we mainly discuss the similarities and differences within those three components of Language Functional Trisection, as well as other relevant contents of the guidelines. Vertically, however, we chiefly focus on different levels of progression on Chinese listening ability from novice to advanced levels. Our finding shows that in all levels not only is the listening ability of Chulalongkorn University students majoring in Chinese higher than that of ACTFL's, their level of progression grows faster than that of ACTFL's as well.

The reasons behind such differences are as follow. First, unlike ACTFL whose target group is the American general public, the Chulalongkorn University's proficiency guidelines are designed to take Thai students majoring in Chinese as their principal target. Second, since the objectives of the Chulalongkorn University's curriculum are to cultivate and prepare students for higher education or specialization, the required listening ability has to be set higher, due to the closeness (in terms of language typology) between Chinese and Thai languages, Chulalongkorn University's students take grater advantage of studying

Chinese language than those of ACTFL whose native language is English.

2. ACTFL Chinese Proficiency Guidelines

The 1986 proficiency guidelines represent a hierarchy of global characterizations of integrated performance in listening, speaking, reading and writing. Each description is a representative, not an exhaustive, sample of a particular range of ability, and each level subsumes all previous levels, moving from simple to complex in an “all-before-and-more” fashion. The language-specific guidelines exemplify in Chinese the characteristics of each level of the generic guidelines. The examples do not constitute an exhaustive list or a discrete set required at a particular level, but rather the suggested functional samples of non-native ability in Chinese.

This article only focuses on listening ability, therefore, ACTFL CPG Listening is presented as follows:

Listening

These guidelines assume that all listening tasks take place in an authentic environment at a normal rate of speech using standard or near-standard norms.

Novice

The Novice level is characterized by an ability to recognize learned material and isolated words and phrases when strongly supported by context.

Novice-Low: No practical understanding of spoken Chinese. Understanding is limited to high frequency social conventions, e.g., *xièxie*, *zàijiàn*, isolated words, e.g., *Zhōngguó*, *rén*, *shū*, Chinese loan words in English, e.g., *chop suey*, and names of well-known Chinese cities, e.g., *Běijīng*, *Táiběi*.

Novice-Mid: Sufficient comprehension to understand some memorized words within predictable areas of need. Vocabulary for comprehension is limited to simple elementary needs, basic courtesy formulae, e.g., *Nǐ hǎo ma?* *Nín guì xìng?*, and very simple memorized material relating to everyday objects and situations, e.g., *Duōshao qián?* *Wǒ mǎi bào*. Confusing of words that are similar in sound, e.g., *xǐhuan* vs. *xīwàng*, or different only in tones, e.g., *mǎi* vs. *mài*.

Novice-High: Sufficient comprehension to understand a number of memorized utterances in areas of immediate need. Comprehends some sentence-length utterances in situations where the context aids understanding, such as at the table, in a restaurant or store, or on a train or bus. Phrases recognized have for the most part been pre-learned, e.g., *Qǐng hē chá*. Comprehends limited vocabulary and some simple questions/statements about family members, age, address, weather, time, daily activities, and interests, e.g., *Jiějie jǐsuì le?* *Nǐ xǐhuan kàn diànyǐng ma?* Misunderstandings arise from failure to identify correct word order and/or grammatical particles, e.g., *Dōu bù xiǎng mǎi*. vs. *Bù dōu xiǎng mǎi*. Understands even tailored speech with difficulty but gets some main ideas.

Intermediate

The intermediate level is characterized by an ability to understand main ideas and some facts from interactive exchanges and simple connected aural texts.

Intermediate-Low: Comprehension areas include such basic needs as: meals, lodging, transportation, time, simple instructions, e.g., *Sāndiǎn chà yíkè*, and routine commands, e.g., *Wǒ kànkān nǐde hùzhào*. Misunderstandings frequently arise from lack of vocabulary or from faulty processing of syntactic information often caused by strong interference from the native language, e.g., *dào Shànghǎi zuò huǒchē* vs. *zuò huǒchē dào Shànghǎi*, or by the imperfect and partial acquisition of Chinese grammar, e.g., *zuǒbiānrde chēzhàn* vs. *chēzhànde zuǒbiānr*, or lexical items, e.g., *shàng yízhàn* vs. *xià yízhàn*.

Intermediate-Mid: Limited understanding of topics beyond a variety of survival needs, such as personal history and leisure time activities, e.g., *Nǐ shì zài nǎ zhǎngdà de?* Evidence of beginning to understand basic constructions, such as comparatives, e.g., *gēn...yíyàng*, and directional endings, e.g., *V + chūqù*. Evidence that major word-order differences are understood, e.g., pre-verbal “time when” vs. post-verbal “time spent”. Understanding of grammatical structures allows

recognition of future and past references either by verbal participles, e.g., *le, zhe*, or time words, e.g., *dàqiántiān, yǐjīng*.

Intermediate-High: Able to understand major syntactic constructions, e.g., Shì-de-focus, bǎ-disposal, bèi passive, resultatives, but miscommunication still occurs with more complex patterns, e.g., jiào/ràng passive, lián-emphasis/contrast, chúle-exclusion/inclusion. Still has to ask for utterances to be repeated, shows increasing ability to use lexical, grammatical, situational, and pragmatic cues to help decode partially understood messages.

Advanced

The Advanced level is characterized by an ability to understand main ideas and most details of connected discourse on a variety of topics beyond the immediacy of the situation, including some topics where comprehension is complicated due to an unexpected sequence of events.

Advanced: Able to understand face-to-face, non-technical speech in standard Chinese spoken by a native speaker in controlled context (with repetition, rewording, deliberate enunciation, slower speed). Able to get the gist of some radio and TV broadcast if language used is not highly stylized or mixed with elements of classical Chinese. Understands everyday topics, well known current events, routine matters involving school and work, and simple description and narration about current, past, and future events, e.g., Zuìjìn Měiguóde jīngjì qíngxíng zěnmeyàng? Zhōng-Měi guānxi xiànzài yǒu shénme xīnde fāzhǎn?

Advanced-Plus: Often shows remarkable ability and ease of understanding, but comprehension may break down under tension or pressure (including unfavorable listening conditions). May still be deficient or uneven in completely comprehending some conversations or discussions due to inadequate vocabulary or less-than-adequate knowledge of set phrases and idioms and/or more complex syntactic structures taken from classical Chinese, e.g., *hékuàng*, *zhìyú*.

Superior

The Superior level is characterized by an ability to understand concrete and abstract topics in extended discourse offered by speakers using native-like discourse strategies.

Superior: Sufficient comprehension to understand the essentials of all speech in standard Chinese, including hypothesis, supported opinion, and technical discussions within a special field. Has broad enough vocabulary that rarely has to ask for paraphrasing or explanation. Can follow accurately the essentials of conversations in reasonably clear telephone calls, radio and TV broadcasts, oral reports, and public addresses on non-technical subjects. Can understand some classical Chinese vocabulary and structures commonly used in formal speeches and broadcasts. Can understand common idioms as well as common honorific terms, and high frequency slogans. May not understand native speakers if they speak very quickly or use some slang or unfamiliar dialect or accent, but can often detect emotional overtones and make inferences (understand “between the lines”).

According to the results of this research, the following major conclusions can be made:

1) The level of the ACTFL CPG is universal. The level definitions do not specify any particular materials or teaching methods that need to be controlled but guidelines, instead, are more generalized performance criteria that must be met at each level of proficiency.

2) The components of language proficiency that underlie the ACTFL CPG descriptions entirely correspond with the communicative competence.

3.Chulalongkorn University Chinese Curriculum

The Chinese listening capability of Chulalongkorn University's students majoring in Chinese is discussed. The whole Chinese curriculum of Chulalongkorn University is considered, including the curriculum objectives, the material used in each subject, total hours, course description and teaching method. Language functional trisection (language function, language context (content) and language accuracy) is also used to analyze what listening capability each student will have when they finish each subject and decide which level of listening proficiency students should belong to, whether it is novice, intermediate or advanced. Finally, the results of the curriculum analysis is interpreted to sum up the principles used for classifying Chulalongkorn University Chinese Listening Proficiency.

Novice Level

There is sufficient comprehension to understand others speaking simple sentences in simple conversation. Vocabulary for comprehension is limited to simple elementary needs and very simple memorized material relating to everyday objects and situations. Students are able to understand rather short utterances at a slow speed. Misunderstandings arise from failure to identify correct word order or grammatical particles. Because of confusion between words that are similar in sound, students often have to ask for utterances to be repeated.

Intermediate Level

Comprehension areas include such basic needs and routine school and work areas, including the basic knowledge of the Chinese major specialized field. They have the ability to identify the main idea when listening to native Chinese teachers teaching in Chinese; in addition, they are able to understand others' opinion, oral reports and simple evaluations. Understanding of grammatical structures allows major syntactic constructions. An increasing ability to use lexical, grammatical, situational, and pragmatic cues to help decode partially understood messages is shown. Miscommunication occurs slightly with more complex patterns. Speech can be faster.

Advanced Level

A broad variety of everyday school and work situations, including within the Chinese major professional field are understood. There is sufficient comprehension to understand the essentials of all

speech in standard Chinese. There is a broad enough vocabulary that paraphrasing or explanation is rarely asked for. Students can follow accurately the essentials of conversations in oral reports, and public addresses on non-technical subjects or within the Chinese major professional field.

According to the analysis and discussion in this research, the following conclusions can be reached:

1) The Chinese Proficiency Guidelines of Chulalongkorn University is a specific classification of listening ability. We do not intend to use it as a general guideline for other university students since it is aimed to be used as a proficiency guideline for Chulalongkorn Chinese-major students.

2) The components of listening proficiency that underlie the Chulalongkorn University proficiency guideline descriptions entirely correspond with the communicative ability.

4. The Comparability of ACTFL Chinese Proficiency Guidelines and Chulalongkorn University Chinese Curriculum

ACTFL CPG was discussed and it was found that (1) CPG belongs to the universal guidelines and (2) CPG completely corresponds with so-called “communicative competence”. The Chulalongkorn University Chinese language curriculum was mainly discussed and “Chulalongkorn University Chinese Listening Proficiency Guidelines” were designed. As the result of the analysis, it is found that

Chulalongkorn University guidelines also depend upon “communicative competence”, but it is appropriate for Chulalongkorn University students only, and not for other university students, which is to say it is not universal. In this part, the difference between both guidelines is mainly discussed.

It is already known that ACTFL CPG is not based on the amount of hours, the particular teaching materials used or the pedagogical methods, whereas the Chulalongkorn University guidelines are inevitably concerned these matters. As the result, many differences are to be found between both guidelines. Therefore, both guidelines will be compared in vertical and horizontal planes. The vertical plane discusses the differences between both, dealing with the content of ability in each level. The horizontal plane will consider the progression of Chinese listening ability from novice to advanced levels.

The subjects of Chulalongkorn University Chinese curriculum can be classified into three different types: First, the Comprehensive Course, a course which practices four types of language skills namely listening, speaking, reading, and writing, such as Chinese 1 and Chinese 2. Second, the Particular Skill Course, a course which lets students practice each aspect of the ability to use language, including listening, speaking, reading, writing and translation, such as Chinese Conversation, Chinese Reading and Chinese from Audio-Visual Media. Third, the Lecture Courses which focus on training Chinese majors in professional knowledge, such as Chinese literature, Chinese grammar,

and Chinese characters. Such courses are mostly in the later years of studying.

Although our curriculum is divided into three different courses, listening proficiency training is a mutual influence between all three. At the beginning, the students have to study the comprehensive course in order to gain a basic ability in using the language. When their language ability reaches a certain level, they move onto the knowledge areas of the linguistics and literature fields. However, although the content of such courses do not correspond with communicative competence, the teaching methods of each course are helpful. The teachers try to arrange various activities, such as prepare texts before class, supplementary reading in order to let the students have opportunities to practice their reading ability, and oral reports, class discussion in order to let the students have opportunities to practice their speaking and listening ability.

Here are the conclusions of the differences between ACTFL Chinese Proficiency Guidelines and Chulalongkorn University Chinese guidelines, including further explanations:

1) The Chulalongkorn University Chinese listening proficiency guidelines only focus on the main objective of the curriculum, that is, to produce graduates who are fully adept and knowledgeable in the Chinese language and Chinese literature, so that they can study further and become Chinese language experts, Chinese language researchers or

Chinese language lecturers in the university. Unless the level of proficiency is quite high, it is impossible to reach the superior level.

2) The Chulalongkorn University Chinese listening proficiency guidelines are for students who are majoring in Chinese. Apart from learning Chinese, they have to learn about other aspects of linguistics. This is the reason why students' ability improves so quickly.

3) The Chinese language and Thai language belong to the same language family, which is the Sino-Tibetan family. Therefore, phonetics, certain common vocabulary and grammar are rather similar. This can help Thai students to learn Chinese language easier and also has an influence on the improvement of students' listening ability.

5. Everyday Chinese Listening Proficiency Guidelines:

A Case Study of Chulalongkorn University Students

According to the results of the comparison between ACTFL CPG and Chulalongkorn University Chinese listening proficiency guidelines, we can prove that although our Chinese listening guidelines are rather different from ACTFL CPG, importance is still given to communicative competence, and the Chinese listening guidelines are also very suitable for Chulalongkorn University students. In this section, "Everyday Chinese Listening Proficiency Guidelines: A Case Study of Chulalongkorn University Students" is summarized.

Novice Level

Students have sufficient comprehension in understanding others speaking simple sentences in simple conversation. Vocabulary for comprehension is limited to simple elementary needs and very simple memorized material relating to everyday objects and situations. They are able to understand rather short utterances at a slow speed. Misunderstandings arise from failure to identify correct word order or grammatical particles. Because of confusion in words that are similar in sound, often utterances are asked to be repeated.

Intermediate Level

Comprehension areas include basic needs, routine school and work areas, including the basic knowledge of the Chinese major specialized field. Students have the ability to identify the main idea when listening to native Chinese teachers teaching in Chinese as well as being able to understand others' opinion, oral reports and simple evaluations. Understanding of grammatical structures allows major syntactic constructions. An increasing ability to use lexical, grammatical, situational, and pragmatic cues to help decode partially understood messages is shown. Miscommunication slightly occurs with more complex patterns. Speech can be faster.

Advanced Level

Students have an understanding of a broad variety of everyday school and work situations, including within the Chinese major professional field. There is sufficient comprehension to understand the essentials of all speech in standard Chinese. They have a broad enough vocabulary and rarely have to ask for paraphrasing or explanation. Students can follow accurately the essentials of conversations in oral reports, and public addresses on non-technical subjects or in the Chinese major professional field.

Based on the above vertical and horizontal analysis, the following can be concluded:

1) Each aspect of the hierarchical proficiency of Chulalongkorn University Chinese curriculum is higher than the ACTFL Chinese Proficiency Guidelines.

2) The improvement of students in the Chulalongkorn University Chinese curriculum is faster than ACTFL Chinese Proficiency Guidelines.

6. The Uses of “Everyday Chinese Listening Proficiency Guidelines:

A Case Study of Chulalongkorn University Students”

6.1 The Suggestion for Listening Test

1) The content of the test must be according to communicative competence, but not the progression of the students. The traditional Chinese language examination is always based on the number of

Chinese characters and grammatical structures which students learn. If two persons know 1,000 Chinese characters, but those Chinese characters are not the same, is their ability also the same? We think that students' ability is not how many Chinese characters or grammatical structures they have learned, but that concern should be given to these three conditions:

Firstly, language comprehension depends upon the qualifications and functions of the language which can be shown in general communicative skills.

Secondly, language comprehension must be according to the specific situation, and this situation is limited by social and cultural conditions.

Thirdly, the differences of language comprehension levels can mostly be seen in a particular situation. Language function should be used appropriately to achieve the purposes that they have to understand.

2) The purpose of the test is to distinguish students' listening ability, whether their ability is good enough to communicate with other people, whether students can use language as a tool of communication, and whether they can deal with various social and professional needs.

6.2 The Suggestion for Selection of the Teaching Materials

1) To comprehensively design the content of teaching materials: the use of listening and speaking materials in practicing conversations, and reading materials in practical reading on different writing styles

such as letters, factual pieces, newspapers, narration, articles, fiction etc.; these materials should be related to daily life, social situations and occupational needs; the materials should be from China or Taiwan, for authentic purposes. These materials are allocated to each level, the content should suit the social, cultural situation and students' needs.

2) To plan the usages of materials: to train the lecturers how to use materials, to supervise the practical use of the materials, to ask for the lecturers' opinions about the materials, and to adjust the materials to conform to students' needs.

บรรณานุกรม

- ประพิน มโนชัยวิบูลย์. 2541. *ไวยากรณ์จีนกลาง*. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 33. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนชัยวิบูลย์. 2549. *ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 81. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนชัยวิบูลย์. 2549. *ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน 2*. พิมพ์ครั้งที่ 3. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 82. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนชัยวิบูลย์ และ พัทณี ตั้งยืนยง. 2545. *ภาษาจีนธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 74. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

李英哲. 1985. 最近語文教學方向與能力測驗之設計. 第一屆世界華語文教學研討會論文集：教材教法組 1985 年第一期：673-681.

李英哲. 1986. 美國最近漢語教學方向與語言使用能力準則的擬定.

第一屆國際漢語教學討論會論文集 1986 年第一期：529-535.

李英哲. 1988. 美國外語教學學會對漢語使用能力程度的訂定與能力測試編寫的關係. 普通話測試論文集 1988 年第一期：99-110.

任啓亮 主編. 2002. 中國文化常識. 廣州：暨南大學出版社.

王海龍 著. 2002. 中國文化閱讀教程. 北京：北京大學出版社.

吳麗君 編者. 新編漢語報刊閱讀教程（中級本）. 北京：北京大學出版社.

吳雅慧 編者. 漢語口語（二）.

吳雅慧 編者. 漢語閱讀教程（二）.

楊瑞李泉 著. 1999. 漢語文化雙向教程. 北京：北京語言大學出版社.

Heidi Byrnes; and Michael Canale (eds.). 1987. **Defining and Developing Proficiency: Guidelines, Implementations, and Concepts**. Illinois: National Textbook Company.

THE ACTFL Guidelines. [Online]. Available from <http://www.sil.org/lingualinks/languagelearning/otherresources/actflproficiencyguidelines/theactflguidelines.htm> [2005, December 30]

**EVERYDAY CHINESE SPEAKING PROFICIENCY
GUIDELINES : A CASE STUDY OF
CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS**

Pattra Pichetsilpa¹

Abstract

This article is to study and propose a Chinese speaking proficiency guidelines for Thai students using Chulalongkorn University's Chinese-majored students as a case in focus. In our analysis of each course in the curriculum of Chulalongkorn University Chinese Language Major, we first apply the so-called Language Functional Trisection, as developed by the American Council on the Teaching of Foreign Languages (ACTFL) to help summarize students' expected speaking ability on each subject and to determine to which level each subject should belong.

Next we compare ACTFL Chinese speaking proficiency guidelines to those of Chulalongkorn University from two different aspects; horizontal and vertical. Our finding shows that in all levels not only is the speaking ability of Chulalongkorn University students

¹ Lecturer, Department of Business Chinese, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

majoring in Chinese higher than that of ACTFL's, their level of progression grows faster than that of ACTFL's as well.

1. Introduction

The Chinese language course at Chulalongkorn University in Thailand already has a 34-year long history. In 1973, the course was opened as a foreign language elective course. Eight years later, in 1981, the Chinese language course for foreign language elective course was offered as a Chinese Language Major. Since then, the Chinese language as a major in the Faculty of Arts at Chulalongkorn University has developed greatly, cultivating a lot of talented students with a proficient knowledge of Chinese linguistics and literature. As the Chinese Language Major has undergone great changes, we intend to synthesize it and issue guidelines based on it as a standard.

Learning a language primarily focuses on the abilities in communication, which are listening, speaking, reading and writing. The Chinese Language Major has already been providing courses in these four abilities and the researchers intend to analyze all the abilities students have after finishing each course in the whole curriculum. Following the analysis, the researcher will design and compile "Chinese Proficiency Guidelines: A Case Study of Chulalongkorn University Students". Our research team consists of Apisara Pornrattananukul, responsible for analyzing listening ability, Pattra Pichetsilpa, responsible for speaking ability, and Sansanee Ek-atchariya, responsible

for reading ability. In this paper, we only focus on the speaking ability, so this article is entitled “Everyday Chinese Speaking Proficiency Guidelines: A Case Study of Chulalongkorn University Students”. The reading and listening abilities can be found in separate articles, namely “Chinese Reading Proficiency Guidelines: A Case Study of Chulalongkorn University Students” and “Everyday Chinese Listening Proficiency Guidelines: A Case Study of Chulalongkorn University Students”.

In this article, the curriculum of the Chinese Language Major for the year 2006 is analyzed. To do this, ACTFL Chinese Proficiency Guidelines is used as the reference.

The question may be asked, “We already have the ACTFL Chinese Proficiency Guidelines, which are the universal guidelines, so why do we have to design ‘Everyday Chinese Speaking Proficiency Guidelines: A Case Study of Chulalongkorn University Students’?” This is because the objective of ACTFL Chinese Proficiency Guidelines is for daily interpersonal communication skills, whereas the curriculum of Chulalongkorn University’s Chinese Language Major is not so. The objective of this curriculum is to train graduates who (1) have a good knowledge in the Chinese language and Chinese literature, so that they can study further and become Chinese language experts, Chinese language researchers or Chinese language lecturers in the university; (2) are able to apply their Chinese language knowledge to their future jobs effectively, and do further research as well; (3) are creative, ethical

together with vision. Consequently, there are some parts of the ACTFL Chinese Proficiency Guidelines that are not quite appropriate for Chulalongkorn University students. Thus, we believe that this is worthy of study.

2. The ACTFL Chinese Proficiency Guidelines

2.1 The Origin of the ACTFL Chinese Proficiency Guidelines

In the last few decades, foreign language teaching in the USA has focused and frequently discussed the topic of objectives and methods used in foreign language teaching. In particular, ACTFL has played a leading role in tackling the problem of how to improve foreign language learners' ability in using the language. After some discussion, it was found that foreign language teaching in the USA that only advocating the "communicative competence" on the paper was not enough. Addressing the problem of what should be real "communicative competence" as well as how to classify the language level of the learners, a more objective and exact criteria had to be created. Finally, a general language ability criterion was created, which was commonly used for every foreign language. It was called "Generic Proficiency Guidelines".

In 1984, the committee for drawing Chinese Proficiency Guidelines (CPG) began convening to write the guidelines. In order to determine the level of proficiency in Chinese, the CPG committee paid attention to the "Language Functional Trisection", containing function

statements, context statements, and accuracy statements, coupled with the particular condition of the Chinese language before making the different levels of proficiency in listening, speaking, reading, writing and cultural understanding skills. In 1986, therefore, the ACTFL Chinese Proficiency Guidelines were issued under the title of “Chinese Proficiency Guidelines of the American Council on the Teaching of Foreign Languages” or “ACTFL CPG”.

2.2 The Content of the ACTFL Chinese Proficiency Guidelines

Novice-Low

No functional ability to speak Chinese. Oral production is limited to a few common loan words in English (*kungfu*, *chow mien*) and perhaps a few high frequency phrases (*xièxie*, *nǐ hǎo*).

Novice-Mid

No functional ability to speak Chinese. Oral production is limited to basic courtesy formulae (*Nǐ / Nín guìxìng*). Can ask (*Duōshao qián?*), and answer (*Wǔkuài qián.*). Can count from one to ten, name basic colors (*hóng*, *lán*), common nouns (*qìshuǐ*, *chē*), and food items (*fàn*, *miàn*, *ròu*). Pronunciation and tones may be barely intelligible and strongly influenced by the first language.

Novice-High

Emerging ability to make short statements utilizing simple formulaic utterances and ask simple questions. Often misplaces question words (**Shénme nǐ yào?*) and make statements with incorrect

word order (**Nǐ hǎo jīntiān*). Vocabulary is limited to basic objects, common measures, numbers 1-1,000, names of immediate family members, and high-frequency place names. Can use correctly common verbs and adjectives in the present time frame (*kàn, mǎi, guì*), but often confuses the use of verbs (*shì, yǒu, zài*) as in (**Wǒ shì zhèr.*). Pronunciation and tones are often faulty.

Intermediate-Low

Can ask and answer simple questions and initiate and respond to simple statements in the present time (*Nǐ shì bushi Měiguó rén?, Nǐ jǐ suì?, Wǒ jiā zài chéng wàitou.*). Can use limited constructions such as common verb-object phrases (*hē pǐjiǔ*), simple modifications with *de* (*wǒ de dàxué*) and *le* (*Wǒ lèi le*) indicating completion status change. Most utterances contain fractured syntax and other grammatical errors (**Wǒ chī fàn zài fàn diàn.*). Misunderstandings frequently arise from poor pronunciation, wrong tones, and limited vocabulary.

Intermediate-Mid

Can ask and answer simple questions involving areas of immediate need (*Yige rén de fángjiān, yìtiān duōshao qián?*), leisure time activities (*Nǐ xǐhuan kàn wàiguó diànyǐng ma?*), and simple transactions, i.e., at the post office (*Liǎngmáo qián de yóupiào, wǒ yào shízhāng.*). Quantity of speech is increased and quality of speech is improved. Greater accuracy in word order, basic constructions, and use of high-frequency verbs and auxiliaries (*shì, yǒu, yào, xǐhuan*). Can use simple time words (*míngtiān, xiànzài*) and other time markers to

indicate various time relations. Has basic knowledge of differences among such sets of terms as: *kěyi, néng, jiào, qǐng, wèn* ; *zhīdao, rènshi*, but still make errors.

Intermediate-High

Has flexibility in expressing time relationships (*Wǒ qùguo Zhōngguó. Wǒ hái yào qù.*), actual and a few potential resultative compounds (*Jīntiān wǒ yǒu shì, wǒ láibùliǎo le.*), and simple comparisons (*Zhōngguó de rénǒu bǐ Měiguó de duō.*). Can describe daily activities (*Cóng xīngqī yī dào xīngqī sì wǒ měitiān dōu yǒu sāntáng kè.*), likes and dislikes in detail (*Wǒ xǐhuan kàn Zhōngguó xiàndài de xiǎoshuō, yīnwei wǒ kěyi duō zhīdao yìdiǎnr Zhōngguó rén de shēnghuó qíngxíng.*), and express agreement and disagreement (*Dào fànguǎnr qù chīfàn búcuò, kěshi tài guì.*). Emerging ability to state opinions (*Nǐ xiǎng zhèi liǎngmén kè, wǒ xuǎn nǎimén hǎo?*). Evidence of connected discourse is also emerging. While common word order is established, errors still occur in more complex patterns.

Advanced

Can make rather complicated factual comparisons (*Chénglǐ de shēnghuó bǐ xiāngxià de yǒu yìsì de duō le.*). Has fairly consistent control of *shì...de* structure, question words used as indefinites (*Wǒzhèi yíci lái jiù mángzhe kāihuì, méi qù shénme dìfāng.*), and some cohesive devices (*búdàn...érqiě, suīrán...kěshì*). Can handle arrangements with Chinese administrators, i.e., regarding travel to China (*Wǒ hòutiān yídìng děi dào Shànghǎi, huòshi fēijī piào huòshi huǒchē piào, qǐng nǐ*

xiǎng bànfa gěi wǒ mǎi yìzhāng.). Can talk in a general way about topics of public interests (*Nǐ juéde jīnnián Zhōngguó de jīngjì qíngkuàng zěnmeyàng?*). Can explain a point of view in an uncomplicated fashion (*Wǒ rènwéi chāoji dàguó bù yīnggāi gānshè biéde guójiā de shìqing.*).

Advanced-Plus

Emerging ability to support opinions, explain in detail, and hypothesize (*Yàoshi Zhōng-Měi guānxi èhuà, nà jiù huì yǐngxiǎng dào Měiguó gōngsī zài Zhōngguó de tóuzī.*). Can discuss topics of current and personal interest (*Nǐ juéde yíge guójiā yīnggāi bù yīnggāi yīnwèi zhèngzhì de guānxi jùjué cānjiā shìyùnhuì?*). Has good control of many cohesive devices (*yì fangmian... yì fangmian, búshì...jiùshì*). Errors still occur in complicated structures.

Superior

Can support opinions and hypothesize on a broad range of concrete topics. Vocabulary is broad and hesitating or groping for words is rare. Pronunciation may still be foreign. Occasional unpatterned errors are evident, but there are no patterned errors, even though control of some low frequency structures (*Chúfēi...yàobùrán...jiù*) may be less consistent. Control of general idiomatic expressions and slang may vary, and confusion may arise over such terms as *jiǎnchá* and *diàochá*. A small proportion of utterances may still be literal translations from the native language.

2.3 The Functional Trisection

Levels of proficiency on the ACTFL CPG scale can be distinguished by considering the three interrelated criteria underlying the proficiency descriptions : *The Language Functional Trisection*.

The language functional trisection composes of:

1) **Language Functions** : refers to real-world tasks that the speaker can perform in the language.

2) **Language Context and content** : context refers to circumstances or settings in which a person uses language; and content to topics or themes of conversation.

3) **Language Accuracy** : refers to the acceptability, quality and precision of the message conveyed.

3. Chulalongkorn University Chinese Curriculum

3.1 Curriculum Objective

Chulalongkorn University's students majoring in Chinese have to study Chinese for four years. The objectives of the curriculum are to produce graduates who :

1) have a good knowledge in the Chinese language and Chinese literature, so that they can study further and become Chinese language experts, Chinese language researchers or Chinese language lecturers in the university.

2) are able to apply their Chinese language knowledge to their future jobs effectively, and do further research as well.

3) are creative, ethical and long-vision.

3.2 Curriculum Structure

In order to achieve these objectives, our students have to study a 4-year Chinese course. There are more than 20 courses in the Chinese language major, which can be divided into 2 types: those of Chinese language and those of Chinese culture. The courses can be classified as follows:

Year	Subject	hrs/week	hrs/term
1 st	Chinese 1	5	85
	Chinese 2	5	80
2 nd	Chinese 3	4	60
	Chinese 4	4	60
	Chinese Computer Program	3	45
	Chinese Conversation 1	4	60
	Chinese Conversation 2	4	60
3 rd	Chinese Public Speaking	4	60
	Chinese Reading 1	4	60
	Chinese Reading 2	4	60
	Classical Chinese 1	4	60
	Classical Chinese 2	4	60
	Chinese Grammar	4	60
	Evolution of the Chinese Characters	3	45
	Chinese Phonetics	4	60

Year	Subject	hrs/week	hrs/term
4 th	Translation: Chinese-Thai	4	60
	Chinese for Business	4	60
	Chinese from Audio-Visual Media	4	60
	Reading of Chinese Newspaper 1	4	60
	Chinese Writing 1	4	60
	Chinese Writing 2	4	60
	History of Chinese Literature 1	4	60
	History of Chinese Literature 2	4	60
	Seminar in Modern Chinese Fiction	4	60
	Translation: Thai-Chinese	4	60

3.3 Classification Principle of the Chinese Speaking Proficiency Guidelines of Chulalongkorn University Students

By observing the objectives of the Chulalongkorn University Chinese curriculum, teaching materials, teaching contents, teaching methods, and the extent of the ACTFL “language functional trisection”, we analyze what speaking capability each student will have when they finish each subject and decide which level of speaking proficiency students should belong to, whether it is novice, intermediate or advanced. Finally, the results of the curriculum analysis is interpreted to sum up the principles used for classifying Chulalongkorn University Chinese Speaking Proficiency.

3.3.1 The Novice Level

Able to handle a limited number of interactive and social situations. Can ask and answer questions, initiate and respond to simple statements, simply narrate and describe, and participate in simple conversations on topics of the most immediate needs. The speaker may lose the ability to maintain the conversation if the topics surpass areas of immediate needs. Since vocabulary is limited and speech production relies on learned materials, so the speech is still influent, the speaker can maintain only a few coherent sentences. Pronunciation is inaccurate, but may not cause misunderstanding. The use of grammar is often incorrect, especially on the patterns which are different from Thai language.

3.3.2 The Intermediate Level

The students are able to satisfy the requirements of everyday situations and routine school and work areas, including the basic knowledge of the Chinese major specialized field. They can initiate and sustain a general conversation, involving areas of immediate need, school and work activities, current public transactions, and simple transactions. Students can narrate and describe with some details, linking sentences together. They have the emerging ability to state and support opinions on topics of public interest and in Chinese specialized fields. A good control of pronunciation and tones is demonstrated; however, grammatical errors still occur in complex patterns.

3.3.3 The Advanced Level

Students are able to satisfy the requirements of a broad variety of everyday school and work situations, including within the Chinese major professional field. They can support opinions, explain in detail, and hypothesize. Oral production reaches the level of educated speakers, together with rich vocabulary knowledge, and good control of grammar and idiomatic expressions. The Advanced speaker often shows remarkable fluency of speech. Unpatterned errors may occur in low-frequency or complex structures, but errors do not interfere with communication.

4. The Comparability of ACTFL Chinese Proficiency Guidelines and Chulalongkorn University Chinese Curriculum

As the above result of the analysis, it is found that CU guidelines also depend upon “communicative competence”, but it is appropriate for Chulalongkorn University students only, and not for other university students, which is to say it is not universal. In this chapter, the differences between both guidelines is mainly discussed.

We will compare ACTFL Chinese speaking proficiency guidelines to those of Chulalongkorn University from two different aspects. Horizontally, we mainly discuss the similarities and differences within those three components of Language Functional Trisection as well as other relevant contents of the guidelines. Vertically, however, we chiefly focus on different levels of progression on Chinese speaking

ability from novice to advanced. Our finding shows that in all levels not only is the speaking ability of Chulalongkorn University students majoring in Chinese higher than that of ACTFL's, their level of progression grows faster than that of ACTFL's as well.

Based on the vertical and horizontal analysis, the following can be concluded:

1) Each aspect of the hierarchical proficiency of Chulalongkorn University Chinese curriculum is higher than the ACTFL Chinese Proficiency Guidelines.

2) The improvement of Chulalongkorn University Chinese curriculum is faster than ACTFL Chinese Proficiency Guidelines.

Here are the conclusions of the differences between ACTFL Chinese Proficiency Guidelines and Chulalongkorn University Chinese guidelines, including further explanations:

1) The Chulalongkorn University Chinese speaking proficiency guidelines only focus on the main objective of the curriculum, that is, to produce graduates who are fully adept and knowledgeable in the Chinese language and Chinese literature, so that they can study further and become Chinese language experts, Chinese language researchers or Chinese language lecturers in the university. Unless the level of proficiency is quite high, it is impossible to reach the superior level.

2) The Chulalongkorn University Chinese speaking proficiency guidelines are for students who are majoring in Chinese. Apart from

learning Chinese, they have to learn about other aspects of linguistics. This is the reason why students' ability improves so quickly.

3) The Chinese language and Thai language are in the same language family, which is the Sino-Tibetan family. Therefore, phonetics and grammar are rather similar. This can help Thai students to learn Chinese language easier and also has an influence on the improvement of students' speaking ability.

Table 1 Correspondence of Speaking Proficiency Scales

Chulalongkorn University Chinese Curriculum	ACTFL Chinese Proficiency Guidelines	Content
Advanced / Superior	Distinguished	educated speakers
	Superior	can participate in a discussion on any area of topics, can support opinions and hypotheses
	Advanced-Plus	can communicate on the areas of everyday life and specialized field, can provide and support opinions
Intermediate	Advanced	can participate in a general conversation, provide some views, and explain in detail

	Intermediate-High	can meet with most everyday life and social needs
Novice	Intermediate-Mid	can participate in face-to-face conversation, communicate on the topics of individual's interests
	Intermediate-Low	can use certain grammar structures to meet everyday needs
	Novice-High	can use a single sentence to meet basic living needs, such as ask and answer questions
	Novice-Mid	can use very short sentence to meet with basic needs
	Novice-Low	non-communicative competence

5. Conclusion

5.1 Everyday Chinese Speaking Proficiency Guidelines : A Case Study of Chulalongkorn University Students

Novice

Learners are able to handle a limited number of interactive and social situations. Can ask and answer questions, initiate and respond to simple statements, simply narrate and describe, and participate in simple conversations on topics of the most immediate needs. The speaker may lose the ability to maintain the conversation if the topics surpass areas of immediate needs. Since vocabulary is limited and

speech production relies on learned materials, so the speech is still not fluent, the speaker can maintain only a few coherent sentences. Pronunciation is inaccurate, but may not cause misunderstanding. The use of grammar is often incorrect, especially patterns which are different from the Thai language.

Intermediate

Students are able to satisfy the requirements of everyday situations and routine school and work areas, including the basic knowledge of the Chinese major specialized field. They can initiate and sustain a general conversation, involving areas of immediate needs, school and work activities, current public transactions, and simple transactions. Can narrate and describe with some details, linking sentences together. There is the emerging ability to state and support opinions on the topics of public interest and within Chinese specialized fields. Students have good control of pronunciation and tones; however grammatical errors still occur in complex patterns.

Advanced

Here the students are able to satisfy the requirements of a broad variety of everyday school and work situations, including within the Chinese major professional field. They can support opinions, explain in detail and hypothesize. Oral production reaches the level of educated speakers, and they have acquired a rich vocabulary knowledge, and good control of grammar and idiomatic expressions. The Advanced speaker often shows remarkable fluency of speech. Unpatterned errors

may occur in low-frequency or complex structures, but errors do not interfere with communication.

5.2 The Uses of “Everyday Chinese Speaking Proficiency Guidelines: A Case Study of Chulalongkorn university Students”

5.2.1 The Suggestion for Speaking Test

1) The content of the test must be according to communicative competence, but not the progression of the students. The traditional Chinese language examination is always based on the number of Chinese characters and grammatical structures which students learn. If two persons know 1,000 Chinese characters, but those Chinese characters are not the same, is their speaking ability also the same? We think that students' speaking ability is not how many Chinese characters or grammatical structures they have learned, but that concern should be given to these three conditions:

Firstly, language performance depends upon the qualifications and functions of the language which can be shown in general communicative skills.

Secondly, language performance must be accorded to the specific situation, and this situation is limited by social and cultural conditions.

Thirdly, the differences of language performance levels can mostly be seen in the particular situation. Language function should be

used appropriately to achieve the purposes that they have to satisfy social and professional needs.

2) The purpose of the test is to distinguish students' speaking ability, whether their ability is good enough to communicate with other people. Students can use language as a tool of communication, and they can deal with various social and professional needs.

5.2.2 The Suggestion for Selection of the Teaching Materials

1) To comprehensively design the content of teaching materials: the use of speaking materials in practicing conversations; these materials should be related to daily life, social situation and occupational needs; the materials should be from China or Taiwan, for authentic purposes. These materials are allocated to each level, the content should be appropriate to social, cultural situation and students' needs.

2) To plan the usages of materials: to train the lecturers how to use materials, to supervise the practical use of the materials, to ask for the lecturers' opinions about the materials, and to adjust the materials to be appropriate for students.

บรรณานุกรม

- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. 2541. ไวยากรณ์จีนกลาง. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 33. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. 2549. ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 81. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. 2549. ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 82. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์ และ พัทธนี ตั้งยืนยง. 2545 ภาษาจีนธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 74. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- 金立鑫. 2005. 閱讀教學的層次、目標和方法. 在 周小兵和宋永波 (主編): 對外漢語閱讀研究, 112-128. 北京: 北京大學出版社.
- 李英哲. 1985. 最近語文教學方向與能力測驗之設計. 第一屆世界華語文教學研討會論文集: 教材教法組 1985 年第一期: 673-681.
- 李英哲. 1986. 美國最近漢語教學方向與語言使用能力準則的擬定. 第一屆國際漢語教學討論會論文集 1986 年第一期: 529-535.
- 李英哲. 1988. 美國外語教學學會對漢語使用能力程度的訂定與能力測試編寫的關係. 普通話測試論文集 1988 年第一期: 99-110.
- 任啓亮 主編. 2002. 中國文化常識. 廣州: 暨南大學出版社.

司馬遷. 史記故事. 北京 : Sinolingua

王海龍 著. 2002. 中國文化閱讀教程. 北京 : 北京大學出版社.

吳麗君 編者. 新編漢語報刊閱讀教程 (中級本). 北京 : 北京大學出版社.

吳雅慧 編者. 漢語口語 (二).

楊瑞李泉 著. 1999. 漢語文化雙向教程. 北京 : 北京語言大學出版社.

Heidi Byrnes; and Michael Canale (eds.). 1987. **Defining and Developing Proficiency: Guidelines, Implementations, and Concepts.** Illinois: National Textbook Company.

THE ACTFL Guidelines. [Online]. Available from <http://www.sil.org/lingualinks/languagelearning/otherresources/actflprofzciencyguidelines/theactflguidelines.htm> [2005, December 30]

CHINESE READING PROFICIENCY GUIDELINES : A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS

Sansanee Ek-atchariya¹

Abstract

This research is to study and propose Chinese reading proficiency guidelines for Thai students using Chulalongkorn University (CU) Chinese-majored students as a case in focus. In our analysis of each course in the curriculum of CU Chinese Language Major, we first apply the so-called Language Functional Trisection, as developed by ACTFL CPG to help classify different levels of reading proficiency .Next we compare ACTFL Chinese reading proficiency guidelines to those of CU. Our finding shows that in all levels not only is the reading ability of CU students majoring in Chinese higher than that of ACTFL's, their level of progression grows faster than that of ACTFL's as well.

1. Introduction

This research is to study and propose Chinese reading proficiency guidelines for Thai students using Chulalongkorn University (CU)

¹ Lecturer, Department of Business Chinese, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

Chinese-majored students as a case in focus. The guidelines obtained from this pilot project are expected to be further used to develop a standard proficiency test on Thai students' reading skills. At the same time, they can also be used for further reference to the selection and compilation of teaching materials on such topics.

First, we study and analyze the American Council on the Teaching of Foreign Languages Chinese Proficiency Guidelines (ACTFL CPG) with the so-called "Language Functional Trisection". Then, we analyze the curriculum of CU Chinese Language Major. In our analysis of each course in the curriculum of CU Chinese Language Major, we apply the so-called Language Functional Trisection, as developed by ACTFL CPG to help summarize students' expected reading ability on each subject and to determine to which level each subject should belong. Then we conclude the principle criteria used for classifying different levels of reading proficiency.

Next we compare ACTFL Chinese reading proficiency guidelines to those of CU from two different aspects. Horizontally, we mainly discuss the similarities and differences within those three components of Language Functional Trisection as well as other relevant contents of the guidelines. Vertically, however, we chiefly focus on different levels of progression on Chinese reading ability from novice to advanced levels.

This research, however, is limited to analyzing the Chinese Curriculum of Chulalongkorn University and setting "Chinese Reading Proficiency Guidelines: A Case Study of Chulalongkorn University

Students”; and there is no practical test. The guidelines are issued in order to let interested persons use this study in designing the standard of Chinese Reading Proficiency Test, as well as selecting the appropriate materials for Chinese reading.

2. Chinese Proficiency Guidelines of the American Council on the Teaching of Foreign Languages

The 1986 proficiency guidelines represent a hierarchy of global characterizations of integrated performance in speaking, listening, reading and writing. Each description is a representative, not an exhaustive, sample of a particular range of ability, and each level subsumes all previous levels, moving from simple to complex in an “all-before-and-more” fashion. The language-specific guidelines exemplify in Chinese the characteristics of each level of the generic guidelines. The examples do not constitute an exhaustive list or a discrete set required at a particular level, but rather the suggested functional samples of non-native ability in Chinese.

This research only focuses on reading ability, therefore, the reading skill of ACTFL CPG is presented as follows:

Reading

These guidelines assume all reading texts to be authentic and legible.

Novice

The Novice level is characterized by an ability to identify isolated words and phrases when strongly supported by context, and identify learned material.

Novice-Low: No functional ability in reading Chinese. Can recognize some romanization symbols and a few simple characters, such as the characters for “one”, “two”, “three” and “big”.

Novice-Mid: No functional ability to read but can identify/recognize a small set of graphic elements, such as the “wood” radical and the “mouth” radical, and a small set of characters, such as those for “month/moon,” and “horse,” which have been previously memorized. Such elements and characters are in either typeset or carefully hand-printed form and may be written in traditional full form or in simplified form. Can recognize isolated characters and compounds frequently encountered in public writing in high-context situations, such as the characters for “male” and “female” on restroom doors, or the compound for “exit” in an airport or train station. Has full control over at least one Romanization system.

Novice-High: Can identify a limited number of character components and characters common to high-frequency sets of listable categories encountered in areas of immediate need. Has comprehension of written language to interpret set expressions using basic vocabulary. Where specific characters and combinations have been memorized, can identify basic food categories on a menu (such as words for “noodles” or

“vegetables”) as well as numbers 1-1000 in prices, time in schedules, days of the week, months of the year, street sections, house numbers in addresses, and simple public instructions, such as “push” and “pull”. Such reading matter is approached for essential information. Detail is overlooked. Errors are frequent.

Intermediate

The intermediate level is characterized by an ability to understand main ideas and some facts from simple connected texts.

Intermediate-Low: Can read, for basic survival and social needs, simple connected, specially prepared material and can puzzle out pieces of some authentic material with considerable difficulty, as it reflects similarity to specially prepared material and/or to high-frequency oral vocabulary and structure. Understands main ideas in specially prepared material where structure and syntax parallel the native language and where sentences are extremely simple. Can puzzle out, with difficulty and frequent error, very simple hand-printed message, personal notes and very short letters which may contain certain greetings, forms of address, and queries about well-being where such materials are written by a native speaker used to dealing with foreigners. Understands only the simplest language with high-frequency oral vocabulary and structure. Sentence structure is limited to Subject-Predicate constructions based on Subject + *shì*, Subject + *yǒu*, Subject + Stative Verb and simple SVO constructions, all in affirmative, negative, and simple question forms. Misunderstanding

arises when syntax diverges from that of the native language or when grammatical cues are overlooked.

Intermediate-Mid: Sufficient comprehension to understand specially-prepared discourse for informative purposes and to understand with use of a dictionary main ideas and some facts in authentic material paralleling oral language. Can understand and follow events of simple narration in specially-prepared material when sentence structure is simple and generally parallel to native language syntax. Can control certain small closed structural sets such as interrogatives (*shì, shénme*), specifiers (*nèi, zhèi*) and very common noun measures (*kuài, běn*). Understands simple Noun + Noun and Stative Verb + Noun modification with *de*, but relies more on lexical identification than structural knowledge in deriving meanings of sentences with coverbial phrases, verb complements, etc. using a bilingual dictionary, can decode critical elements of public announcements to determine who, when, and where regarding such subjects as public events. Can identify products and prices in popular illustrated advertising such as food, clothing, work supplies, and travel with extensive reliance on a dictionary. Can decode with considerable effort and frequent error, hand-printed notes or short letters for main facts on topics such as ages, occupations, and residence. Such tasks will be characterized by frequent errors and moderate success depending on subject matter, amount of unfamiliar vocabulary, simplicity of style, similarity of structure to oral language, and skill with dictionary.

Intermediate-High: Able to comprehend simple discourse of paragraph length in specially-prepared materials relying on low-level, high-frequency sentence patterns which moderately reflect native language structure and to decode authentic materials for key points with use of a bilingual dictionary. Can follow the narrative thread in more extended, specially-prepared discourse. Begins to comprehend high-frequency connectors forming complex sentences (...*de shíhou*; *suīrán...kěshì*). Is aware of aspect markers (such as *le*). But may ignore them in deriving meaning. Some confusion in understanding precise relationship of multiple modifiers to element being modified. With more complex structure, continues to rely on lexical identification rather than on grammatical cues, though less dependent on using native language word-order strategies. Through decoding and heavy reliance on dictionary, can sporadically identify bits and pieces of factual information in simple, authentic articles written in straightforward expository style on topics dealing with current events and daily activities familiar to the reader. Errors are frequent but lexical guessing begins to emerge as a strategy in dealing with authentic materials. With reliance on decoding strategies and with use of a dictionary, can generally identify key facts in descriptive material on daily life and routine events and carefully written personal communication. Confusion among graphically-similar characters is common. Begins to connect the meaning of sentences in discourse but cannot sustain understanding of longer discourse, especially on unfamiliar topics.

Advanced

The Advanced level is characterized by an ability to read, with consistent understanding, prose several paragraphs in length, dealing primarily with factual information and intended for the general reader, and in areas of special interest or knowledge, and increasing ability to understand parts of texts which are propositionally and linguistically complex.

Advanced: Sufficient comprehension to read edited materials within narrow topic range, particularly in areas of specialization or high interest, characterized by structure which increasingly mirrors that of authentic material. Can decode, but may not be able to read, a broader range or simple authentic prose characterized by repetition of a particular vocabulary pool and a widening pool of patterns. Is alert to a basic repertory of high-frequency patterns which often do not parallel native language constructions. Can comprehend relative clause modification with sporadic errors. Has better understanding of the aspect markers, though still makes errors. Can decode authentic prose (including newspapers and magazines) for general ideas; with more error, can glean a range of specific facts from short authentic pieces on sports, movies, and current events. Increasing control of structural features gives rise to periodic success at syntactically-based guessing strategy.

Advanced-Plus: Can comprehend edited material of a more general nature where structure, though simple and constrained, truly mirrors the essential features of authentic expository prose. Increasing skill at

extracting concrete, minor details. Can read some types of authentic expository prose without reliance on a dictionary where such prose tends to reflect the spoken language. Reading will be supplemented by decoding, depending on familiarity with the topic. Controls the full range of basic patterns common to the spoken medium but also present in the more popular styles of writing, such as relative clause modification, *bǎi*-disposal, *bèi*-passive, indefinite and exclusive usages of question words, as well as various aspect markers and resultative/directional compounds. Is aware of commonly used cohesive devices within and across paragraphs. Has some appreciation of formulaic rhetorical devices common to more stylized writing. Errors and misunderstandings will frequently arise in structure rather than lexicon when patterns and usages are drawn from the more strictly literary/classical stratum. Still has difficulty in drawing all but simplest inferences and often fails to detect subjective attitudes, values and judgments in what is read.

Superior

The superior level is characterized by an ability to read, for information or for pleasure, with almost complete comprehension and at normal speed, a wide variety of texts on a wide variety of topics.

Superior: Able to read (not just decode) a narrow range of authentic, expository material, including areas of professional interest, without the use of a dictionary. Able to read, with some dictionary use, authentic material over a wide range of subject matter and topics. Successful understanding occurs when the number of features and structural devices

from the literary/classical stratum is limited. Idiomatic expressions, such as proverbs not common to the spoken language, will inhibit understanding. Reading matter includes standard newspaper items addressed to the general public, printed or typed routine correspondence, and reports and technical material in fields of interest. Able to decode with a dictionary and with substantial effort and moderate error, popular novels, essays, and most literature for the general public. Appreciation of nuances or stylistics is limited, and gaps in detail may be frequent. Generally has emerging control of high-frequency grammatical constructions common to expository prose but has deficiencies in handling vocabulary across a wide range of subject areas. Has significant problems with prose more characteristic of the literary/classical style.

According to the closer examination on ACTFL CPG, it is found that levels of proficiency on the ACTFL CPG scale can be distinguished by considering the three interrelated criteria underlying the proficiency descriptions : “The Language Functional Trisection”, containing language function, language context (content) and language accuracy. In the reading skill, language function refers to what the user does with the language while he/she is reading; language context and content refers to the various situations and topics in which an individual uses the language to achieve his purpose; language accuracy refers to how accurate a user uses the language.

Also, the concept of proficiency, as represented in the ACTFL CPG, is often referred to in terms of a progression or continuum. It is described

this way in order to stress two fundamental characteristics. First, proficiency is not defined as a series of discrete-point equidistant steps or as a system with broad leaps and underlying gaps. Rather, as a representation of communicative growth, the levels describe a hierarchical sequence of performance ranges. Second, each level of proficiency subsumes all previous levels in a kind of “all before and more” system so that succeeding levels are characterized both by overlap and refinement.

As the results of this part, the major conclusions can be made as follows:

1) The level of the ACTFL CPG is universal. The level definitions do not specify any particular materials or teaching methods that need to be controlled but guidelines, instead, are more generalized performance criteria that must be met at each level of proficiency.

2) The components of language proficiency that underlie the ACTFL CPG descriptions entirely correspond with the communicative competence.

3. Chulalongkorn University Chinese Curriculum

In the last part, the ACTFL Chinese reading proficiency guidelines were discussed. This part we will discuss the Chinese reading capability of Chulalongkorn University's students majoring in Chinese. The whole Chinese curriculum of Chulalongkorn University for the year 2006 is considered, including the curriculum objectives, the materials used in each subject, total hours, teaching contents and teaching methods.

Language Functional Trisection is also used to analyze students expected reading ability when they finish each subject and determine which level each subject should belong, whether it is novice, intermediate or advanced. Finally, we conclude the principle criteria used for classifying different levels of Chulalongkorn University Chinese Reading Proficiency, which can be presented as follows:

The Novice Level

According to the courses they have learnt, it is considered that the Novice Level of Chulalongkorn University students are able to read, for basic survival and social needs, simple specially-prepared materials. They are also able to read some authentic materials of considerable difficulty, as they are similar to specially-prepared material and/or to high-frequency oral vocabulary and structural patterns, but errors are frequent. With the use of a dictionary, they also are able to understand main ideas and decode some facts of simple narration in authentic materials paralleling oral language. Detail is overlooked and errors are frequent. The students have full control over syntax structures paralleling Thai structures, whereas, for those that do not parallel Thai constructions, they can understand them but still make some errors. At this stage, they still have to pause over or read materials several times for understanding, though the topics are highly familiar. Confusion among graphically-similar characters is common. Students are able to connect, with some difficulty and frequent errors, the meaning of sentences in discourse and

understand their literal meanings. However, they are still unable to understand the connotations and subjective concepts in the materials.

The Intermediate Level

According to the courses they have learnt, we think that the Intermediate level of Chulalongkorn University students have sufficient comprehension to read authentic materials not only within the scope of daily life and social needs, but also within the basic knowledge of the Chinese language, such as areas of Chinese characters, Chinese phonetics, Chinese grammar, Chinese literature etc. together with some work demands, such as in Chinese computers and business Chinese etc. They have full control over high-frequency sentence patterns as well as being able to connect the meanings of sentences in the materials. There is sufficient comprehension to understand, with some dictionary use, some descriptive long passages reflecting spoken and written languages and the literal meaning of the main idea and concrete details can be understood. They, moreover, can read, with use of dictionary and lecturer's explanation, some literature which reflects more the characteristics of the literary/classical style. Lexical guessing, if highly contextualized, has always emerged as a strategy to understand the surface meaning as well as the connotations of the materials, though errors are frequent. Generally, their vocabulary is dramatically increased and their grammatical structural knowledge is also in the high range. Their reading ability is faster when the topic contents are very familiar, but for those that are unfamiliar, they might need to reread. They have increasing skill at

extracting main and subsidiary ideas in texts, but may be unable to detect or understand subtlety and nuance. Occasionally, they are able to figure out the author's subjective attitudes and value judgments. But they still are unable to comprehend the real meaning of the materials.

The Advanced Level

According to the courses they have learnt, we consider the Advanced level of Chulalongkorn University students as being able to comprehend authentic materials dealing with Chinese language areas. As the objective of Chulalongkorn University Chinese Language Major is to produce Chinese language lecturers or Chinese linguists, they are able to read within a normal range of speed and with almost complete comprehension a variety of the authentic materials within the scope of the Chinese language, such as Phonetics, Semantics, Pragmatics, Teaching Chinese as a Foreign Language, as well as Chinese Literature and Art etc. They also are able to appreciate some literature written in a high literary style. The writers' implicit intention and author's judgments can be figured out and the values of the materials can be appraised as well. They can read, without the use of a dictionary, authentic materials written in a straightforward expository style on topics dealing with areas of professional interest. Students are able to use linguistic context and real-world knowledge to make sensible guesses about unfamiliar material, and are almost always able to interpret materials correctly, relate ideas and 'read between the lines' (that is, understand the writers' implicit intents in texts), though some errors take place. Lexical guessing is usually used as

a strategy, with some errors, while reading idiomatic expressions, such as proverbs not common to the spoken language, and prose in the classical style. Reading matter includes descriptions and narrations in contexts such as standard newspaper items, popular novels, essays, and most literature addressed to the general public, printed or typed routine correspondence, reports and technical material in fields of interest. However, they may experience some difficulty with unusually complex structures and low frequency idioms, and some details are overlooked.

According to the analysis and discussion in this part, the following conclusions can be reached:

1) The Chinese Proficiency Guidelines of Chulalongkorn University is a specific classification of reading ability. We do not intend to use it as a general guideline for other university students since it is aimed to be used as a proficiency guideline for Chulalongkorn Chinese-major students.

2) The components of reading proficiency that underlie the Chulalongkorn University proficiency guideline descriptions entirely correspond with the communicative ability.

4. The Comparability of ACTFL Chinese Proficiency Guidelines and Chulalongkorn University Chinese Guidelines

In part 2, ACTFL CPG was discussed and it was found that (1) CPG belongs to the universal guidelines and (2) CPG completely corresponds with the so-called “communicative competence”. In part 3, the CU Chinese language curriculum was mainly discussed and “Chulalongkorn

University Chinese Reading Proficiency Guidelines” were designed. As the result of the analysis, it is found that CU guidelines also depend upon the “communicative competence”, but it is appropriate for Chulalongkorn University students only, and not for other university students, which is to say it is not universal. In this part, the differences between both guidelines are mainly discussed.

It is already known that ACTFL CPG is not based on the amount of hours, the particular teaching materials used or the pedagogical methods, whereas the CU guidelines are inevitably concerned these matters. As the result, many differences are to be found between both guidelines. Therefore, both guidelines will be compared in vertical and horizontal planes. The vertical plane discusses the differences between both, dealing with the content of ability in each level and the horizontal plane will consider the progression of Chinese reading ability from novice to advanced, which can be discussed as follows:

CU novice students can read connected simple specially prepared materials and some authentic materials and decode conversation, the main idea in a descriptive text, and figure out concrete information as well, whereas CPG novice learners possess the ability to identify learned Chinese characters and they are able to read connected sentences, decode the main idea when they are in the intermediate level.

The intermediate learners of CPG are able to read materials on familiar topics and limited work requirements, whereas CU students can handle these topics within a much broader scope and are able to read

authentic materials dealing with the Chinese language area as well as some work requirements, such as business, secretarial work etc.

The superior level students of CPG are able to understand the implicit figurative meaning and humor lying behind the literal meaning of the material. In the case of CU advanced students, they are not only able to understand the figurative meaning and humor, but are also able to interpret the writers' implicit intention in the texts.

Dealing with the comparability in ability progression, CU students' reading ability starts from the novice level. At this stage, we not only expect them to identify learned vocabulary, but also to decode the main idea and key points. This means that they are able to understand concrete narrative material; however, CPG novice learners have very limited reading ability. They can only identify concrete as well as learned characters. CU intermediate students not only can read concrete narration, but also can figure out part of the abstract material, whereas those at the CPG intermediate level have just begun to decode the main idea and essential concrete details.

The ability progression on context and content includes four continua, which are situation, genre, background knowledge and familiarity. It is found that CU students' reading ability progression on context and content is one step faster than that of CPG students in all aspects.

The novice level of both guidelines has limitations in language accuracy. We think that this is very common because they have just

started learning Chinese, so the knowledge of vocabulary and structure is very limited. Consequently, they are able to read texts reflecting simple language, but require rereading and misunderstandings are frequent. However, CU students enter the stage of 'accuracy' at the intermediate level, that is they are able to read texts written with complicated language, and occasional reread with fewer misunderstandings.

Based on the above analysis, the following conclusion can be made:

1) Each aspect of the hierarchical proficiency of Chulalongkorn University Chinese curriculum is higher than the ACTFL Chinese Proficiency Guidelines.

2) The improvement of students in the Chulalongkorn University Chinese Guidelines is faster than those of ACTFL Chinese Proficiency Guidelines.

Here are the conclusions of the differences between ACTFL Chinese Proficiency Guidelines and Chulalongkorn University Chinese guidelines, including further explanations:

1) The Chulalongkorn University Chinese reading proficiency guidelines only focus on the main objective of the curriculum, that is, to produce graduates who are fully adept and knowledgeable in the Chinese language and Chinese literature, so that they can study further and become Chinese language experts, Chinese language researchers or Chinese language lecturers in the university. Unless the level of proficiency is quite high, it is impossible to reach the superior level.

2) Unlike ACTFL CPG whose target group is the American general public, the Chulalongkorn University Chinese reading proficiency guidelines are designed to take Thai students majoring in Chinese as their principal target. Apart from learning Chinese, they have to learn about other aspects of linguistics. This is the reason why students' ability improves so quickly.

3) Due to the closeness (in terms of language typology) between Chinese and Thai languages, for instance, phonetics, vocabulary and grammar are rather similar, therefore, Chulalongkorn University's students take greater advantage of studying Chinese language than those of ACTFL whose native language is English and also has an influence on the improvement of students' reading ability.

5. Chinese Reading Proficiency Guidelines :

A Case Study of Chulalongkorn University students

The Novice Level

Novice readers are able to read, for basic survival and social needs, simple specially prepared materials and some authentic materials with considerable difficulty, which reflect similarity to specially prepared material and/or to high-frequency oral vocabulary and structural patterns, but errors are frequent. With use of a dictionary, they also are able to understand the main idea and decode some facts of simple narration in authentic materials paralleling oral language. Detail is overlooked and errors are frequent. They have full control over syntax structures

paralleling Thai structures, whereas, for those do not parallel Thai constructions, they can understand them but still make some errors. At this stage, the reader still has to pause over or read materials several times for understanding, though the topics are highly familiar. Confusion among graphically-similar characters is common. Students are able to connect, with some difficulty and frequent errors, the meaning of sentences in discourse and understand their literal meanings. However, they are still unable to understand the connotations and subjective concepts in the materials.

The Intermediate Level

Students at the intermediate level have sufficient comprehension to read authentic materials not only within the scope of daily life and social needs, but also the basic knowledge of Chinese language, such as Chinese Characters, Chinese Phonetics, Chinese Grammar, Chinese Literature etc. and some work demands, such as Chinese Computers and Business Chinese etc. They have full control over high-frequency sentence patterns as well as being able to connect the meaning of sentences in the materials. Students have sufficient comprehension to understand, with some dictionary use, some descriptive long passages reflecting spoken and written languages as well as being able to understand the literal meaning of its main ideas and concrete details. They, moreover, can read, with use of dictionary and lecturer's explanation, some literature which is more characteristic of the literary/classical style. Lexical guessing, if highly contextualized, always

emerges as a strategy to understand the surface meanings as well as connotations of the materials, though errors are frequent. Generally, their vocabularies are dramatically increasing, and their grammatical structure knowledge is also highly controlled. Their reading ability is faster when the topic contents are very familiar, but for those unfamiliar, they might need some rereading. They have increasing skill at extracting main and subsidiary ideas in texts, but may be unable to detect or understand subtlety and nuance. Occasionally they are able to figure out the author's subjective attitudes and value judgments. But mostly they still are unable to comprehend the subtle meaning of the materials.

The Advanced Level

The students are able to comprehend the authentic materials dealing with Chinese language areas. As the objective of Chulalongkorn University Chinese Language Major is to produce Chinese language lecturers or Chinese linguists, they are able to read within a normal range of speed and with almost complete comprehension a variety of authentic materials within the scope of the Chinese language, such as Phonetics, Semantics, Pragmatics, Teaching Chinese as a Foreign Language, as well as Chinese Literature and Culture etc. They also are able to appreciate some literature with high literary style. The reader can figure out the writers' implicit intentions, the author's judgments and can appraise the values of the materials as well. They can read, without the use of a dictionary, authentic materials written in a straightforward expository style on topics dealing with the areas of professional interest. They are

able to use linguistic context and real-world knowledge to make sensible guesses about unfamiliar material. The students are almost always able to interpret materials correctly, relate ideas and ‘read between the lines’ (that is, understand the writers’ implicit intents in texts), though some errors take place. Lexical guessing is usually used as a strategy, with some errors, while reading idiomatic expressions, such as proverbs not common to the spoken language, and prose with classical style. Reading matter includes descriptions and narrations in contexts such as standard newspaper items, popular novels, essays, and most literature addressed to the general public, printed or typed routine correspondence, reports and technical material in fields of interest. However, the reader may experience some difficulty with unusually complex structure and low frequency idioms, and some details are overlooked.

6. The Uses of “Chinese Reading Proficiency Guidelines:

A Case Study of Chulalongkorn University Students”

6.1 Suggestions for the Reading Test

1) The content of the test must be according to communicative competence, but not the progression of the students. The traditional Chinese language examination is always based on the number of Chinese characters and grammatical structures which students learn. If two persons know 1,000 Chinese characters, but those Chinese characters are not the same, is their reading ability also the same? We think that students’ reading ability is not how many Chinese characters or

grammatical structures they have learned, but that concern should be given to these three conditions:

Firstly, language comprehension depends upon the qualifications and functions of the language which can be shown in general communicative skills.

Secondly, language comprehension must be according to the specific situation, and this situation is limited by social and cultural conditions.

Thirdly, the differences of language comprehension levels can mostly be seen in a particular situation. Language function should be used appropriately to achieve the purposes that they have to understand.

2) The purpose of the test is to distinguish students' reading ability, whether their ability is good enough to communicate with other people, whether students can use language as a tool of communication, and whether they can deal with various social and professional needs.

6.2 Suggestions for Selection of the Teaching Materials

1) To comprehensively design the content of teaching materials: the use of reading materials in practical reading on different writing styles such as letters, factual pieces, newspapers, narration, articles, fiction etc.; these materials should be related to daily life, social situations and occupational needs; the materials should be from China or Taiwan, for authentic purposes. These materials are allocated to each level, the content should suit the social, cultural situation and students' needs.

2) To plan the usages of materials: to train the lecturers how to use materials, to supervise the practical use of the materials, to ask for the lecturers' opinions about the materials, and to adjust the materials to conform to students' needs.

บรรณานุกรม

- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. 2541. ไวยากรณ์จีนกลาง. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 33. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. 2549. ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 81. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. 2549. ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 82. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์ และ พัทณี ตั้งยืนยง. 2545 ภาษาจีนธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 74. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- 董瑾. 2003. 經貿漢語（中級教程）. 北京：外語教學與研究出版社.
- 金立鑫. 2005. 閱讀教學的層次、目標和方法. 在 周小兵和宋永波 (主編)：對外漢語閱讀研究, 112-128. 北京: 北京大學出版社.

李英哲. 1985. 最近語文教學方向與能力測驗之設計. 第一屆世界華語文教學研討會論文集：教材教法組 1985 年第一期: 673-681.

李英哲. 1986. 美國最近漢語教學方向與語言使用能力準則的擬定. 第一屆國際漢語教學討論會論文集 1986 年第一期: 529-535.

李英哲. 1988. 美國外語教學學會對漢語使用能力程度的訂定與能力測試編寫的關係. 普通話測試論文集 1988 年第一期: 99-110.

任啓亮 主編. 2002. 中國文化常識. 廣州：暨南大學出版社.

司馬遷. 史記故事. 北京：Sinolingua

外國留學生漢語寫作指導. 北京：北京大學出版社.

王海龍 著. 2002. 中國文化閱讀教程. 北京：北京大學出版社.

吳麗君 編者. 新編漢語報刊閱讀教程（中級本）. 北京：北京大學出版社.

吳雅慧 編者. 漢語閱讀教程（二）.

楊瑞李泉 著. 1999. 漢語文化雙向教程. 北京：北京語言大學出版社.

Heidi Byrnes; and Michael Canale (eds.). 1987. **Defining and Developing Proficiency: Guidelines, Implementations, and Concepts.** Illinois: National Textbook Company.

THE ACTFL Guidelines. [Online]. Available from <http://www.sil.org/lingualinks/languagelearning/otherresources/aztflproficiencyguidelines/theactflguidelines.htm> [2005, December 30]

ARCHITECTURAL STRUCTURE OF CHINESE THREE-TIERED STAGE PLEASANT SOUND PAVILLION

Sasiporn Petcharapiruch¹

Abstract

In the outer perimeter of northeastern quadrant of the Forbidden City (now known as “the Old Palace” *Gu Gong* 故宮) is a palatial compound named the “Palace of Living Out My Years in Peace” (*Ningshou Gong* 寧壽宮), a place where the Qianlong Emperor 乾隆 (1736-1796) intended to celebrate his sixtieth birthday and to which he would be able to retire after abdication. Within the ample grounds of this palace, constructed around 1770, is situated a majestic “three-tiered stage” (*chongtai sanceng* 崇臺三層) (or the “linked performance stage” *lian xitai* 連戲臺) named the Pleasant Sound Pavilion (*Changyin Ge* 暢音閣). This innovative theater is the only extant three-tiered stage commissioned by the Qianlong Emperor. Its construction was begun on this three-tiered stage in the thirty-sixth year of his reign (1771) and finished in the forty-first year (1776). It was renovated later in 1802 and again in 1891. This court theater reflected the heyday of Chinese architecture during the Qianlong reign. It synthesizes an unusually-majestic exterior architecture and intricately-designed interior structure.

¹ Sasiporn Petcharapiruch, Ph. D. candidate, Department of Comparative Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

The scope of this article will cover an analysis of exterior and interior architecture of the Pleasant Sound Pavilion Theater. My goal is to use this extant three-tiered stage as a way to understand theatrical architecture during the Qianlong reign.

The three-tiered stage Pleasant Sound Pavilion was designed in the spirit of traditional palace architecture (Fig. 1).² Like other Chinese palatial buildings, it symbolized the supreme glory of the emperor, which in this case was the Qianlong Emperor. However, this theater is exceptional in the breadth and unity of its conception, as well as in the variety of design within this uniformity. In this article I will discuss the way in which the exterior structure and interior design of the Pleasant Sound Pavilion interact, as well as the extent to which each of its architectural elements conform to traditional Chinese architecture.

Fig. 1. Front view of the Pleasant Sound Pavilion. Photo from Lang Xiuhua 郎秀華, *Zhōngguó gūdai dìwáng yǔ líyuán shìhuà* 中國古代帝王與梨園史話, cover page.

² See the history and layout of each platform of the Pleasant Sound Pavilion in Sasiporn Petcharapiruch, "Marvel of Three-Tiered Stage Pleasant Sound Pavilion" in *Chinese Studies Journal*, Faculty of Humanities, Kasetsart University, No. 1, April 2006, pp. 185-218.

Like any traditional Chinese building, the Pleasant Sound Pavilion was built on a raised podium (*tai ji* 臺基), the integral center of the overall design of the building. According to Sun Dazhang, the purpose of the raised podium is twofold: firstly, to effectively waterproof the structure against dampness since most Chinese buildings are built of timber; and secondly, to conform to imperial aesthetics. The podium can give a sense of importance to the building, and its height must be in proportion to the rest of the building elements.³ The masonry used for the podium of the Pleasant Sound Pavilion follows the shape of the building. The foundation and podium of the Pleasant Sound Pavilion are modeled on the traditional method of building.⁴ As Sun Dazhang has noted, the more important the building, the higher the podium. The height of the podium of the Pleasant Sound Pavilion is relatively high. It is approximately 1.2 meters in height and is proportional to the height of the columns.⁵ Hence the high podium signifies an important function of this grand theater. However, the podium of the Pleasant Sound Pavilion is different from podiums of other Chinese palatial buildings in terms of its design. Looking at Fig. 1, we can see that the podium of the

³ Sun Dazhang 孫大章, “*Qingdai jianzhu* 清代建築 [Architecture during the Qing Dynasty]” in *Zhongguo Gudai Jianzhu Shi* 中國古代建築史 [History of Traditional Chinese Architecture], Vol. 5 (Beijing: Zhongguo jianzhu gongye chubanshe, 2002), p. 414. See also Wang Zhenfu 王貞夫, *Zhongguo Jianzhu de Wenhua Licheng* 中國建築的文化歷程 [Development of Chinese Architecture] (Shanghai: Shanghai renmin chubanshe, 2000), p. 120.

⁴ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 414. Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 120.

⁵ Information from a measurement I made at the podium of the Pleasant Sound Pavilion on November 11, 2004.

Pleasant Sound Pavilion is very simple, constructed of only a few tiers of bricks. However, when compared to podiums of other palatial buildings, like the one shown in Fig. 2, we can see that the decoration on the podium shown in this picture is much more intricate. This podium is carved with gorgeous designs in different layers called *shangfang pitiao xian* 上枋皮條綫 or “upper lath register;” *shangxiao pitiao xian* 上梲皮條綫 or “upper owl register;” *shuyao pitiao xian* 束腰皮條綫 or “band waist register;” *xiaxiao pitiao xian* 下梲皮條綫 or “lower owl register;” and *xiafang guijiao* 下枋桂腳 or “lower lath upstand”, respectively. Furthermore, the podiums for the imperial palaces of the Ming and Qing dynasties were raised at least nine steps high, with the buildings for officials raised three or five steps.⁶

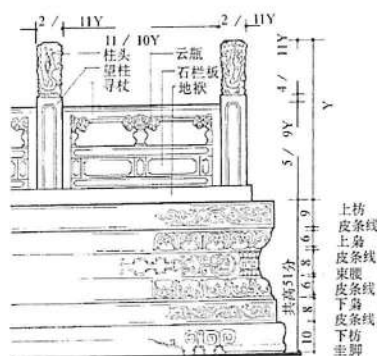

Fig. 2. An illustration shows different tiers with ornate decoration of a raised podium built in the imperial palaces. Picture from Sun Dazhang, *Zhongguo Gudai Jianzhu Shi: Qingdai Jianzhu*, Vol. 5, p. 414.

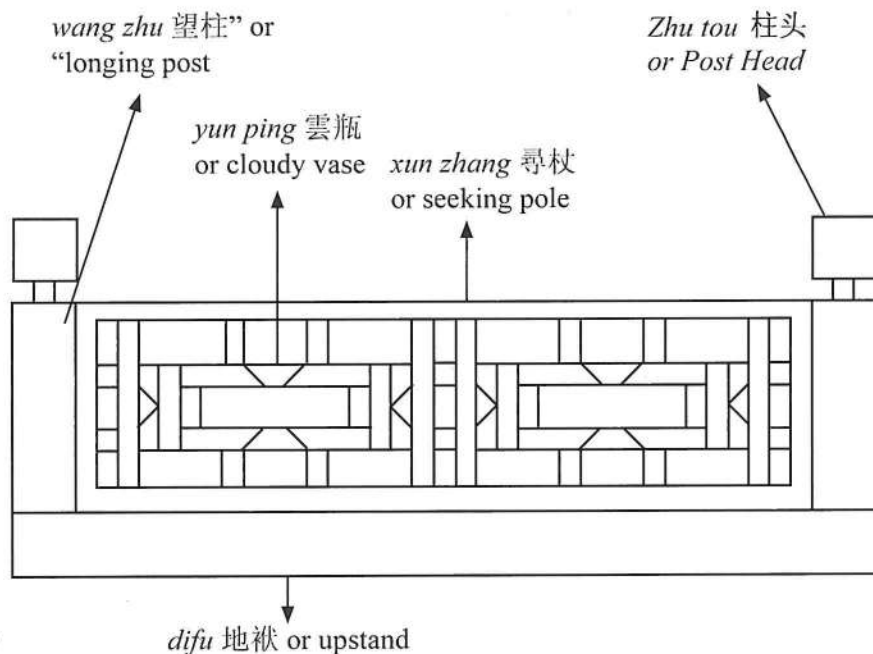
⁶ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 414. Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 120.

However, the raised podium of the Pleasant Sound Pavilion was built without any steps. I would argue that the simplicity of the podium of this grand theater is due to its harmony and balance to the upper balustrades (*lan gan* 欄杆). As Sun Dazhang has pointed out, when a podium is sufficiently high as to require balustrades, the design has to be executed with care so that they are in harmony and complement each other. The balustrades should be designed to enhance not just the podium, but also the entire building. Its proportion and detailing have to be worked out with reference to the overall design and the type and usage of building.⁷

In the case of the Pleasant Sound Pavilion, all three main platforms are decorated with intricately designed balustrades that harmonize the simplicity of the podium and accentuate the beauty of the grand theater. A balustrade of the Longevity Stage (*Shou tai* 壽臺)⁸ consists of upstands or posts called *wang zhu* 望柱 or “longing post;” post tops called *zhu tou* 柱頭 or “post head;” and infill panels or balusters composed of *xun zhang* 尋杖 or “seeking pole” and *yun ping* 雲瓶 or “cloudy vase”. The upstands rest on the *difu* 地袱, a stone piece with grooves to house the upstands and balusters (See Diagram 1). The balustrades on all three stages share the same design.

⁷ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 415. Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 121.

⁸ The Longevity Stage is the ground floor of the Pleasant Sound Pavilion. It is three *bays* (*jian* 間) in width (or equivalent to 18 meters) and three *bays* in depth, equivalent to nine platforms of ordinary theatrical stages.

Diagram 1: Balustrades of the Pleasant Sound Pavilion

However, the balustrades in the Pleasant Sound Pavilion are different from those in other buildings in terms of materials. The former are made from wood carved, while the latter are made from stones carved with an intricate design. The upstands of the former are capped with simple design, while the latter's are usually capped with carved ornaments such as upturned lotus buds, mythical animals or other auspicious objects as shown in Fig. 2.⁹

⁹ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 415. Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 122.

A column or a pillar (*zhu* 柱) is another important structural element of the Pleasant Sound Pavilion that conforms to traditional Chinese architecture. There are twelve pillars built on the Longevity Stage, which are all constructed of hardwood. During the Qing dynasty there were five types of column commonly used. The first one is called the *yan zhu* 簷柱 or “peristyle column.” This is a column built to connect the side eaves of a building. The second type is called the *jin zhu* 金柱 or “hypostyle column.” It is a frontal column which was normally built in pairs in the front part of a building. The third type is called *chongyan jin zhu* 重簷金柱 or “peripheral column under upper eaves.” This type of column is built to support the upper beam of a building, which is usually constructed between the *yan zhu* and the *jin zhu*. The fourth type is called the *tong zhu* 童柱 or “short post.” It is a vertical small column built between upper beams adjacent to a roof. The fifth type is called the *zhong zhu* 中柱 or “king post.” This is a small post built to support a purlin beam, a ridge purlin, and a ridge tie-beam (Fig. 3).¹⁰ According to Prof. Liu Ronggao 劉榕高, an expert in traditional Chinese architecture in the Forbidden City, four types of column—the *yan zhu*, the *jin zhu*, the *tong zhu* and the *zhong zhu*—were installed in the Pleasant Sound Pavilion. The two frontal columns of the grand theater are the *jin zhu* type, while ones on the left and right sides are the *yan zhu* kind. The *tong zhu* and the *zhong zhu* columns were built to support

¹⁰ See more details in Sun Dazhang, *ibid.*, pp. 404-407 and Wang Zhenfu, *ibid.*, pp. 85-87.

upper beams, eaves, and purlins to the roof of the Fortune Stage (*Fu tai* 富臺).¹¹ In the backstage of the Prosperity Stage (*Lu tai* 祿臺),¹² the *jin zhu* columns were also built.¹³

The section of the columns may be square, round or polygonal (from five to eight sides), rectangular or composite in section.¹⁴ In the case of the columns in the Pleasant Sound Pavilion, they are all square in shape. Like any other columns in Chinese buildings, the columns in the Pleasant Sound Pavilion were also well-seasoned before they were used for construction as insufficient seasoning would increase the likelihood of splitting.¹⁵

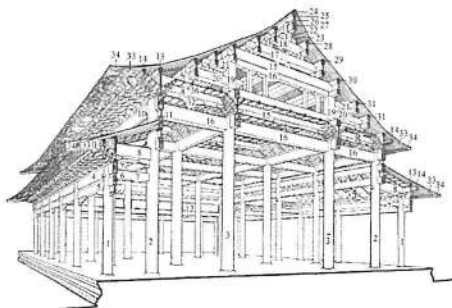

Fig. 3. Architectural Structure of the Qing Palace. Picture from Sun Dazhang, *Zhongguo Gudai Jianzhu Shi: Qingdai Jianzhu*, Vol. 5, p. 403.

¹¹ The Fortune Stage is the top floor of the Pleasant Sound Pavilion. It is one-fourth of the size of the Longevity Stage.

¹² The Prosperity Stage is the second floor of the Pleasant Sound Pavilion. It is one-third of the size of the Longevity Stage.

¹³ Prof. Liu Ronggao, personal interview, November 11, 2004.

¹⁴ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 404. Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 86.

¹⁵ Prof. Liu Ronggao, personal interview, November 11, 2004.

1. Peristyle column 2. Peripteral column under upper eaves 3. Hypostyle column
4. Upper lintel 5. Lower lintel 6. Web plate between lintels 7. Tie-beam under peach-point beam 8. Peach-point beam 9. Plate carrying bracket sets
10. Lintel under upper eaves 11. Lintel carrying lower-eave rafters 12. Running-horse panel
13. Eaves purlin 14. Purlin under projecting eaves 15. Seven-purlin beam
16. Tie-beam under the main beam 17. Five-purlin beam 18. Three-purlin beam
19. Short post 20. Double-panel beam 21. Single-panel beam 22. King post
23. King post-fixing-piece 24. Ridge supporter 25. Ridge purlin
26. Web plate to ridge purlin 27. Ridge tie-beam 28. Upper principal purlin
29. Intermediate principal purlin 30. Lower principal purlin 31. Principal purlin
32. Intervallic bracket set 33. Eaves rafter 34. Flying rafter 35. Bracket set with end stretched beneath principal purlin 36. Coffered ceiling

The *dougong* 斗拱 or the bracketing system¹⁶ of the Pleasant Sound Pavilion is another architectural feature that conforms to

¹⁶ Joseph Needham has explained the origin of the bracketing system: "...it goes back in essence, as archaeological discoveries have shown, to the Shang 尚 dynasty (the 2nd millennium). In ancient times only the cross-beams were used, but as time went on it was found that this placed excessive tension at the junction between columns and beams, failures tending to occur there. The improvement was therefore introduced of inserting a number of corbel brackets between the top of the column and the cross-beam. The *dou* was so called because it was a block of wood resembling a capacity-measure in shape, and the *gong* or bow-piece was the double elbow-shaped arm supporting one of these on each side. Corbel brackets successively longer were then piled on top of one another at the capital of the column, so as to form what were essentially corbelled arches of wood supporting the cross-beams. The *dougong* branched forth not in one direction only but in both, i.e. as well parallel as transverse to the long axis of the building, thus supporting both longitudinal and crosswise beams." See Joseph Needham, *Science and Civilization in China*, Vol. 2 (Cambridge: Cambridge University Press, 1956), p. 138.

traditional Chinese architecture. According to Sun Dazhang and He Junshou, the *dougong* is constructed to give support to the large cantilevered verge and eave overhangs. They consist of many interlocking parts of timber to form a bracket. A set of brackets consists of four basic members. They are the arm-shaped members extending out from the façade of the building called *qiao* 翘 (curl or whorl), the bow-shaped members supported by *qiao* and parallel to the building façade called *gong* 拱 (post or pillar), the blocks placed beneath or between *qiao* and *gong* called *dou* 斗 (main block) or *sheng* 升 (secondary block), and the slanting members like birds' beaks in place of *qiao* called *ang* 昂 or "cantilever arm."¹⁷ The *qiao* may be used in successive tiers, each extending out a certain distance, called a *tiao* 挑 or a "jump." Bracket sets may be classified into a variety of kinds according to the number of "jumps" and the size of their component

¹⁷ Joseph Needham has explained its origin that: "In ancient times Chinese building technique had made considerable use of double slanting joists meeting at a point. But these inverted V-braces had at first little constructional importance; they were used mainly as an ornamental device between the longitudinal tie-beams, diversifying the appearance of the building as seen from the front. There was one employment, however, in which these inverted V-braces made a significant contribution to structural stability, for sometimes they were used between the uppermost cross-beam and the ridge-pole instead of a king-post. One can now see how easily the idea of the *ang* or "cantilever principal rafters" could have arisen; they were nothing but an extension of the principle of the *cha shou* 叉手 or "forked hand" struts to solve the problem of the widely overhanging eaves." See Joseph Needham, *Science and Civilization in China*, Vol. 2, p. 202.

members (Fig. 4).¹⁸ Sun Dazhang has also pointed out that the functions of the *dougong* are twofold: to give support to the large overhangs of verge and eaves giving ample sun shading and weather protection to the building, and to integrate the structural elements such as the beams and columns with decorative elements.¹⁹ As a module, its composition provided meaningful rhythm.

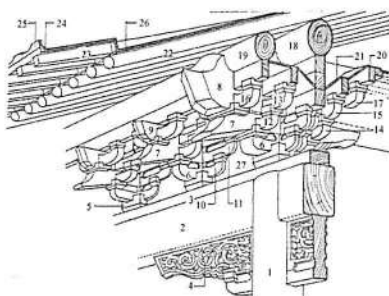

Fig. 4. An illustration shows the bracketing system of the Qing palace. Picture from Sun Dazhang, *Zhongguo Gudai Jianzhu shi: Qingdai Jianzhu*, Vol. 5, p. 408.

¹⁸ The Chinese manual, *Yingzao Fashi* 营造法式 [Regulations of Construction], published in 1103 A.D. records the *dougong* or bracketing system and its units of measurement. Basically there are four standard measurements, namely *fen* 分 (about 1 centimeter), *cai* 材 (fifteen *fen*), *qi* 契 (six *fen*), and *tiao* 挑 (about thirty *fen*). The proportion of every part of the *dougong* is measured in multiples of *fen*. The diameter of the column that supports the *dougong* varies from the column base. The *dougong* spread out in four directions carrying smaller brackets that may support others which spread out, thus, the whole bracketing system can be from one *cai* plus one *qi*, to three *cai*. See Sun Dazhang, *ibid.*, p. 410. See also He Junshou's 何俊壽 "Wangong yu mangong xinzheng 萬拱與慢拱新證 [New Proof of the wangong and the mangong]" in *Gujian Yuanlin Jishu* 古建園林技術 [Techniques in Chinese Ancient Garden], December 1983, pp. 58-62.

¹⁹ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 410.

Fig. 5 a. The bracketing system in the east side of the three-tiered stage the Pleasant Sound Pavilion. Photo taken by Sasiporn Petcharapiruch on November 11, 2004.

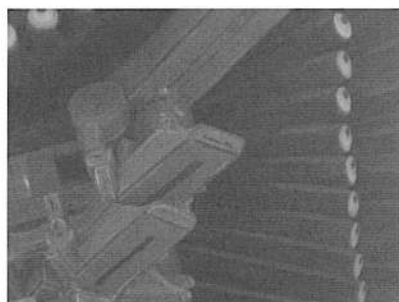

Fig. 5 b. The close-up view of the cantilevered arms (*ang* 昂) in the east side of the three-tiered stage the Pleasant Sound Pavilion. Photo taken by Sasiporn Petcharapiruch on November 11, 2004.

However, looking at the *dougong* system of the Pleasant Sound Pavilion shown in Figs. 5 a.- 5 b., we can see that the bracketing system is less complicated and less delicate. This type of the bracketing system is called the *dan qiao dan ang* 單翹單昂 or “single-curl single-cantilever

arm” system (Fig. 6). As for the types of cantilever arm employed in the Pleasant Sound Pavilion, the *wu cai dan ang* 五材單昂 or “five *cai* single cantilever arm” type was built on the Longevity Stage, the *san cai dan ang* 三材單昂 or “three *cai* single cantilever arm” type on the Prosperity Stage and the *wu cai dan ang* on the Fortune Stage. The difference of each type lies in the width of the cantilever arm. For three *cai* is equivalent to 0.50 *dou kou* 斗口 and five *cai* to 0.40 *dou kou*.²⁰

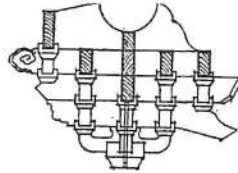

Fig. 6. An illustration shows the bracketing system called the “*dan qiao dan ang* 單翹單昂” or “single-curl single-cantilever arm” system employed in the Pleasant Sound Pavilion Theater. Picture from Sun Dazhang, *Zhongguo Gudai Jianzhu shi: Qingdai Jianzhu*, Vol. 5, p. 410.

Sun Dazhang has argued that during the Qing dynasty the practice of heavy structural bracketing was reduced. This change was basically one of aesthetic choice. The emphasis has simply been placed on the roof in a new way, which in this case is the triple-eaved gabled-and-hipped roof. This new form of roof now seems rather to float above

²⁰Prof. Liu Ronggao, personal interview, November 11, 2004. See also Table 8 in Sun Dazhang, *ibid.*, p. 411.

the structure then to be carried and flung out by the structure.²¹ Therefore we notice a different attitude in the architecture of the Qing dynasty, exemplified in the Pleasant Sound Pavilion. Looking at Figs. 5 a.-5 b., there is a monotonous progression across the building from one end to another, strengthening the eave line between uplifting ends over identical bays. The columns, tall and straight, make up a feature of indifferent verticals suggesting a small direction of movement or relationship to the whole.

Apart from podium, balustrades, columns, and bracketing system, the roof type of the Pleasant Sound Pavilion also conforms to traditional Chinese roof forms. Its roof form is called the “triple-eaved gabled-and-hipped roof” (*juanpeng xieshan sanceng yan* 卷棚歇山三層簷).²² According to Sun Dazhang, the most important building is usually covered by a multi-tiered, hipped roof which is used mainly for religious or imperial palatial structures. The more important the

²¹ Sun Dazhang, *ibid.*, pp. 410-411.

²² Generally there are four types of traditional roof: the gabled (*ying shan* 硬山), the hipped (*xuan shan* 懸山), the half-hipped/half-gabled (*xie shan* 歇山) and the pyramidal (*cuan jian* 攢尖). These four roof forms may vary to form two or three tier roofs with the combination of two or more basic roof forms. The half-hipped/half-gabled roof is also used for important buildings. The basic roof forms were created during the Han dynasty. By the Qing dynasty these were developed to create many variations of roof. The pyramidal was built in various forms of geometry such as round, square, pentagonal, hexagonal and octagonal. Round roofs were used for religious buildings, square for pavilions and octagonal for pagodas. See more details in Sun Dazhang, *ibid.*, p. 402 and Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 75.

building the more tiers of roof it has.²³ Thus the number of multiple roofs of the Pleasant Sound Pavilion reinforces the significance of its functional architecture. The exaggerated upturn of the corners of the eaves also accentuates the aesthetic refinement of the sublime treatment of the grand theater.

Roof decoration and design of traditional Chinese architecture are not confined to the sculptural elements displayed on the roof ridges and corners. The roof form, tile design and ornaments are also integral to its effect. As for roof tiles, there are basically two main types of tiles: “flat” and “cylindrical.” The former are slightly curved and somewhat wider than the latter. They are laid overlapping one another vertically down the roof slope to form rows. They are classified into three types: *ban wa* 板瓦, used as under-layer tiles, *zhiyao banwa* 直腰板瓦, used as under layer-tiles near the roof ridge, and *di shui* 滴水 used as edge tiles. The cylindrical tiles, which are, in fact, semi-cylindrical, are laid end to end overlapping the two sides of each row of flat tiles forming ridges. They are divided into two types: *tian goutou* 天溝頭, used for channeling water and *gou tou* 溝頭, used as edge tiles.²⁴

The roof tiles of the Pleasant Sound Pavilion are of both flat and cylindrical types. They were placed in different parts of the roof. These roof tiles are called “glazed tiles” (*liuli wa* 琉璃瓦). The colors of tiles range from yellow to green. Here yellow and green tiles are placed

²³ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 402. Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 75.

²⁴ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 412. Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 78.

on the roofs of all three floors of the Pleasant Sound Pavilion. Two-thirds of the eave section of the roofs on the Longevity Stage and the Prosperity Stage are covered with yellow glazed tiles, while one-third of the rear part is contrasted with green glazed tiles. However, the eaves of the hipped roof on the Fortune Stage are covered with yellow glazed tiles, while the top part is decorated with green glazed tiles. According to Prof. Liu Ronggao, this is called the *lu liuli wa huang jianbian* 綠琉璃瓦黃剪邊 or “green glazed tiles with yellow border.” Interestingly, colors of roof tiles of the Loge of Inspecting Truth on the opposite side are in a reverse order. The hipped roof of this audience hall is primarily covered with yellow glazed tiles and green glazed tiles on its eave and ridge. This is called the *huang liuli wa lu jianbian* 黃琉璃瓦綠剪邊 or “yellow glazed tiles with green border.”²⁵

What is the philosophy behind this distinction? The distinction lies in a symbolic meaning of color scheme in Chinese philosophy. Prof. Liu Ronggao has explained that both prior to and during the Qing dynasty, yellow was used exclusively for the royal families. Therefore the majority of yellow glazed tiles employed on the hipped roof of the Loge of Inspecting the Truth (*Yueshi Lou* 閱是樓) connote this meaning (Fig. 7). For the Loge was used as a “royal box” where the emperor was seated in the center to watch drama performances. Thus yellow glazed tiles on its roof signify that this audience hall was an imperial residence. In China it was taboo to have something in common with emperors.

²⁵ Prof. Liu Ronggao, personal interview, November 11, 2004.

Thus the triple-eaved gabled-and-hipped roof on the Pleasant Sound Pavilion had to be built with green glazed tiles. However, the yellow tiles on the eaves and ridges denote that this grand theater was exclusively for imperial use.²⁶

Fig. 7. Side view of the Loge of Inspecting Truth. Photo from Lang Xiuhua, *Zhongguo Gudai Diwang yu Liyuan Shihua*, cover page.

Ornamentation of the roof in traditional Chinese architecture invariably was required to satisfy practical as well as aesthetic needs. Seamless integration of these two often conflicting requirements was necessary to achieve the highest standards. Roof decoration of the Pleasant Sound Pavilion was followed generally according to this principle, and decoration was applied where it was structurally needed. Like roof decoration of any traditional Chinese buildings, the Pleasant Sound Pavilion also has *wen shou* 吻獸, “kissing animals” or “roof ornaments” on the roof ridges or corner ribs.²⁷

²⁶ Prof. Liu Ronggao, personal interview, November 11, 2004.

²⁷ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 412. See also Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 80.

There are various types of *wen*. The ones on the main ridge finials are called *zhengwen* 正吻 (Fig. 8). That on the roof corner rib is named *chui shou* 垂獸 or “drooping animal” situated on a *shou zuo* 獸座 or “animal seat” (Fig. 9). A series of mythological figures placed in front of the *chui shou* are called *zou shou* 走獸 or “parading animals.” The more important a building is the more roof animal ornaments it has. Thus to highlight the important aspect of the Pleasant Sound Pavilion, there are five, seven, and nine “kissing animals” on the roof ridges of the Longevity Stage, the Prosperity Stage, and the Fortune Stage, respectively. Five of these roof ornaments on the Longevity Stage range from outer to inner parts: *xian ren* 仙人 (a hen with an immortal astride) (Fig. 10), *long* 龍 (dragon) (Fig. 11), *feng* 鳳 (phoenix) (Fig. 12), *shi* 獅 (lion) (Fig. 13), and *chui shou* (a bushy-tailed dragon) (Fig. 9). Two of the roof ornaments added on the roof ridge of the Prosperity Stage are *hai ma* 海馬 (sea horse) (Fig. 14) and *tian ma* 天馬 (winged or celestial horse) (Fig. 15). The extra two on the roof ridge of the Fortune Stage are *ya yu* 押魚 (Fig. 16) and *suan ni* 狻猊 (scaled lion) (Fig. 17). The order of mythological figurines decorated on the roofs of the three platforms is shown below (from outer to inner).

The Longevity Stage: an immortal riding a hen, dragon, phoenix, lion, and a bushy-tailed dragon

The Prosperity Stage: an immortal riding a hen, dragon, phoenix, lion, sea horse, celestial horse, and a bushy-tailed dragon

The Fortune Stage: an immortal riding a hen, dragon, phoenix, lion, sea horse, celestial horse, *ya yu*, scaled lion, and a bushy-tailed dragon

These figurines of roof ridges serve a structural function as well as an ornamental purpose. Sun Dazhang has argued that since the upper sloping ridges were built at a sharp angle, they presented a weak link at a vital point in the construction and could easily slide free. To solve this problem, during the construction iron bars were inserted at the lower end of each ridge to strengthen the structural member. Ornamental animals were then stuck onto the ridges to hide the protruding ends of the bars. The silhouettes of these rising and falling figures also serve to break the sense of monotony of the roof. He has also pointed out that all are composite animals embodying propitious and protective qualities and should occur only as an odd numbered set.²⁸

Fig. 8. *zhengwen* 正吻 or “main kissing animals”

²⁸ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 412. See also Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 80.

shou zuo 獸座 or “animal’s seat”

Fig. 9. *chui shou* 垂獸 or “drooping animal” situated on a *shou zuo* 獸座 or “animal’s seat”

Fig. 10. *xian ren* 仙人 or “immortal”

Fig. 11. *long* 龍 or “dragon”

Fig. 12. *feng* 鳳 or “phoenix”

Fig. 13. *shi* 獅 or “lion”

Fig. 14. *hai ma* 海馬 or “sea horse”

Fig. 15. *tian ma* 天馬 or “winged or celestial horse”

Fig. 16. *ya yu* 押魚Fig. 17. *suan ni* 狻猊 or “scaled lion”

Another structural element in the Pleasant Sound Pavilion that conforms to traditional Chinese architecture is its highly-decorative ceiling. There are basically two types of ceiling built in traditional Chinese buildings. The first type is called *tianhua* 天花 or “celestial flower.” It is a false ceiling created by battens with finishing battens or boardings. The second is called *zaojing* 藻井 or “caisson” (literally “decorative well”). It is applied on a coffered ceiling of a palace to give lend meaning to the interior space. The caissons are usually constructed in several tiers which range from square to circular.²⁹ The Pleasant Sound Pavilion was built with both kinds of ceiling. The ceilings of all three stages are the *tianhua* type (Fig. 18). These coffered ceilings are decorated with a repeated pattern of five circular crimson bats surrounding the Chinese character “*shou* 壽” or “longevity” with four flying cranes mouthing peaches at each corner. Here five bats represent the five blessings: health, long life, prosperity, love of virtue, and a

²⁹ Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 84.

tranquil, natural death.³⁰ The crane also is a symbol of longevity. This kind of decoration is called “five bats carrying longevity” (*wufu pengshou* 五蝠捧壽).³¹

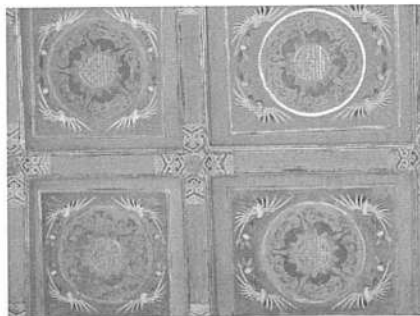

Fig. 18. The *tianhua* 天花 ceiling with a decoration pattern called “five bats carrying longevity” (*wufu pengshou* 五蝠捧壽). Photo taken inside the Longevity Stage of the Pleasant Sound Pavilion by Sasiporn Petcharapiruch on November 11, 2004.

Fig. 19. Close-up view of a large *tianjing* on the middle of the ceiling of the Longevity Stage. Photo taken inside the Longevity Stage of the Pleasant Sound Pavilion by Sasiporn Petcharapiruch on November 11, 2004.

³⁰ The Chinese word for bat is *fu* 蝠 is a homophone with the word *fu* 福 which means fortune. See more discussion in Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 112.

³¹ Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 113.

Furthermore, an indentation in a square shape in the center of the ceiling of the Longevity Stage, which forms the *tianjing*, is the *zaojing* type (Fig. 19). This square caisson on a coffered ceiling is constructed by intersecting laths at 90 degrees. The panels set in between the laths are painted with a floating cloud motif around a square caisson with a decoration of paired dragons rotating around a signet. This kind of decoration is called “golden dragon with a signet” (*jinlong hexi* 金龍和璽), which was a new decorative design in the Qing dynasty.³² In China, the dragon is a symbol of the Emperor, the Son of Heaven. In this case it also alludes to the Dragons in the Heaven. In the Loge of Inspecting Truth sat the Dragon of the Earth, or the emperor. The three dragons echoed each other and constituted a sacred atmosphere.

Not only is the interior decoration of the Pleasant Sound Pavilion designed exquisitely, but its exterior decoration is also eye-catching. One of the most interesting exterior decorations of the Pleasant Sound Pavilion is an inscription of Chinese characters on wooden boards and pillars. There are three horizontal wooden boards hanging from frontal eaves on each stage. Each board is decorated with a Chinese character inscription whose meaning can be interpreted when read downwards. Another one on the Fortune Stage reads “Pleasant Sound Pavilion” (*Changyin Ge* 暢音閣); the other on the Prosperity Stage reads “Leading harmony and cheering peace” (*Daohe Yitai* 導和怡

³² Wang Zhenfu, *ibid.*, p. 113.

泰); and the one on the Longevity Stage reads “Heaven proclaims happiness” (*Hutian Xuanyu* 壺天宣豫). Of such inscriptions, the most eye-catching one is a pair of paralleled sentences (*dui lian* 對聯) inscribed on the front two pillars of the Longevity Stage. It reads as follows:

動靜叶清音知水仁山隨所會

春秋富佳日鳳歌鸞舞適其機

Motion and quietude harmonize pure sound; wise water and benevolent mountain follow what they meet.

Spring and autumn are full of auspicious days; phoenix song and luan dance suit their occasion.

Thus we can see that every structural element of the Pleasant Sound Pavilion-- podium, balustrade, column, beam, bracketing system, roof form, roof tiles, roof decoration, ceiling, inscribed and gilt wooden boards—is consistent with traditional Chinese architectural style. However, one unique and innovative feature of traditional Chinese palace-style architecture applied to this grand theater lies in its use of multicolored oil painting decoration (*caihua youshi* 彩畫油飾). Sun Dazhang has pointed out that its greatest achievement was the fact that the theater successfully combined the dual role of preservation of the valuable timber components with that of enriching an already impressive structure.³³

³³ Initially, a monochrome coating had been used simply to protect the wooden structure from the extremes in Chinese climate and wood-boring insects. Paints were composed of plant and mineral pigments. But with the passage of time, a

Two styles of multicolored oil painting were employed in the Pleasant Sound Pavilion. The first style is the so-called the *hexi* 和璽 style (Fig. 20). This decorative style was employed in the most important buildings in the palace. Designs are divided into three main sections: *fang xin* 枋心 (“heart or center of the beam”), *zhao tou* 找頭 (“girdle or intervening part”) and *gu tou* 箍頭 (“encircle or hooped ends”). The *gu tou* occur at the two outermost sections of the composition on the beam, comprised of circular motifs within a board band encircling the beam. The *zhao tou* consists of motifs encircling the beam in a band with lotus panels on one side and zigzag shapes on the other. Side by side, these two degenerate into straight-edged parallel, zigzagging lines. The central and longest part of the decoration, *fang xin*, runs along the length of the middle section of the beam, and consists of long panels, terminating at both ends in the zigzag shapes mentioned above. Occupying the most prominent position, these registers abound with dragons and phoenixes in varied and lively postures. Any spaces between these three main areas are interspersed with floral or other motifs which, combined with the gilding and mainly blue color, produce a vivid and impressive effect. The regulations prescribed that if

renewed focus on ancient Chinese civilization and the development of colored paints, the designs themselves became part of the regulations to which palace construction was subject. By the Ming and Qing periods these decorations had become an integral part of architectural planning. See Sun Dazhang, *ibid.*, pp. 452-460. See also Bian Jingyi's 邊精一 “*Qingdai caihua yiban guize jieshao* 清代彩畫一般規則介紹 [Introduction to Regulations of Chinese Polychrome Painting]” in *Gujian Yuanlin Jishu*, 古建園林技術 [Journal of Traditional Architecture and Gardens], December 1983, pp. 31-35.

blue was used for the upper structural timbers in one bay, then the colors should be reversed for the next bay, and so on.³⁴

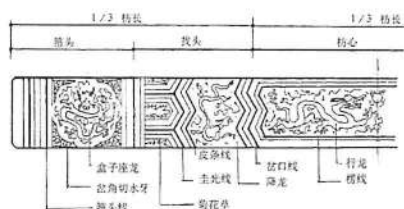

Fig. 20. An illustration shows each section of the *hexi* 和璽 style of multi-colored oil painting decoration employed in the Qing palace like the Pleasant Sound Pavilion Theater. Picture from Sun Dazhang, *Zhongguo Gudai Jianzhu shi: Qingdai Jianzhu*, Vol. 5, p. 453.

Looking at Figs. 1 and 5 a., we can see that the front beams on both the Longevity Stage and the Prosperity Stage were painted with polychrome *he xi* style. Gilt scrollwork is employed to fill the *gu tou* panels in the two outermost sections, both of which are painted with a motif called *hezi zuolong* 盒子座龙 or “curling gilt dragon in the roundel.” The four corners around the central dragon roundel are decorated with a pattern called *chajiao qieshui ya* 岔角切水牙 or “forked and serrate corner.” The sets of panels are joined together from parallel zigzag bands with a chrysanthemum painting and a dragon motif called *jiang long* 降龙 or “descending dragon” in the *zhao tou* section, which symbolizes the emperor. The *fang xin* in the central register is also decorated with a pair of gilt dragons called *xing long* 行龙 or “walking dragon.”³⁵

³⁴ See Sun Dazhang, *ibid.*, pp. 452-460 and Bian Jingyi, *ibid.*, pp. 31-35.

³⁵ Sun Dazhang, *ibid.*, pp. 453-454 and Bian Jingyi, *ibid.*, pp. 32-33.

Another multicolored oil painting style employed in the Pleasant Sound Pavilion is the so-called *Suzhou* 蘇州 style. This decorative style finds its individuality in the *fang xin*, or central section, although not completely divorced from the overall structure of the *hexi* style. Falling into two board categories, the *fang xin* is either bounded by a long panel or, more uniquely, large semi-circular panels painted at the center of one, two or even three tie beams laid one on top of the other. A border folding line is obtained by shading to give a three-dimensional effect. The *zhao tou* sections often bear panels in fan, gourd or other shapes. These apart, the truly unique character of Suzhou-style decoration lies in the repertoire of subjects and motifs as well as the lyrical style in which they are executed.³⁶

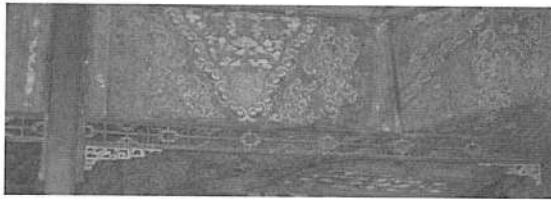

Fig. 21 a. The Suzhou 蘇州 style of multicolored oil painting on the upper beam of the inner cave in the Longevity Stage. Photo taken by Sasiporn Petcharapiruch on November 11, 2004.

³⁶ Sun Dazhong has explained that the majority of the Suzhou-style colored paintings date to the middle of the Qing period and later, such as those found in the Qianlong garden and other imperial gardens. During the later years of the Qing dynasty, the structural members of the east and west palaces of the inner court were also covered with this kind of colored decoration. Sun Dazhang, *ibid.*, pp. 455-456 and Bian Jingyi, *ibid.*, pp. 33-34.

Fig. 21 b. The Suzhou style of multicolored oil painting on the corner girder of the inner eave in the Longevity Stage. Photo taken by Sasiporn Petcharapiruch on November 11, 2004.

The Suzhou-style of multicolored oil painting decoration is applied to corner girders and beams of the inner eaves in the Longevity Stage and the Prosperity Stage. Looking at Figs. 21 a.- 21 b. we can see that in contrast to the *hexi* style paintings on the exterior beams of the Longevity Stage and the Prosperity Stage, the main characteristic of these girders and beams is of a painterly style, reproducing favorite themes of traditional brush and ink landscape painting. Here the curled neck ruff pattern, which is called *yanyun baofu* 煙雲包袱 or “cloud wrapper”³⁷ meticulously painted in different tones from dark to light, borders the central *fang xin* panel, which is painted in a cloud motif. Symbolically the Longevity Stage is represented as a human realm with the Heaven above. The *gu tou* and *zhao tou* registers on both sides are decorated with naturalistic sprays of lotus flowers. These polychrome decorative styles all use blue and green as the predominant colors,

³⁷ Sun Dazhang, *ibid.*, p. 455 and Bian Jingyi, *ibid.*, p. 33.

enriching this already magnificent aspect of the theatrical stage the Pleasant Sound Pavilion.

In conclusion, Chinese three-tiered stage Pleasant Sound Pavilion has its unique features that conform to and diverge from traditional Chinese architecture standards. As I have analyzed elsewhere, the three-tiered stage was architecturally theatricalized with several elements. It consisted of one underground and four performative platforms, namely the Longevity Stage, the Immortal Tower (*Xian lou* 仙樓), the Prosperity Stage, and the Fortune Stage. These four platforms were innovatively equipped with theatrical mechanism, such as *tianjing* 天井, *dijing* 地井, *cha duo* 磗垛, entrance doors (*shang chang men* 上場門), exit doors (*xia chang men* 下場門), movable covered boards, bridges, and handspike windlasses, all of which allow the mobility and dynamism of actors in gala performances.³⁸ In spite of its uniqueness and ingenuity, the Pleasant Sound Pavilion was designed in the spirit of traditional palace architecture. Every element of its exterior structure and interior design—podium, balustrades, columns, ceilings, bracketing systems, and roof shape, tiles, and decorations—reflects traditional Chinese architectural standards. Therefore, this three-tiered stage is exceptional in the breadth and unity of its conception, as well as in the variety of design within this uniformity.

³⁸ See the history and layout of each platform of the Pleasant Sound Pavilion in Sasiporn Petcharapiruch, "Marvel of Three-Tiered Stage Pleasant Sound Pavilion" in *Chinese Studies Journal*, Faculty of Humanities, Kasetsart University, No. 1, April 2006, pp. 185-218.

References

- Bian Jingyi 邊精一. “*Qingdai caihua yiban guize jieshao* 清代彩畫一般規則介紹 [Introduction to Regulations of Chinese Polychrome Painting],” in *Gujian Yuanlin Jishu* 古建園林技術 [Journal of Traditional Architecture and Gardens]. December 1983, pp. 31-35.
- He Junshou 何俊壽. “*Wangong yu Mangong xinzheng* 萬棋與慢棋新證 [New Proof of the Wangong and the Mangong],” in *Gujian Yuanlin Jishu* 古建園林技術 [Techniques in Chinese Ancient Garden]. December 1983, pp. 58-62.
- Lang Xiuhua 郎秀華. *Zhongguo Gudai Diwang Yu Liyuan Shihua* 中國古代帝王與梨園史話 [Historical Discourses of Ancient Chinese Emperors and Beijing Opera]. Beijing: Zhongguo Luyou Chubanshe, 2001.
- Needham, Joseph. *Science and Civilization in China*. Cambridge: Cambridge University Press, Vol. 4, 1965.
- Petcharapiruch, Sasiporn. “Marvel of the Three-Tiered Stage: the Pleasant Sound Pavilion,” *Chinese Studies Journal*. Faculty of Humanities, Kasetsart University, No. 1, April 2006, pp. 185-218.
- Sun Dazhang 孫大章. “*Qingdai jianzhu* 清代建築” [Architecture in the Qing Dynasty], in *Zhongguo Gudai Jianzhu Shi* 中國古代建築史 [History of Ancient Chinese Architecture]. Vol. 5. 2002.

Wang Guixiang 王貴祥. “*Luelun Zhongguo gudai gaoceng mugou jianzhu de fazhan* 略論中國古代高層木構建築的發展” [Summarized Discussion on Development of Ancient Chinese Wooden Architecture], *Gujian Yuanlin Jishu* 古建園林技術 [Journal of Traditional Architecture and Gardens]. No. 2, March 1985, pp. 3-15.

Wang Zhenfu 王振復. *Zhongguo Jianzhu de Wenhua Licheng* 中國建築的文化歷成 [Development of Chinese Architecture]. Shanghai: Shanghai Renmin Chubanshe, 2000.

. *Zhongguo Jianzhu Yishu Lun* 中國建築藝術論 [Discussion on Aesthetics of Chinese Architecture]. Shanxi: Shanxi Jiaoyu Chubanshe, 2001.

เพื่อนจีนในบ้านไทย

สุรางค์ศรี ดันเสียงสม¹

บทคัดย่อ

ประเทศไทยและประเทศจีนมีความสัมพันธ์กันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมกันมานานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทั้งในระดับประมุขของประเทศและระดับประชาชน ทางการเมืองประมุขทั้งสองประเทศมีการแลกเปลี่ยนพระราชสาสน์ และของขวัญกันตั้งแต่สมัยโบราณ ทางด้านเศรษฐกิจ ประเทศทั้งสองมีการค้าขายกันเรื่อยมา นอกจากความสัมพันธ์ทางการเมืองและทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ความสัมพันธ์ทางด้านสังคมเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะในประเทศไทยมีชาวจีนและลูกหลานจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและมีบทบาทในสังคมไทย ชาวจีนได้เข้ามาประกอบอาชีพต่างๆในสังคมไทย เช่นเป็นขุนนาง เป็นชนชั้นนายทุน เป็นแรงงานในการก่อสร้างถนน ทางรถไฟ และสาธารณูปโภคในประเทศไทย การเข้ามาของชาวจีนนั้นมีผลกระทบอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งในประวัติศาสตร์ไทย ดังนั้นจึงน่าศึกษาอย่างยิ่งถึง สาเหตุที่ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย การตั้งรกราก การผสมกลมกลืนกับชาวไทย

ดังนั้นบทความนี้จะแบ่งหัวข้อการศึกษาออกเป็นประเด็นย่อยๆ ดังต่อไปนี้คือ หนึ่ง การเข้ามาของชาวจีนในประเทศไทย สอง ลักษณะพิเศษของสังคมไทย สาม ชาวจีนที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นขุนนาง และบทสรุป

¹ รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเทศไทยและประเทศจีนมีความสัมพันธ์กันมานานตั้งแต่อดีต ประมุขของประเทศทั้งสองมีการแลกเปลี่ยนพระราชสาสน์ และของขวัญกันตามระบบบรรณาการ ตั้งแต่สมัยโบราณจนกระทั่งถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ทางด้านเศรษฐกิจ ประเทศทั้งสองมีการค้าขายกันโดยเรือสำเภาและเรือกลไฟในสมัยต่อมา นอกจากความสัมพันธ์ทางด้านการเมืองและทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ความสัมพันธ์ทางด้านสังคมเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เพราะในประเทศไทยปัจจุบันและมีชาวจีนและผู้ที่มีเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ ชาวจีนเหล่านี้อพยพมาประเทศไทยตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งนี้เพราะประสบกับปัญหาทางการเมืองและปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ จึงต้องอพยพจากประเทศจีน และเดินทางมาตั้งหลักแหล่งในประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเทศไทย การอพยพเข้ามาของชาวจีนเหล่านี้มีผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของจำนวนชาวจีนที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งในประเทศ ทำให้รัฐไทยจำเป็นต้องจัดระเบียบการปกครองเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม หรือการที่ชาวจีนเข้ามารับราชการในตำแหน่งต่างๆ ในรัฐไทย นอกจากนั้นชาวจีนยังเข้ามาประกอบอาชีพต่างๆ ในสังคม คือเป็นขุนนาง เป็นชนชั้นนายทุน และเป็นแรงงานในการก่อสร้างถนน ทางรถไฟ และสาธารณูปโภคในประเทศไทย ผลกระทบเหล่านี้มีอยู่กว้างขวางและลึกซึ้งในประวัติศาสตร์ไทย และน่าศึกษาอย่างยิ่งถึง

บทความนี้จะแบ่งหัวข้อการศึกษาออกเป็นประเด็นย่อยๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. การเข้ามาของชาวจีนในประเทศไทย
2. ลักษณะพิเศษของสังคมไทย
3. ชาวจีนที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นขุนนาง
 - 3.1 ขุนนางในระบบ
 - 3.2 ขุนนางที่ได้รับการแต่งตั้งเนื่องจากการทำความดีความชอบให้ทางราชการ
 - 3.2.1 ภาคกลาง

3.2.2 ภาคใต้

4. บทสรุป

1. การเข้ามาของชาวจีนในประเทศไทย

หลักฐานการเข้ามาของชาวจีนและการตั้งชุมชนในเขตประเทศไทยปัจจุบัน เริ่มมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยซึ่งตรงกับจีนในสมัยราชวงศ์หยวน ชาวจีนที่เข้มานั้นน่าจะเป็นชาวจีนที่มาจากหลายแห่งและใช้ภาษาพูดหลายภาษา เชื่อว่าชาวจีนเหล่านี้มีทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ จีนกวางตุ้ง จีนฮกเกี้ยน จีนไหหลำและจีนยูนนาน เพราะชาวจีนทั้ง 4 กลุ่มนี้เป็นกลุ่มซึ่งตั้งหลักแหล่งเดิมอยู่ในบริเวณที่เป็นเมืองท่าหรือทางผ่านของเส้นทางสินค้า ก่อนสมัยสุโขทัยแล้ว โดยที่เมืองกวางโจวในมณฑลฮกเกี้ยนเป็นแหล่งการค้าและเมืองท่าที่สำคัญและยังเชื่อมโยงกับเส้นทางการค้าทางทะเลกับเกาะไหหลำลงมาสู่ทะเลจีนใต้และอ่าวไทย ในขณะที่ชาวจีนจากยูนนานน่าจะเดินทางมายังประเทศไทยทางบก โดยใช้เส้นทางที่กองทัพมองโกลและจีนได้ยกทัพเข้าไปโจมตีอาณาจักรพุกามและเดินทางต่อมาถึงไทยในเขตจังหวัดตาก โดยเส้นทางจากพุกามมาถึงชายแดนไทยบริเวณจังหวัดตากนั้นมีมาตั้งแต่อาณาจักรศรีเทพแล้ว²

การศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับการอพยพของชาวจีนรวมทั้งการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในไทยสมัยสุโขทัย มีหลักฐานที่หลงเหลือมาถึงปัจจุบันมีน้อยมาก และคาดว่าผู้อพยพชาวจีนส่วนใหญ่ในสมัยสุโขทัยตั้งชุมชนอยู่บริเวณอ่าวไทยและตามเมืองท่าการค้าในภาคใต้³ หลักฐานของต่างชาติโดยเฉพาะชาวตะวันตก แม้จะกล่าวถึง

²วินัย ผู้นำพล, “แหล่งที่มาและลักษณะการเข้ามาของชาวจีนในไทย : สมัยแรกเริ่มถึงสิ้นอยุธยา,” ใน ศิลปวัฒนธรรมไทย-จีนศึกษา. วินัย พงศ์ศรีเพียร, บรรณาธิการ (มหาวิทยาลัยศิลปากร 2532), หน้า 46-47.

³ นิธิ เอียวศรีวงศ์, “จีน: ผู้คนและวัฒนธรรมในภาคใต้” สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้ เล่ม 4, หน้า 1681-1713.

ประชากรจีนที่อยู่รวมตัวกันเป็นจำนวนมากนั้น ทำให้เชื่อได้ว่าในสมัยสุโขทัยในเขตทางภาคใต้ของไทยนั้นมีพ่อค้าและนักเดินเรือชาวจีนอพยพเข้ามาแล้ว

การเข้ามาของชาวจีนที่มีหลักฐานยืนยันอย่างชัดเจนคือการนำช่างฝีมือด้านเครื่องปั้นดินเผาของจีน โดยช่างฝีมือเหล่านี้เข้ามาตามพระราชประสงค์ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระราชประสงค์อันนี้น่าจะเกิดจากเงื่อนไขที่สำคัญคือความนิยมในเครื่องปั้นดินเผาของจีนในดินแดนต่างๆ แรงผลักดันนี้จึงน่าจะเกิดจากความต้องการทางการค้ามากกว่าอย่างอื่น จักรพรรดิราชวงศ์หยวนตอบรับคำขอพระราชทานช่างฝีมือชาวจีน สันนิษฐานว่ามีช่างฝีมือชาวจีนเข้ามาถึง 300-400 คน เมื่อช่างฝีมือชาวจีนเหล่านี้มาถึงพ่อขุนรามคำแหงได้มีคำสั่งให้ช่างเหล่านี้อยู่ทางด้านเหนือของกำแพงเมือง เมื่อทำการผลิตได้ไม่นานนักพบว่าที่ดินที่สุโขทัยไม่เหมาะจะทำเครื่องปั้นดินเผา จึงได้ย้ายช่างฝีมือชาวจีนเหล่านี้ไปอยู่ที่ศรีสัชนาลัย เตาเผาเครื่องปั้นดินเผาสุโขทัยยังคงหลงเหลือเป็นหลักฐานทางโบราณคดีมาจนกระทั่งทุกวันนี้⁴

การเดินทางของชาวจีนมายังประเทศไทยยังคงมีเรื่อยมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจะมีชาวจีนเดินทางอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุและปัจจัยหลายประการทั้งจากการเมืองและเศรษฐกิจภายในเมืองจีน และปัจจัยในเมืองไทยที่ดึงดูดให้ชาวจีนเดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐาน

สาเหตุและปัจจัยการเมืองภายในเมืองจีน คือ การที่จีนภาคใต้กำลังประสบปัญหาประชากรล้นหลาม และจักรวรรดินิยมตะวันตกได้เริ่มรุกรานจีน ซึ่งต่อมาได้ขยายตัวเป็นสงครามฝิ่นระหว่างจีนกับอังกฤษ (พ.ศ. 2382–2385) (ค.ศ. 1839–1842) ทำให้จีนต้องยินยอมทำสัญญานานกิง พ.ศ. 2385 (ค.ศ. 1842) ระบุให้จีนต้องยกเกาะ

⁴ สืบแสง พรหมบุญ, ความสัมพันธ์ในระบบบรรณาการระหว่างไทยกับจีน, แปลโดย กาญจน์ ละอองศรี (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2525), หน้า 82-83.

ฮ่องกงให้อังกฤษเช่า ต้องยอมเปิดเมืองท่าชั่วคราวเพื่อให้ติดต่อกับชาติตะวันตกอีกเมืองหนึ่ง⁵ ปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวเร่งให้ชาวจีนในภาคใต้อพยพสู่ดินแดนโพ้นทะเลมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ในจีนภาคใต้อย่างเกิดกบฏไต้ผิง (พ.ศ.2391–2408) (ค.ศ.1848–1865) ก็มีผลผลักดันให้เกิดการอพยพครั้งใหญ่เช่นเดียวกัน⁶ เนื่องจากกบฏไต้ผิงได้รุกเข้าสู่มณฑลกว่างตุ้งและฟูเจี้ยนด้วย ถึงแม้ว่ากบฏไต้ผิงจะประสบความสำเร็จแล้ว แต่การกบฏดังกล่าวก็ได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากและความวุ่นวายในบริเวณจีนใต้ ซึ่งส่งผลให้พลเมืองพากันหนีออกจากบริเวณนั้น นอกจากนั้นผู้ที่ให้ความร่วมมือกับการกบฏไต้ผิงจำนวนมากนับพันก็พากันเดินทางลี้ภัยไปสู่ดินแดนโพ้นทะเลอีกด้วย

ปัจจัยในด้านเศรษฐกิจก็มีผลต่อการอพยพออกนอกประเทศของชาวจีนด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ในช่วงเวลานี้ได้เกิดความอดอยากของพลเมืองเพราะมาจากภัยธรรมชาติ ภัยจากการสู้รบ ตลอดจนโจรผู้ร้าย ทำให้พืชผลเสียหายเป็นอันมาก ไม่พอเลี้ยงดูประชากรซึ่งกำลังเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วในภาคใต้ของจีน⁷

จากปัจจัยดังกล่าวแล้วข้างต้นผลักดันให้ชาวจีนที่ประสบความสำเร็จเดินทางออกนอกประเทศไปหาที่ทำกินแห่งใหม่ ประกอบกับในช่วงเวลานั้นการคมนาคมระหว่างประเทศจีนและดินแดนต่าง ๆ ภายนอกมีความก้าวหน้ามากขึ้น⁸ จึงเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชาวจีนเดินทางออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก

⁵ ทวีป วรดิกล, ประวัติศาสตร์จีนจากสงครามฝิ่นถึงปฏิวัติซินไฮ่ (ค.ศ.1840-1911), (กรุงเทพฯ : ยุคใหม่, 2524), หน้า 133.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 134.

⁷ ประเสริฐ โอสภาพันธ์ และนรา รัตนรุจ, “ชาวจีนในเมืองไทย” ใน ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), หน้า 22.

⁸ William G. Skinner, *Chinese Society in Thailand*, (New York: Cornell University Press, 1957), pp. 32.

สาเหตุและปัจจัยในเมืองไทยในระยะเวลาเดียวกันกลับเป็นดินแดนที่ค่อนข้างสงบสุข เพราะนับตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวสงครามระหว่างไทยและอันนัมในดินแดนลาวและกัมพูชาได้ยุติลงหลังจากฝรั่งเศสเข้าแทรกแซงอินโดจีน และการสงครามกับพม่าที่เคยยึดเอื้อมมาเป็นเวลานานก็ยุติลงเมื่ออังกฤษเข้ายึดครองพม่า ประกอบกับเมืองไทยมีความต้องการแรงงาน ดังนั้นชาวจีนจากภาคใต้ของประเทศจีนจึงอพยพเข้ามาเป็นแรงงานในเมืองไทยเป็นจำนวนมากขึ้น⁹ เพราะรัฐบาลไทยนอกจากจะไม่กีดกันการอพยพเข้ามาของชาวจีนแล้ว ยังส่งเสริมอีกด้วย และในเมืองไทยก็เป็นแหล่งที่ชาวจีนมีโอกาสดแสวงหาความร่ำรวยได้ไม่ยาก

นอกจากที่มิชาวจีนจะอพยพเข้ามาในเมืองไทยด้วยสาเหตุและปัจจัยทั้งภายในเมืองจีนและในเมืองไทยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีชาวจีนอีกกลุ่มหนึ่งที่เดินทางเข้ามาในเมืองไทยโดยผ่านการค้าของบริษัทต่างชาติ ทั้งนี้เนื่องมาจากประมาณ พ.ศ. 2389 (ปลายทศวรรษ 1840) ตามดินแดนโพ้นทะเลที่ห่างไกลจากจีน เช่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ฮาวาย จนกระทั่งถึงสหรัฐอเมริกา กิวบา และเปรูซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาต้องการแรงงานราคาถูกเพื่อทำงาน เช่นทำงานตามเหมืองในมลายา ไร่อ้อยในคิวบา ทางรถไฟในสหรัฐอเมริกา และอาจจะรวมถึงการก่อสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ ในเมืองไทย ประกอบกับการรณรงค์คัดค้านการค้าทาสกันทั่วไปในโลก เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ถูกประณามว่าเป็นการค้าทาส พ่อค้าชาวต่างประเทศก็ได้ติดต่อกับชาวจีนเพื่อช่วยจัดหาคนงานหรือกุลิจินไปทำงานในต่างประเทศ ตามดินแดนโพ้นทะเล คนงานจีนส่วนใหญ่มาจากเซียะเหมิน ฮั่วเหมิน (มาเก๊า) และตามเมืองท่าอื่นๆ ด้วย¹⁰

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ชาวจีนที่เดินทางเข้ามาในเมืองไทยนั้น มีทั้งชาวจีนที่เดินทางเข้ามาเองโดยสมัครใจ เนื่องจากปัจจัยแรงผลักดันภายในเมืองจีน และปัจจัยแรง

⁹ วิลเลียม จี สกินเนอร์, สังคมจีนในประเทศไทย : ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์, หน้า 32.

¹⁰ ทวีป วรดิกล, ประวัติศาสตร์จีน, (กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ, 2538), หน้า 620.

ดึงดูดของเมืองไทย มีชาวจีนที่เดินทางเข้ามาโดยผ่านนายหน้าและบริษัทจัดหาคนงาน ที่อาจจะเต็มใจหรือถูกหลอกลวงเข้ามา เพื่อมาทำงานเป็นแรงงานรับจ้างในการก่อสร้าง และทำงานด้านอื่นๆ จากการที่ชาวจีนเดินทางเข้ามาในเมืองไทยด้วยรูปแบบที่แตกต่าง กัน จึงทำให้ชาวจีนในเมืองไทยนั้น มิได้มีเพียงชาวจีนจากท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งเท่านั้น แต่จะมีชาวจีนจากหลากหลายท้องถิ่นที่ได้เดินทางเข้ามาในเมืองไทย

2. ลักษณะพิเศษของสังคมไทย

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความยืดหยุ่นสูง มีความพร้อมที่จะเปิดรับการเข้ามา ของชนต่างชาติ ชาวจีนเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่แสดงถึงการผสมกลมกลืนกันระหว่าง ชาวจีนและชาวไทย เมื่อชาวจีนเดินทางหนีภัยทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ เข้ามาในไทย เขาเหล่านั้นก็สามารถตั้งหลักแหล่งและประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ อย่างสะดวก ตัวอย่างปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปไม่ว่าจะเป็นบริเวณภาคใด ซึ่งเป็นที่ตั้ง หลักแหล่งของจีนชาวฮกเกี้ยนเป็นส่วนใหญ่หรือภาคกลางซึ่งมีชาวจีนแต้จิ๋วเป็น ประชากรส่วนใหญ่ นอกจากนั้นก็มีชาวจีนกระจัดกระจายทั่วไปในประเทศ เมื่อ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศขยายตัวกว้างขวางขึ้น และเนื่องจากชาวจีนเป็นผู้ซึ่งมี ความขยัน หมั่นเพียร อดทน จึงสามารถสร้างฐานะของตนได้ สร้างความเป็นปึกแผ่น ของครอบครัวในระยะเวลาต่อมา นอกจากนั้นชาวจีนบางคนก็มีความสนิทสนม ชอบ พอกับคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้าราชการไทยที่จะให้ความช่วยเหลือชาวจีน เหล่านั้นให้ประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน เลื่อนขั้นทางสังคมและทำความดี ความชอบให้สังคม แสดงความกตัญญูต่อแผ่นดินที่ตนอาศัยอยู่

นอกจากลักษณะพิเศษของสังคมไทย และคุณสมบัติอันโดดเด่นของชาวจีน แล้ว รัฐบาลไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ก่อน พ.ศ. 2453 (ค.ศ. 1910) มีนโยบายที่เปิดรับ การหลั่งไหลเข้ามาของชาวจีนอพยพ เพราะได้ประโยชน์จากการใช้ชาวจีนในกิจการ ทางเศรษฐกิจ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเศรษฐกิจของไทยเป็นเศรษฐกิจแบบพอ

ยังชีพผสมผสานกับเศรษฐกิจแบบตลาด (market economy) แต่หลังจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงใน พ.ศ. 2398 (ค.ศ. 1855) แล้วเศรษฐกิจไทยได้พัฒนามาเป็นเศรษฐกิจเงินตรา (money economy) ชาวจีนอพยพเหล่านี้มีบทบาทในเศรษฐกิจรัตนโกสินทร์ช่วงสงครามจารีตต่อเนื่องมาจนเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ ตั้งแต่การเป็นแรงงานกรรมกร แรงงานฝีมือ เกษตรกร ชาวประมง เจ้าภีษณายากร เป็นต้น¹¹ ประกอบกับขณะนั้นสังคมไทยเป็นสังคมระบบไพร่ คนไทยต้องสังกัดอยู่ในระบบต้องทำงานรับใช้ราชการตามเวลาที่กำหนด แต่ชาวจีนไม่ได้สังกัดในระบบนี้ ชาวจีนจึงมีอิสระในการประกอบกิจการต่าง ๆ เช่น เป็นพ่อค้า เจ้าภีษณายากร ตำแหน่งเจ้าภีษณายากรนี้เอื้อให้ชาวจีนเหล่านี้ต่อมาได้พัฒนาเป็นนายทุนในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของไทย นอกจากนี้พ่อค้าสำเภียบางคนก็ได้พัฒนาต่อมาเป็นนายทุนในเศรษฐกิจไทยแข่งขันกับนายทุนตะวันตก ในกิจการค้าข้าว ไร่สี ไร่เกลือ เหมืองแร่

นอกจากชาวจีนที่ได้แปรตัวเองเป็นนายทุนในสังคมไทยแล้ว ยังมีชาวจีนจำนวนหนึ่งที่ได้รับการแต่งตั้งรับพระราชทานบรรดาศักดิ์จากพระมหากษัตริย์ไทยเช่นเดียวกับข้าราชการไทย และเข้ารับราชการในตำแหน่งต่างๆ การพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้แก่ชาวจีนนั้น แรกตั้งเป็นบรรดาศักดิ์ที่ไม่สูงมากนักจะเป็นระดับแค่หลวงและขุนเท่านั้น และการพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้แก่ชาวจีนนั้นจะมีสองประเภท คือ บรรดาศักดิ์ที่เป็นตำแหน่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งข้าราชการชาวจีนที่ดั่งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ปกครองชาวจีนในกรุงเทพฯ และเมืองต่างๆ ประเภทที่สองเป็นบรรดาศักดิ์ที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงพระราชทานให้แก่ชาวจีนที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ เช่น ทำหน้าที่นายภีษณายากรได้ประสบผลสำเร็จอย่างดี นำเงินเข้าท้องพระคลังเป็นจำนวนมาก หรือบางครั้งก็พระราชทานบรรดาศักดิ์ให้ชาวจีนที่ทำ

¹¹ สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง, (กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542), หน้า 1564

ประโยชน์ให้แก่สังคม เช่น การสร้างสะพาน หรือบริจาคเงินให้แก่ทางราชการ ชาวจีนที่ได้รับบรรดาศักดิ์ประเภทที่สองมีเป็นจำนวนมาก มีลูกหลานที่ได้รับบรรดาศักดิ์ต่อมาเช่นเดียวกัน และต่อมาก็ได้รับพระราชทานนามสกุลใช้สืบต่อกันมา

3. ชาวจีน¹² ที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นขุนนาง

ในที่นี้จะศึกษาถึงชาวจีนที่เป็นขุนนางได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์สองกลุ่ม คือ ขุนนางในระบบราชการไทย และขุนนางที่ได้รับการแต่งตั้งเนื่องจากทำความดีความชอบให้ทางราชการ

3.1 ขุนนางในระบบราชการไทย

ขุนนางในระบบ หมายถึง ชาวจีนที่ได้รับบรรดาศักดิ์ให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการปกครองที่รัฐบาลกำหนดได้ เช่น ตำแหน่งหลวง¹³ โขฎีกราชเศรษฐี เป็นตำแหน่งที่ควบคุมดูแลชาวจีน เป็นต้น

จากหลักฐานที่ค้นพบในสมัยอยุธยา มีการแต่งตั้งขุนนางตำแหน่งต่างๆ เพื่อดูแลชาวจีนและตำแหน่งเหล่านี้ต่อมาขยายมากขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์เมื่อชุมชนจีนเติบโต ในสมัยอยุธยา มีการตั้งกรมท่าซ้าย เพื่อดูแลควบคุมชาวจีน ญวน ญี่ปุ่น รวมถึงกิจการสำเภาหลวงที่ออกไปค้าขายกับประเทศเหล่านี้ โดยมีหลวงโฆฎีกราชเศรษฐีเป็นเจ้ากรม เป็นตำแหน่งบรรดาศักดิ์สูงสุดของคนจีน ควบคุมดูแลชาวจีนและเป็นตำแหน่งที่มีมาตลอดจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระยาโฆฎีกราชเศรษฐีคนสุดท้าย คือ ผ่อง โชติคพุกกณะ¹⁴

¹² กลุ่มชาวจีนที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ ศึกษาเฉพาะกรณีชาวจีนโพ้นทะเลที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ ในกรณีลูกจีนที่เกิดในประเทศไทยไม่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษา

¹³ อาจได้รับเลื่อนบรรดาศักดิ์ขึ้นเป็นพระหรือพระยาขึ้นอยู่กับอาวุโสของผู้ดำรงตำแหน่งในขณะนั้น

¹⁴ รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องพระยาโฆฎีกราชเศรษฐีในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ดูใน พิมพ์ประไพ พิศาลบุตร, ลำไยสยาม: ดำเนินจักบางกอก, (กรุงเทพฯ: บริษัท นามมีบุ๊คส์ จำกัด, 2544)

ในสมัยอยุธยา นอกจากตำแหน่งบรรดาศักดิ์หลวงโซฎีกราชเศรษฐี ซึ่งเป็นตำแหน่งขุนนางสูงสุดรับผิดชอบควบคุมดูแลชาวจีนแล้ว ในเอกสารชั้นต้นยังกล่าวถึงขุนนางในตำแหน่งอื่นๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือหลวงโซฎีกราชเศรษฐีในการควบคุมดูแลชาวจีนอีกด้วย ในตำราแบบธรรมเนียมในราชสำนักกรุงศรีอยุธยา ได้กล่าวถึงการรักษาพระนครในเวลาที่พระเจ้าแผ่นดินไม่ได้ประทับในราชธานีไว้ตอนหนึ่งว่า “กรมท่าซ้ายขวาเกณฑ์แบ่งอยู่รักษากรุงฯ รักษาจำหลัอตระเวน บรรจบถึงกันตามอำเภอ เป็น (คือ) ขุนทองหล่อ ขุนทองสมุทร อำเภอจีน (รักษา) แต่วัดจีนถึงประตูจีน” นอกจากนั้นในพระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน นาทหาร หัวเมือง ได้ระบุว่าตำแหน่งจีนล่ามนายอำเภอมีศและราชทินนามในทำเนียบขุนนางว่า ขุนทองหล่อ ขุนทองสมุทร มีศักดินา 600¹⁵

หลักฐานชั้นต้นที่มีอยู่เพียงเท่านี้ ทำให้ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับขอบข่ายอำนาจและหน้าที่ของตำแหน่งนายอำเภอจีนในสมัยอยุธยา สันนิษฐานได้เพียงว่าเป็นขุนนางระดับล่างในระบบ ราชการไทยที่สังกัดกรมท่าซ้าย มีหน้าที่ช่วยเหลือหลวงโซฎีกราชเศรษฐีในการควบคุมดูแลชาวจีน และคงเป็นตำแหน่งที่มีเฉพาะในราชธานีเท่านั้น ไม่ได้กระจายไปอยู่ตามหัวเมืองต่างๆ

ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยรัชกาลที่ 3 ชาวจีนได้อพยพมาไทยมากยิ่งขึ้น และกระจายไปอยู่ตามหัวเมืองต่างๆ หลายหัวเมือง เช่น นครสวรรค์ ชัยนาท เป็นต้น ทำให้รัฐบาลมีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงวิธีการควบคุมชาวจีนให้รัดกุมมากขึ้นกว่าเดิม ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 จนถึงสมัยก่อนการปฏิรูปการปกครอง ทางการไทยได้เพิ่มตำแหน่งขุนนางชาวจีนอีกหลายตำแหน่งในระบบราชการ ตำแหน่งที่เพิ่มขึ้นนี้จะกระจายอยู่ตามหัวเมืองต่าง ๆ ที่มีชาวจีนไปตั้ง

¹⁵ สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง, หน้า 1520 อ้างถึงลักษณะธรรมเนียมต่าง ๆ ภาคที่ 19 พ.ศ. 2474 หน้า 31 และกฎหมายตราสามดวง พ.ศ. 2521 หน้า 117

หลักแหล่ง ผู้ปกครองชาวจีนที่ตั้งขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวนี้นี้ประกอบด้วย นายอำเภอจีน จางวางจีน หรือจางวางอำเภอจีน ปลัดจีน และกงสุลจีนในบังคับสยาม ตำแหน่งต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจมีหน้าที่แตกต่างกันคือ

1. นายอำเภอจีน มีหน้าที่ดูแลความทุกข์สุขของชาวจีนในท้องถิ่นที่ตนรับผิดชอบ พิจารณาประนีประนอมคดีความวิวาทเล็กๆ น้อยๆ ในหมู่คนจีน นอกจากหน้าที่ในด้านคดีความแล้ว นายอำเภอจีนยังต้องรับผิดชอบต่อเจ้าเมืองกรมการเรือ การจัดทำบัญชีรายชื่อชาวจีนในท้องถิ่นที่ตนควบคุมดูแลว่า มีอยู่เท่าไร ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ไหน ประกอบอาชีพอะไร รวมทั้งนำชาวจีนเหล่านี้มาผูกปี่ข้อมือเมื่อถึงกำหนดเวลาผูกปี่ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องคอยดูแลว่าไม่ให้ชาวจีนประพฤติผิดกฎหมาย เช่นไม่ให้ซื้อขายสิ่งของต้องห้าม ไม่ให้สมาคมกันเป็นโจรผู้ร้าย หรือรวมกลุ่มกันเป็นสมาคมลับ เป็นต้น กล่าวโดยสรุป นายอำเภอจีนมีอำนาจหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือและควบคุมดูแลชาวจีน

2. จางวางจีนหรือจางวางอำเภอจีน ตำแหน่งจางวางจีนหรือจางวางอำเภอจีนก็คือ ตำแหน่งนายอำเภอจีนนั่นเอง จางวางจีนมีขอบข่ายอำนาจหน้าที่เหมือนนายอำเภอจีนทุกประการ ต่างกันเล็กน้อยตรงที่ว่า จางวางนายอำเภอจีนมักได้รับพระราชทานยศบรรดาศักดิ์สูงกว่านายอำเภอจีน เนื่องจากรับผิดชอบควบคุมดูแลชาวจีนในท้องถิ่นที่กว้างใหญ่กว่า และท้องถิ่นที่จางวางจีนรับผิดชอบจะมีชาวจีนอาศัยอยู่ไม่หนาแน่น เช่น ในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2387 รัฐบาลได้แต่งตั้งอากรภูมิเป็นที่หลวงบำรุงพานิช จางวางจีน รับผิดชอบควบคุมดูแลชาวจีนในเมืองชัยนาทแขวงเมืองชัยนาท ในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2402 รัฐบาลได้แต่งตั้งจีนอี่เป็นที่หลวงภักดีพานิช จางวางจีนเมืองเชียงแตงและแขวงเมืองเชียงแตง ต่อมาจีนอี่ทำความดีความชอบไว้มาก ดังนั้น ใน พ.ศ. 2409 จึงได้เลื่อนยศขึ้นเป็นที่พระโกษาพานิช

กล่าวโดยสรุป ในหัวเมืองที่มีชาวจีนไปตั้งถิ่นฐานอยู่กันมาก เช่น นครสวรรค์ จะเข็ญเตรา ภูเก็ต รัฐบาลจะแต่งตั้งนายอำเภอจีนหลายคนเป็นผู้

ควบคุมดูแลชาวจีนตามกลุ่มภาษา ตามศาสนา ตามสภาพภูมิศาสตร์ หรือตามการรวมกลุ่มทางสังคม ขึ้นอยู่กับสภาพของท้องถิ่นนั้นๆ แต่ถ้าเป็นหัวเมืองที่มีชาวจีนไปตั้งหลักแหล่งอยู่พอสมควร แต่ไม่ถึงขั้นหนาแน่นมาก เช่น เชียงแดง อุทัยธานี เมืองสรบุรี ปรานบุรี รัฐบาลอาจแต่งตั้งนายอำเภอจีนเพียงคนเดียว ทำหน้าที่ควบคุมดูแลชาวจีนทุกกลุ่มภาษาในเมืองนั้น หรืออาจแต่งตั้งจางวางอำเภอจีนถ้าท้องถิ่นที่ชาวจีนไปตั้งถิ่นฐานอยู่กินอาณาบริเวณกว้างพอสมควร จะเห็นได้ว่าในทุกๆ ท้องถิ่นที่มีชาวจีนไปตั้งหลักแหล่งอยู่ รัฐบาลจะแต่งตั้งผู้ปกครองชาวจีนเป็นกลไกของรัฐในการควบคุมดูแลชาวจีนเหล่านั้น

3. ปลัดจีน ระบบผู้ปกครองชาวจีนตามหัวเมือง ได้แก่ นายอำเภอจีน หรือจางวางอำเภอจีน ที่รัชกาลที่ 3 ทรงตั้งขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการควบคุมชาวจีนตามหัวเมืองต่างๆ นั้น เมื่อมาถึงในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้มีการปรับปรุงอีกเล็กน้อย กล่าวคือ ในหัวเมืองที่มีชาวจีนไปตั้งถิ่นฐานอยู่มากและมีนายอำเภอจีนหลายคนนั้น รัฐบาลได้ตั้งตำแหน่ง “ปลัดจีน” เพิ่มขึ้นอีกตำแหน่งหนึ่งเพื่อให้เป็นหัวหน้าของพวกนายอำเภอจีน โดยปลัดจีนจะรับราชการภายใต้การบังคับบัญชาของเจ้าเมือง ปลัดจีนมักได้รับพระราชทานยศในระดับ “หลวง” และมีศักดินา 600-800 แต่ก็มีปลัดจีนบางคนได้รับพระราชทานยศในชั้น “พระ” และมีศักดินา 600-1,000

จากเอกสารชั้นต้นในสมัยรัชกาลที่ 5 แสดงว่าพระมหากษัตริย์ไทยทรงพระราชทานบรรดาศักดิ์แก่ชาวจีนเพื่อเป็นกงสุลฝ่ายจีน ดังนี้คือ

ปีมะโรงสัมฤทธิ์ศก

ร.ศ. ๘๖

ปีที่ ๑ ในรัชกาลที่ ๕

ให้ขุนพิทักษ์ภักดี (เฉียบ) เปนหลวงบำราศคดียจีน กงสุลฝ่ายจีนกรุงเทพฯ ให้ถือศักดินา ๘๐๐ ได้บังคับบัญชาว่ากล่าวพวกจีนบรรดาอยู่ในแขวงกรุงเทพฯ ทั้งสิ้น แลให้

ฟังบังคับบัญชาผู้สำเร็จราชการเมืองกรมการ แต่ที่เป็นยุติธรรมเลขาชอบด้วยราชการ ถ้าพวกจีนวิวาทเกี่ยวข้องเป็นความกันเล็กน้อย ก็ให้ว่ากล่าวตัดสินให้แล้วแก่กัน ถ้ามีขอมกันฤาเป็นความใหญ่จะต้องถึงสินไหมพินัย ก็ให้นำตัวผู้ต้องคดีไปพร้อมผู้สำเร็จราชการเมืองกรมการ พิจารณาตามกฎหมาย แลการอื่นนอกนั้น จงประพฤติให้ถูกต้องตามบังคับในท้องตราจทุกประการ แลรักษาความซื่อสัตย์สุจริตต่อกรุงเทพมหานครตามอย่างธรรมเนียมผู้ที่อยู่ในตำแหน่งเช่นนี้ ขอให้มีความสุขสวัสดิ์เจริญเทอญ¹⁶

นอกจากการแต่งตั้งกงสุลฝ่ายจีนแล้ว ยังมีการตั้งชาวจีนเข้าทำงานในกรมท่าซ้ายอีกด้วย ดังตัวอย่างเช่น

ให้จีนคุ้มหลวงจู เปนหลวงทวีจีนบำรุง กงสุลฝ่ายจีนที่ ๑ เมือง

สมุทรสาคร
นครไชยศรี

ให้ถือศักดินา ๔๐๐ ๑๗๙ ตั้งแต่ง ๑
ณ วัน ๒๙๒ กำ ปีมโรงสัมฤทธิ์

ศักราช ๑๒๓๐ เปนวันที่ ๕๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

¹⁶ กองหอจดหมายเหตุแห่งชาติ, กรมศิลปากร, การแต่งตั้งขุนนางไทยในสมัยรัชกาลที่ 5, 2521, หน้า 6

ให้จันทียนโห เป็นหลวงกิจจาจันทยาม กงสุลฝ่ายจีนที่ เมือง

สมุทรสงคราม
ราชบุรี
กาญจนบุรี

ให้ถือศักดินา ๔๐๐ ๗๗๑ ตั้งแต่ง

๑
ณ วัน ๒๗๒ ค่ำ ปีมโรงสัมฤทธิ์

๑๒๓๐ เป็นวันที่ ๕๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้¹⁷

นอกจากพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้แก่ชาวจีนเพื่อดำรงตำแหน่งทาง
การปกครองชาวจีนในประเทศไทยแล้ว ในสมัยรัชกาลที่ 4 พระองค์ยังทรงตั้งและ
แปลงบรรดาศักดิ์ขุนนางใหม่ โดยปรากฏว่าตำแหน่งคนจีนอยู่ในรายการด้วยคือ ทรง
ให้เปลี่ยนจาก “จีนช่างเขียน” เป็น “ขุนจ้านงจิตรกรรมเจ้ากรม” และปรับตำแหน่ง “จีน
ช่างหล่อ” จาก “หลวงชำนาญโลหะเจ้ากรม” เป็น “หลวงชำนาญโลหะอาวูช” และ “จีน
ช่างตีบุก” ให้เปลี่ยนจาก “ขุนพิลลยโลหะเจ้ากรม” เป็น “ขุนพิลลยดิบุการ”¹⁸

3.2 ขุนนางที่ได้รับการแต่งตั้งเนื่องจากทำความดีความชอบให้ทางราชการ
ขุนนางประเภทนี้เป็นชาวจีนที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงพระราชทาน
บรรดาศักดิ์ เนื่องจากเป็นผู้ที่ทำความดีความชอบให้แก่แผ่นดิน บรรดาศักดิ์เหล่านี้เป็น

¹⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 7

¹⁸ เจ้าพระยาทิพากร ไกรวงศ์, พระราชพงศาวดาร กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2397-2411).
หน้า 386-387

บรรดาศักดิ์เฉพาะตัวบุคคล ทรงพระราชทานให้แก่ชาวจีนที่มีความบากบั่น อุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร ตั้งหลักฐานและประกอบอาชีพต่างๆ ตามส่วนต่างๆ ของประเทศ เช่น เเดินเรือสำเภาค้าขาย เจ้าภาษีนายอากร ผูกขาดภาษีและเก็บเงินส่งราชการเป็นจำนวนมาก ทำความดีความชอบให้กับทางราชการ มีความชำนาญทางการค้า สามารถใช้ตำแหน่งเจ้าภาษีนายอากรเป็นช่องทางในการเลื่อนฐานะทางสังคม นอกจากนั้นก็มีความสามารถทางการเงินบางคนที่มีความสามารถทางการรบก็จะได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ หรือนายทุนชาวจีนบางคนที่สร้างสะพาน และสาธารณูปโภคให้แก่ทางราชการ พระมหากษัตริย์ไทยก็จะทรงพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็นการตอบแทนเช่นกัน

ชาวจีนที่ได้รับบรรดาศักดิ์ประเภทนี้ มีความสำคัญอย่างมากในสังคมไทย เพราะตระกูลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีทายาทที่ประกอบคุณงามความดีให้แก่ทางการต่อมา และได้รับบรรดาศักดิ์ต่อมาถึงคนรุ่นหลังๆ ทายาทตระกูลเหล่านี้จะมีฐานะและมีหน้ามีตาในสังคม การพระราชทานบรรดาศักดิ์ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะปรากฏทั้งในภาคกลางและภาคใต้ ซึ่งในภาคกลางนั้นชาวจีนแต้จิ๋ว จะเป็นกลุ่มที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์มากกว่าชาวจีนกลุ่มภาษาอื่นๆ ในทำนองเดียวกันในภาคใต้ ชาวจีนฮกเกี้ยนและชาวจีนกวางตุ้งก็จะเป็นชาวจีนที่ได้รับบรรดาศักดิ์มากกว่าชาวจีนกลุ่มภาษาอื่นเช่นกัน

3.2.1 ภาคกลาง

จากหลักฐานที่ปรากฏ สมัยพระเจ้าตากสินเป็นสมัยที่พระมหากษัตริย์ไทยได้พระราชทานบรรดาศักดิ์ให้แก่ชาวจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีนแต้จิ๋ว ทั้งนี้เพราะพระองค์ทรงมีเชื้อสายจีนแต้จิ๋ว ตัวอย่างของจีนแต้จิ๋วที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เช่น นายสำเภาแต้จิ๋วสมัยพระเจ้าตากสิน นายเต็กจิ้น แซ่ตั้ง ได้รับการแต่งตั้งเป็น “พระยาศรียราชากร” การค้าสำเภาของท่านคงจะเจริญรุ่งเรือง เพราะมีหลักฐานว่าตัวท่านและบุตรชายได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ทั้งที่เมืองไทยและเมืองจีน ฝ่ายไทยท่านได้เป็นพระยาศรียราชากร ส่วนบุตรชายได้รับพระราชทานบรรดา-

ศักดิ์เป็น “พระยาสมบัติวานิช” ทายาทของท่านต่อมาก็ได้รับราชการรับใช้ประเทศชาติ และในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับพระราชทานนามสกุลว่า สมบัติศิริ¹⁹

นอกจากตัวอย่างของชาวจีนที่มีความสามารถในการเดินเรือแล้ว ชาวจีนบางคนมีความสามารถทางการรบทัพจับศึก ในห้าหกปีแรกของสมัยพระเจ้าตากสิน เจ้าขรรค์เหล็ก จินแดงเจ้าแช่ตั้ง ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น “ขุนพิพิธวาทิ” ด้วยความสามารถและความกว้างขวางในหัวเมืองฝั่งตะวันออก จึงได้เลื่อนยศตำแหน่งอย่างรวดเร็ว ภายในระยะเวลาไม่ถึง 1 ปี ก็ได้เป็น “พระยาพิพิธวาทิ” หนึ่งในแม่ทัพผู้ยกทัพเข้าตีค่ายโพธิ์สามต้น²⁰

ตัวอย่างของจีนที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์อีกกรณี คือ ขุนพัฒน์ หรือ เจ้าสัวหอย ต้นตระกูล “เดชะกำพุธ” เป็นจีนแต่จิว พื้นฐานครอบครัวเป็นชาวนายากจน สมัยรัชกาลที่ 4 ได้เดินทางมาเมืองไทย ทำงานเป็นลูกจ้างในร้านค้าแถวถนนทรงวาด สะสมทุนรอนได้มากขึ้นและประมูลผูกขาดกิจการโรงบ่อนเบี้ยและการออกหอย ก.ข. คงประมาณทศวรรษ 2420 จินหอยได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์จากรัชกาลที่ 5 เป็น “ขุนพัฒน์” นายอากรบ่อนเบี้ย กิจการของขุนพัฒน์ประสบความสำเร็จและขยายใหญ่โตมากยิ่งขึ้น ถึงขนาดร่วมลงทุนกับชาวจีนหลายคนก่อตั้งบริษัท เรือเมล์จีนสยามทุน จำกัด นอกจากเป็นผู้นำเงินในสังคมไทยแล้ว ครอบครัวขุนพัฒน์ยังมีความสัมพันธ์อันดีกับสมเด็จพระบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ บุตรธิดาของขุนพัฒน์ได้ดำรงกิจการของตระกูลและเป็นผู้ที่มีหน้ามีตาในสังคม²¹

¹⁹ พิมพ์ประไพ พิศาลบุตร, ลำเลียงสยาม: ตำนานเจ๊กบางกอก.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 98

²¹ สุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, “ขุนนางไทยเชื้อสายจีนบางตระกูลในสมัยรัตนโกสินทร์” เอเชียปริทัศน์ ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน, 2535), หน้า 82

การพระราชทานบรรดาศักดิ์แก่ผู้ที่มีความสามารถและมีคุณประโยชน์แก่ราชการยังคงปฏิบัติต่อมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เพราะเป็นสมัยที่มีการสร้างกรุง การวางรากฐานการเมืองการปกครองในระดับต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและบริเวณหัวเมือง รัฐบาลจำเป็นต้องมีคนที่มีความจงรักภักดีเป็นหูเป็นตาช่วยปกครองประเทศ การพระราชทานบรรดาศักดิ์ก็เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการสร้างคน ในสมัยนี้เราจะพบว่าการพระราชทานบรรดาศักดิ์แก่ชาวจีนทั้งในกรุงเทพฯ และทางใต้ ข้อที่น่าสังเกต ทางใต้จีนที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ ส่วนใหญ่จะเป็นจีนฮกเกี้ยน และมีจำนวนค่อนข้างมากเพราะว่าจีนฮกเกี้ยนส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานอยู่ทางใต้ ส่วนทางภาคกลางส่วนมากจะเป็นจีนแต้จิ๋ว

3.2.2 ภาคใต้

ชาวจีนทางใต้ที่ได้รับบรรดาศักดิ์ส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนที่ประกอบอาชีพเจ้าภาษีนาขากร และดำเนินกิจการเหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญทางใต้ ตัวอย่างของชาวจีนที่ได้รับบรรดาศักดิ์ทางภาคใต้ เช่น ตระกูล ณ ระนอง เป็นตระกูลใหญ่ที่สืบสานตระกูลมาเนิ่นนาน ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จวบจนยุคปัจจุบัน ต้นตระกูล ณ ระนอง เป็นจีนฮกเกี้ยน ชื่อ ชูเจียง แซ่ตอ ใน พ.ศ. 2343 (ค.ศ. 1800) ออกจากจีนเดินทางมาเมืองไทยทำการค้าขาย และตั้งหลักแหล่งที่พังงา ต่อมาต่อเรือกำปั่นเดินทางค้าขาย และได้ค้าขายดิบูก ขอมูกขาดการทำดิบูกที่ระนอง และใน พ.ศ. 2387 ได้รับตราตั้งเป็น “หลวงรัตนเศรษฐี” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อตำแหน่งเจ้าเมืองระนองว่างลง หลวงรัตนเศรษฐี (คอชูเจียง) ก็ได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น “พระรัตนเศรษฐี” ตำแหน่งเจ้าเมืองระนองและ พ.ศ. 2405 (ค.ศ. 1862) ก็ได้เลื่อนเป็น “พระยารัตนเศรษฐี” ผู้ว่าราชการเมืองระนอง

ความเฉลียวฉลาดของพระยารัตนเศรษฐี (คอชูเจียง) ซึ่งมีประสบการณ์จากการค้าขายมาก่อน ช่วยให้สามารถมองเห็นโอกาสในการทำกำไรจากระบบภาษีอากรไทยสมัยโบราณได้ดี จึงขออนุญาตไปทางกรุงเทพฯ เพื่อผูกขาดเก็บ

ภายในเมืองระนองทุกอย่างเท่าที่เคยเป็นมาแต่ครั้งก่อนแต่เพียงผู้เดียว มิให้ผู้อื่นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งก็ได้รับอนุญาตจากกรุงเทพฯ เป็นอย่างดี พระยารัตนเศรษฐี (คอซู้เจียง) จึงมีรายได้จากบรรดาภาษีอากรต่างๆ ในขณะนั้น คือ ภาษีดีบุกที่ส่งออกขายต่างประเทศ ภาษีสินค้าขาเข้าในอัตราร้อยชักสามตามราคา อากรฝิ่น อากรสุรา และอากรบ่อนเบี้ย

พระยารัตนเศรษฐี (คอซู้เจียง) ได้ปกครองทำนุบำรุงเมืองระนองด้วยการใช้ทุนทรัพย์ที่เก็บได้จากภาษีอากรผูกขาดส่วนที่เหลือจากนำส่งส่วนกลางแล้วนั้น จนเมืองระนองเจริญรุ่งเรืองขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนตัวพระยารัตนเศรษฐีเองก็ได้ขยายกิจการเหมืองแร่ออกไปยังเมืองหลังสวนซึ่งเป็นเมืองใกล้เคียงอีกเมืองหนึ่ง พร้อมทั้งได้เปิดกิจการค้าขายควบคู่ไปด้วย จนเมืองหลังสวนมีความเจริญรุ่งเรืองได้รับการยกฐานะเป็นเมืองจัตวาขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ เช่นเดียวกับเมืองระนอง ตระกูล ณ ระนองยังคงมีความสำคัญในภาคใต้ต่อมา เพราะบรรดาบุตรชายของพระยารัตนเศรษฐี (คอซู้เจียง) ทุกคนล้วนแล้วแต่เข้ารับราชการตำแหน่งสูงระดับผู้ว่าราชการเมืองระนอง²² ตัวอย่างเช่น บุตรชายชื่อ คอซิมบี้ ได้รับราชการและได้รับบรรดาศักดิ์เป็น “พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี” ผู้ว่าราชการเมืองตรัง เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ภาคใต้ เช่น เป็นผู้นำแบบอย่างการสร้างเมืองแบบตะวันตกมาใช้ในเมืองทางใต้ เช่นที่ ตรัง

ตระกูล ณ ระนอง ได้เริ่มต้นในเมืองไทยจากการเป็นนักธุรกิจ แล้วเปลี่ยนแนวทางเข้าสู่ราชการด้วยการเป็นนายอากรเจ้าภาษี เป็นผู้ว่าราชการเมือง และเป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑล ต่อมาทายาทของตระกูลรุ่นต่อๆ มา ผู้สืบทอดสกุลปัจจุบัน มีอาชีพหลากหลายแตกต่างกัน บ้างก็เป็นใหญ่อยู่ในวงราชการ บ้าง

²² ดูรายละเอียดใน สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และคณะ, *จีนทักษิณ: วิถีและพลัง*, (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2544), หน้า 175

ก็เป็นพ่อค้า บ้างก็เป็นนักบริหารอาชีพตามแนวคิดที่ได้รับความรู้ ต่างยังยึดมั่นในคุณธรรมและดำรงไว้ซึ่งเกียรติยศชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ด้วยความสำนึกและภูมิใจในบรรพชนที่อุตสาหกรรมคุณสมบัติเหล่านี้ไว้ให้ตลอดมา

นอกจากตระกูล ณ ระนองแล้วยังมีตระกูลที่สำคัญในภาคใต้ อีกหลายตระกูล เช่น คณานุรักษ์ ต้นตระกูล คือ นายปุย แซ่ตัน เป็นจีนฮกเกี้ยน อพยพมาจากมณฑลฮกเกี้ยน มาตั้งหลักแหล่งที่เมืองสงขลาระหว่างใน พ.ศ. 2374-2381 (ค.ศ. 1831-1838) ในสมัยรัชกาลที่ 3 เกิดกบฏเมืองไทรบุรี นายตันปุยได้ออกอาสานำพรรคพวกสู้รบ เมื่อรบชนะ พระยาสงขลาจึงปูนความชอบ ให้โปรดเกล้าพระราชทานแต่งตั้งนายปุย แซ่ตัน เป็น “หลวงสำเร็จกิจการจางวาง” และได้ย้ายที่ทำกินไปตั้งรกรากอยู่เมืองปัตตานี บุตรของหลวงสำเร็จกิจการจางวาง ได้ทำงานที่สำคัญหลายอย่าง เช่น ทำงานในกิจการเหมืองแร่ บางคนเป็นผู้ควบคุมการขนส่งและจัดเก็บภาษีอากรเข้าออก และเป็นตุลาการ มีอำนาจเต็มตัดสินใจคดีความซึ่งเกิดขึ้นระหว่างชาวจีน

ตระกูลคณานุรักษ์ได้ทำมาหากินมีฐานะดีและทำคุณประโยชน์ให้แก่แผ่นดิน เช่น การบูรณะศาลเจ้าปูนเล่ากง และในการอุปถัมภ์วัด วัดที่ตระกูลคณานุรักษ์มาตลอด คือ วัดตานีนรสโมสร วัดมุขลินทวงปีวิหาร คนในตระกูลนี้ต่อมาได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีหลายคน เช่น นายดิเรก คณานุรักษ์ (บุตรขุนพิทักษ์ราม) ได้รับเลือกเป็นนายกเมืองปัตตานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2491-2515 (ค.ศ. 1948-1972) คนในตระกูลคณานุรักษ์รุ่นหลังๆ ได้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่กรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ และนิยมรับราชการมากกว่าจะเล่นการเมือง

โดยสรุปชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งในเมืองไทยและได้รับบรรดาศักดิ์ เพราะทำความดีความชอบให้แก่ทางราชการส่วนใหญ่จะพบในบริเวณภาคกลางและภาคใต้ ไม่ค่อยจะปรากฏในภาคเหนือและภาคอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในระยะแรกๆ ที่ชาวจีนอพยพมาเมืองไทย จะตั้งหลักแหล่งอยู่ในบริเวณภาคกลางและภาคใต้มากกว่าภาคอื่นๆ ในภาคอื่นชาวจีนที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์

จะเป็นชาวจีนที่เกิดในประเทศไทย เช่น กรณีตระกูลหุติมา ทางภาคเหนือของไทย ผู้ที่ได้รับบรรดาศักดิ์จากพระมหากษัตริย์ไทย คือ สมาชิกของตระกูลที่เกิดในเมืองไทย เนื่องจากบทความนี้ศึกษาการได้รับบรรดาศักดิ์ของชาวจีนโพ้นทะเล ตระกูลหุติมาจึงไม่เป็นกรณีศึกษา เป็นแต่เพียงกรณีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของชาวจีนที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เท่านั้นเอง เพื่อความชัดเจนของการศึกษา ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างตระกูลบางตระกูลที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ในภาคต่างๆ ของไทยในภาคผนวก

4. บทสรุป

การแต่งตั้งชาวจีนให้ได้รับบรรดาศักดิ์เช่นเดียวกับข้าราชการไทยนั้นวิลเลียม สกินเนอร์ (William Skinner) ผู้เชี่ยวชาญด้านจีนศึกษาได้กล่าวว่า ชาวจีนเหล่านี้ไม่มีใครเลยที่เริ่มต้นด้วยการเข้ารับราชการเหมือนกับพวกคนไทย ดังนั้นพวกเขาก็เป็นคนที่มีความเสี่ยงที่จะเป็นกรณีพิเศษของการเลื่อนระดับทางสังคมให้สูงขึ้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อคนจีนที่ชาญฉลาดผู้ใด เมื่อได้หันเหเข้าไปในวงการบริหารของไทยแล้ว คนจีนผู้นั้นก็จะจงรักภักดีต่อรัฐบาลไทย และในที่สุดก็ค่อยๆ ถูกกลืนเข้าไปในสังคมไทย

สกินเนอร์ กล่าวต่อไปว่า “การที่รัฐบาลไทยใช้ชาวจีนเป็นเจ้าเมืองนั้นต้องพิจารณาในแง่ที่ว่า... เพื่อให้พวกนี้มีความจงรักภักดี อีกทั้งยังได้ใช้ปัญญาความฉลาดของคนพวกนี้ ได้มีการปฏิบัติตามแนวโน้มอย่างกว้างขวาง และโดยสม่ำเสมอตลอดสมัยตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 ของราชวงศ์จักรี”²³ ความคิดเรื่องความจงรักภักดีของชาวจีนที่ได้รับบรรดาศักดิ์นี้ได้รับการยืนยันจาก กุตสลาฟ ชาวตะวันตกที่เดินทางเข้ามา

²³ สกินเนอร์, วิลเลียม จี, สังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์, พรรณี ฉัตรพลรักษ์ (แปล), (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2529), หน้า 152

ในไทยใน พ.ศ. 2374 (ค.ศ. 1831) ยืนยันว่า "...สำหรับพวกเขา (ชาวจีน) ไม่มีอะไรที่จะนำขึ้นดีกว่าการรับพระราชทานบรรดาศักดิ์..."²⁴

บรรณานุกรม

กองหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. การแต่งตั้งขุนนางไทยในสมัยรัชกาลที่ 5, 2521.

พิมพ์ประไพ พิศาลบุตร. สำเภาสยาม : ตำนานเจ้าบางกอก. กรุงเทพฯ: บริษัท นามมี บุ๊คส์ จำกัด, 2544.

ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, "ขุนนางไทยเชื้อสายจีนบางตระกูลในสมัยรัตนโกสินทร์" เอเชียปริทัศน์ ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2535.

สมมตอมรพันธุ์. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ. เรื่องตั้งเจ้าพระยาในกรุงรัตนโกสินทร์. พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2461.

สกินเนอร์, วิลเลียม จี. สังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์. พรรณี ฉัตรพลรักษ์ (แปล). กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2529.

สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, ดิลก วุฒิพาณิชย์ และประสิทธิ์ ธินการณ์. จีนทักษิณ: วิถีและพลัง. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2544.

²⁴ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

ภาคผนวก

ตัวอย่างชาวจีนที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์

ภาคกลาง

บรรดาศักดิ์	เดินทางมาไทย และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์	จีน	ตระกูล
- พระยาศรีราอากร (เด็กจีน แซ่ตั้ง)	สมัยพระเจ้าตากสิน	แต่จิว	สมบัติศิริ
- พระยาราชเศรษฐี (จีนตั้งเจียง)	สมัยพระเจ้าตากสิน	แต่จิว	
- เจ้าพระยานิกรบดินทร มหินทรมหกัลยาณมิตร (เจ้สัวโต อึ้ง เต้า)	รัชกาลที่ 3 พระราชทานบรรดาศักดิ์		กัลยาณมิตร
- หลวงอุดรภักษ์ (จีนเต็ง)	รัชกาลที่ 4 รัชกาลที่ 5 พระราชทานบรรดาศักดิ์	แต่จิว	โสภโณคร
- ขุนพัฒน์ (เจ้าสัวหอย)	รัชกาลที่ 4		เดชะกำพูช

ภาคใต้

บรรดาศักดิ์	เดินทางมาไทย และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์	จีน	ตระกูล
- หลวงอินทศิรมสมบัติ (เหยียง แซ่เฮง) ต่อมาก็คือ สุวรรณศิริ สมบัติเจ้าเมืองสงขลา	ปลายสมัยกรุงศรีฯ พระเจ้ากรุงธนบุรี พระราชทานบรรดาศักดิ์		ณ สงขลา
- หลวงรัตนเศรษฐี (ซู่เจียง แซ่ต๋อ)	รัชกาลที่ 3	ฮกเกี้ยน	ณ ระนอง
- หลวงสำเร็จกิจการจางวาง (ปุย แซ่ตัน)	รัชกาลที่ 3	ฮกเกี้ยน	คณานุรักษ์ และธนวัฒน์
- หลวงอร่ามสาครเขตร- วิเศษสงครามสยามรัช- ภักดี ปลัดฝ่ายจีนภูเก็ต (ตันดำ แซ่ตัน)	รัชกาลที่ 4 ได้รับบรรดาศักดิ์รัชกาลที่ 5	ฮกเกี้ยน	วงศ์จักร
- ขุนนิพัทธจินนคร (เจียกี้ซี้)	เดินทางมาไทย พ.ศ. 2447 รัชกาลที่ 7 พระราชทานบรรดาศักดิ์	กวางตุ้ง	จิระนคร
- พระยาประคินันท์ภูมिरัตน์ (เลียงเชียงสุน)	รัชกาลที่ 6 พระราชทานบรรดาศักดิ์	กวางตุ้ง	
- ขุนเศรษฐภักดี (เลียงจิงซัง)	ลูกพระยาประคินันท์ฯ รัชกาลที่ 7 พระราชทานบรรดาศักดิ์		เศรษฐภักดี
- หลวงบรรจงวานิช (เหล่านุ่น ไชย)		ฮกเกี้ยน	พิศลบุดทร

ABSTRACT

The Chinese Friends in Thailand

Among East Asian countries such as China, Japan, and Korea, China is a country which had the longest political, economic and social relationships with Thailand. From the Sukothai period, some Chinese had started to immigrate to Thailand. Due to Chinese internal and external problems the number of Chinese immigrated kept increasing especially in the Ratanakosin period. Moreover, Thai society also encourages Chinese to come to Thailand. This paper will study some of them who became Thai nobles. In order to understand this picture, this paper was divided into four topics; firstly, the coming of Chinese in Thailand; second, the uniqueness of the Thai society; thirdly, the Chinese who received Thai royal titles and fourthly, conclusion.

การสร้างสันติสุขด้วยปรัชญาขงจื๊อ

จาง ลีเหวิน¹

ขงจื๊อ เป็นปรัญญาเมธีคนสำคัญของจีน กำเนิดในสมัยชุนชิว (ก่อนค.ศ.770-476) ซึ่งเป็นยุคที่จีนเต็มไปด้วยความขัดแย้งและการทำสงครามระหว่างแคว้นแคว้น สังคมโกลาหล่นววย ขงจื๊อแสวงหาสังคมสันติสุข และการให้ประชาชนได้อยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข ความรักและห่วงใยมนุษยและสังคมของขงจื๊อยึดอยู่บนพื้นฐานของจักรวาลและธรรมชาติ แนวคิดของขงจื๊อมีอิทธิพลต่ออารยธรรมตลอดจนการเมืองการปกครองจีนเป็นอันมาก

แก่นแท้ของแนวคิดขงจื๊อคือ เรื่องการปกครองโดยสันติ ความเมตตากรุณา และความสมานฉันท์เป็นสำคัญ ในเรื่องการปกครองประเทศให้ใช้คุณธรรม มิใช่การใช้อำนาจป่าเถื่อน ผู้ปกครองต้องพยายามทำให้ประชาชนรู้จักละอายต่อการทำผิดคุณธรรม มิใช่อาศัยแต่อำนาจตามกฎหมายลงโทษ โดยประชาชนปราศจากการขัดเกลาจิตใจ ดังนั้นผู้นำประเทศต้องประพฤติตนเป็นตัวอย่าง เป็นผู้นำครอบครัวและประเทศชาติที่ดี และนำไปสู่สังคมที่ปกครองอย่างสันติสุข

ในด้านเศรษฐกิจ ต้องทำให้ประชาชนอยู่ในขั้น “อยู่อุ่นกินอิ่ม” และไปถึงขั้น “เสมอภาค” ในคัมภีร์ของขงจื๊อระบุว่า สังคมแบบ “อยู่อุ่นกินอิ่ม” นั้น คือ เห็นโลกนี้เป็นบ้าน มีญาติพี่น้องของตน เป็นสังคมสมานฉันท์ที่มีความไว้วางใจ ศรัทธา ความเมตตา การให้อภัย จารีตประเพณี และระเบียบวินัย ส่วนเศรษฐกิจขั้น “เสมอภาค” คือ

¹ Zhang Liwen ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

บทความนี้สรุปความจากการบรรยายของศาสตราจารย์จาง ลีเหวิน เรื่อง “การสร้างสันติสุขด้วยปรัชญาขงจื๊อ” ที่ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549

เห็นโลกนี้เป็นของส่วนรวม คือ โลกที่ทุกคนเท่าเทียมกันหมด มีแต่ความสันติสุขแท้จริง ไม่มีแบ่งแยกเขา แบ่งแยกเรา หลักเมตตากรุณาและรักเพื่อนมนุษย์ของขงจื้อคือ หลักปฏิบัติไปสู่สังคมแห่งความเสมอภาคดังกล่าว

การปกครองโดยสันติในด้านคุณธรรม ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติคุณธรรมและความสัมพันธ์กับชนบประเพณีที่ดีงาม มนุษย์แต่ละคนในฐานะส่วนหนึ่งของสังคมควรบำเพ็ญคุณธรรม มีความกตัญญู ซื่อสัตย์ ให้เกียรติกันและกัน และกล้าหาญ โดยความกตัญญูเป็นพื้นฐานของคุณธรรมเหล่านี้ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความเมตตากรุณา เมื่อทุกคนปฏิบัติอยู่ในกรอบคุณธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ย่อมทำให้สังคมสงบสุข

การปกครองโดยสันติในด้านการศึกษา คือ ให้อิสระในการศึกษาเล่าเรียน ขงจื้อเน้นการให้การศึกษาเล่าเรียนแก่คนทุกระดับชั้น ไม่แบ่งแยกดีมีเงิน ทำให้ทุกคนได้รับสิทธิในการศึกษาเท่าเทียมกัน ขงจื้อมีลูกศิษย์ทั้งสิ้นประมาณ 3,000 คน เป็นศิษย์เอก 72 คน การศึกษาแบบเปิดกว้างเช่นนี้ นับเป็นการปฏิรูปการศึกษาเมื่อ 2,500 กว่าปีที่แล้ว สร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถจำนวนมากให้สมัยชนชั้นจ้านกั๋ว

การปกครองโดยสันติและสมานฉันท์จำเป็นต้องใช้หลักการและเป้าหมายพื้นฐานข้างต้น และจำเป็นต้องสร้างจิตวิญญาณที่ลึกซึ้งเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ลัทธิขงจื้อให้มนุษย์ยึดหลัก “ความเมตตากรุณา” เพื่อเป็นพื้นฐานของความรักมนุษย์ ซึ่งเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ไม่เห็นแก่ตัว ลัทธิขงจื้อแพร่กระจายแนวคิดเรื่องความเมตตากรุณาไปทุกระดับและวงการไม่ว่าผู้นั้นจะมีความรู้มากน้อยเพียงใด

พื้นฐานของการปกครองโดยสันติที่ใช้ความเมตตากรุณาและรักเพื่อนมนุษย์เป็นหลักนั้น จำเป็นต้องใช้ “ความสมานฉันท์” มาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทุกอย่างเข้าด้วยกัน เพื่อสลายความขัดแย้ง และนำไปสู่โลกแห่งสันติภาพและความสุข

การใช้จารีตประเพณี โดยความสมานฉันท์เป็นสิ่งล้ำค่า นี่คือนสิ่งที่ทรงคุณค่าสูงสุดของบุรพกษัตริย์ในการปกครองประเทศ “ความสมานฉันท์” เปรียบเสมือน

เครื่องปรุงและวัตถุดิบนานาชนิดที่นำมาปรุงอาหารผ่านกรรมวิธีต้ม ผัด ทอดหรือหนึ่งได้เป็นอาหารชนิดหนึ่ง นั่นคือ ได้สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา ความสมานฉันท์ทำให้จิตใจสมดุล มนุษย์มีความสุข ทำให้มีคุณธรรมและความสามัคคี และบ้านเมืองสงบสุข ผู้คนไม่มีจิตใจรบราฆ่าฟันกัน ความสมานฉันท์ระหว่างบุคคลทั้ง 5 นี้คือ บิดา มารดา พี่น้อง เพื่อน และบุตร เป็นเบื้องต้นของความสมานฉันท์ทั้งปวงที่ทำให้มนุษย์และสรรพสิ่งอยู่ร่วมกันโดยสันติ ขณะที่ความสมานฉันท์ระหว่างสรรพสิ่งบนโลกนี้ คือ การหลอมรวมระหว่างธาตุทั้ง 5 กลายเป็นสรรพสิ่งต่างๆ ไม่มีสิ่งใดอยู่เป็นหนึ่งเดียว ต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

จากความสมานฉันท์ในสังคมไปถึงความสมานฉันท์ของสรรพสิ่งบนโลกขงจื๊อได้กล่าวไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างสุภาพชนและคนพาล โดยชี้ให้เห็นว่า สุภาพชนรักการสมานฉันท์ แต่ทุรชนกลับตรงข้าม เห็นแต่ผลประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ

ลัทธิขงจื๊อเน้นการปกครองโดยสันติเป็นพื้นฐาน ยึดหลักเมตตากรุณา มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมของจีนในสมัยโบราณอย่างมาก และยังสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามยุคไม่มีล้าสมัย

ปัจจุบัน เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ด้วยความเจริญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้โลกทั้งใบเชื่อมเป็นหนึ่งเดียว ขณะเดียวกันความขัดแย้งในด้านอารยธรรมและความกลมกลืนทางด้านอารยธรรมกลายเป็นปัญหาที่ทั่วโลกกำลังจับตามอง

จากความขัดแย้งในด้านอารยธรรมถ้าสามารถเปลี่ยนมาเป็นการหันหน้าคุยกัน ก็นับเป็นความเปลี่ยนแปลงในด้านทัศนคติ ระบบความคิดและมุมมองต่างๆ การหันหน้าเข้าคุยกันนั้นจำเป็นต้องเห็นความสำคัญของผู้ที่เห็นต่างไปจากเรา ยอมรับความมีตัวตนของ “ผู้อื่น” ความสัมพันธ์ระหว่างเรากับผู้อื่นคือ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ความสัมพันธ์แบบ “แมวกับหนู” เห็นตัวเองเป็นใหญ่ ผู้อื่นต้องคล้อยตาม พยายามเอาใจเขามาใส่ใจเรา อย่าได้ยึดหลักว่า “ใครอยู่ใครไป” หรือโลกแบบสองขั้วที่ “คุณตายฉันอยู่” ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งอยู่ในขณะนี้

ในคริสต์ศตวรรษที่ 21 อารยธรรมกระแสหลักมีอยู่ 4 กระแส ได้แก่ อารยธรรมของศาสนาคริสต์ในยุโรป อารยธรรมลัทธิขงจื๊อในเอเชียตะวันออก อารยธรรมศาสนาพุทธในเอเชียใต้ และอารยธรรมศาสนาอิสลามในตะวันออกกลาง เราไม่สามารถสนับสนุนอารยธรรมที่แข็งแกร่งให้อยู่รอด และทำลายอารยธรรมที่อ่อนแอว่า ดังนั้น โลกในปัจจุบันจึงต้องเลือกวิธีที่ดีที่สุด คือ หันหน้าคุยกัน

ความจริงแล้ว มนุษย์ในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ไม่ได้เผชิญหน้ากับความขัดแย้งในด้านอารยธรรมเท่านั้น แต่ยังเผชิญหน้ากับความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ทำให้เกิดวิกฤตเชิงนิเวศวิทยาต่างๆ มนุษย์ถือคนเป็นใหญ่ และทำลายหรือเปลี่ยนแปลงธรรมชาติตามใจชอบ ที่สุดแล้วผลจากการทำลายธรรมชาติก็ย้อนกลับมาทำลายตนเองดังที่ประ-สบกันอยู่

นอกจากนั้น ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ปัญหาการก่อการร้าย ล้วนแต่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างมนุษย์ด้วยกันเองที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ประพฤติตามหลักคุณธรรม แม้กระทั่งปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่นับวันจะแย่ลง คนรุ่นเก่ารับไม่ได้กับแนวคิดและการปฏิบัติของคนรุ่นใหม่ กล่าวโดยสรุปแล้ว มนุษย์กำลังเผชิญหน้ากับวิกฤตความขัดแย้ง 5 ประการคือ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ความขัดแย้งในใจตนเอง และความขัดแย้งด้านอารยธรรม การขจัดความขัดแย้งดังกล่าวเป็นสิ่งที่นักวิชาการ นักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ และนักสังคมศาสตร์ กำลังร่วมกันแสวงหาแนวทางแก้ไข

วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งทั้ง 5 ประการที่กล่าวมานั้น ที่สำคัญคือ หันหน้าคุยกัน ตามประสบการณ์ในการวิจัยลัทธิขงจื๊อที่ผ่านมาเกือบ 50 ปีของข้าพเจ้า เห็นว่าควรใช้หลัก “สมานฉันท์” ของลัทธิขงจื๊อ หลักแห่งความสมานฉันท์คือสุนทรียภาพของแนวคิดทั้งลัทธิขงจื๊อ ลัทธิเต๋า แนวคิดเรื่องอิน-หยาง และศาสนาพุทธ โดยประกอบด้วย

หลัก 5 ประการ คือ ก่อเกิดร่วมกันอย่างสันติ อยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีจุดยืนด้วยกันอย่างสันติ มีความเข้าใจร่วมกันอย่างสันติ และสมัครสมานรักใคร่กลมเกลียวกัน

การก่อเกิดร่วมกันอย่างสันติ ตามคัมภีร์โบราณกล่าวว่า สรรพสิ่งบนโลกนี้ล้วนแต่มีชีวิต จึงควรเคารพการมีอยู่ของกันและกัน มิใช่ทำลายล้างฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้อีกฝ่ายอยู่รอด การก่อเกิดร่วมกันต้องการความสมดุลและความสมานฉันท์เป็นพื้นฐาน แต่มิได้ปฏิเสธความขัดแย้งและการแข่งขัน

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ขงจื้อกล่าวว่า “สุภาพชนสมานฉันท์และไม่แสวงหาพรรคพวก” ลัทธิขงจื้อสมัยราชวงศ์ชังและหมิงกล่าวถึงหลักการ “ฟ้ากับคนเป็นหนึ่ง” ที่เห็นว่าคนกับสรรพสิ่งล้วนเป็นหนึ่งเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม ประเทศกับประเทศ ชนชาติกับชนชาติ ล้วนเป็นการอยู่ร่วมกันโดยสันติและเป็นไปในแนวทาง “แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง” อยู่ร่วมกันแม้จะมีความต่างกัน โดยไม่ทำร้ายกันและกัน โดยยอมรับว่าประวัติศาสตร์ ศาสนา เชื้อชาติเผ่าพันธุ์ ทำให้ทุกคนแตกต่างกันออกไป ไม่สามารถจัดความต่างเหล่านี้ออกไปได้ ดังนั้นการแสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง จึงเป็นหลักการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการอยู่ร่วมกันโดยสันติ

การมีจุดยืนด้วยกันอย่างสันติ ไม่ว่าจะเป็นประเทศใด ชนเผ่าพันธุ์ใด ล้วนแต่มีจุดยืนของตนเอง เมื่อตนเองมีจุดยืน คนอื่นก็ย่อมมีจุดยืนเช่นกัน ธรรมชาติ สังคมและมนุษย์ล้วนแต่มีจุดยืนของตน มีอิสระในการดำรงอยู่และแนวทางในการพัฒนาของตนเอง ซึ่งผู้อื่นไม่ควรก้าวก่าย

การมีความเข้าใจร่วมกันอย่างสันติ โลกยุคปัจจุบันไม่จะเป็นธรรมชาติ สังคมและมนุษย์ ล้วนแต่มีสิ่งที่เข้าใจและไม่เข้าใจกัน มีความต่างในแนวทางพัฒนา ความแตกต่างดังกล่าวอาจทำให้สูญเสียสมดุลและเกิดวิกฤต จนไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้ ดังนั้น การพัฒนาและเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน จะทำให้มนุษย์พัฒนาได้อย่างสมดุลและสมานฉันท์ มีชีวิตที่มีแต่ความผาสุก

ความสมัครสมานรักใคร่กลมเกลียวกัน สิ่งนี้เป็นหัวใจหลักของการก่อเกิด
ร่วมกันอย่างสันติ อยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีจุดยืนด้วยกันอย่างสันติ และมีความเข้าใจ
ร่วมกันอย่างสันติ การมีความรักให้กันจะโน้มนำให้สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นเกิดขึ้นได้จริง

ในโลกของอารยธรรมที่แตกต่างกันและเต็มไปด้วยความแตกต่างนานาประ-
การ เช่น ศาสนา ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ทศนคติ ค่านิยม แนวความคิด ขนบธรรมเนียม
ประเพณีนี้ มนุษย์ก็ยังปรารถนาสันติภาพและสันติสุขร่วมกัน ขณะที่ยังต้องเผชิญกับ
ความขัดแย้งและวิกฤตต่างๆ ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ผู้มีอารยธรรมต่างกันสามารถ
แสวงหาจุดร่วมในความต่างเพื่อบรรลุข้อตกลงพื้นฐานร่วมกัน เมื่อมีจุดร่วมแล้ว แต่ละ
ฝ่ายก็สามารถอธิบายความเห็นของตนเองได้ และบรรเทาความขัดแย้งตลอดจนวิกฤต
ความขัดแย้ง 5 ประการที่กล่าวมาข้างต้นได้ และยังสามารถเสนอทางเลือกหรือแนวคิด
ร่วมกันเพื่อสันติภาพและสันติสุขของโลก และเมื่อผู้คนต่างอารยธรรมในโลกได้หัน
หน้ามาคุยกัน จะทำให้แนวคิดแห่ง “ความสมานฉันท์” ของขงจื้อเป็นที่ยอมรับหรือ
เผยแพร่ต่อไปได้

บทวิจารณ์หนังสือ

อัยมา มหาพสุธานนท์¹

สุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์. 2549. ประวัติวรรณคดีจีน. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.

จีนเป็นประเทศซึ่งมีอารยธรรมเก่าแก่ยาวนานที่สุดในโลก และมีตัวอักษรจีนซึ่งมีมาแล้วกว่า 3,000 ปี เป็นหลักฐานที่บ่งบอกถึงความสืบเนื่องของอารยธรรมอันยิ่งใหญ่นี้ พร้อมกันกับตัวอักษรจีน วรรณกรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษรของจีนเองก็ถือกำเนิดขึ้นและพัฒนาตลอดช่วงเวลาสามพันปีนี้ จีนมีรูปแบบการประพันธ์ต่างๆ หลากหลายและมีเพชรน้ำเอกของวรรณกรรมต่างๆ กันไปในแต่ละช่วงของประวัติศาสตร์อันยาวนาน แต่ชาวไทยซึ่งรู้จักหลายสิ่งหลายอย่างของจีนดีอาจจะยังไม่เคยคุ้นกับวรรณคดีจากจีนนัก ทั้งนี้เพราะวรรณกรรมโดดเด่นของจีนที่มีการแปลเป็นภาษาไทยนั้นมิได้อยู่ไม่มากนักหากเปรียบเทียบกับจำนวนผลงานชิ้นเอกทั้งหมดในสายธารวรรณกรรมของจีน จึงเป็นการดียิ่งยิ่งที่อาจารย์สุภัทร ชัยวัฒน์พันธุ์ได้เรียบเรียง **ประวัติวรรณคดีจีน** ซึ่งพิมพ์โดยสำนักพิมพ์สุขภาพใจขึ้นมา เพื่อแนะนำให้ชาวไทยได้รู้โดยคร่าวๆ ถึงพัฒนาการของวรรณกรรมตั้งแต่ยุคราชวงศ์โจว (ราว 1066-771 ปีก่อนคริสตกาล) ซึ่งมีวรรณคดีสำคัญเล่มแรกสุดของจีนคือ **ซือจิง** จนถึงยุคราชวงศ์ชิงราชวงศ์สุดท้ายของจีนซึ่งมีวรรณคดีรูปแบบนวนิยายที่จัดว่าเป็นรูปแบบการประพันธ์ที่โดดเด่นในยุคนี้

ประวัติวรรณคดีจีน แบ่งรายละเอียดเนื้อหาออกเป็นสิบสองบท โดยบทที่หนึ่งให้ภาพรวมของพัฒนาการวรรณคดีจีนอย่างคร่าวๆ จากยุคแรกสุดคือราชวงศ์โจวจนถึงต้นยุคสาธารณรัฐของจีน รูปแบบหลักๆ หรือวรรณกรรมเด่นๆ ที่ได้รับการกล่าว

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ถึงในบทนี้ จะมีการอธิบายอย่างละเอียดในบทต่างๆ ต่อมา ดังนั้นจากบทที่สองถึงบทที่สิบสองจึงเป็นการกล่าวถึงรูปแบบการประพันธ์ นักเขียนและผลงานที่โดดเด่นในแต่ละยุคสมัยของประวัติศาสตร์จีนตามลำดับเวลา เริ่มจากราชวงศ์โจวซึ่งมีผลงานที่สำคัญคือ *ซือจิง* ซึ่งเป็นวรรณคดีร้อยกรองที่เก่าแก่ที่สุดของจีนในบทที่สอง ต่อด้วยความเรียงร้อยแก้วที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และทางปรัชญาในยุคชุนชิวจั้นกั๋ว รวมทั้งผู้ถือในยุคแห่งสงครามอันวุ่นวายนี้ในบทถัดมา ก่อนจะแนะนำบทประพันธ์ในราชวงศ์ฮั่นไล่เรียงมาถึงบทกวีและความเรียงในราชวงศ์ถังและซ่ง และนิยายของราชวงศ์หมิงและชิงในบทที่สิบสอง

ในตอนต้นของแต่ละบทจะมีการท้าวความถึงประวัติศาสตร์ของจีนในช่วงนั้น การเมืองการปกครอง ความสงบรุ่งเรืองหรือความวุ่นวาย และลักษณะต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการสร้างสรรคั้ววรรณกรรม แล้วจึงแนะนำลักษณะของรูปแบบการประพันธ์ เช่น รูปแบบของบทกลอนใน *ซือจิง* ผู้ถือ และรูปแบบการประพันธ์ของ “ฟู” บรรยายเนื้อหาส่วนใหญ่ของบทประพันธ์ที่พบในยุคนั้นๆ แนะนำนักเขียนที่โดดเด่นประวัติศาสตร์โดยสังเขป เช่น หลี่ไป๋ ตู้ฝู่ และแนะนำผลงานชิ้นเอกของนักประพันธ์เหล่านั้นพร้อมทั้งถอดความผลงานเหล่านั้นเป็นภาษาไทยให้ผู้อ่านชาวไทยได้ซาบซึ้งไปด้วย เช่น การถอดความร้อยกรองบางบทใน *หลี่เซา* การแปลบทกวีอันโด่งดังในยุคอันคือ *นกยูงบินไปทางตะวันออกเฉียงใต้* การแปลบทกวีที่เลื่องชื่อในยุคถัง เช่น *คิดถึงพี่น้องทางบ้านในเทศกาลขึ้นธันวาคม* และ *หอกะเรียนเหลือง* เป็นต้น

ในบทท้ายๆ ที่เกี่ยวกับนวนิยายเด่นๆ ของราชวงศ์หมิงและชิงนั้น ผู้เขียนไม่ได้ถอดความบางตอนมาให้ผู้อ่านได้ลองลิ้มความสนุก แต่ผู้เขียนจะสรุปให้เห็นโครงเรื่องเสริมด้วยคำวิจารณ์นวนิยายเรื่องนั้นหรือบอกถึงความสำคัญ คุณค่าของนวนิยายเรื่องนั้นๆ ในบริบทของจีนหรือต่อวงวรรณกรรมโลก

ประวัติวรรณคดีจีน เป็นหนังสือเล่มขนาดกะทัดรัดที่มีเนื้อหาไม่น้อยแต่ครอบคลุมกว้างขวางถึงสายธารวรรณกรรมจีนอันยาวนานกว่า 3,000 ปี เป็นหนังสือที่

เหมาะสำหรับนักเรียนนักศึกษาและผู้สนใจเรื่องราวความยิ่งใหญ่ของจีนเป็นอย่างยิ่ง เพราะนำเสนอนักประพันธ์และผลงานที่โดดเด่นอยู่ในวรรณกรรมจีนได้อย่างค่อนข้างเห็นภาพ นอกจากนั้นเมื่อมีการถอดความบทประพันธ์ที่สำคัญ ผู้เขียนก็ยังจัดทำเชิงอรรถที่เป็นประโยชน์ ให้ความกระจ่างและอธิบายบางคำหรือเหตุ การณ์ บางตอนที่กล่าวอยู่ในบทประพันธ์นั้นๆ ให้ผู้อ่านได้เข้าใจและซาบซึ้งยิ่งขึ้น

เมื่ออ่าน ประวัติวรรณคดีจีน แล้ว เราจะพบแก่นเรื่องหลักๆ ในสายธารวรรณกรรมจีน แก่นเรื่องที่เป็นอมตะปรากฏในทุกๆ ช่วงของประวัติศาสตร์จีน และสำหรับผู้ที่คุ้นเคยกับวรรณคดีของชาติต่างๆ แล้วก็อาจกล่าวได้ว่า ทั้งหมดนี้เป็นแก่นเรื่องสากลที่พบได้ในวรรณคดีของชาติอื่นๆ เช่นกัน แต่แก่นเรื่องเหล่านี้ปรากฏขึ้นในวรรณกรรมของจีนมาตั้งแต่เมื่อ 3,000 ปีที่แล้วใน ชื่ออิง เช่น ความทุกข์ลำเค็ญจากสงคราม ความยากลำบากของประชาชนที่อยู่ใต้ผู้ปกครองซึ่งมุ่งแต่จะรบพุ่ง หรือสภาพชีวิตที่ถูกกดขี่จากชนชั้นปกครอง หรือแม้แต่เรื่องความรักหรือสภาพความลำบากของผู้หญิงที่ทุกอย่างขึ้นอยู่กับการแต่งงานหรือครอบครัวใหม่ หรือแก่นเรื่องทางประวัติศาสตร์และการเมืองที่มักจะมีข้อคิดสอนใจชนชั้นปกครองเพื่อให้สังคมเป็นสุข ประเทศชาติรุ่งเรือง ซึ่งแก่นเรื่องเหล่านี้จะปรากฏซ้ำอีกในสมัยขุนโจวจั้นกั๋ว อัน ดั้งและเรื่อยมาจนถึงประวัติศาสตร์ยุคใกล้

ดังนั้นการอ่าน ประวัติวรรณคดีจีน จึงยังได้ภาพสังคม การเมือง ความเป็นอยู่ของประชาชน ในแต่ละช่วงประวัติศาสตร์ของจีนอย่างแจ่มชัดอีกด้วย

สิ่งที่ดูจะยังติดขัดไม่ราบรื่นอยู่บ้างในการอ่าน ประวัติวรรณคดีจีน ก็คือ การถอดเสียงอ่านภาษาจีนมาเป็นภาษาไทยซึ่งดูเหมือนผู้เขียนจะถอดเสียงอ่านตามการออกเสียงของตน ส่งผลให้คำบางคำและชื่อบางชื่อที่ถอดเสียงออกมา จะแตกต่างจากที่เราเห็นหรือใช้กันอยู่ทั่วไปในวงวิชาการบ้าง เช่น อ้วงอู่ย (น.175) ซึ่งในปัจจุบันจะถอดเสียงคำนี้ตามเสียงภาษาจีนกลางเป็น หวาง เหว่ย สมัยเอียน (น.257) ซึ่งปัจจุบันถอด

เสียงคำนี้เป็น สมัยหยวน หรือบทกวีชื่อ จิ้งเอี้ยซือ (น. 186) ปัจจุบันถอดเสียงคำนี้เป็น จิ้งเย่ซือ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว ผู้อ่านอาจจะได้ประโยชน์หรือซาบซึ้งกับบทประพันธ์จีนเอก ที่ได้รับการถอดความในหนังสือเล่มนี้มากยิ่งขึ้นหากมีบทต้นฉบับภาษาจีนของผลงานแต่ละชิ้นที่กล่าวถึงในตัวอย่างผนวกไว้ให้ในหนังสือด้วย

ยิ่งกว่านั้น ถ้าในหนังสือมีบทสรุปยุคประวัติศาสตร์ต่างๆ ราชวงศ์ทุกราชวงศ์ ตามลำดับก็คงจะช่วยให้แก่นักเรียนนักศึกษาหรือผู้ที่สนใจแต่ยังไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของจีนเข้าใจและไม่สับสนกับเนื้อหา และหากมีดัชนีท้ายเล่มก็คงจะช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่างๆ ในประวัติศาสตร์จีนได้ดียิ่งขึ้น

พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [5010-022/800(2)]

โทร. 0-2215-3612, 0-2218-3563, 0-2218-3557

นางศรีนทิพย์ นิมิตรมงคล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา สิงหาคม 2550

<http://www.cuprint.chula.ac.th>